

Aras Güngör

Öteki Erkekler*

*SEL

ARAS GÜNGÖR • ÖTEKİ ERKEKLER

ÖTEKİ ERKEKLER*

ARAS GÜNGÖR, 1984 yılında Ankara'da doğdu. 2008 yılında Selçuk Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümünü bitirdi. 2009 yılında Kaos GL Derneği'nde çalışmaya başladı. Ardından Pembe Hayat Derneği'nde proje koordinatörü olarak yer aldı. 2012 yılında Pembe Hayat Derneği'nde "Trans Erkeklik: Kadından Erkeğe Transeksüellerin Deneyimleri" kitabını yayına hazırladı.
Güngör şu anda hormon kullanımı, trans erkeklerin hukuki süreçleri ve sağlık süreçleri ile ilgili trans erkeklere danışmanlık vermektedir.

* SEL YAYINCILIK / LGBT KİTAPLIĞI

*SEL YAYINCILIK
Piyerloti Cad. 11/3 Çemberlitaş - İstanbul
Tel. (0212) 516 96 85

http://www.selyayincilik.com
E-mail: halklailiskiler@selyayincilik.com

SATIŞ - DAĞITIM:
Çatalçeşme Sokak, No: 19, Giriş Kat
Cağaloğlu - İstanbul
E-mail: siparis@selyayincilik.com
Tel. (0212) 522 96 72 Faks: (0212) 516 97 26

*SEL YAYINCILIK: 614
LGBT KİTAPLIĞI: 03
ISBN 978-975-570-633-7

ÖTEKİ ERKEKLER
Aras Güngör

Genel Yayın Yönetmeni: İrfan Sancı
Editör: Barış Sulu
Kapak tasarım: Savaş Çekiç
Teknik hazırlık: Gülay Tunç

Birinci Baskı: Temmuz 2013

Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaası
Fatih Sanayi Sitesi, 12/197-203
Topkapı-İstanbul, 567 80 03

Sertifika No: 11931

Aras Güngör

Öteki Erkekler

İÇİNDEKİLER

Giriş – Aras Güngör

Yaşadığımız coğrafya insan hakları ihlallerinin ne olduğunu öğrenmek için uçsuz bucaksız örnekler sunmaktadır. Hem ülkenin tarihine hem de bunun bir yansıması olarak gündelik hayata baktığımızda insan haklarını oluşturan hoşgörü, çeşitlilik, eşitlik dahası bir demokraside olması gereken en temel nitelik olan düşüncelerini ifade edebilme, açıklayabilme özgürlüğü hepimiz için ulaşılması uzak bir hayal olarak kalmaktadır. Özgürlük ve demokrasinin vazgeçilmezi olan insan hakları bir bütün olarak siyasal geleneğin baskıcı ve erkek dilinin kuşatması altındadır. Bu siyasal gelenek muhalefet yaparken de çok değişmemektedir.

Türkiye herkesin öteki olduğu bir toplumken ötekilerin siyaseti var olan durumu değiştirmek yerine tıpkı ulus devlet gibi kendi mukaddeslerini, heykellerini yaratıp kendi ötekilerini sisteme entegre etmek konusunda benzerine rastlanmayacak bir başarı göstermiştir.

Demokrasi kültürü, toplumsal yaşantısı, geleneği, eğitim süreçleri ve tüm silahlı kurumlarıyla devlet kimin yaşama hakkının ne kadar olduğunu belirliyor. Cinayetler, uzun yargılanma süreçleri, haksız gözaltılar, neredeyse kanıksanan kadın cinayetleri ve neredeyse yaşadığımız coğrafyanın büyük bir açık cezaevi haline geldiği ülkemizde muhalif bir politika üretmek gereksiz bir cesarete soyunmakla bir tutuluyor.

LGBT hareketi de bu anlayışın bir yansıması olarak kendi iktidar alanlarını yaratmıştır, heykellerini ve hak hiyerarşisini oluşturmak konusunda gecikmemiştir.

Türkiye'de kabaca 20 yıllık tarihi olan LGBT hareket gündemini, çalışma konularını ihtiyaçtan çok kapalı bir grubun kişisel önceliklerine göre belirlemiştir. Ve şaşılmayacak şekilde bu erkeklerin önceliği olmuştur. Hareketimizin tarihine baktığımızda seslerini duyurabilmek için erk olanın her türlü şiddet biçiminden geçen kadınlar LGBT hareket içinde de görünür olmak ve haklarını talep etmek için erkek iktidarının kıyımına uğramıştır. LGBT camia içinde kadınların ikincilleştirildiği politik alanlarının ihlal edildiği ve erkeklik duvarlarına çarptıkları sayısız hikayeye tanıklık edebilirsiniz. Örneğin mecliste cinsiyet kotası talep eden LGBT dernekleri kadın istihdamı konusunda ne durumdadır?

Genel olarak hareketin çalışma konularına baktığımızda karşımıza şu başlıklar çıkar: nefret suçları, seks işçiliği, HİV AİDS, medya. Peki LGBT hareketin bunun dışındaki gündemleri 20 yıldır nereye saklanmıştır?

Durum böyleyken bu 20 yıllık süreçte trans erkeklere dair herhangi bir söylem, politika, kaynak oluşturulmaması da tesadüf değildir. Bilindiği gibi trans erkekler toplumsal erkekliğin de dışına itildikleri için LGBT harekette de gündem olamamaktadırlar. Kişisel deneyimlerim LGBT aktivistlerinin büyük bir çoğunluğunun danışmanlık alan herhangi bir trans erkeğin sorularına cevap veremediği gibi bu durumu da bir eksiklik olarak görmediği yönündedir. Şimdiye dek örneğin askerlik süreçlerine dair eşcinsel erkeklerin ve trans kadınların deneyimleri üzerine politik bir söylem oluşturamayan LGBT hareket trans erkeklerin de benzer bir askerlik sürecinden geçtiğinden henüz haberdar değildir. Ancak yukarıda ifade etmeye çalıştığım gibi içine doğduğumuz kültür ve inançlar sistemi politika yaparken de bazı hakların daha önemli ve öncelikli olduğu konusundaki kemikleşmiş inancı kıramamaktadır.

LGBT hareketin harf hiyerarşisinin yanı sıra trans erkeklerin politik alanda görünür olmak istememelerine neden olan birçok başka sebebi de göz ardı etmemek gerekir.

Okumak üzere olduğunuz kitap ikili cinsiyet sisteminin kadınlık ve erkeklik hatlarını çizen, toplumsal cinsiyet duvarlarında oyuklar açan yedi trans erkeğin deneyimlerinden oluşmaktadır. Bu kitap Türkiye'nin farklı bölgelerinden, farklı etnik, ekonomik ve sosyal alanlarından gelen trans erkeklerin aile, eğitim, sağlık, hormon kullanımı, trans geçiş ameliyatları, hukuki süreçleri ve gündelik hayatlarına dair deneyimlerini içermektedir. Okuyacağınız tanıklıklar öteki erkeklerin daha önce dinleyemediğiniz hikayelerini anlatıyor.

Bu kitabın hazırlanmasında en temel ihtiyaçlardan biri trans erkeklerin kendi hikayelerini bir başkasından dinlemeleri ve yalnız oldukları sanrısını bir nebze olsun azaltmayı amaçlamaktadır. Trans erkek politikası konusunda bir iddiası olmayan bu kitap trans erkeklerin geçiş süreçlerine dair temel ve doğru bilgiyi yaygınlaştırmak amacını taşımaktadır.

Türkiye'de toplumsal hayatın yapıtaşını heteroseksüel, beyaz, Sünni, Müslüman, Türk, biyolojik erkekler oluşturmaktadır. Türkiye'de kadınlar eğitim olanaklarından yararlanmak, çalışma hayatına katılım, politik alanda söylem üretme, siyasal katılımda ataerkil sistem dolayısıyla ikincil konumdadır. Türkiye'de geleneksel ahlak ve feodal yapı kız çocuklarının çocuk yaşta evlendirilmesine, eğitim alamamasına, çalışma hayatında var olamamasına sebep olmaktadır. İstatistik veriler kadına yönelik şiddet ve ayrımcılıkta Türkiye'nin üst sıralarda olduğunu göstermektedir, günde 4 kadının öldürüldüğü Türkiye'de kadınların insan haklarına erişimini kolaylaştıran yasal düzenlemeler feminist hareketin ve kadın hareketinin istediği düzeyin çok gerisindedir. Kadınların yaşam alanları doğumlarından itibaren kısıtlanmaktadır. Kadınların aile kurumundan başlayıp eğitim ve iş hayatında devam eden sosyalizasyon süreçleri "kadın olarak doğan" trans erkekleri de kapsamaktadır.

"Kadın" kimliği dolayısıyla ayrımcılığa uğrayan trans erkekler "trans" kimlikleri dolayısıyla da ikinci kez şiddete ve nefrete maruz kalmaktadırlar.

Başlıca Sorun Alanları ve Görüşmeciler

Eğitim: Cinsiyet kimliklerini "erkek" olarak inşa eden trans erkekler için kıyafet zorunluluğu çeşitli sorunlara neden olmaktadır. Öğretmenlerin LGBT konusundaki bilgisizlikleri ve heteroseksist eğitim sistemi trans erkekleri okullarda şiddete, tacize, nefrete, tecavüze açık hale getirmektedir. Bu nedenle trans erkekler okul sıralarından zorunlu olarak erken yaşta çekilmektedir. Eğitim hayatlarında yeteneklerini kullanabilecek/açığa çıkarabilecek olanakları bulamamanın yanı sıra formel eğitim alamamak ya da formel eğitimi yarıda kesmiş olmak istihdam sorunlarının da temel nedenlerinden biridir. Bu durum görüşmecileri seçerken göz önünde bulundurulmuş, eğitim hayatlarını farklı aşamalarda farklı deneyimler yaşamış olmalarına göre seçilmişlerdir.

Sağlık: Trans erkekler gündelik hayatlarında herhangi bir sağlık sorunuyla karşılaştıklarında genelde hastaneye gitmemektedirler. Sağlık kurumlarında kimliklerinin deşifre edilmesi, sağlık personelinin ayrımcı uygulamaları bu nedenlerden bazılarıdır.

Çoğunlukla istihdam sorunu yaşayan trans erkeklerin sağlık sigortalarının olmaması da bu durumun başka bir nedenidir.

Trans geçiş sürecinde yasal mevzuat ameliyat izni ve tetkiklerinin üniversite hastanelerinden alınacak kurul kararı ile yapılmasını öngörmektedir. Ancak konuyla ilgili üniversite hastaneleri sadece İstanbul, İzmir, Ankara, Antalya'da bulunmaktadır. Buralarda da geçiş sürecine dair sistematik sorunlar vardır. Bu şehirlerin dışındaki yerlerde geçiş sürecine dair herhangi bir yetkin sağ-

lık kurumu bulunmamaktadır. Bu nedenle trans erkekler zorunlu olarak illegal yollardan ameliyatlarını olabilmektedirler. Geçiş sürecinin önemli aşamalarından biri olan hormon kullanımı da yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı bilinçsiz bir şekilde yürütülebilmektedir. Bilinçsiz hormon kullanımı kanser, karaciğer rahatsızlıkları ve psikolojik rahatsızlıklara da neden olabilmektedir. Çalışmanın sağlık bölümünde hormon kullanımı ile ilgili bu bilgi eksikliği giderilmeye çalışılacaktır. Ayrıca kitabın sık sorulan sorular bölümünde sağlık personeli için rehber niteliği taşıyan kılavuz yer alacaktır. Trans geçiş sürecini gerçekleştiren hastanelerde personelin az ve yetersiz, başvuru sayısının çok fazla olması dolayısıyla süreç uzamaktadır.

Aile: Trans erkeklerin çoğunluğu cinsiyet kimlikleri dolayısıyla ailelerinden dışlanmaktadır. Ailelerin çoğunluğu trans çocuklarını dışlamaktadır. Bazı trans erkekler de Türkiye'deki geleneksel aile yapısı dolayısıyla aile içinde ayrımcılığa uğrayacaklarını düşündüklerinden zorunlu olarak ailelerinden kopmaktadırlar. Trans erkekler Cinsiyet kimliklerini "düzeltme" gerekçesiyle aileleri tarafından zorla evlendirilebilmektedirler. Türk toplumunun temel yapı taşı olarak görülen ailenin devamlılığını sürdürmesi önünde engel olarak görüldükleri için trans erkekler aile içi şiddete maruz kalabilmekte ve hatta namus/nefret cinayetleri sonucu öldürülebilmekte, intihara intihara zorlanabilmektedirler. Çalışmada aileye açılma süreçlerini farklı şekilleriyle deneyimlemiş görüşmeciler seçilmiştir.

Hukuk: Türkiye'de trans geçiş süreci yasal olarak medeni kanunun 40. Maddesinde düzenlenmiştir. Yasaya göre trans bireylerin ameliyat izni için bazı koşullar öngörülmektedir. Bunlar evli olmamak, üreme yeteneğinden sürekli biçimde yoksun olmak ve transeksüel olduğuna dair sağlık kurulu raporu almaktır. Yasadaki düzenleme insan hakları ihlallerini de beraberinde getirmektedir. Yasal sorunlar, adalete erişim hakkının kullanılamaması ve kurumların ayrımcılık pratikleri hukuksal alandaki başlıca

sorunlardandır. Geçiş süreciyle ilgili sorunların yanı sıra cinsiyet kimliği nedeniyle uygulanan ayrımcılıklar, işten çıkarma, işe alınmama, sağlık süreçlerinin hukuki takibinde var olan sorunlar, evlilik hakkı, askerlik alanlarındaki sorunlar da görüşmelerle ortaya konulmaya çalışıldı. Bu çalışmada trans geçiş sürecine dair ulusal ve uluslararası mevzuatı Avukat Ahmet Toköz inceledi.

Toplumsal cinsiyet: Görüşmelerde trans erkeklerin kadınlık ve erkeklik algıları günlük pratikleri üzerinden odak sorularla ortaya konularak var olan toplumsal cinsiyet rollerinin trans erkekler üzerindeki yansımasına yer vermeye çalıştım.

Bu kitabın hazırlık sürecinde benden desteğini esirgemeyen, vazgeçtiğim her defasında beni yüreklendiren ve kitabın editörlüğünü yapan hayat arkadaşım *Barış Sulu*'ya, eleştirilerini esirgemeyen *Tennur Baş*'a, görüşmelerin okumalarını seve seve yapan *Ayça Beştepe*'ye, deşifreleri yapan *Deniz Eren Mutlu*'ya, fikir ve önerileri için *Elçin Kurbanoğlu*'na, otekierkekler.com web sayfasının hazırlayan *Mehmet Ali Şahin*'e, hukuki görüşleri için Avukat *Ahmet Toköz*'e, finansal desteği için *Vereniging "De Ruimte" Utrecht*'e, bizimle birlikte koşturan *Cemal Akyüz*'e ve bana inanan herkese sonsuz teşekkürler.

Aras Güngör

Görüşme 1

Utku: "Birisi ne zaman baskıyla karşılaşıyorsa, o zaman aslında neyi isteyip neyi istemediğini anlıyor"

Aras: Kendini tanıtır mısın?

Utku - Eskişehir'de doğdum, 25 yaşındayım. Bir ses şirketinde, malzemeci olarak çalışıyorum, hedefim boom operatörü olmak. Dizi, sinema setlerinde çalışıyoruz. 1 yıldır İstanbul'dayım, öncesinde Ankara'daydım, daha öncesinde de Eskişehir.

İstanbul'a gelene kadar yolculuğundan bahseder misin?

Eskişehir'de Edebiyat bölümünde okudum, yedi yılda uzatmalı bitirdim, geçen yıl aldım diplomayı. Orada politika yapmaya başladım. Birçok sebepten dolayı son iki yıl gitmedim okula. Öğretmenlik yapmak istemiyordum ama kısa bir dönem yaparım diye de düşünüyordum. Eskişehir'den çıkabilmek için çalışmam gerekiyordu. Ankara'ya geldim dershanede öğretmen olacağım diye. Uzunca görüşmeler yaptım en sonunda bavul falan götürdüm. Aralıkta gitmiştim, "Şubat'ın başında başlayacaksın" dediler. "Daha önceden söyleseniz gelmezdim" dedim. Annemlere işin olmadığını söylemedim, başka iş aramaya başladım. Bir dizi başlayacaktı Ankara'da, görüşmeye gittim. Beni hem senaryo grubuna yazdılar hem de kostüme. Kostümün ne olduğunu bile bilmiyordum. Umarım senaryo olur diye düşündüm. Görüşme çok olumlu geçti. O kadar korkuyordum ki… Eğer bu iş kesinse dershaneye hayır diyecektim. Kanal projeyi iptal etmediği sürece olacak dediler. Ocak'ta dershaneden aradılar. Öğretmen olmak istemiyordum. Dershaneyi reddettim, hoşuma da gitti. "HAYIR"

dedim, bu birinci dönüm noktasıydı benim için. Gider gitmez dershanede işe başlasaydım, şu anda halen Ankara'da yaşayan ve resmi kıyafet giymek, sutyen takmak, etek giymek zorunda olan biri olabilirdim.

Ailenden bahsedebilir misin?

Anne, baba bir de abla var. Annem ilkokul, babam lise mezunu. Babam işçi, bir fabrikada çalışıyor. Teyzemlerle beraber büyüdüğümüz için, aile deyince onlar da gelir aklıma. Dede, babaanne... Bazıları ölmüş olsa bile aile olarak hep orası geliyor. Beraber oturduk uzunca bir müddet. Aleviyiz, annem dindar bir insandır. Ve o iki inancı, iki farklı pratiği de birlikte yapar. Muharrem orucunu da tutar, ramazan orucunu da tutar, öyle bir insandır. Mahalle hayatı dışında çok fazla bir hayatı yok. En önem verdiği şeyler de bizleriz, çocukları. Ablam, uzunca bir müddet üniversite sınavına hazırlandı. Veterinerlik okudu, yetmedi başka şeyler okudu. Şimdi de sosyoloji okuyor. Beraber yaşıyor ailemle, atamasını bekliyor.

Anladım, geniş bir ailede yaşıyordunuz?

Altlı üstlü kalıyorduk. İki katlı bir ev vardı. Bir de bahçede ev vardı. Teyzemler aşağı katta kalıyorlardı. Çünkü şöyle bir akrabalık durumu var; Annem ile babam, amcam ile teyzem evleniyorlar. Amca vefat edince, teyzem anneannemlerin yanına dönmüyor, o yüzden beraber büyüyoruz. Ben uzunca bir müddet iki annem bir babam var diye düşündüm. İşte dört kardeşiz, dede var, babaanne var. Kan bağı keskin değildi bende yani. Bir sürü annem, bir sürü babam varmış gibi gelirdi. Çok sonra öğrendim bunun ne kadar önemli olduğunu, çekirdek ailenin ne olduğunu...

Biraz okul mevzusuna gireceğim. Nerede okudun ilkokulu, neler anlatmak istersin?

Eskişehir'de okudum. Üniversite birinci sınıfa kadar başarılıydım, bursum bile vardı. Üçüncü yılda artık o çalışkanlığım yok-

tu. İlkokul ve ortaokulda çok net hatırlıyorum sekiz yıllık eğitim biz ilkokulu bitirdiğimizde geldi. O yüzdende ilkokulun olduğu yere, Çamlık'a bir okul daha yaptılar. Böylelikle ilkokul arkadaşlarımla devam etmek bizde bir ayrım yaratmadı. Sınıfsal olarak ve sosyal anlamda kolaylaştırdı. Çünkü gideceğimiz okul başka bir mahalledeydi, daha zengin bir mahalledeydi. Oraya gitmediğimiz için mutluyduk. O ayrımı biz lisede yaşadık. Okulun mahallede olması, hepimizin ekonomik durumunun yakın olması, birbirini hor görmemesi, kılık kıyafet mevzuları hiç sorun değildi. Şunu çok net hatırlıyorum; hep böyle bir eteğin altına pantolon giymeler, hırka giymeler, yani evin o kışlığını hep üstünde taşımalar falan. Ve hep erkek arkadaşlarla beraberdim.

İlkokulda en yakın arkadaşın kimdi?

İlginçtir benim ilkokul, ortaokul ve lisedeki yakın arkadaşlarım hep dindar insanlardı. Değişik cemaatlere de üye olan insanlardı. Bu arada ben farklı bir inanç taşıyordum. Bunu da bir yere ait ya da birilerinin kontrolünde taşımıyordum. Onlara çok yardım ediyordum. Hatta lise sondaydım sanırım, ablalık teklifi gelmişti, o da bir dönüm noktasıdır. "Zaten beraberiz bir şeyler yapıyoruz ne gerek var şimdi, sonra karar veririz" dedim. Sonrasında da bunu çok düşündüm. Evet ya da hayır demek aslında bir hayat tercihiydi. Üniversitede bu değişti tabi.
İlkokul Beşinci sınıfta bir İngilizce öğretmenimiz vardı. Çok güzel bir kadındı. Hâlâ çok severim. Ona mektuplar yazıyordum, hatta vesikalık fotoğrafı vardır bende.

Aşık mıydın öğretmenine?

Aşk diye tanımlamıyorum ama çok seviyordum, böyle gidip gidip sarılıyordum, yapışıyordum falan. Evet, o yüzden de İngilizceydi en sevdiğim ders. İngilizce öğretmeni olacağım diye ona söz vermiştim. Ortaokulda matematik öğretmenimi çok seviyordum. O da bir kadındı. Ona da matematik öğretmeni olacağım demiştim. Lisede beden eğitimi öğretmenimiz bir erkekti. Çok

yakışıklıydı. Herkes gibi ben de onun çok seviyordum. Edebiyat öğretmenimiz vardı o da kadındı. Liseye kadar hep kadınlara daha yoğundum ama lisede mesela bir anda erkekler de oldu beğendiğim. Hep öğretmenler ve yaşı benden büyükler üzerine oldu beğenilerim. Teyzemin kızı, hani aşk diyorsak eğer ya da idol beyni diyorsak oydu mesela, ben liseye başladığım yıl evlenmişti ve ben ölmüş gibi çok üzülmüştüm. Uzunca bir müddet "Mutlu musun?" diye sordum, "Mutluyum" dediğinde çok üzülmüştüm. Hep bir gün mutsuz olacak ve yine bahçemize gelecek diye düşündüm.

Kendini cinsel azınlık olarak görüyor musun?

Cinsel azınlık olarak görmüyorum. Şuna inanıyorum, bizim bilmediğimiz çok fazla insan var, bilmediğimiz için yok gibi geliyor ama varlar. Bunu söylemek, yaşamak, birbirine ulaşmak zor olduğu için azmışız gibi geliyor. Görünür olarak azız, mücadele ederken azız. Ama bence çok fazlayız. Trans erkek, trans, trans kadın... Elimizde 3-4 tane terim var. Liste var. Onlar bile şu an için yetersiz.
Başka çevrelere anlatırken transım diye anlatmıyorum. Anlaşılır olsun diye başka kelimeler kullanarak anlatıyorum; "Tam kadın değilim, biraz erkeksi, kadıncık, oğlan çocuğu" gibi. Mesela uzunca bir müddet kadıncığı kullandım.

İlginçmiş bu, hoşuma gitti.

Dalga geçerek konuşuyordum. Çünkü kadınlarla aramda bir mesafe olduğunu öyle anlamıştım. Kadın örgütündeydim ve çevremde çok fazla kadın vardı. Ortak bir şeyler yapıyorduk. Mesela topluca makyaj yapmak, saç kestirmek, oje sürmek, ağda yaptırmak gibi. Özel gecelerde beni de hazırlıyorlardı. O zaman mini etek de giyiyordum, hepimiz giyiyorduk. Ben de, "Siz kadınsınız ben de kadıncığım o yüzden bende şöyle duruyor" diyordum. Anlatmak istediğim şu; o kadar terimimiz var ki yani birisi kendine trans diyor, trans erkek diyor ama onun trans erkekten

anladığı biçimle benimki aynı değil. Ama biz şu anki kavramlarla bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. "Transgender"la daha da bakış açımız genişledi diyelim ya da bizi daha çok kapsadı ama "transgender" bir cetvelse, hani bir skala ise "Kadından erkeğe", "Erkekten kadına" terimleri böyle ince küçücük birer çizgi. Ve her aşamasının adı farklı. Çünkü her aşamasında hem bedenine hem ruh durumuna hem de birçok yaşama isteğine dair onu ifade etmende farklılık oluyor. Ama biz maalesef ki o skalada birkaç terim kullanabiliyoruz.

Cinsiyetini tanımlıyor musun?

Cinsiyetimi tanımlamıyorum aslında, son bir yıldır tanımlamıyorum. Öncesinde kadın olarak tanımlıyordum. Sonra erkek miyim acaba diye sorgulamaya başladım. Nisan ayına kadar herhalde erkek diye düşünüyordum ama Nisan ayında çok ciddi bir tartışma yaşadım kendimle. Çünkü hormon kullanmaya başlayacaktım. Kışı böyle geçirdim.

Kendi isteğinle mi oldu, bu tarihi kendin mi belirledin? Yoksa uzman birisi ya da arkadaşlarından biri mi söyledi?

Hayır hayır kendim belirledim. Yazın yapmak istiyordum, Haziran ideal diye düşünmüştüm. İşimi de düşünerek öyle bir tarih belirlemiştim. İşyeriyle de öyle konuşmuştum. Çünkü bizim yazın ayrı bir dönemimiz oluyor. Ve bir sonraki seneye başka bir ekipte çalışma şansın olabiliyor, geçmişini bilmeyen birileri de olabilir bu kişiler, bu konuyu da gözetmiştik mesela. Ama ilk zamanlar çok ciddi tartıştım kendimle. Öncelikle, kendi koyduğum tarih yaklaştıkça bende yüksek bir heyecan belirdi. Sanki o zaman yapmak zorundaymışım gibi geldi. Sonra da bir ay boyunca hep bir psikolog aradım. Sanki mutlaka psikoloğa gitmem gerekiyormuş gibi. Yani birisine gidip anlatmayı çok istedim. Çünkü çevremde zaten çok az insan vardı. Onun dışında daha iyi olacağımı düşündüm. Ama bunu sadece bu mevzu için değil, genel olarak da istiyordum. Çünkü insanların -heteroseksüellerin

de transların da: hiç tanımadığı, hayatında hiç olmayan birileri ile konuşmasının iyi geleceğine inanıyorum. Çünkü bu hayata katlanmak, meselelerle uğraşmak hırpalıyor ve hep yara bırakıyor. Eski başka mevzular olduğu için onları da konuşmak istiyordum. Artık kendim halledemiyordum. Benim yöntemim yazmaktı. Yazarak iyileştiriyordum atlatamadığım, unutamadığım konuları. Ama yazmak da artık işe yaramıyordu, yetmiyordu. Sayfalarca yazıyorum ama yine de hiç anlatmamışım hissindeydim. Sonra bir ay boyunca sigortadan, ucuza doktor aradım ve bulamadım. Bulamayınca çok sinirim bozuldu.

Sonra kendi kendime sen ne için doktor istiyorsun dedim, ya da hormon kullanarak ne olacağını düşünüyorsun dedim. Kendime ilk söylediğim şey "Sesim kalınlaşsın çok istiyorum, buramda sakal olsun çok istiyorum" oldu. Bu arada kendi kendimle dalga da geçtim aynı zamanda. Evet, sen bunları istiyorsun ama o öyle olmayabilir, yani burada da çıkabilir orada da çıkabilir ve sen hepsini kontrol altına alamayabilirsin dedim. Ve sonra alt alta yazdım istediklerimi ve dedim ki bu aslında kalıp olarak şu an senin gözündeki heteroseksüel erkeklerin görünüşü. Aslında bu da bir kalıp ve senin isteğin onaylanamamak dedim. Sen onaylanmak istiyorsun. Şu an kadın olarak algılanmaktan rahatsızsın ve başka bir şey olmak istiyorsun. İnsanların da seni ilk gördüğünde senin hissettiğin şeyi görmelerini istiyorsun. Her şeyi de geçtim kendi kendini onaylamak istiyorsun aslında dedim. Ve bu bana korkunç geldi, ve kendi kendime dedim ki ben böyle bir şey istemiyorum. Birilerinin onaylamasına ihtiyacım yok. Bu kötü bir kafa ve ben hiçbir kalıba girmek istemiyorum dedim. Girmek istediğim şeyin bir erkek kalıbı olduğunu, bunun da bana iyi gelmeyeceğini anladığım an vazgeçtim.

Evet hormon kullanmak istiyordum ama bu kendi kendimle yaptığım tartışmayı da çok sevmiştim, durup durup yapıyordum. Ama ses mevzusunda nettim. Bu konuda da incik cincik kendimi hırpalamıyorum tabi. Bakıldığında ne kadın ne erkek, kendimi öyle görmek istiyorum yani. Kendimi kadınsı da bulmak istiyorum, erkeksi de. Ama tam olarak erkek oldum demek istemiyo-

rum. O bahsettiğim skalada her şeyiyle baştan ayağa bir erkek fiziği, erkek görünüşüne sahip olmak istemiyorum. Ama mesela kadınsı bulunmak da istemiyorum.

Cinsel yönelim mevzusu nasıl peki? Cinsel yönelimini tanımlayabiliyor musun?

Bir senedir cinsel yönelim belirtmiyorum, sonra yönelemem diye. Ayıp olur maraz çıkar diye. Erkekleri de kadınları da beğeniyorum ve ayırt etmiyorum, yani biseksüelim demiyorum, demek istemiyorum. Translezbiyen, transgey falan da demek istemiyorum. Daha o tarafa gelemedim. Bir de Aras'ı, Aras olduğu için sevmeliyim. İşte "Arasseksüel" bile de olabilirim yani. İnsan beyni sanırım şöyle çalışıyor. Biz bir şeyler açıkladıkça rahatladığımızı ve özgürleştiğimizi düşünüyoruz. Ne olduğumuzu, kimleri sevebileceğimizi hep böyle bir çerçeve çerçeve... Belki de bir gün kendim gibi bir transtan hoşlanacağım, belki de trans kadından ya da trans erkekten hoşlanacağım. Sadece işte biseksüel kadınlar olabilir, lezbiyen kadınlar, ikna olursa onlarla olabilir gibi yani onlar severlerse beni, onlarla olur gibi bir durum olsun istemiyorum. Zaten "Ya beni kimse sevmezse" durumundan zor çıktım. O duyguyu bayağı yaşadım iki yıl önce. Beni çok gerdi; "Nasıl olabilir ki, nasıl anlatabilirim ki, ne diyeceğim ben, nasıl anlatsam acaba, anlatmam gerekir mi, bu etik mi, bilmem ne mi, o mu, bu mu" soruları, beni çok yordu. O yüzden de hiç belirtmiyorum.

Peki cinsiyet kimliğini belirtiyor musun?

Belirtiyorum. Hep trans dedim. Mesela hiç trans erkek, transgender falan filan demedim. Hep trans dedim. Böyle rahat, iyi hissettim. Ve neden transgender'ı kullanmadığımı sorgulamadım. Çünkü bu terimi şöyle kullanmaya başlamıştım. MorEl* gönüllüsü olan doktora gittiğim süreçte "Ben neyim, biz bunu nasıl anlatıyoruz?" dedim. Trans erkek kavramı bana çok az uyduğu için

* MorEL : Eskişehir lezbiyen, gey, biseksüel, travesti, transeksüel oluşumu.

kullanmak istemiyordum ve transgender'ı o zaman öğrenmiştim. Benim söylediklerimi söyleyen insanlar kendilerine transgender diyorlardı ve ben onu çok yakın hissetmiştim. Ama sonra trans demek kadından erkeğe, erkekten kadına, o ruh halinden o ruh haline, bütün geçişler için kullanılabilir diye düşündüm. Ve kendim için onu seçtim. O zaman kalbim rahat etti. Çok bunalmıştım çünkü ne diyeceğiz diye.

Karıştırarak devam edeyim, biraz da rahatlatmak için. Çocukken ne olmak istiyordun? Var mıydı öyle bir düşüncen?

Meslek olarak mı? Hatırlamıyorum sanırım. Dediğim gibi böyle dönem dönem hep öğretmen falan olurum demiştim. Bir ara gazeteci olacağım demiştim. Hep yazıyordum ben. Ortaokulda küçük defterlerim vardı. Yorgan iğnesi ile dikiyordum, bunlar benim kitaplarım diye. İzlediğim filmleri yazıyordum. Televizyon programlarını bile yazıyordum.

Saklıyor musun şu anda hâlâ arşiv olarak?

Eskişehir'de olması lazım. Geçenlerde aklıma geldi. Bütün defterlerim durur.

Çok kıymetlidir onlar şu anda. Yani senin kişisel tarihin açısından.

Ve yazıyı hep meslek olarak düşündüm. Mesleğim yazıyla çiziyle alakalı olan bir şey olsun diye uğraştım. Edebiyatı da o yüzden seçtim. Liseye geldiğimde bir şeyler yazıp yolluyordum artık bir yerlere.

Çocukluğunda çok kültürlü ya da kalabalık bir yerde yaşadığını söyledin. Mutlu bir çocuk muydun?

Biz çok mutluyduk. O kalabalık bize hep mutluluk getirdi. Bir de şöyle bir hikayem var; ben amcam öldükten sonra doğuyorum, arada çok az bir zaman var. Yakın akrabalar amcamı rüyasında

görüyorlar, işte benim erkek çocuğu olduğuma dair haber veriyorlar anneme. İşin tuhafı doktora gidiyorlar, doktor da erkek diyor ve beni erkek çocuğu olarak bekliyorlar. İsmimi de erkek isimi olarak seçiyorlar. Amcamın ismini düşünüyorlar ve doğduğumda da çok şaşırıyorlar. Yıllarca o bizim oğlumuz, o zaten oğlan çocuğu denilerek büyütüldüm. Ben kadın kıyafetlerini ya da kadınların sutyen taktığını, kadınlara ait şeyleri çok geç öğrendim, lise sonda fark ettim. Sonrasında, benim eski kıyafetlerimi erkek çocuğu olan bir akrabamıza verdiler.

Hiç de zorluk çekmedi sanırım.

O olay bende çok etkiliydi. Kıyafetler hep erkek kıyafetleriydi. Nasıl giyineceğime karışmadılar. Bir şey hatırlıyorum; lisede annem ablama benim için "Üstüne oturan bir şeyler alsın, kadın reyonundan seçin ne olur" demiş. Kızların giysilerinde ne revaçtaysa o zaman bir tek o bayram öyle şeyler almıştık.

Rahat hissetmiş miydin peki kendini?

Rahat hissetmemiştim. O bayram giydim, sonra da giymedim yepyeni kaldı. Ama o baskıyı görmedim hiç. Şöyle davranacaksın, böyle davranacaksın, işte bacaklarındaki kılları alacaksın falan gibi trip yoktu evde. Çünkü alt bilgide zaten oğlan çocuğu bilgisi vardı. Ben onun avantajını yaşamış oldum.

Peki mahalle arkadaşlarından bahseder misin? Kuzenlerinle, kardeşlerinle bir aradaydın, oyun arkadaşların daha çok onlar mıydı?

Beraber okula gittiğimiz erkek çocukları vardı, böyle bir tayfanın erkeksi kız çocuğuydum. Çok eğlenirdik beraber. Beraber şarkılar söylerdik, oynardık. Yakın arkadaşlarım hep erkekti. Ablam biliyordu, o gruba ablam da girebiliyordu, beraber oynayabiliyorduk. Aramızda yaş farkı olduğu için kuzenlerim ayrı bir yerdeydiler. Onlarla oynamadım o yüzden.

Çocukluğunda oyuncaklarla oynar mıydın?

Annemlerin aldığı oyuncaklar da oluyordu ama bizim esas tartışmamız babaannemin getirdiği oyuncaklar oluyordu. Çünkü babaannem başka bir yerde çalışıyordu ve bize yepyeni hiç kullanılmamış oyuncaklar getiriyordu. Ama onlar başka çocuklarındı. Zengin kadınların evinden gelen oyuncaklardı ve biz onlar için ablamla kavga ediyorduk. Mesela kocaman kırmızı bir ayı vardı, senin olacak benim olacak diye günlerce birbirimizi yedik. Ayının kolunu kopardık, tekrar diktik. Düşün bak hâlâ o önemlidir. Annem de sinir olurdu o oyuncakları istemezdi. Öyle bir döngü vardı.

Dindar biri misin, inanç meselesine nasıl bakarsın? Bir dine bağlı mısın?

Bir dine ait hissetmiyorum kendimi. Aleviliğe de ait hissetmiyorum. Çünkü onların bir inançları, pratikleri vardır. Aleviliği sahipleniyor muyum mesela bilmiyorum?

Kültür olarak sahiplenebilirsin belki de?

Kültür olarak sahipleniyorum. Din meselesi ile uzunca bir müddet çok ilgilendim. Akla hayale gelmeyecek kitaplar okumuşumdur. İslam'a, fıkıha dair. Hikayelerden tut bir sürü şeye dair, hepsini bilirim. Kuran'ı da bilirim, yıllarca kuran kursuna gittim. Mesela buraya da Kuran'ımı getirdim, tefsiri de var. Üniversite de sosyalist bir örgüte bağlıydım. Başlarda sosyalist olmak hiçbir şeye inanmamaktır gibi yanlış bir düşüncem vardı.

Komünistler dinsiz olur.

Evet, evet, o ön yargıyı sonrasında aştım. Bu konuyu hiç kimseyle tartışmadım, kimseye de anlatmadım. Çünkü ben herkesin hayatını devam ettirdiği, bizim dışımızda bir dengeye inandığı bir şeyler olabileceğine inanıyorum. Ama mesela şey değilimdir. Nasıl anlatayım....

Yani yerine getirdiğin dini ritüelleri olan bir din yok anladığım kadarıyla.

Yok öyle bir şey yok

Çocukken kendine ilk açıldığın zamanı, kendini farklı hissettiğin durumları hatırlıyor musun?

Çocukken yaşadığım birkaç deneyimim var. Birilerini öptüğümü hatırlıyorum. Kız çocuklarını öpmüştüm onları hatırlıyorum. Erkeklerle iletişimim çok geç oldu zaten. Lise bitmişti, benim platonik dışında gerçek bir ilişkim olmamıştı. Kadınlarla da olmamıştı. Ama bir mektup arkadaşım vardı. Orta iki ya da üçteydim. Biz Akhisar'a ailecek bir düğüne gitmiştik. Orada birisi ile tanışmıştım. -O dönem ben herkese mektup yazıyordum. Nasıl buluyordum, nasıl oluyordu o işler bilmiyorum ama Sivas'ta, Burdur'da mektup arkadaşım vardı.- Sonra biz o kızla, -benden bir yaş büyüktü- altı yıl falan yazıştık. Haftada iki mektup, sabit telefonla saatlerce konuşma. Üniversite sınavına hazırlanana kadar bu böyle sürdü.

Aşk içerikli şeyler miydi bunlar?

Çok tuhaftı, hiç aşkın A'sı yoktu. Ama kendimizi "Biz tek vücutta iki başlı bir canavarız" diye tanımlıyorduk. O da okumayı çok seviyordu, çok güzel yazılar yazıyordu. Ben ona Gülten diyordum, o da bana İpek diyordu. Sebebi de şuydu; ilk mektubu ben yollamıştım, ikinci mektubu o yollamıştı ve mektup İpek diye gelmişti. Öyle hatırlamış ve öyle demek istedi bana. Yıllarca bana İpek dedi, usta dedi. Ben de ona hep Gülten dedim. Gülten Dayıoğlu'nun Sekizinci Renk kitabı vardı. Biz onu çok seviyorduk ve biz sekizinci rengiz diye aramızda duygusal bir bağ olmuştu. İşin garibi şu, hoşlandıklarımızı birbirimize yazıyorduk. O bana, ben ona yazıyordum. Birbirimize akıl veriyorduk. Böyle bir ilişki vardı. Her zaman da telefonda birbirimize Murathan Mungan'ı okuyorduk. O benden daha önce ediniyordu bazı şeyleri. Telefon açıyordu, saatlerce konuşuyorduk. Annemlerin de bildiği bir ilişkiydi yani.

Onlar ne diyordu peki?

Onlar yakın iki arkadaş olarak görüyorlardı. Birbirlerini çok, deli gibi seviyorlar falan diyorlardı. Ama sonra o hikaye şöyle oldu. Üniversite sınavı zamanında...

Bayağı da bir uzun sürmüş.

Bizim ya Eskişehir'de ya da İstanbul'da falan, beraber yaşayacağımızı düşünüyorduk. Öyle hayallerimiz vardı. Ta ki o bir adama aşık oldu. Üniversite tercihlerini ona göre yaptı. Sonrasında adamla ayrıldı. Eskişehir'e geldi gitti. Görüştük o zaman. İki üç gün kaldı. Bu olaylar üzerine birkaç mektup sonrasında yazışamadık. 5-6 yıl hiç görüşmedik. Çok nadir görüştük. Bir anda çat diye ilişkimiz kesildi. En son iki yıl önce Denizli'ye gittim "Erkeklik Atölyesi" için. O zaman ona haber verdim, orada oturuyordu, buluştuk. Ben ona uzunca zamandan sonra açıldım. O biseksüel olarak biliyordu beni. İşte kadın olarak biliyordu. Karşılaştığımızda ismimi değiştirmiştim. Yazıştığımız zamanlar değiştirmemiştim ama bir şeylerin farklı olduğunu biliyordum. Sonra açıkladım ona. O mektupları tekrar oku dedim. O mektuplar, iki yakın kız arkadaşın mektuplarından öte bir şey, onların aşk mektuplarından bir farkı yok dedim. O mektuplarda sadece "Aşkım, sevgilim, canım" kelimeleri geçmiyor dedim.

Nasıl oldu tepkisi peki? Çok şaşırdı mı?

Hiçbir şey söylemedi ama gülümsedi, baktı öyle. O zaman hayatı da çok karışıktı. Biz o görüşme üzerine tekrar haberleşmeye başladık. Hatta son yıl, trans mevzusunu uzun uzun anlatamadım ona. O konuyu anlayamıyor gibiydi, onu hissettiriyordu çünkü. Ama ben de üstüne varmıyordum. Ama yeniden bir ilişkimiz var artık. Konuşabiliyoruz, dertleşebiliyoruz ve aradan onca zaman geçmiş. Mesela bu yıl beraber bir yerlere gitmeyi düşündük. İstanbul'a bu yaz mutlaka gelecek. En bariz bunu hatırlıyorum, yoğun bir şekilde.

İlk aşk gibi bir şey mi? Çünkü çok homoerotik bir şey anlattığın.

Ama ben hiçbir zaman aşk demedim. Bundan da korktum sanırım. İlişki çok yoğundu ve biz bir yandan da cinsiyetsizmişiz gibi ne yaşadığımızı hiç düşünmeden bir şey yaşıyoruz ve bunu çok yakın iki arkadaş adı altında yaşıyoruz. Evet yakın arkadaşız, aynı zamanda da hayatımızda başkaları da var. Platonik de olsa var ve onun heyecanlarını anlatıyoruz birbirimize ve birbirimizi kıskanmıyoruz. O üzülürse ben, ben üzülürsem o da üzülüyor. Yani aynı zamanda böyle birbirimizle olmaktan da mutluyuz. Yazışmaktan mutluyuz yani. Bu yazmaktan da kaynaklı olabilir. Bir insan haftada 40 sayfa yazamaz yani. Ben yazıyorum, o yazıyor. 40-45 mektup vardır herhalde. Arada yollanan kargoları, el kuklalarını, Manisa'ya has yöresel kıyafetleri falan saymıyorum yani, öyle güzel bir ilişkiydi. Ama aşk demedim yani.

Peki o zaman ilk aşk nasıl bir şey?

Hep platonikti. Aşk o zaman benim için yazmaktı. Mesela seni çok seviyorum, beğeniyorum sana bir şeyler yazıp yollamak ya da bende durması. Mesela Ruhi Sarı'yı çok seviyorum. O'na mektuplar yazmıştım. Ona ulaşabilmek, bu mektupları yollayabilmek için çok uğraşmıştım. Onların hepsini aşk olarak tanımlıyorum. Ya da sevdiğim çocukları, sevdiğim kadınları hep yazdım.

İlk ilişkini sorayım o zaman?

Üniversite birinci sınıfta oldu. İlişki diyebilirsek eğer. İkiye beş bir adam düşün, kocaman bir adam. Yanında da küçücük beni düşün. Birlikte Onur Akın'ın konserine gitmiştik ve ben Eskişehir'de ikinci öğretim okuyordum. Konsere akşam gideceğim için çok korkuyordum, çünkü ben zaten altıda eve giriyordum. Kimse o saatte gir demiyordu ama ben altıda eve giriyordum, ona çok alışmıştım ve karanlıkta evden çıkıp, yine karanlıkta gelme fikri beni çok korkutmuştu. Babam, annem çok destek olmuşlardı yaparsın, niye yapamayasın diye. Uzunca bir müddet de aldılar beni duraktan. Ders sekizde bitiyordu ben koşarak eve gidiyor-

dum. İlk kez o konser için izin alıp gitmiştim. Çok mutluydum. O dönem bağlama da çalıyordum ayrıca.

İyi çalıyor musun bağlama?

Çalıyordum ama birkaç yıldır hiç dokunmadım. Neyse, çocukla aramızda şöyle bir ilişki vardı: Bayram zamanıydı, ben çocuğa sever diye baklava, şeker götürüyordum. Ona yazıp verirdim bir sürü şeyi. Mızrabımı falan vermiştim. O kadar önemliydi benim için. 3 ay 4 ay öyle sürdü. Bir gün elini uzattı, ben korktum elini tutmadım. Elini bile tutmuyordum, koluna sarılıyordum. Zaten kocaman bir kolu vardı. Okulun parkına gidip oturuyorduk ve yazdığım yazıları vermek, beraber bir şeyler okumak, bana 'Aaa biz çok muyluyuz' falan gibi geliyordu. Sonra sınıftan başka bir kızla aldattı beni. Çünkü adamın elini bile tutmadım, hiçbir şey yapmadım yani. Beni bir şeye de zorlamıyordu ama fark ediyordum. Ama 'Aa biz niye ayrıldık ki her şey de çok güzeldi' diyen bir ruh haline kapılmıştım. Aylarca üzüldüm. Karşılıklı olduğunu söyleyebildiğim ilk odur, ilişki diyebilirsek.

Sonrasında peki?

Sonrasında şöyle oldu; ben sosyalist bir örgüte üye oldum.

Üniversiteye başlar başlamaz mı oldun yoksa öncesinde politik...

Üniversitede birinci yıl bitti, yazın edebiyat üzerinden birileriyle tanıştım. Sonra tiyatro yapmaya başladım. Zaten 4-5 yıl örgütlü kaldım. O da bir dönüm noktasıdır. Kafamı açan, başka dünyaların da olabileceğini gösteren, beni mahalleden de çıkartan. Hatta o dönem ayrı eve de çıkmıştım. Ve bunu ailemle kavga ederek, bir daha konuşamayarak değil de anlatarak, ikna ederek yavaş yavaş adım adım hallettim. Şunu anladım; kadın ya da feminist olmak meselesi; anneden, teyzeden ve ablalardan kaynaklı. Biz aslında, hani bunun feminizm olduğunu bilmeden, hep şunu sorgulamışız; bizimkilerin çalışmaması, evde içkiden alkolden dolayı başka durumların yaşanması... Bütün bunları politikayla

ilgilendikten sonra anlamlandırabildim. O yüzden de feminizmi benimsedim. Öyleymişiz zaten. Ama bunu bilmiyormuşuz biz. Kadın dayanışması kuvvetliydi zaten. Annemle teyzemin dayanışması, birbirlerini kollaması, babaanneye karşı durmaları. Bizi de öyle büyüttüler. Bütün hikayeler öyleydi. Mahalledeki bütün hikayeler de öyleydi. Hep böyle bir şiddet, alkol, kadınların üzerine başka bir kadının gelmesi, evde beraber yaşamaya zorlanması... Mahallenin havası da buydu. Feminist olduktan sonra, kadın politikasını öğrendikten sonra, cinsellik konusu ya da kendime dair konularda da bende değişiklikler oldu. Artık bir adamın elini tutmak daha kolay, daha normal geliyordu.

Sosyalist bir örgüte girdin. Peki, sonra mı LGBT örgütlenmesi oldu? Yoksa ikisi eş zamanlı mı oldu?

Yok ikisi eş zamanlı olmadı. Bizim aslında sosyalist örgütü bitirip o LGBT örgütünü kurmamız ya da açılmamız diyeyim; önce bir arkadaşımız açıldı ardından ben açıldım. Biz o zaman iki kişi olduk. Ama henüz bir örgütümüz yoktu ve Eskişehir'de MorEL vardı. Biz MorEL'le temas etmeye başladık. Oradan arkadaşlarımız da vardı. Sonrasında örgüt içerisinde kalabalıklaştıkça bir şeyler yapmaya başladık. Ama fiziksel olarak açılma -2-3 yıllık örgütlüydüm ben zaten- yani birbirimize destek olma ve bir şeyleri adlandırma, kalabalıklaştıkça gerçekleşmeye başladı. O zaman birçok şeye karşıyım diyorsun, hiçbir şeye dair korkun yok ama kendinle ilgili bir şeyi açıklamak çok zordu.

O sırada örgütte temas ettiğin insanlar nasıl karşıladılar?

Sadece şunun zorluğunu yaşadık ki o da çok normaldi, her yerde yaşanabilecek bir zorluktu. Sosyalist değil başka bir yer de olsa aynı zorluk. Kimse o kadar iyi bilmiyordu neyin ne olduğunu. Nasıl mücadele edeceğini, kavramları, tanımları, lubunyaları, lubunya örgütlerini falan. İşin garibi biz de bilmiyorduk, biz de öğreniyor onlara anlatıyorduk. Onlar öğreniyor bize anlatıyordu. Ve aslında beraber olmuş oldu konu. Bu arada kabullenmedikleri bir durum da olmadı. Ayrımcılıktan, insan haklarından baktı-

ğında çok kolay kabul edilebilinir bir şeydi. Bir de kadın örgütü güçlüydü. Kadın örgütü güçlü olduğu için direk ilk dövizlerimiz 'Biseksüel ve lezbiyen kadınlar vardır' oldu. Biz 8 Mart'a öyle gittik. Daha LGBTT örgütü yoktu. Bir de açılanlar hep kadın olduğu için o an ilk kadın örgütü ile yürüdük. Kadın örgütü o kadar güçlü olmasaydı eğer biz o kadar iyi çıkış yapamazdık... Çok özgüvenliydik. İki kişiydik üç kişiydik ama şimdilik yeteriz diyorduk. Çok sirkülasyon da vardı. Beş kişi oluyorduk. Tekrar bir kişi de oluyorduk. On kişi olup tekrar bir kişi de olabiliyorduk.

Şöyle bir açılıp gidiyor muydu?

Evet evet. Ama her seferinde olsun diyorduk. Örgütlenmede problem yaşıyorduk. Çünkü insanlar LGBTT örgütünde örgütlenmek istiyorlardı. Şu hatayı yapıyorduk bazen; kişiyi birçok alana yöneltiyorduk. Biz oradan geldiğimiz için bize zor gelmiyordu. Ama bir yerden sonra, sosyalist olmayan ya da sosyalist olup da başka bir şey yapmak istemeyen insanları kapsayamamaya başladık.

Cinsel kimlikleriyle, cinsel yönelimleriyle ilgili bir şey arıyorlardı belki. Sosyalizm çok önemli değildi belki, bir tane biseksüel görmek için bile geliyor olabilirler. Şöyle söyleyeyim mesela Pembe Hayat LGBTT örgütü olmasına rağmen, insanlar geliyor, açılıyor, bir şeyler söylüyorlar. Biz de hemen şöyle yapalım, böyle yapalım, şu atölyeye gidelim falan filan diyoruz. Halbuki o sadece partner bulmak istiyor ve bu çok anlaşılır bir şey. Bu örgütlenme acemiliği gibi bir şey sanırım.

Çünkü biz sosyalist örgütleri örgütler gibi örgütledik. Yani örgütlemeye, çoğalmaya çalıştık. Deneyimimiz de oldu. Biz sert devrimcilerdik kendimizce ve yorulmuyorduk. İnsanların da yorulmadığını, yorulmaması gerektiğini düşünüyorduk. Ama ona rağmen çok kıymetliydi. Ben o dönemi kıymetli buluyorum. Gerçekten hayatımda öyle bir dönem olmasaydı, öyle sosyalist bir örgüt, öyle güzel insanlar olmasaydı ben öyle olmazdım. Gi-

dip edebiyatçı olurdum. Ezilmeyi, sınıf meselesini, feminizmi, kadın erkek eşitliğini keskin yaşayan biri değil de, ayakları yere basmayan yazıları ile bir şey yapmaya çalışan biri olurdum. Çok iyi edebiyatçı olurdum ama politikanın içine girmem geç olurdu. Erken karşılaştığım için mutluyum çünkü kendimi bulmam daha geç olurdu. O açıdan da mutluyum. Bazen düşünüyorum, gönüllü olmanın, mücadele etmenin önemini bu kadar iyi öğrenmesem, bilmesem belki de gizli yaşardım.

LGBT örgütlerle ilk temasın MorEL'le sanırım. Biraz bahsetmek ister misin?

Biz sosyalist örgütteyken evet birileri ile çıkıyorduk ama tanımıyorduk. Ben şahsen tanımıyordum, bilmiyordum da. Zaten bizim işimiz gücümüz başımızdan aşkındı. O yüzden de ne zaman ki ben oradan ayrıldım, atılmalar falan oldu. O mevzular bitince ben ilk defa homofobi karşıtı buluşmaya tek başıma gittim. MorEL'den birileriyle haberleşiyordum. Ama ilk kez yalnız gittim ve kötü bir duygu vardı içimde; o zamana kadar hep örgütlü mücadeleyi anlatmışsın. Örgütten ayrılan insanlara sudan çıkan balık olacaklar demişsin, o kafayla düşünmüşsün. İlk defa, uzun zaman sonra, 4-5 yıl sonra bir yere 30 kişi değil de tek başıma gidiyorum.

Hangi yıldı hatırlıyor musun?

2009'du. Yani Mayıs ayı başında kavga gürültü falan bitti olay. Zor geçti o dönem. Sonra ilk 17 Mayıs'ta gittim. Benim dışımda sosyalist olan, olmayan feminist kadınlarla da, lubunyalarla da ilk o zaman karşılaşmıştım. Ama zaten benim 17 Mayıs 2009'um hep ağlamaklı geçti. Etkinliklere girip çıkıyor ağlıyordum, herkese bunu anlatıyordum.

Neden ağlıyordun peki?

Atlatamamıştım. Böyle mi olacaktı, ben buralara yalnız mı gelecektim, niye ayrıldık diyordum.

Sen yalnızlaştırıldın mı, yoksa kendin yalnız mı gelmek istedin? Orayı tam anlayamadım.

Şöyle düşün, aradaki fark şuydu; ben zaten o dönem İzmir'deydim. O meseleler, tartışmalar olduğunda. Ve İzmir'den Ankara'ya geldim. Yani bir örgütle, bir isim adı altında gelememek, kendi adınla bireysel olarak gelmek bana çok dokundu. Kötü de konuşmuyordum ayrıldığım yerle ilgili. O dönemi şöyle anlatıyorum; kocasından yeni boşanan kadın gibiydim.

Ayrılmanın sebebi neydi peki?

LGBT örgütüyle alakalı bir şey değildi. Daha karma bir örgütte çıkan tartışma üzerine bitti. Devrimcisin, liberalsin tartışmasıydı. Ama aslında esas sebep başkaydı ve saçma sapan şeyler yaptılar. Ve sonuçta bir ekip ayrıldık. LGBT örgütünden de ben vardım. Sonradan ayrılanlar da oldu. Uzunca bir müddet, örgütsüz olma kimsesizliğini kafamdan çıkartamadım. O yüzden de...

Bütün atölyelerde ağladın?

Toplantıdan çıkıyorum ağlıyorum, gidiyorum ağlıyorum. Çok kötüydüm.

Peki nasıl hissettin 17 Mayıs'ta, Homofobi Karşıtı Buluşmada. Yürüyüşe katıldın mı o sene?

Zaten korkarak gitmiştim, karşılaşırsam ne olacak diyerek. Öyle bir kaygım vardı. Başka tartışmalar, başka laf söz de duyduğum için tedirgindim. Hani karşılaştığımızda ne olacak diye. O gün İsmail okuyacaktı sanırım basın açıklamasını. Megafonu da birisinin tutması gerekiyordu. Ali Erol da sen tutar mısın diyerek beni öne çekti. Pankartın önüne geçtik. Tabi ilginç oluyor eski örgütten birileri gelip –onlar da geldiler Ankara ekibi olarak- fotoğraf çekiyor. Ben kendimi zor tuttum ağlamamak için. Fotoğrafı çeken aslında benim çok yakın bildiğim birisi, ama biz göz ucuyla selamlaşıyoruz, çünkü konuşmuyoruz, bir düşmanlık var... Sonra Onur Haftasında, yeni yeni birileriyle tanıştım, lubunyalarla.

Onur Haftasına gelmeden önce 17 Mayıs bir nevi senin için başka türlü bir açılma diyebilir miyiz? Artık tek başına, LGBT'lerin olduğu bir yerde direkt kendi kimliğinle olmak?

O zaman bana sahip çıkan, benim yanımda olan insanlar MorEL'den insanlardı. Ayrıldığımı, o durumda olduğumu duyanlar direkt aradılar ve ben de MorEL'e geçtim.

Kucak açtılar yani.

Evet. MorEL olmasaydı, MorEL'den insanlar olmasaydı o dönem çok zor geçerdi. Eskişehir küçücük bir yer ve her zaman gittiğin mekana giremiyorsun, eşyalarını mahalleye geri taşımışsın... Ben nereye gidip çay içeceğim diye bile düşünmüştüm, o kafadaydım yani. O kadar üzgündüm! Çünkü sadece insanlara değil mekanlara da alışkanlık vardı ve dokunuyordu oraya girememek. Evden çıkmadığım bir dönem oldu. 3-4 ay hiç çıkmadım, çıkmak istemedim, çok az çıktım. Ama MorEL'deki arkadaşlar hep arayıp sordular, öyle ayakta kaldım. Beraber gidiyorduk ve karşılaştığımızda ben hâlâ tedirgindim, üzüntü duyuyordum. Kızgınlığa, öfkeye çok sonra geçebildim. Neden böyle yapıyorlar, böyle davranıyorlar düşüncesine çok sonra geçebildim. Laf da ettirmiyordum onlara. Her şeye rağmen iyidir, güzeldir diye anlatıyordum. Bugün de aynı şeyi düşünüyorum gerçi. Ama sonra başka bir şeye dönüştüğü için koptu, bitti.

Peki Onur Haftasına gittin ondan sonra?

Onur Haftasına ben tek başıma gittim ama Ankara'ya, MorEL'den insanlar da gelmişti biz orada buluştuk, beraber hareket ettik. Tabi uzunca bir müddet ayrıldım oradan (örgütten) kafasını silemedim. Gene de Onur Haftasında daha iyiydim. Çünkü artık daha çok insanı tanıyordum, Homofobi Karşıtı Buluşma'da tanıştığım insanlarla biraz daha yakındım, MorEL'le de daha yakındım. Ne olursa olsun aradan bir zaman geçmişti.

Yürüdün mü peki o sene?

Yürüdüm İstanbul'da.

Nasıl hissettin kendini?

Daha iyiydim, şöyle bir fark vardı; daha az ağlıyordum...

Ağlıyordun?

Evet ağlıyordum, uzunca bir müddet ağladım bunu da biliyorlardı zaten. Benim duygusal, ağlak bir insan olduğumu bilirler. Birisiyle ilk tanıştığımda ne yapıyorsun diyor, ben o olayları tekrar tekrar anlatıyordum. Ama tek anlattığım şey buydu. Biliyor musun böyle yaptılar, böyle dediler, şöyle oldu, yanlış anladılar, neler ettiler falan diyerek anlatıyordum. Ama daha az ağlıyordum. Döndükten sonra Eskişehir'deki kadın platformlarındaki kadın arkadaşlarla görüşmeyi ve o toplantılara gitmeyi inatla bırakmadım. Toplantıdan önce ağlıyordum, çıktığımda yine ağlıyordum. O kadar travmatik ki anlatamam. Bana o zaman deneyimli sosyalist arkadaşlar şunu söylemişlerdi; "Bu mevzu kan davası gibidir. Bu atılmalar, ayrılmalar vs. aradan yıllar da geçse bu mevzular unutulmaz." Örneğin; başını çevirir, seni ne ile itham etmişlerse onu söylerler dedi. Ama ben inanmamıştım. Yok olmaz, bir gün önce her şeyini bilen, beraber uyuduğun, yediğin insanlarla bir gece de nasıl düşman olursun nasıl bu hale gelirsin diye düşünüyordum... Atıyorum biz hain de olsak, liberal de olsak, ya da bilmem neysek bile bir gecede nasıl olabildi bu yani? Ve aslında her şeyin iki dudak arasında olması.. Birilerinin buna karar verip ve seni yaftalayıp, dedikodu yapıp, bunu yaymasıyla nasıl oluyordu bu! O bana çok dokundu, anlayamadım bunu. Bunu itham ettikleri insanlar da 1 Mayıs çalışması yapıyorlardı, öyle düşün, ve ben o ironiyi çözemedim. Yazıklar olsun verdiğim emeklere derken sonrasında öfkeye dönüştü bu durum. Ama ayakta kalmak için mücadeleye devam etmem gerektiğini biliyordum. Bende o yıl örgütlenebileceğim sosyalist bir örgüt aradım, bir yıl boyunca. Ama nasıl biliyor musun? X örgütünün otobüsü ile gidiyorum

eylemlere Y örgütünün otobüsü ile geri dönüyorum. Eylemlere katılmaya çalışıyorum, acaba neresi olur diye. LGBT politikasını soruyorum, bu konuda ne yapıyorsunuz, açılım var mı diye. İlk defa bir lubunya olarak nasıl var olabileceğimin peşine düştüm. Bir yandan Kadın platformunda devam ediyordum, diğer yandan MorEL'de devam ediyordum artık. Onun dışında da bir sosyalist örgütüm olsun çok istiyordum. Uzunca bir müddet, hani flört etmek denirse, bütün örgütlerle öyle görüşmeler yaptım. Oralardan çok yakın arkadaşlarım oldu sonra. Sonrasında da ben bir yerlerle örgütlenmedim ve hiçbir yere imza atmamaya karar verdim. Yani onlar için her şeyi yapabilirdim ama o ağır travma, depresyon o kararı aldırdı. Dostlar vardır, onlar ne karar alırlarsa onu uygularlar gibi şeyler. O yüzden de sosyalist örgüt dostlarından oldum ben de yani. Ama bir şeyler yapmaya çalışıyorum sürekli. Sonraki yıl da öyle geçti. 2010'a geldiğimizde de bizim eski örgütten kalan borçların hacizleri gelmeye başladı. Hacizleri dediğim de şu; kimin ismi geçiyorsa ona gelir ya haciz mevzu öyle bir şeydi. Benim adıma da vardı. Çeşitli borçlar işte. Ev, elektrik, su, doğalgaz borcu… Daha büyük borçlar falan... İstanbul'daki arkadaşlarımız da ödüyordu, biz de ödüyorduk.

Bayağı bir yormuş seni bunlar, ekonomik olarak da.

Ben bunun üzerine, çünkü artık haciz eve gelecekti, annemlere gelecekti ve ben bundan korktuğum için bir arkadaşa taşındım yazın. Barda harıl harıl çalışıp o paraya hiç dokunmayıp sadece alıp avukata veriyordum. Avukat da taksitlendirme yapmıştı. 3-4 ay onun borcu sürdü. O dönem ilk kez artık rüyalarımda kendimi çıplak görmeye başladım. Yolun ortasındayım, hem de çıplağım, penisim var ama kocaman da göğüslerim var. Ve hep çıplak gördüm kendimi hangi şekilde görürsem göreyim. Bu bende uykusuzluğa neden oldu ya da baş ağrısı ile uyanıyordum. Zaten yoğun çalışıyordum. MorEL gönüllüsü bir doktor arkadaşımıza gittim, psikiyatristti sanırım. Trans olabilir miyim acaba mevzusu konusunda onunla görüşmelerimiz sürdü. Yanında kaldığım arkadaş bir trans kadındı ve onunla birlikte durumu anlamaya

çalışıyorduk. Nasıl oluyor diye konuşuyordum onunla. O bana eski erkek kıyafetlerini verdi bir gün. Hediye etti. Ben de bir gün onlarla dışarıya çıktım. Saçlarım çok uzun değildi, erkek tişörtü, şort, bacaklarım kıllı falan. Ben gezindim biraz böyle, denedik yani nasıl hissediyorum, insanlar ne diyecek acaba diyerek.

Nasıl hissettin peki?

Çok iyi hissettim, bir de hiç kimse dönüp bakmadı. O da tuhaf geldi bana. Niye bakmıyorlar diye düşündüm. Gerçi gerçeği ben biliyorum ya!

Gerçi baksalar da suç olacak

Neyi bekliyorum bilmiyorum da, "aa off" falan diyeceklermiş gibi ya da 'aaa erkek kıyafeti giymiş' diyeceklermiş gibi saçma sapan ruh hali olur ya öyle dolandım, ekmek aldım geldim eve. Sonra oturduk konuştuk. Biyolojik bir erkek olsaydım, sakalımla kadın kıyafetleri giyip çıksaydım dışarıya yine aynı şey olur muydu acaba diye düşündük, tartıştık, konuştuk. Böyle güzel bir dönemimiz oldu. O dönem ev arkadaşım çok destek oldu bana. Sonra ben doktorun o sorularından çok bunaldım ve herhalde ben trans da değilim dedim. Çünkü öyle bir raddeye geldi mevzu. Bunu hissediyor musun, bunu söylüyor musun gibi sorular... Beş tane soru var, cevabı hayırsa sen o değilsin! Öyle bir kafa. Benim de cevaplarım hayır falan. Bir tane test yapmıştı bir sürü soru vardı...

Benjamin testi mi?

Yok, beş soruluk bir testti. Sonra o testi anlayamadık mı ne dediler, doğru cevap verdin mi vermedin mi dediler...

Sınıfta kaldın yani..

Çünkü cevaplar yakın mı çıkmış, bilmem ne mi çıkmış... Ama o kadar kötü bir test ki sen anlıyorsun artık. Çiçekleri seviyorum; evet mi hayır mı? Evet dediğinde kadınsın, hayır dediğinde adamsın. Böyle şey mi olur? Onun üzerine bir sürü test yaptı-

lar. Sonra ben dayanamadım Aligül'ü biliyordum İstanbul'dan. Açılmadan daha önce arada Voltrans'ın sitesini açıp bakıyordum. Aligül de en bildiğim transtı.

Burada hemen keseyim, konuya tekrar döneceğim. Gündelik hayatına dair başka bir şey sormak istiyorum. Hiç tutuklandın mı?

Yok tutuklanmadım.

Alkol ya da uyuşturucu bağımlılığın var mı?

Yok

Gündelik hayatında ayrımcılığa uğradığını hissediyor musun? Bu sorunun birinci bölümü, ikinci bölümde içinde şiddet olan, polis şiddeti, buraya giremezsin ya da bu formu dolduramazsın gibi kurumsal şiddetin ya da ayrımcılığın olduğu bir durum yaşadın mı?

Şöyle bir şey var; ben kadınlık deneyimimi sahipleniyorum ve sahiplendiğim için sanıyorum; atıyorum akşam eve erken girme zorunluluğu falan gibi kadın olmaktan kaynaklı ya da kadınsı olmaktan kaynaklı kontrol etmen gereken, düşünmen gereken şeyleri, bunların hepsini yaşıyorum zaten. Kafam zaten öyle çalıştığı için nasıl söyleyeyim...

Bunları ayrımcılık olarak okuyor musun?

Evet ayrımcılık olarak okuyorum.

Mesela gece sokakta yürürken hangi kaldırımda yürüyeceğini ya da arkandan kimin geldiğini ya da gelmediğini bir kadın algısı üzerinden düşünmen ayrımcılık mıdır sence?

Bu zaten temel bir ayrımcılık. Ben mesela yürürken ayak sesinden çok tedirgin oluyorum. Sebebi de çok önceden yaşadığım bir olaya dayanıyor. Önceden yaşadığım bir taciz vardı. Cinsel saldırıydı. Bizim mahallede olmuştu. Onun izlerini hâlâ taşırım. Bu da sadece kadın olmaktan kaynaklıydı yani. Saatle, yerle hiç-

bir alakası yoktu ve sonrasında bunun izleri kaldı bende. Bunu hep ayrımcılık olarak değerlendiririm. Mesela otobüste bizim daracık yerlere oturtulmak zorunda kalmamızdan tut, ki bu çok ayrıntı ince bir detay gelebilir, ama biz onu bile düşünmek zorundayız. Ben onu düşünmek zorundayım. Çünkü kendi güvenliğini devamlı düşünmesi, bir iş yaparken bir yerde bir saat daha oturup oturamayacağını ve bunu düşünerek karar vermesi kadar psikolojik şiddet, baskı ayrımcılık yok. Çünkü hayatını o belirliyor. Güvenli olma isteği hepimizde var ama natrans bir insan, natrans bir erkek bu kadar düşünmüyor. İstediği saatte istediği şeyi yapabiliyor. Bu konuda benim de ekstra yaşadığım bir şey olduğu için ve daha sonra da benzer şeyler yaşadığım için onu mesela ayrımcılık olarak nitelendiriyorum. Mesela gey kültürü yok bende. Geçenlerde Eskişehir'de erkek kıyafetleri alıyordum ve orada bir çocuk uzunca baktı, süzdü, inceledi, yakınıma geldi. Ben mesela korktum niye böyle yapıyor diye. Bir arkadaşım da "Belki beğendi seni, belki o da gey bilmiyoruz ki, belki de seni gey sandı ya da anlayamadı ne olduğunu" dedi. Bu beni rahatsız etti. Çünkü bir bakıma bu benim lügatimde taciz. Neden bunu yapıyor? Tacizden başka bir şey olma ihtimali yok bence. Bu kadar ayan beyan bir şey yaşamadığım için belki de o bana fazla geldi. Kadınlarla daha çaktırmadan iletişim kurarsın ya da eşcinsel kadınlar birbirini nasıl bulur bunun gibi değil. Bu nedense şimdiden beni korkutuyor. Mesela gey olarak anlaşılmak ve öyle anlaşılıp bunun üzerine gelebilecek tacizle, kadınlık deneyimimle de birleşince de ürküyorum. Başta acaba homofobik miyim, geylere karşı bir homofobim mi var diye düşündüm. Sonra bunun aslında kadınlık deneyimiyle alakalı olduğunu anladım. Onun dışında bir kere de nüfus müdürlüğünde fotoğrafımı bana benzetemediler. Çok eski bir fotoğraftı. "Bu sen misin? Ama kimlik şöyle böyle" dediler ama işlemi gene de yaptılar. O tuhaf gelmişti. Bunun dışında şöyle bir şey olmuştu diyebileceğim net bir şey yok.

Bir şeyi zorlaştırmak da ayrımcılığın başka bir türüdür. Bizim adlandırma deneyimlerimiz de belki farklı. İlla dayak mı yemen

gerek, tecavüze uğraman mı gerekiyor ya da tacize uğraman mı gerekiyor?

O öyle kodlanmış cinsiyet ki kadın ve erkek durumu. Evet, evde öyle bir baskı, kesin bir çizgi yoktu ama lisede giyilen eteklerden tut bir sürü şeye kadar o kadar keskin ve sen onu kodluyorsun. Ve biz mahallede yaşıyorduk, hep aklımdadır bu arkadaşlarıma da yansır. Mesela siz bir yere gideceksiniz diyelim ki, ben hemen "Nasıl gideceksiniz? Nereden gideceksiniz? Gidince ne olur haber verin" derim. Yani ekstra bir durum var bende, güvenli bir şekilde gidebilecekler mi kaygısı. Çünkü o kadar çok tehlike ve tehdide açık yaşıyoruz ki insan da bu paranoyayı yaratıyor. O korumacılık sadece kendime değil arkadaşlarım, sevdiklerim için de öyledir.

Şimdi ergenlik mevzusuna tekrar geri döneceğim. Ergenlik döneminde rol-model aldığın birileri var mıydı?

O çok sevdiğim kuzenimi örnek alırdım. Mesela normalde etek giymek istemem, giydiğim de çok nadirdir. Zar zor düğünlerde falan ayıp olmasın diye uzun elbiseler giymişimdir.

Bu kitap için görüşme yaptığım insanların çocukken ilk gördüğü trans Bülent Ersoy'du. Sende var mı öyle bir anı, merak ettim.

Yok. Ama sülalede, yani akrabalar arasında çocukken özellikle, kadın mı erkek mi olduğunu her geldiğinde kendime sorduğum ve anneme de sorduğum birisi vardı. Benden de küçüktü.

Yakın akrabanız mıydı?

Yakın akraba değildi ama bize ziyaret için gelip giderlerdi ve ben o her geldiğinde sesine dikkat ederdim, yüzüne bakardım, incelerdim, anlamaya çalışırdım. İsmi bir kadın ismiydi ama değildi aynı zamanda da. Anneme sorduğumda da "O da öyle bir çocuk, iyi çocuk" diyerek kapatırdı konuyu. Benim anladığım kadarıyla da trans erkekti ve kadınlığa dair bazı şeyleri istemediğinde de onu zorlamışlar. Annem, benim anlattıklarımı o olay üzerinden kabul etti, bu durumları daha önceden de duyduğu için direkt

bana değiştirebileceğimiz bir şey değil bu durum dedi... Öyle bir örnek vardı geçmişte.

O zaman hemen ilk açılma deneyimine geleyim. Ailenden ilk kime açıldın?

İlk olarak ablama açıldım. O da zaten politik bir insandır.

Ne zamandı hatırlıyor musun?

Ben kendime açıldım, sonra ona açıldım. 2007-2008 yılları idi. Üniversitenin ikinci yılı ya da üçüncü yılı ve ablam bana "Biliyordum" dedi.

Biseksüel olarak mı açıldın?

Biseksüel olarak açıldım ve o bana biliyordum dedi. Sonrasında da bunun politikasını konuştuk.

Yani tepkisi olmadı; nasıl benim kardeşim böyle olur gibi...

Hiç öyle bir tepkisi olmadı. Sonra bir gün, benim bir mail grubum vardı ve onu abim dediğim kuzenim gördü. Ona söylememiştim ama gıyabında öğrenmiş oldu. Ama hiçbir şey demedi. Sonrasında da anneme açıldım. Anneme açıldıktan sonra da, LİSTAG gelmişti Eskişehir'e, MorEL davet etmişti. Annem LİSTAG'dan gelen, çocukları LGBT olan annelerle konuştu. Annemin ilk tepkisi 'Erkeksin öyle mi' oldu. Ben de "Hayır erkek falan değilim, öyle bir şey yok" dedim. Sonra Pembe Mor diye bir grubumuz vardı. Ankara'dan, İstanbul'dan, Eskişehir'den kadınların olduğu bir gruptu, direkt oraya yazdım; "Anneme açıldım, bana 'sen erkeksin' dedi. Aynaya baktım, ben erkek değilim ki" diyerek. Sonrasında da annemle oturup konuştuk.

Bir şey söyledi mi peki bunun dışında?

"Evlenebilir misin, var mı öyle bir sıkıntı" demişti. Yani ilk özdeştirdiği şey o akrabaydı aslında. "Doktorluk bir durum var mı,

bedeninde bir durum var mı, rahatsız olduğum bir şey var mı" bu soruları sormuştu. Bunların hiçbirinin olmadığını öğrenince çok rahatlamıştı. Dediği şey "Bu Allah'tan gelen bir şey, biz bunu değiştiremeyiz" olmuştu. Kendince durumu böyle açıklamıştı. Sonra LİSTAG etkinliğine gelmişti. Orada annelerle tanıştı. Beraber yemeğe gittik. Çok mutlu oldu. Orada annelerle beraber ağladı. Çünkü hepimizin annesi babası gelememişti ve bu ona çok dokundu. Gelmemeleri. Oradaki herkes için de yavrum, kuzum diye düşündü.

İnanılmaz güzel olmuş. Benim şu anda LGBTT örgütlenmesi içinde en çok gönül verdiğim şey LİSTAG'dır.

Ondan sonra da bu mevzuyu hiç biseksüellik üzerinden konuşmadık. Kız arkadaşlar üzerinden, yakın kız arkadaşlar üzerinden konuştuk. Hayatımdan tanıştığı birileri vardı. Bir de bu yıl kendimi trans olarak isimlendirmeden, "Kendimi kadın olarak hissetmiyorum, kadınsı davranmıyorum zaten" diyerek iki arkadaş gibi konuştuk, bana "Çalışabiliyorsun, bu buna engel değil, demek ki öyle bir şey değilmiş" dedi... Ondan sonra hormon kullanmak istediğimi söyledim. Hormon kullandığımda bir şeylerin değişeceğini söyledim. "O dönemde yanında olmayı, görmeyi ve birebir izlemeyi çok isterim" dedi. Çok iyiydi yani. Ben de "Aklına başka sorular gelirse mutlaka bana sor" dedim. "Ablama da sorabilirsin" dedim, ablam bu açıdan çok avantajlı bir durum. Çünkü arkadaşlarıma da, iş yerime de, birilerine de bir şeyi pat diye söyleyip dönüp gitmeyi acımasızca buluyorum.

Kendisi mücadele ediyor çünkü...

Evet. Biz kendimizi çok mu kolay kabul ettik de sevgilimiz, arkadaşımız, annemiz, babamız açıldığımızda bizi hemen kabul edecek. Yok öyle bir şey. Burada ben emek vermenin iyi bir şey olduğunu düşünüyorum. Yani açılmak dediğimiz şey şu; kime ne kadar açılacaksın? Aileye açılmak benim için anneye, ailenin kadınlarına açılmakmış. Başka kimseye açılamadım. Sanırım hayatımda öncelikle onların olmasını istediğim için bilmeye hak-

ları var. Hayatımda kimlerin olmasını istiyorsam onların bunu bilmesi gerekiyor. O yüzden ev arkadaşlarıma, arkadaşlarıma açılıyorum. Yoksa açılmanın ucu bucağı yok. Çünkü söyleyemediğim birçok insan da var.

Peki arkadaşlarına, çevrene ne zaman açıldın?

Onlara cevap veremeyeceğim diye çok korkuyordum. Ve sanki birisi "Öyle değilsin" diyecek ve ben öyle olmayacakmışım gibi geliyordu. Ama şöyle bir talihsizlik oldu. Çok güvendiğim feminist arkadaşlarım vardı ve açıldığım ilk halka, hiç beklemediğim tepkiler verdi. "Emin misin? Ya değilse" diyenler, gülenler oldu. "Yok canım öyle değildir" diyenler oldu. Onun dışında ağır tepki verenler, ağlayanlar oldu "O bizim kadınımızdı, feministti, hayır olamaz" diyenler oldu. Feminizme hâlâ inandığıma, feminizmin beni de kapsayacağını falan söyleyemedim, tartışamadım tabi ki. Bunları duyduğumda korktum ve açılmayı bıraktım. Çünkü bende kırılma yarattı bu. Düşünsene o kadar mücadele etmişsin, zaten biseksüelliğe açıksın ama konu trans olunca tepkiler değişti.

Kafalar değişti.

Değişti ya, o başka bir şeymiş. Biseksüel olduğum için mutlu olan insanlar birden 'Nasıl olur' demeye başladı. Şunu çok duydum; "Ama sen çok sert değilsin, çok feminensin, kafan karışık olabilir". Artık anlatmamaya başladım. Çünkü sorular soruyorlardı ve bu sorular kitaplardandı, bir kitaptan translığa dair bir şeyler buluyorlar ve soruyorlar. Ben bile o kadar iyi bilmiyorum. Trans kadınları biliyorum ama trans erkekliği, transgenderları bilmiyorum. Cevap veremeyeceğim diye ben anlatmamaya başladım. Cevap veremezsem "Aaa bak cevap veremedi, sen trans değilsin" diyeceklermiş gibi hissediyordum. Bir teoriye dönmüştü olay ve beni masaya yatırıp kestiklerini, biçtiklerini falan hissettim. Kötü hissettim. Sonrasında Voltrans'a geldim. Geldiğimde de çok öz güvensizdim. Artık başka bir isim kullanıyordum ama gariptim o ismi söylerken. "İsterseniz bana şöyle deseniz iyi

olur" diyordum. Böyle rica minnet, yalvarır tondaydı. Kendime dair hiçbir şey anlatmıyor, konuşmuyor, kaçıyordum. Voltrans'ta bile anlatmıyordum.

Aligül'le miydi ilk temas, ilk açılma?

Tabi tabi. Yazın o koşullarda ilk Aligül'ü aradım. Kısık bir sesle konuşup; "Ben sana bir şeyler yazdım, mail atmayı düşünüyorum okur musun", diye rica ettim. O da "Tabi okurum" dedi. Ben ona şöyle yazdım; "Penisim olsun istemiyorum, göğüslerimden rahatsız olmuyorum ama rüyalarımda göğsüm yok görüyorum, kendimi böyle hissediyorum" "Ama bunları da bir yere koyamıyorum, tanımlamaya çalışıyorum ama tanımlayamıyorum" gibi parça parça ne hissediyorsam onu yazdım. O da bana; "Kendini kötü hissetme, kendini hem kadın hem erkek hissedenler de var ve kendilerine transgender diyorlar" yazdı. Ben de altın bulmuş gibi hissettim. Yalnız değilmişim, garip değilmişim... Ama neden pat diye rüyalarla beraber bu konuyu düşünmeye başladığımı çözebilmiş değilim.

Belki de zamanı gelmişti.

Belki de... Çünkü onun öncesinde anlattığım bir şey var; deftere -daha önce sosyalist örgütlenmedeyken- bende bir şey var ama ben bunu asla söylemem, diye yazmıştım...

Trans olursam ya da trans olarak açılırsam mı demek istedin?

Evet. "Açılırsam da ben bunu asla söylemem, bunun mücadelesini de vermem" diye yazmışım. Ama niye yazdığımı, hangi kafayla yazdığımı bilmiyorum. Uzunca bir müddet rüyalarımda kaba saba, kocaman adamlar gördüm ve ben onlardım. Çok korkmuştum, ben de mi böyle olacağım diye. Gerçek dışı rüyalar görüyordum artık. Öküz tarzı, kocaman, kaba bulduğumuz insanlar vardır ya...

Aslında en sevmediğin şey!

İlk öyle hortladı. Rüyalarımda ben de öyleydim.

Olmayı en istemediğin şeyler gibi

Evet doğru tanım bu aslında, olmayı istemediğim şey olarak gördüğüm için de korkuyordum. Sonrasında ben daha Ankara'ya taşınmadan önce İstanbul'da Aligül'le görüştüm. Daha da rahatlamıştım. Sonra Ankara'ya gittiğimde çok yoğun çalışıyorduk ve ben hiç lubunya görmüyordum. Devamlı kadın erkek muhabbeti konuşuluyordu. Sonra bir gün çalışma ortamından tesadüfen bir gey arkadaşla birbirimize açıldık. Bir akrabamı görmüş gibi hep onunla vakit geçiriyordum. Yeni tanışıyorduk aslında ama ona sarılıyordum, çok seviyordum onunla paylaşıyordum. Orada da ilginç şeyler oldu. Mesela onlar bir gün maç yapmaya gittiler. Ben de çok istiyordum oynamayı.

Oynar mısın bu arada futbol?

Oynamam ama o zaman oynamayı çok istedim. Sonrasında izlerken şunu fark ettim ben de koşuyordum, oynuyordum orada. Saçlarım uzundu ama erkektim gibi... Ben ondan sonra çok korktum. Gerçeğin, hangisinin ne olduğunu ayırt edemiyordum... İstanbul'a geldiğimde Voltrans'a katılmamla beraber benim için bir rahatlama oldu. Bir trans erkekle tanıştım. Benim ilk uzunca sohbet ettiğim trans erkekti. O zamana kadar hep Eskişehir'de trans kadınlarla konuşuyordum. Onun da tanıştığı ilk lubunya bendim o ortamda. O zaman biseksüel olarak gidiyordum. Çok güzel bir kadın fiziğine sahip biriydi. Onunla konuştum ve iki yıl boyunca onunla dertleştim. Sonra dönüp baktığımda aslında ben ona destek olmaya çalışırken, bir şeyleri anlamaya çalışırken kendimi de anlamışım aslında diye düşünüyorum. O çok etkili oldu. Aligül'le de o deneyimle konuşmaya başladım. Aligül bir gün bana rahatlatmak için - beni devamlı zorluyorlardı; sert değilsin, erkek değilsin gibi- belki de feminen geysindir dedi. Ben anlayamadım önce. Günlerce düşündüm, acaba ne demek istedi, nasıl

olur falan diye. Sonrasında anladım ne demek istediğini. Başlangıçta söylediğim bir şey vardı; trans erkeksin ya da transsın ama nasıl bir transsın ya da nasıl bir hikayen var? Yani hep bedenimi sorguluyordum. Trans erkeklerle ilişkim hep biseksüellik kadar görünmez bir hareket içinde diye bir savunmaydı. Hep anlatırdım. Hiç lubunya muhabbeti yokken hiç açılmamışken de söylerdim; "Hiç tanımadığınız insanlara durup dururken hormon sormayın, nasıl öpüşüyorsunuz diye sormayın bilmem neleri sormayın. Çok özel şeyler bunlar ve ayıp. Hoş değil bunlar" diye çok kızardım. O yüzden de açılma sürecimde Aligül dışında hiç kimseye gelişigüzel soru sormadım. Hiç görmediğim kadar trans erkekle beraberdim ama soru soramıyordum. Onların anlattıkları üzerinden ben nasıl hissediyorum diyerek bir kıyaslamaya girmiştim.

Çok ilginç geldi bu bana. Örgütlü birisin. Baskılama mı acaba ya da aşırı duyarlılıktan dolayı mıdır?

İlk kez İlksen'le birlikte hormonlara baktık. Ona; "İlksen ben bu zamana kadar, hiçbir trans erkek arkadaşıma çok merak ettiğim halde aldığı hormonları pat diye soramadım" dedim. Bu durumu şuradan sorguladım; çevremde görünür mücadele eden trans erkekler vardı ve onlar bu soruya belki de bininci kez cevap veriyorlarmış gibi düşünüp, "bunu böyle öğrenmemeliyim başka türlü öğrenmeliyim"i bana anlatan yazılar okudum. Bu konuda onlara soru sormayı da etik bulmadım. Onları bunaltmamak için ya da arkadaşız diye bunu sormaya hakkım mı var gibi bir duruma çevirmemek için yapmadım. Yapabilirdim de aslında, onlardan yana bir tepki yoktu. Kafam uzunca bir müddet biseksüelliği savundu. Trans kadınlar genelde seks işçiliği konuşur, trans erkekler hormon kullanımını konuşur, biz de zaten sadece bundan ibarettir. Ne yeriz, ne içeriz, nasılız gibi bir konu yok, sanki maymuna fıstık atar gibi en kaba tamam mı? Seyretmeye gelen, merak eden, ruhundan gayri bedenine yönelen ve bunun üzerinden bazen fantezi kurma meselelerini o kadar çok anlatmıştım ve bana da anlatılmıştı ki rahatsızlık olarak bende "bu bilgilere başka türlü de ulaşılabilir"e dönüştü. Arkadaş olmayı,

beraber politika yapmayı değerli bulmuştum. Zaten o kadar öz-güvenli değildim.

Neden bu ismi seçtin? İsim mevzusuyla ilgili bir şeyler söylemek ister misin?

Çok yakın bir arkadaşım vardı yıllardır tanıdığım. Örgütte olduğumuz, beraber yol yürüdüğümüz, beraber ayrıldığımız. Evi temizliyorduk ve ben arkadaşıma 'İsmimi değiştirmek istiyorum, doğum günümde' dedim. Daha da birkaç ay vardı doğum günüme. Buna alışmalıyız dedim. Çünkü fiziksel olarak hiçbir değişiklik yapmasam bile ben artık kendimi kabullenmiştim ve ismimi seviyordum ama insanlara hem açılma yöntemi olarak, daha cinsiyetsiz bir isim olarak bir şey demek istiyordum. Protesto gibi bir şey yani. Bize verilen isimi reddetmek gibi. Şundan farkı yok aslında birinin adı Hatice ve beğenmiyor. Çünkü kendisi seçmemiş. O da mesela Ayşe yapabilir, anlatabildim mi? Ama ekstradan benim için açılma meselesi oldu. Çok kolaylaştırdı. Utku, Utku Bardakçı'dan geliyor. Onun önerisiydi. Tuhaftır ki o arkadaşla da görüşmüyoruz. Aramız acayip kötü oldu yıllardan sonra. Yani onun önerisiydi ve ben de çok sevmiştim. Zaten çok severdim. Utku Bardakçı'yı da çok seviyordum. Diğer anlatılan devrimciler kadar da ön planda olan bir insan değildi. Ama sosyalist harekete bir sürü katkısı vardı.

Biraz görünmez kahraman gibi

O yüzden de onu öyle aldık ve Utku bana daha kimliksiz geliyor. Kadınların da ismi olabilir gibi geliyor ya da transların da, erkeklerin de.

Anladım. Şu anda bedenine dair değiştirmek istediğin bir şeyler ya da trans geçiş süreci yanında kimlik inşa süreci ya da beden inşa sürecine dair istediğin bir şeyler var mı?

Sesimi seviyorum ama sesimin gene de kalınlaşmasını çok istiyorum. Hatta hasta olduğum dönemler daha çok hoşuma gidiyor.

Ya da sabah ilk kalktığımda zaten hep kalın oluyor. O ruh hali bana çok iyi geliyor. Onun dışında şanslıyım büyük göğüslerim yok. O yüzden de zorunluluk dışında, iş görüşmeleri dışında hiç sutyen takmadım. Şu an ama şunu fark ettim dün bir tane fotoğraf gördüm 'Aa göğsüm varmış gibi mi duruyor' dedim. Sanki birisi 'Aaa kadın göğsü' diyecek ve ben de utanacağım. Bir de şöyle bir deneyim var ya; hep saklamak üzerine yetiştirildik. Evet, çok küçüktü ama ben gene de onu saklıyordum, kambur durdum yıllarca. Sebebi de buymuş diye düşündüm. O küçücük şeyi bile saklayıp, birden o tişörtü çıkartamıyorsun. Geçen yıl mesela denemek için evde çıkartıp oturmuştum. Elimle kapattım bir alışkanlıkla. Sanırım ya bu haliyle kalacak ya da şeklini belki değiştirebilirim. O da rahat etmek istediğim için.

Peki başka bir operasyon geçirmeyi düşünüyor musun? Penis operasyonu mesela?

Hiç düşünmüyorum. Penis ya da vajina üzerinden yaşamadım. Ya da hiç öyle bir algım yoktu. Bu cinsel organla yaşıyorum. İstediğimde başka şeylerle penise de çevirebilirim. Bedenimde hiçbir yerimde rahatsızlığım yok yani.

Beğeniyor musun peki kendini? Kendini çekici buluyor musun?

Geçtiğimiz aylarda kendimi çok kötü hissettim. Mesele çirkinlik güzellikse, çok çirkin hissettim. Acayip hissettim. Anlamaya çalıştım; acaba saçlarımdan dolayı mı, neden dolayı diye. Kendimi eksik buldum. Acaba bir tutam sakalım mı olsaydı, o zaman güzel olacak mıydı diye düşündüm. Bir de; kendimi güzel çirkin diye adlandırmam ben, paçoz diye adlandırırım. Çok güzel kadınların yanında ya da çok yakışıklı adamların yanında kendimi çok tuhaf hissediyorum. Nedense sinir oluyorum. Kıskanmak değil de, sinir oluyorum ya da şöyle bir durum oluyor ki bu da dönem dönem değişiyor; mesela birine "Ya ne kadar güzel maşallah" diyorum ve bunu da gidip o insana söylüyorum. Güzel gıpta olarak. Ne kadar güzelmiş saçın, eteğin ne güzelmiş gibi. Kötü

dönemler geçirmiştim kışın. O dönemlerde mesela her şey çok zor geliyordu ve keşke basit olsaydım, bu kadar zor olmasaydım diye düşündüm. Ben kendimi nasıl rahat hissediyorsam, nasıl iyi hissediyorsam o zaman güzel de hissettiğimi fark ettim. Güzel olan insanlara bakıp kıyas yapıyordum kendimce 'Ne güzel işte, şöyle bir havası var ' diyordum. Ama çekememezlik yapmıyordum, bunu gidip söylüyordum.

Anladım. Peki trans geçiş süreçlerine dair hukuki mevzular hakkında bilgin var mı, ameliyatlar nasıl yapılıyor, hangi doktorlar yapıyor, hangi hormonlar kullanılıyor?

Voltrans üzerinden öğrendiğim şeyler oldu. Mesela hormon mevzusunu ilk defa bu yıl bu kadar çok öğrendim ve araştırdım. Mesela kaslı erkeklerin daha çok kas yapmak için de kullandıklarını duymuştum şok olmuştum ve kadınlar kullanmamalıdır diye açıklamaların olduğunu duyunca mesela çok şaşırmıştım. Çapa terapi grubu var. Orada yaşanılan ayrımcılıklar üzerinden süreçlere dair bayağı bir bilgim oldu.

Anladığım kadarıyla bu bilgilenme süreci daha çok Voltrans üzerinden olmuş. Peki, ameliyat olmuş birini çıplak gördün mü?

Hiç görmedim.

Merak ettin mi peki?

Çok merak ettim ama hiç bakamadım.

Araştırmaya çalıştın mı?

Geçen yıl çok araştırdım. Penis fotoğrafı değil de göğüs ameliyatı fotoğraflarını gördüm. İngilizce öğrenmeyi bir yandan da o yüzden istemiştim. Çok iyi değildi İngilizcem. Ne yazsam Türkçe kaynak o kadar olmadığı için hep yabancı deneyimler vardı. Ama sırf onları görebilmek için o röportajları dinledim. Hiçbir şey anlamadım ama insanlar değişiyor ya acaba nasıllar diye fotoğraflara baktım. Ameliyat sürecinin nasıl olduğunu araştırdım.

Göğüs ameliyatına dair gördüğün fotoğraflar seni korkuttu mu? Yoksa bir arzu mu oluşturdu, ne düşündün?

Sanki ben olmuşum gibi ya da yakın bir arkadaşım olmuş gibi mutlu oldum. Bir video vardı aşama aşama gösteriyordu. Uzun saçlı bir kadın fiziğinden en sonunda kaslı, kocaman bir adama dönüşmüştü ve ben acayip mutlu olmuştum. Umut oldu bana. Bir de çevremdeki insanlarla da paylaştım. Onu kabul ederlerse beni hayli hayli kabul ederler diye kıyas yaptım. Sonrasında da kademelendirdiğimi düşündüğümü fark ettim ve bu beni korkuttu. Çünkü biz konuşurken, başarılı-başarısız, güzel olmuş-olmamış gibi konuşuyoruz. Bunun yanlış olduğunu o zaman fark ettim. Ne yani o kadar kas, o kadar kıl olmayınca olmuyor mu yani? O zaman o tanıma göre ben hiçbir zaman olmamış olacağım, eksik kalacağım diye düşündüm. Güzellik faşizmi diyorum ben buna. Ya da yakışıklılık faşizmi.

Hukuki süreçte translar önce mahkemeye gidiyorlar. Bunlar hakkında ne düşünüyorsun? Böyle bir süreç olmalı mı sence?

Böyle bir süreç insanları bezdiriyor. Bunu da yakın arkadaşlarımın deneyimlerinden biliyorum ve bana kötü geliyor herhangi bir şeyi, kendimize ait bir şeyi, sevgimizi de kimliğimizi de, cinselliğimizi de, bedenimizi de böyle kurullara girip girip çıkarak, kanıtlayarak, belgeler alarak bezdiriyorlar. Kendini anlatmak zorundasın, ikna etmek zorundasın. Hele Çapa'daki terapi bir felaket! Hiyerarşinin Allah'ı ve oradan insanların üzerinden para kazanılıyor, bir sürü dolap dönüyor. Öyle şeyler de var. Translığı bir saatte, hem de toplumsal cinsiyeti reddettiğimiz sorularla anlamaya çalışmaları, evet sen öylesin, sen daha olmamışsın, sen kararsızsın gibi beyanları yok sayıp bir aşamadan geçirmelerini doğru bulmuyorum. Sonuçta herkes nasıl hormon kullanacağını, neyi ne kadar kullanacağını bilmeyebilir. Bunun kontrol altında yapılmasını yani danışarak yapılmasını doğru buluyorum. Deneyim aktarılmasını doğru buluyorum. Biz bunu gazeteden açıp okuyamıyoruz ve yaşayan birilerinden öğrenebiliyoruz. Bu konuda deneyimli doktorların olması

işimizi kolaylaştırır gibi geliyor. Ama mesela kimliği alırken illa ameliyat olması gerekliliği... Hani o skala demiştim ya o geçişkenlikte o skalada, o süreçte bir yere girememiş oluyorum o zaman. Çünkü şu an göğüs ameliyatı olmak istemiyorum. Penis ameliyatı da olmak istemiyorum. Ama kendime trans diyorum. Onların gözünde ben trans değilim. Onların gözünde ben hiçbir şey değilim. Onların gözünde saçımı uzattığımda, biraz kendime baktığımda güzel bir kadın olabilirim.

Son bölüme geçiyorum. Türkiye'de şu anda transların durumunu nasıl görüyorsun? Transların haklarını elde etmesi ya da gündelik yaşantıları daha iyiye mi gidiyor? Daha kötüye mi gidiyor?

Bu soruya görünürlülükle doğru orantıda cevap vereceğim. Haklar mevzusunda. Biz birçok hakkımıza henüz kavuşmuş değiliz, elde edebilmiş değiliz. Sebebi de şu; görünür olmak ve mücadele etmek zor. Görünür olmak da zor, görünür olup mücadele etmek de zor. Şu aşamada, bu koşullarda kimseyi yargılamamak lazım. Neden gönüllü olmuyorsun, mücadele etmiyorsun gibi. Temel durumumuz şu; haberimiz olmayan o kadar çok insan var ki! Evlendirilen, evlenip boşanan, interneti olmayan, interneti varsa sadece oradan takip eden, sokağa çıkamayan, gelmek isteyip de gelemeyen, öldürülen, intihar eden... Ve bunların istatistiği, bilgisi, hiçbir şeyi yok. Olmadığı zaman da sanki trans erkekler ya da translar şiddete uğramıyormuş, tecavüze uğramıyormuş, iş yaşantısında zorluk çekmiyormuş gibi geliyor. Saçlarını kestiriyorlar, erkeksi davranıyorlar ve avantajlı tarafa geçiyorlar gibi. Yani kolay yaşantılar varmış gibi bir algı oluyor. Bu algıdan dolayı biz önce hareket içinde var olmaya çalışıyoruz. Kabul ettirmeye çalışıyoruz kendimizi. Dili düzeltmeye çalışıyoruz. Etkinliklerden tut, yürüyüşlere kadar görünürlüğümüzü sağlamaya çalışıyoruz. Trans erkek denmesi için uğraşıyoruz. Bir de örgütlenmeye çalışıyoruz. Mesela ben kaç yıl Eskişehir'de kaldım ama görünür, mücadele eden, bilindik trans bir erkek yoktu orada. Belki diğer arkadaşların vardı ama benim birebir temas ettiğim birisi yoktu. Ama temas ettiğim

bir sürü lezbiyen, gey, trans kadın vardı. Bu yıl daha çok insana ulaştım. Sebebi de İstanbul'da olmamdan kaynaklanıyor. Şimdi bu nasıl bir fark? Türkiye'nin her yerini düşün, senin kitap çalışmanın bir sebebi bu zaten, ortaya çıkarabilmek, ulaşabilmek. Oysa Çapa'daki terapi için 100 transın bir araya gelip yürümesiyle, 5 transın bir araya gelip yürümesinde hak kazanımı açısından fark var. Durumumuzu öyle tanımlıyorum aslında. Belli başlı yerler var ve o raporu alabilmemiz için bizi oraya muhtaç ediyorlar. Biz bunun haksız olduğunu bildiğimiz halde mücadele edemiyoruz. Çünkü korkuyoruz "Orası da olmazsa"dan korkuyoruz. Kişisel olarak ne yapabiliyorsak onu yapıyoruz. İş yaşantısını düşün o da aynı mesele. Sonuçta görünür olduğunda ve mücadele ettiğinde aile duyabilir, iş yeri duyabilir. İşsiz kalabilirsin ve işsiz kaldığında seni finanse edecek herhangi bir LGBT örgütü yok.

Sigortan var mı şu anda? Sosyal bir güvencen?

Var.

Boş zamanlarında ne yapıyorsun, neleri seversin?

Son zamanlarda çok fazla boş vaktim olmuyor. Yapabiliyorsam eğer karaladığım şeyleri temize çekmeye çalışıyorum. Bir tane blogum var. Kimseye söylemedim. Hâlâ söylemiyorum. Yazdıklarımı oraya geçirmeye başladım. Bir yıldır var. Hem kendimi hem de çevremi daha iyi anlamak için oraya yazıyorum. Oraya dair bir şeyler yapmak bana yetiyor. Onun dışında da ekstra rutin bir şey yapmıyorum.

Sinemayla ilişkin nasıl?

Sinemayla ilişkim iş sayesinde başladı. Ayrıca sese de ilgim arttı. Artık filmleri başka bir gözle izliyorum. Mesela "Kamera arkasında 50 kişi var" diyorum filmi izlerken. Çalıştığımız belgesel için, ona dair kitaplar okumaya uğraşıyorum. O tarafımı geliştirmeye çalışıyorum.

En baskıcı bulduğun şey nedir?

En baskıcı şey sanırım aile. Benim için değil, şu anda onların yanından ayrıyım bu hayatı kolaylaştırıyor ama çevremin, arkadaşlarımın hayatını engelleyen temel şeylerden birisi.

Bundan on yıl sonra kendini nasıl düşünüyorsun?

İyi bir sesçi olmayı çok istiyorum. Sesçi değilim, öğrenmeye çalışıyorum ve öyle bir konu ki öğrendikçe bitmiyor. Onun dışında da Voltrans ya da diğer LGBT örgütlerinin artık çok kalabalık olduğunu, büyük ofislerin, büyük yerlerinin olduğunu hayal ediyorum, mutlu anım bu aslında. Mesela Aligül'ün o ofiste oturduğunu, bir yere gitmediğini, benim orada olduğumu hayal ediyorum. Sanırım on yıl sonra İstanbul'da olmak istemiyorum.

Nerede olmak istiyorsun peki?

Daha sakin, daha küçük bir yerde olmak istiyorum. İlk aklıma gelen yer Bartın gibi, Amasra gibi, İzmir gibi. İzmir'i de sakinliğinden dolayı. Mesela Eskişehir'li olmasaydım gidip orada yaşardım.

Hayatında sana her zaman destek olmuş birileri var mı? Hani bütün sürece, yol arkadaşlığı yaptığın?

Evet var. Bir de ilk destek olan insanlar daha çok heteroseksüellerdi. Hiç kimseye anlatamıyordum durumumu ama heteroseksüellere önce konu hakkında bilgi veriyor sonra da ben böyle hissediyorum diyerek açılmaya çalışıyordum. Onların ilk tepkisi "Biz bunları bilmiyoruz ama seninle öğreneceğiz, sen yine bizim arkadaşımızsın" olmuştu.

Bu çok iyi hissettiriyor insanı...

Zaten Voltrans'ta olmak, evet çok fazla insanla bir araya gelemiyoruz belki ama belli aralıklarla görmek bile o kadar iyi geliyor ki! Hiçbir şey konuşmasak, sadece otursak, baksak birbirimize

iyi hissediyorum kendimi. Ben İstanbul'a güle oynaya gelmedim. İş sebebiyle geldim. Bana kalsa daha sonra gelirdim. Belki de hiç gelmezdim. Ama benim sürecim için çok iyi oldu.

Kitabı birçok insan okuyacak. Çok kıymetli ve en çok inandığım şeylerden biri benim için. Mesela 16-17 yaşında bir çocuğun bu kitabı okumasını istiyorum, bir trans erkeğin. Onlar için ya da bu kitabı diğer okuyacaklar için bir mesajın var mı?

Şu çok önemli bir şey, doktora gittiğimde fark ettim. O bana özellikle 13-14 yaşında fark etmiş olman lazım gibi şeyler söyledi. Ben de dönüp bizimkilerle konuşmuştum. Ağızlarını aramıştım ben o yaşlarda nasıldım gibi. Çok sonra şunu fark ettim; bizler yani herhangi birisi ne zaman baskıyla karşılaşıyorsa, o zaman aslında neyi isteyip neyi istemediğini anlıyor. Ve bunun yaşı her zaman için 5, 13, 18 olmayabilir. 30 yaşındaki bir insan da kendisinin önceki hayatını reddedip, "Ben bundan sonra böyle yaşıyorum, böyle hissediyorum" diyebilir. Transların özellikle, çocukken zaten öyleydi, gençliğinde de böyleydi diyerek geçmişe dönüp bir kanıt aramasının saçma olduğunu, insanların bunu ne zaman nasıl keşfedeceğini bilemediklerini anlamaları gerekiyor...

Şöyle bir şey var mı; Eşcinsel olarak ya da biseksüel olarak açılmakla ya da bunu yaşamakla trans olarak açılmak?

Benim deneyimimde fark vardı. Biseksüelim dediğimde herkes kabul etmişti. Kimse öyle misin değil misin gibi hiçbir şey dememişti. Kimse ağlamamıştı. Ölmüşüm gibi kimse davranmamıştı. Geçmişimi sorgulamamıştım dönüp kanıt aramamıştım. Kafamda büyütmemiştim. Rüyalarıma girmemişti. Evet ben öyleyim deyip yaşamıştım. Ama transım dediğimde öyle olmadı. Ben trans mıyım kısmı bayağı bir uzun sürdü. Yıllar sürdü yani. Ondan sonra bunu söylemek zaman aldı. Söyledikten sonra insanlarla ilişkim de zaman aldı.
Ben trans feminizme inanıyorum. Kendimi trans feminist olarak tanımlıyorum. Kadınlık deneyimini sahiplendiğim için de birçok

mevzuya daha başka bakıyorum. Şunu reddetmiyorum; evet ben belli bir yaşa kadar kendimi kadın olarak tanımlıyordum ve bu deneyimi yaşadım. Bunu sahipleniyorum ve bundan nefret etmiyorum. Şimdi başka bir deneyim yaşıyorum ve bu asla bir kadınlık deneyimi değil. Bu translık deneyimi. Erkeğe mi geçerim, geçmem burada mı kalırım, buradan geri kadınlığa mı dönerim gibi sınırlamam yok. Trans kavramı rahatlatıyor beni. Mutlu ediyor.

Görüşme 2

Doğu: "Annemle birlikte korkunç bir sıkıntıya düştük, bittim, çöktüm, hiçleştim. Yok olmak istiyordum."

Aras: Kısaca kendinden bahseder misin?

Doğu - 28 yaşındayım. Ankara'nın bir ilçesinde doğdum. Bir yaşına kadar orada kalmışım. Sonra Ankara merkeze gelinmiş. Ankara'ya gelindikten sonra da biyolojik ailemin yanında 4-5 yaşına kadar kalmışım.

Şu andaki annemin yanına geldikten sonra bazı sıkıntılar oldu ve o sıkıntılardan dolayı çok kısa bir süre biyolojik annemin yanına geri döndüm. O da birkaç ay sürdü. Beş kardeşiz. En küçükleri benim. Bir abla, üç de ağabeyim var. Ablam ile hâlâ görüşüyorum.

Kaç yaş büyük senden?

36-37 yaşında sanırım. Hatta bir yeğenim var, hiç kimseye amca, dayı, abi diye hitap etmiyor. Bana da adımla sesleniyor. Çok da severim, çok akıllı bir çocuktur.

Diğer kardeşlerinle görüşüyor musun?

Diğerleriyle görüşmüyorum. Ankara'da yaşıyorlar. En büyükleri ile sınavda karşılaştık. Tanımadı beni. En büyükleri.

Kardeşlerinden biraz bahseder misin?

En büyük kardeşim Adalet Bakanlığı'nda çalışıyor. Diğerleri de, biri özel bir şirkette bildiğim kadarıyla, biri de Çankaya Belediyesi'nde çalışıyor. Bir erkek kardeş dışında hepsi evliler.

Ben “m” ekini çok kullanmıyorum. Sonuçta benim kendi ailem var. Onlar dışarıdan, daha çok benim kan bağı olarak gördüğüm insanlar artık. Sadece biyolojik bir durum.

Eğitim hayatından biraz bahsetmeni istiyorum. Nerede okudun ilkokulu?

Yenimahalle taraflarında Abdi İpekçi İlköğretiminde okudum. Çok zor bir süreçti. Çünkü erkek bedenine sahipsin ama farklı bir konuma geçiyorsun. Bir anda kız önlüğü giyiyorsun. Çok sıkıntı yaşadım. Kabullenemedim. Çok faaldim. Ruh olarak akıllı, çalışkan ama teneffüslerde yerinden kalkmayan biriydim. Neden; etek görünecek diye. Ama onun dışında girişken bir çocuktum. Başarılıydım ama dediğim gibi en büyük sıkıntıyı, şoku o dönemde yaşadım.

Annenle aynı okulda mıydınız?

Hayır hayır değildik. O lise öğretmeni. Ben başka bir okuldaydım. Onunla ortaokulda çok kısa bir süre aynı okulda olduk.

Peki ilkokulda arkadaşlarınla ilişkilerin nasıldı?

İyiydi. İyi geçinirdik. Sevilirdim genel olarak. Öğretmenimle de öyle. Belki, fark ediyorlardı da durumumu.

Peki sen o zaman bu durumu nasıl içselleştiriyordun? Ne düşünüyordun?

Çok bocalama yaşıyordum. Düşünsene sen erkeksin ve bir erkeğe etek giydiriliyor. Bu benim için kabullenilmez bir durumdu. Kadının giydiği giysiyi bir erkek giyiyor. Bunu kabul etmekte çok zorlandım. Hatta uzun bir süre yemek yememe sorunu yaşadım. Kendimi psikolojik olarak cezalandırma, yok olma isteği gibi bir şeydi. Yemek yemeyerek. Benimkini de ona benzetiyorum. Yemeyip yok olacaksın. Ya da büyümeme engel olma isteği.

Biraz da öyle tanımlayayım. Bedenin değişime başlıyor; göğüslerin büyümesi gibi. Bu da benim için korkunç bir olaydı.

Çocukken ne olmak istiyordun?

Boyacı olmayı çok istiyordum. Kapıları falan fırça ve suluboyayla boyardım kendimce. Dağcı olmayı da istiyordum. Hatta biyolojik aileme bir ara döndüğüm zaman köye gitmiştik, dedemin keseri vardı ve en büyük hayalim bir kesere sahip olmaktı. Onun keserini alıp evin dış cephesinde, duvarın belirli yerlerini oyup oralarda tırmanma yerleri hazırlamıştım. Sırf dağcılık merakından dolayı. Genelde oyuncaklarla da çok oynayan birisi değildim. Çamurdan adamlar yapmayı çok severdim. Resim yapma yeteneğim ve isteğim de sonradan daha belirgin ortaya çıktı. Çamurdan ve hamurdan adamlar yapmak çocukluğumun en önemli işiydi. Ama bilirsin hamur nimettir toplumda. Bu nedenle çok azar işitmişimdir. Hamurdan şekil yapmak günah sayılıyordu. Ama ben asi bir çocuktum azara rağmen yapmaya devam ettim.

Genel olarak böyle asi ve sinirli bir çocuk muydun?

Sinirli bir çocuk değildim. Yalnız bir çocuktum ama kesinlikle sinirli değildim. Sakin ama asiydim. Öyle tutturan bir çocuk da değildim. Hiç olmadı. Ama çok nettim. O aile de, o dönemde, benim etek giymem için bana baskı falan da yapmamıştı. Hani bu kız çocuğudur gibi bir yetiştirme eğilimi hissetmedim hiç. Mesela ben ilkokula başlamadan bir ara biyolojik aileme gidip gelmiştim. Babaannem çok heveslenmiş... 6-7 yaşlarındaydım. Babaannem bir elbise giydirdi bana. Çok güzel bir çocuktum. Saçlarım sarıymış. O ailede tek bende varmış sarı saçlar. Dedenin ailesinde bir sarışın varmış. Sarı saçlar falan herkes soruyor, herkes ilgileniyormuş benimle. Babaanne de bu nedenle heves etmiş bir elbise giydirmiş. Sevmek için işte. Ben inanılmaz ağladığımı anımsıyorum. Bir de abi vardı. Neden o giymiyor da ben giyiyorum, bu nasıl bir şey diye. Babaanne törenden sonra bana çok kızmıştı. Beni rezil ettin demişti.

Davranışını ne olarak değerlendiriyorlardı? Huysuzluk yapıyor gibi mi algılıyorlardı? Yani etek giymek istemiyor bu çocuk, niye giymek istemiyor acaba diyorlar mıydı?

Sanırım onu çok algılamıyorlardı. Farkında olduklarını sanmıyorum. Ben hiçbir şekilde etek falan giymedim o ailede. Sıradan bir kız çocuğu gibi hiç davranmadım. En ufak bir eğilimim olmadı. Benim o dönemlerde en büyük özgürlüğüm bisikletimdi. Bisiklet inanılmaz bir özgürlüktü benim için. Ona binip rüzgara karşı gidiyorsun. Oraya gittiğim dönemde edinmiştim bisikletimi. Ailede en küçük bendim. Bana belki de bu nedenle pek karışan da olmazdı. Sonra annemin yanına geldiğimde de bu bisiklet tutkum devam etti. Şimdi de çok severim.

Peki mahalle esnafı, komşularınız, onlar nasıl?

Şu an Annemle, kirada oturuyoruz. Yaşadığımız yer bir mahalle sayılır, Yenimahalle. Eski ve köklü bir mahalle, Ankara'nın memur mahallesi olarak kurulmuştur. Tabi eski binaların yıkılması ve yeni binaların yapılması ile biraz kalabalıklaşma var. Değişmeler de kaçınılmaz oluyor. Benim mahallede ilişkim iyidir. Mahallede herkes durumumu bilmiyor. Ama apartman yöneticimiz biliyor her şeyi. Kızıyla sınıf arkadaşıydım. Ama her zaman sahiplenir. Oğlum falan diye sever. 97'den beri orada oturuyoruz. 15 yıldır diyelim.

Bu sürede komşularınız değişti mi hiç?

Değişti evet. Çünkü apartmanımız iş yeri ağırlıklı. Okula giderken kimseye etekle görünmemeye çalışırdım.

Cinsiyetin - Cinsel yönelimin nedir?

Erkek, heteroseksüel. Yani ben kendimi biyolojik erkek gibi görüyorum. Ufak tefek düzeltmeler yapıldı. Ruhumda bir şey yoktu zaten. Acaba ben kız mıyım, erkek miyim, ne olmalıyım gibi bir şey yaşamadım ki. Ben erkektim. Ama bedenimde sıkıntı vardı. Bu sıkıntıyı, hani altı parmaklı olursun da 6. parmak sana sıkıntı

verir, onun gibi yaşadım. Bedenimle ilgili operasyonlar bu nedenle yapıldı ve ben kendimi heteroseksüel olarak hissediyorum. Kadınlara ilgi duyuyorum. Benim bir ilişkim de trans bir kadınla oldu. Duygusal bir ilişki de yaşandı tabi. O transtı evet, onun da bedeninde bir takım sorunlar vardı. Ama benim için o tamamen kadındı. Onun ruhuna baktım ben. Benim; heteroseksüelim derken, öyle kişilerle asla olmam gibi bir takıntım yoktur. Bu nedenle anlatıyorum bunları.

Cinsiyet kimliğini ne olarak tanımlıyorsun?

Yine erkek olarak tanımlıyorum.

Trans erkek?

Sanırım, erkek diye tanımlıyorum. Bu bana daha çok uyuyor. Evet biliyorum, yaşadığım süreci de biliyorum. Ben biyolojik kadın olarak dünyaya geldim. Hoşuma gitmese de bunu saklayamam. Utanmıyorum da. Ama öyle hissediyorum açıkçası. Trans erkeğim ama genel tanımım erkek.

Peki bu operasyonlardan söz edebilir misin biraz? Şimdiye kadar hangi operasyonları geçirdin? Ameliyat olma fikrin ilk ne zaman oluştu? Ben de ameliyat olabilirmişim düşüncesine ne zaman vardın?

Bu düşünce kafamda hep vardı. Ama pembe kimlikle ciddi sıkıntılar yaşıyordum, özellikle doktora gittiğimde, hastanelerde yaşadığım rahatsızlıklar harekete geçmek için beni hep durdurdu. Erteledim, erteledim. Sonra bir gün annemin de; "Hadi yeter, seni beklersek daha çok bekleyeceğiz" diye isyanıyla, psikiyatriste giderek başladık. Yaklaşık bir yıl sonra da mahkeme sürecini başlattık. O sürede de bir an önce göğüslerimden kurtulmak isteğiyle araştırmalara giriştim. Psikiyatristim biraz daha beklememden yanaydı. Sağlığım için öyle olması gerektiğini söylüyordu ama benim bekleyecek gücüm yoktu. Psikiyatristim ilk günden ikna olmuştu kararlılığıma. Bu bir süreçtir, tamamlamamız gere-

kir falan demedi. Sadece çok iyi araştırılması gerektiğini düşünüyordu. Ama biz de çok araştırdık ve en iyisini bulduk. Ankara'da Mustafa Şengezer hocaya gittik ve göğüs ameliyatını oldum. Bu arada psikiyatrik süreç devam etti. Mahkeme de sürdü. Yazışmalarla birlikte, mahkeme -Türkiye'de ilk kez olduğu söylendi- penis ameliyatı olmadan kimliğimi değiştirdi. Yani mavi kimliğimi almış oldum.

Psikiyatriste ilk gittiğin tarihi hatırlar mısın?

Sanırım 2006 yılıydı.

Bu arada kaç doğumluydun?

Mart 1984... 2006'dan önce çok istiyordum ama bilgi yetersizliği vardı. Şimdi her an internetten bir şeyler öğrenme imkanı artıyor. Ama önceden bu tür konularda bilgiye ulaşamıyordum. Kullanabileceğim anahtar kelimeleri bile bulamıyordum.
Annem bir gün TV'de bir program izlerken trans erkek ya da o aşamada olan bir çocuğu görüyor. Programda bir sürü baskı yapılıyor; seni değiştirelim gibilerinden. Yani kadın gibi davranması için baskılardan söz ediyorum. O sırada Mustafa Şengezer telefonla bağlanıyor. Bu durumun gayet normal olduğunu ve operasyonlarla bu durumun düzeltileceğini ve erkek olarak hayatına devam edebileceğini söylüyor. Annem de o günden beri doktorun adını aklında tutuyor ve o doktora gitmeye karar veriyoruz. Sonrasında da küçük bir ön araştırma ve ön konuşmadan sonra ameliyata karar veriliyor. Dediğim gibi sağlık çok önemli. Rastgele bir şey yaptırmak istemedik. Çünkü ben erkek olarak bedenimi değiştirmeye uğraşıyorum ama bunun dışında sağlığımı kaybetmek istemediğim için tüm araştırmalarımızdan sonra yaptırdık ameliyatımı.

Ortaokul dönemini soracağım. Nasıl bir çocuktun? Nasıl bir öğrenciydin?

Çok kötüydü. Başarı olarak da. Müthiş bir düşüş yaşadım. Çünkü ilkokulda giyim konusunda gene biraz daha rahat davranıyorsun.

Beden eğitimi dersi daha çok oluyor, eşofman giyiyorsun, yeri geliyor altına pantolon giyiyorsun bir şekilde kurtarıyorsun. Hoca da beni seviyor ve idare ediyordu. Ama ortaokula geldiğimde büyük şok yaşayarak düşüşüm başlıyor. Forma var, altına çorap giymek zorundasın. Belli bir modeli var; ince çorap olabiliyor ya da spor uzun çorap olabiliyor. Bunları giymek zorundasın ve ben bu durum karşısında çok kötü oluyorum. Bunları yaşadım. Başarımda da haliyle düşüş yaşadım. Ama en çok düşüşüm matematik ve İngilizce'de oldu. Tarihi, edebiyatı, coğrafyayı çok severim. Onlar sorun değildi. Derslerim de iyiydi. Hatta tarih ve coğrafya öğretmenlerim çok şaşırmışlar diğer derslerimin kötü olduğunu duyunca. Nasıl kötü oluyor diye. Bu derslerde kendimi ifade edebildim, biraz da öğretmenlerin etkisiyle. Ama kötü olduğum derslerde bunu tam olarak yapamıyordum, biraz da katı tiplerdi. O yüzden de çok başarılı değildim. En büyük sıkıntı ayağa kalkmak, formayla dolaşmaktı. Sonuçta ilkokulda beş yıldır aynı kişilerle birlikteydim çocukluktan beri. Artık seni tanıyorlar ve bir nevi ailesiniz. O yüzden orada çok sıkıntı olmuyordu. Senin her şeyine alışıyorlar. Tıpkı ailendeki anne baba ya da kardeşindeki değişimleri gördükleri gibi görüyorlar beş yıl boyunca. Ama ortaokul çok farklı bir şey. Sadece orta son sınıfta başarım biraz arttı. Sanırım ergenliğin farklı bir dönemine girdim. Kendimle mutluluk oyunu oynamaya başladım. Barışık olmaya çalıştım.

Peki okuldaki tuvalet problemini nasıl hallediyordun?

Tuvalete gitmemeye çalışıyordum. Lisede ufak ufak gitmeye başladım. Ortaokulda ise mümkün olduğu kadar gitmemeye çalışıyordum. Müthiş bir sıkıntıydı benim için. Kızlar tuvaletine gitmek ne demek!

Peki ne yapıyordun?

Eve gelinceye kadar tutuyordum. Onun rahatsızlıklarını da hâlâ çekiyorum.

Peki en sevdiğin ders hangisiydi?

Tarih, coğrafya…

Neden bunlardı?

Her çocuk yaşamıştır sanırım. Öğretmenime aşık olmuştum da ondan. Çok güzel gözleri olan bir kadındı.

Anladım. İlk aşkın bu muydu yoksa?

Yok. İlk aşkım daha okula gitmeden mahalleden biriydi. Evlendiğinde çok üzülmüştüm. Ben 6-7 yaşlarındaydım. O, 20 falan olmalı. Cinsel dürtülerimi fark ettim onunla.

Peki o zaman ne diyordun? Ben büyüyeceğim, bu ablayla evleneceğim falan diyor muydun?

Tabi onunla birlikte olmak, aşkı ve cinselliği yaşamak istiyordum.

Ortaokulda kız arkadaşın ya da aşık olduğun biri oldu mu?

Ufak tefek oldu. Sıra arkadaşımdan da çok hoşlanmıştım. Hâlâ arkadaşız. O evli, çocuğu da var. Lisede de vardı hoşlandığım biri, onunla da şimdi arkadaşız.

Flörtün oldu mu?

Maalesef olmadı.

Lisede en zorluk çektiğin alan hangisiydi?

Benim için en büyük güçlük her zaman forma giymekti. Kıyafet yani. Yanımda bazen giysi götürürdüm, çıkışa yakın hemen formamı değiştirirdim. Yasak olmasına rağmen bunu yapardım. Beden eğitimi dersleri çok sıkıntılıydı. Ergenlik nedeniyle kilo almışım, göğüslerim daha belirginleşmiş. Çok zordu. Hareket ettiğimde göğüslerim görünecek diye hareketleri rahatça yapamı-

yordum. Sonuçta spor yaparken beden rahat olmalı. Göğüslerinin oynamasını engelleyemeyeceksin, çünkü iç çamaşırı, sütyen kullanmayı da reddediyorum. Kullanamam diyorum. Ama sıkılamak için başka bir şey de takmıyorum. Kambur durarak kamufle etmeye çalışıyorum. Formanın altına bol bir şeyler giyerek, üstüne daha bol hırka vb giyerek saklıyorum. Ama beden eğitimi dersinde bu mümkün değil.

Soyunma odalarında durum nasıldı? Okula kıyafet götürüp orada mı değiştiriyordunuz?

Okula kıyafet götürüyorduk. Çoğunlukla derse girmek istemiyordum. Soyunmak çok sıkıntılıydı. Kızlara bakmamaya çalışıyordum. Bir erkek olarak kızlara bakmamam gerekiyor diye düşünüyordum. Kızlar bir erkeğin yanında soyunuyor. Bu bana absürt geliyordu. Şu anda nasıl kadınların soyunma odasına giremezsem o zaman da orada olmamam gerektiğini düşünüyordum. Onlar fark etmese de ben biliyordum.

Ameliyat fikrini ilk internetten mi öğrendin? Araştırmaya ne zaman başladın?

İlk internetten tabi ki. Hep vardı valla. Ortaokulda da vardı. Bir an önce bunlardan nasıl kurtulurum çabasındaydım. Bu konuda hep bir yerlerden bilgi alayım telaşındaydım. İnternetten, dergilerden vs. Kulağıma bir şey çalınsın, bir işaret olsun, bir ışık göreyim arayışındaydım. Ama onu yakalayamadım bir türlü. Benim öncelikli sorunum göğüslerimden kurtulmaktı. Altta bir penisim olsun duygusu çok daha sonra gelişiyor. Bir de sakallarım çıksın istiyordum. Bu bilgiye ulaşmak zor değildi ama. Köse erkeklerin sakalları nasıl çıkar her yerde var. Bitkisel tedavi kitaplarında bile yazıyor. Bu kitaplardan bir şeyler bulup deniyorduk evde annemle. Hormon almayı doktor kontrolünde düşünüyorduk. Ben de doktora hiç hazır hissetmediğimden sarımsakla falan idare ettik bir süre. Yüzümün yumuşak görünmesini sevmiyordum.

Peki annenle bu konuyu ilk konuşmanızı biraz anlatır mısın? Annen gelip sana söyledi mi? Bak böyle bir doktor var gibi...

Doktoru TV'de izlemiş, ben programın bir kısmını gördüm. Doktorun konuştuğu kısmı izlemedim. Annem anlattı. "Çok iyi konuştu" dedi. "Ameliyat yapılıyormuş ve bu doktor da Ankara'daymış, şanslıyız, aklımızda olsun, araştıralım" dedi. Sonra o doktorun adresini bulduk. Yaklaşık bir yıl sonra doktora ancak gittik. Ama o arada sürekli araştırdık. Randevu aldık.

Doktorla yaptığınız ilk görüşmeyi biraz anlatabilir misin? O nasıl yaklaştı, sen nasıl ifade ettin?

Ne istiyorsun birader dedi, gülümseyerek. Yanına girip oturur oturmaz bunu sordu. Ben de kendimi erkek gibi gördüğümü, daha doğrusu erkek olduğumu ama bedenimden rahatsız olduğumu söyledim. O da muayene etti. Biraz sohbet ettik. Şunu anlamaya çalıştı; gerçekten istiyor muyum, yoksa geçici bir heves mi.

Bunu anlamak için sohbet mi etti, test gibi bir şey mi yaptı?

Sohbet etti. Epey uzun bir sohbet ettik.

O sohbetten bir şeyler anımsıyorsan anlatabilir misin?

Tabi psikiyatriste gidip gitmediğimi de sordu. Gidiyor olmam onu etkiledi bence. Süreci psikiyatristle başlatmıştık ama iki ay olmuştu başlayalı. Çok çok iyi anımsamıyorum ama sürekli kararlı olup olmadığımı anlamaya çalıştı.

Sonra ameliyat tekniğini mi konuştunuz?

Tabi, önce içeri aldı muayene etti. Yapısına baktı göğüslerin. Nasıl yapılacağını, nereden açıp, nereden doku alacağını anlattı. Ne kadar alırsa nasıl sonuç verir onları bir bir anlattı. Daha önce yaptığı ameliyatlardan görüntüler gösterdi. İzleri, olası riskleri açıkladı. Benim kolumda yara izi var. Benim doku yapım yara izini kolay kapatmıyor. Yara izi kalabileceğini söyledi. Scar de-

nilen bir doku sorunum var. Yani incecik kalem çizgisi kadar bir yara zamanla genişleyerek iyileşiyor. Gerçekten de hocanın dediği gibi ameliyattan sonra bu yara izlerim de öyle iyileşti.

Doktor sana hangi teknikle olacağını anlattı mı? Biraz daha ayrıntı verebilir misin?

Göğüsün alttan kesileceğini, oradan fazla dokuyu ve deriyi alarak gerdireceğini anlattı. Göğsü boşaltıp göğüs ucunu kesiyor, içi boşaldığında göğüs derisinde oluşan potluğu da keserek alıyor, gererek göğüs altında bir çizgi haline getiriyor kalan derileri. Sonra göğüs ucunu zar kıvamına getirip, -madeni bir lira kadar büyüklükte- tekrar göğüs ucuna denk gelecek bir oyuk açıyor, oyuk dediysem, küçük bir yara yani, onu oraya yapıştırıyor, yani nakil yapıyor. Kendi vücudundan kendi vücuduna tekrar doku nakli yapmış oluyor. Kişinin ayak parmağını alıp eline dikmek gibi. Zaten ameliyat öncesi bir sürü çizim yapıyor kalemle. Göğüs bölgesinde ne yapacağını vücuduna çizerek planlıyor. Ama burada şu risk var, düşük de olsa. Göğüs ucu bu nakli kimi zaman kabul etmeyebilirmiş. Onun yaptığı ameliyatlarda bu riski görmedim. Çünkü ameliyat sonrası bakım çok önemli. Dokunun tutması için. Ona özen gösterilirse sorun olmuyor. Benimki %90 tuttu.

Doktor bütün bunları sana bu şekilde mi anlattı? Başka teknikler anlatmadı mı?

Başka teknik önermedi, vücut ve göğüs yapısı neye uygunsa onu öneriyor. Bana bunu önerdi. Senin göğüs yapına bu uygun dedi ve bunu yaptı. Daha küçük kesiklerle yapılan da var ama o göğüs yapısı daha küçük olanlar için uygun bir teknik.

Muayene sırasında sana fotoğraflar gösterdi mi?

Tabi gösterdi. Göğüs ucunun görüntüsü ve boyutu çok önemli dedi. İzleri, sonuçları, simetriyi hep o fotoğraflarla anlattı.

Peki o fotoğraflar seni korkuttu mu, yoksa beklentini karşıladı mı?

Şöyle; gördüklerim doğrultusunda bu kadar büyük izler beklemiyordum. İki tarafta da 20'şer santimlik izler var bende. Ama çok uzun süreli bir düş kırıklığı olmadı. Doktorun yanından ayrıldıktan sonra gün içinde hazmettiğim bir duygu oldu. Doktorun yanındayken annem hemen onaylamıştı bile. "Hemen gider kredi çekeriz, randevuyu da alalım, bu işi hallederiz" dedi. Belki bu işimi kolaylaştırdı.

Bunun maliyetini söyledi mi o gün doktor?

Söyledi. Gidip muayene oluyorsun, teknikleri anlatıyor, operasyon ekibini tanıtıyor. Narkozcusu da profesör. Ameliyatı nerede yapacağını, kaç günde kalkacağını, nasıl bakım yapılacağını hepsini anlatıyor. En sonunda hastane ücreti ile birlikte 4.500 liraya mal olacağını söylemişti.

O gün mü verdi ameliyat tarihini?

Evet. Üç dört gün sonra geleceksin ameliyatını yapacağım dedi.

Doktorun hangi komplikasyonların olabileceğini anlattı mı sana?

Benim açımdan en büyük komplikasyon yaramın açılma olasılığıydı. Doktor kendine çok güvendiği için, ben de çok güveniyordum ona, çok iyi araştırmıştık çünkü. Onun dışında masada kalmak gibi falan bir düşüncem olmadı.

Bunun dışında ameliyat sonrası göğüslerinin estetik görüntüsü hakkında herhangi bir riskten söz etti mi sana? Belki ikinci bir operasyon gerekir dedi mi?

Tabi çok ciddi bir ödem olursa onun olabileceğini söyledi. Ama tek operasyonla her şeyi halledeceğine inanan bir adam. İkinci operasyona gerek duymuyor. Bunun estetik sorunlardan kaynaklanabileceğini söylemedi. Hastasının aklında böyle bir olasılık

bırakmıyor. Çok rahat davranıyor ve karşısındakine de o güveni veriyor.

Anladığım kadarıyla doktorunla çok rahat bir ilişkin var. Soru sorabiliyorsun o da seni açık açık bilgilendiriyor.

Kesinlikle öyle. Doktorum çok rahat bir insan, her şeyi konuşabiliyorsunuz. Hâlâ ona çok saygı duyuyorum. Bu tür ameliyatlar genellikle risklidir. Çok kötü örneklerini de görüyorum. Neden risklidir? Narkoz uzmanı çok önemli bir kere. Bu doktor hiçbir ayrıntıyı atlamıyor. Bir narkoz uzmanı yüzünden hasta kaybedilebilir veya ameliyat erken bitirilebilir. İş yarım kalabilir. Kalbini, karaciğerini zorlar. Sonra estetik beklentilere cevap verebilmek de zordur. Ama bu doktorla bunların hiçbirini yaşamadık. Daha sonra yönlendirdiğimiz arkadaşlarım da yaşamadı.

Randevuyu aldıktan sonra ne yaptınız? Annenle ne konuştunuz?

Randevuyu aldıktan sonra çok heyecanlıydım. Biraz çekingendim. Hocaya gittiğimde bile nasıl konuşacağımı bilemiyordum. Ama dediğim gibi adam çok rahatlatıcı. Onun yanında soyunmak bile çok kolay geldi.

Oradan çıktıktan sonra annenle ne konuştunuz? Onu merak ettim.

Müthiş bir boşalma. Mutluyum, inanamıyorum, sürekli gülümsüyorum. Giderken başka türlü gergindim ama çıktıktan sonra asıl heyecan başladı. Nasıl bir mutluluk ve heyecan ve de korku anlatamam. Sanki ayaklarım yerden kesildi. Konuştum rahatladım. Ama bir taraftan da ufak ufak kaygılar var. Belki adam çok iyi bir tezgahtar, malını çok iyi pazarlıyor diyorum, karmakarışıktım. Annem benden de fazla uçuyordu. Çok heyecanlandı, çok mutlu oldu. "Adam biraz megaloman ama emin ol işini bilen biri, ben sevdim ve bunu ona yaptıracağız" dedi. Ben maddi açıdan düşünmeye başladım. Çok sıkışığız çünkü. "Hiç düşünmüyorsun hemen kredi alıyoruz" dedi.

Maddi olarak annen karşıladı yani.

Tabi annem karşıladı. Ben çalışmıyordum.

Ameliyat gününü soracağım şimdi. Nerede yapıldı?

Ankara Çağ Hastanesi. Sadece hoca oranın ameliyathanesini kullanıyor. Bir gece kaldım. Asistanı Doğan hoca vardı ve narkoz profesörü Hikmet hoca vardı. GATA'nın profesörleri. Çok da sevimliler.

Annenle beraber mi gittiniz hastaneye?

Evet. Yanımdan ayrılması mümkün değil. Birlikte gittik hastaneye. Orada da şimdi ben hemşirelere ya da diğer hasta yakınlarına ne diyeceğim gibi sıkıntılarım vardı. Bir geceliğine özel odaya geçtik. Tanıdık kimse çıkmasın diyordum ama aksi gibi hemşirelerden biri annemin öğrencisi çıktı. Ama sadece öyle şaşkınca bir bakış oldu, sıkıntı falan olmadı. Bir gece kaldık sabah eve geldik.

Hastaneye yatışın yapıldı, sonra doktorun seni ziyaret mi etti?

Evet yatış işlemlerinden bir saat kadar sonra hoca geldi. Çizimlerini yaptı son olarak. Üst tarafım tamamen çıplak; göğsü nereden keseceğini, nereye ne ekleyeceğini, erkek göğüs başının tam olarak nerede olması gerektiğini falan anlatarak çizdi. Yarım saat kadar sürdü bu işlemler. Ama bu arada sürekli espri yapıyordu. Sonra ameliyat hemşiresi gelip ameliyat elbisesini giydirdi. Yarım saat kadar sonra da ameliyathaneye indirildim.

Yatışın yapıldığında ameliyattan önce bir belge imzalatıldı mı sana?

Yaklaşık üç-dört sayfalık bir belge imzaladım. Hemşire imzalattı. İçeriği, ameliyat riskleriyle ilgiliydi. Kan kaybı vs. durumları anlatılıyordu. Bütün ameliyatlarda olabilecek risklerdi bunlar. Sonra ameliyathaneye alındım. Operasyon çok iyi geçti. Çıktıktan sonra biraz üşüme ve bulantı yaşadım. Ağrı kesici ile rahat-

ladım. Öyle çok büyük, çok ağrılı, iyileşmesi zor bir ameliyat değil. Oldukça rahat ve başarılı bir ameliyat yaşadım.

Kaç saat sürdü?

Girişten çıkışa kadar; aşağıda beklemem dahil 4- 4,5 saat sürdü. 3,5- 4 saat süren de var. Tam ameliyat 3-3,5 saat sanırım. Hoca aldığı dokuları kavanozuyla çıkarmış ve odama kadar getirmiş. Senden bunları aldım, bunlar çıktı bak dedi. Tabi hasta bunları görmek istemiyorum diyebiliyor. Ben de öyle dedim.. Ama doktor bunları gösterirken şunu demek istiyor. İçeride göğüs dokusu bırakmadım, göğüs dokusu dışında da bir şey almadım. Çünkü bu çok önemli. Göğüs dokusu kalırsa göğüs ucunda çürüme oluyor. Kanal beslenemediği için göğüs ucu dokusu tazelenemiyor ve ölüyor. O da çok büyük risk. Çok fazla göğüs dokusu kaldığı için göğüs ucu çürüyen çok kişi gördüm.

Ameliyat sonrası bir gece kaldın, annen refakat etti.

Evet. Sabah eve geldik. Orada gece yarısı bir kez kaldırıp yürüttüler. Çorba ve tatlı bir sıvı içirdi annem. Narkozdan sonra yapılması gerekenler yani. Direnler takılıydı tabi. Koltuk altından 10 santim aşağıda diren vardı. Bende diren çok kaldı. 3 gün sonra GATA'ya giderek çıkarttırdık.

Evde bakıma ne kadar ihtiyaç duydun?

Ağır kaldırmadığın, ani ve sert hareketler yapmadığın sürece çabuk iyileşiyorsun. Ama hasta psikolojisiyle sakınımlı oluyorsun. Aslında yavaş yavaş korkmadan hareketler yapmak gerekiyor. Özellikle direnler çıktıktan sonra risk bitmiş demektir. Yani en fazla üç gün diyebiliriz. Birincil ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabiliyorsun ama. Yani tuvalet, yemek, yatmak, kalkmak gibi, çok çok rahat yapabiliyorsun. Ama ilk zamanlar ödem olmasın diye duş almamak gerekiyor. Hatta o bölgeyi ödem olmaması için sıkı bir korseyle sıkarak sarıyorsun.

Korse ne kadar kaldı?

Benim ekstradan durumlarım oldu. Ödemi kolay atamadım. 15 güne yakın korse kullandım. Korse biraz sıkıyordu.

Ben bir ay taktım.

Sonra yaralarımda genişlemeler oldu. Beklediğimiz bir şeydi zaten. Onun için özel jel kullandım, işe yaramadı. Jel yapısında bantlar kullandım, işe yaramadı. Sonunda doktorum kortizon iğnesi yaptı. Çizginin üzerine yapıldı iğneler. Göğüs ucumda sorun olmadı.

Bu süreç tamamen ne zaman son buldu?

Tamamıyla 2-3 ayı buldu. Çünkü yaralarımın genişlemesi biraz işimi zora soktu.

Peki bu süreç tamamlandıktan sonra artık daha mutlu muydun?

O zaman bile çok mutluydum. Ama beni en çok korse bunalttı. Yaranın açılmasını bile çok takmadım.

Ameliyattan beklentin neydi ve ne kadarını karşıladı ameliyat?

Bana göre beklentimin %100'ünü karşılandı.

Neydi beklentin?

Beklentim artık özgürce, rahatça, onları gizlemek zorunda kalmadan yaşamak. Rahatça tek tişört giyebildim. Sıcaklarda pişik olmaktan kurtuldum.

Ameliyat sonrası sürecini biraz daha açabilir miyiz?

Ameliyattan sonra hayatımda çok şey değişti. Hormon kullanmaya ameliyatımla birlikte başladım. İlk hormonumu ameliyatımdan bir hafta sonra kullanmaya başladım. Endokrinoloji uzmanına gittik annemle. O da GATA'nın doktoruydu. Mustafa hocadan dolayı tanıştık. Testlerimi yaptırdı. Bana olacakları anlattı. En sağlıklı kullanma yöntemlerini anlattı. Şortla gitmiştim. Benim bacakla-

rım hep çok kıllıydı. Şaşırdı adam ne yapacağız şimdi sana dedi. Durumumu anlatınca şaşırdı güldü. Testlerden sonra doz ayarladı. Hormon testleri yaptı. Troidlerime baktı. Yavaş yavaş başlayalım birdenbire yüklenmeyelim ki vücut şoka girmesin dedi. Testojeli iki ay yarım yarım kullandım her akşam. Sonra tüm doza döndüm. Bir yıl böyle kullandım. Tüm paket ve hemen her akşam. Bir yıldan sonra da Sustanon kullanmaya başladım.

Sustanon'a doktor tavsiyesi ile mi kendi iradenle mi başladın?

Kendi irademle başladım. Çünkü Testojel kullanmak biraz zahmetli ve özel doktora gitmek de masraflıydı bizim için. Ayrıca; doktorun dediği bir yılı da tamamlamıştım. Vücudum artık alışmıştır diye düşünüyordum. Sustanon'u da çok dikkatli kullanıyorum. Gününe uyarak, abartmadan…

Ameliyattan sonra hayatında neler değişti kısmına tekrar dönmek istiyorum.

Göğüs ameliyatından sonra giyinme biçimi de değişti. Çok bol giysileri bıraktım. Vücudumu saran, göğüs kaslarımı gösteren gömlekler ve tişörtler giymeye başladım. Yıllarca bunları özlemiştim. Sadece fiziksel değil ruhsal değişiklikler de yaşadım. Ergenliğe giriyorsun bir çeşit. Biraz agresif oldum. Doktorum bunu kullanmaya başlayınca kızgın boğa olacaksın demişti, oldu da. Ani tepkiler, çıkışlar, yerli yersiz öfkeler oluyordu. Tam ergenlik süreci aslında. Biyolojik erkek çocuk, ergenliğinde neler yaşıyorsa biz de aynılarını yaşıyoruz. Sesim değişti. Ara ara çatallaşmalar oldu. Okan Bayülgen'de bunu parodisi yapılmıştı. Birden kalın çıkan ses çatallaşıp inceliveriyor. Komik durumlara düşüyorsun. Sesimi uzun zaman duymayanlar tanıyamıyordu. Sonra vücutta kıllanmalar başladı. Ama bu kıllanmaları kontrol etme şansımız yok. İşte biraz çenemin altında çıksın da göğsümde az çıksın gibi bir şey olamıyor. Vücudun doğası gereği nerede müsaitse orada çıkıyor. Benim mesela popom, belden aşağım müthiş kıllı.

Bu fiziksel değişim sosyal hayatını nasıl etkiledi?

Aslında iyi hissediyorum kendimi. Yakınmalarıma bakmamak lazım. Tatlı söylenmeler onlar. Kendimi biraz daha güçlü hissediyorum. İster istemez testosteron kasları sertleştirdiği gibi ruhumuzu da sertleştiriyor. Daha kolay ağlarken eskisi kadar kolay ağlayamıyor insan. Her şeye duygulanamıyorum eskisi gibi. Duyarlıyım ama duygularım ağlamaklı değil. Ayrıca derim kalınlaştı. Hatlarım sertleşti. Kalçam biraz küçüldü, belim kalınlaştı. Omuzlarım ve kollarım genişledi.

Peki bu değişimleri nasıl gözlemliyordun ve ne hissediyordun?

Bunu ister istemez fark ediyorsun. Fiziksel olanları çevrem de fark ediyordu. Bana söylediklerinde çok mutlu oluyordum. İlk hormon kullanmaya başladığımda her gün aynaya bakıyordum, anneme şaka yapıyordum bugün şurada ucu göründü diye. İnsan kendine daha çok yönelince de fark ediyor bu değişimleri. Ama bu değişimlerin görünür hale gelmesi en az 6 ayı buluyor. Çevremden sakallarımla, omzumun ve göğüs kafesimin genişlemesi, kilo almamla ilgili sürekli bir şeyler duyuyordum. Kilo kontrolünü bırakırsan çok kilo alma riski var. Tuzu mutlaka azaltmak gerek. Boynum kalınlaştı. En çok da bu yerli yersiz çıkışlarım bazen annemi üzüyordu. Ama alışmıştı çok da büyütmedi. Doktor kızgın boğa gibi olacaksın dediğinde annem aman olsun, çok sakin bir adam demişti. Ben de sık sık anneme bu sözlerini anımsatıyordum. Sen böyle dememiş miydin, bak oldum işte diyordum.

Göğüs ameliyatından sonra hormon kullanmaya başladın. Ondan sonra trans geçiş sürecinde yaptığın şey neydi? Anlatır mısın?

Bu arada psikiyatri devam ediyordu ve yaklaşık bir yılı doldurmuştuk. Yasaya göre iki yıl gerekiyordu ama benim için çok önemli değildi o iki yılı tamamlamak. Ben hukuki süreci başlattım iki yıl dolmadan. Mahkemeye giderek davamı açtım. Mahkemelerde süreç uzar, duruşma günleri birkaç ay sonrasına verilir diye düşünerek ben davamı erken açtım.

Göğüs ameliyatından ne kadar önce dava açtın?

Pardon göğüs ameliyatından birkaç hafta sonra davayı açtım. Gazi Tıp Fakütesi'nde psikiyatrik sürecim devam ediyordu. Psikiyatristime de söyledim. Açtık davayı dedim. Doktorum da bu durumu pek bilmiyordu. Bu durumdaki ilk vakası bendim. Süreci bizimle birlikte öğrendi kadıncağız.

Doktorunun ismini anımsıyor musun?

Aslı Kuruoğlu. Mahkeme benden ilk duruşmada Gazi'deki psikiyatrik sürecimle ilgili belge istedi. Yazışmayla hastaneden bunu talep etti.

Dava dilekçeni kendin mi hazırladın? Herhangi birinden yardım aldın mı?

Annemle birlikte hazırladık. Birilerinden yardım almaya çalıştık ama kimseden net bilgi alamadık. İstanbul'dan Fırat Söyle ile görüştük. Ama çok yardımcı olamadı açıkçası. Annemle bir şablon hazırladık. Annem mevzuatları araştırdı. İlgili mevzuatları. Dava dilekçesine geçmişimi yazmam, neler hissettiğimi anlatmam gerekiyordu. Hepsini yazdım. Neler istediğimi yazdım.

Hangi gerekçeyle açtın davayı?

Dava konusu "Cinsiyet tahsisi" Kendimi kadın bedeninde doğmuş bir erkek olarak hissettiğimi, toplum içerisinde rahat yaşayamadığımı, kendimi 3. Sınıf insan olarak hissettiğimi, özellikle resmi kurumlarda zorluklarla karşılaştığımı, kimliğimle beni farklı algıladıklarını, hastane süreçlerimde bile bu sıkıntılardan dolayı basit tedavileri bile göremediğimi, bu nedenle çok doğal olan bazı haklarımı kullanamadığımı belirttim. Topluma sağlıklı bir birey olarak katılabilmek için bu değişikliği resmi olarak onaylatmaya gereksinimim olduğunu özellikle vurguladık. Davayı açtıktan sonra mahkeme günü verildi.

İlk duruşma günü ne kadar sonra verildi?

Benim şöyle bir sıkıntım oldu. Mahkeme kağıdı eve postayla gönderilmiş ama bize ulaşmadığı için duruşmaya katılamadık ve davam düştü. Biz işleyişten çok haberdar olmadığımız için, el yordamıyla, yaşayarak öğreniyoruz süreci ya; kağıt gelmedi bize, biz de oturup kağıdın gelmesini bekledik. Celp denilen şey. Meğer kağıt 10 güne kadar gelebilirmiş. Ama gelmemişse gidip mahkeme katipliğinden de sorulabiliyormuş. Biz bilmiyoruz ki. Şimdi e-devlet, UYAP gibi yollarla da öğrenmek mümkün. O zaman bunlar yoktu. O dava düşünce biz tekrar dava açtık aynı dilekçe ile. Ama bunları öğrenmemiz 3 ayı buldu. Oldukça gereksiz bir zaman kaybıydı bu. Sonra bu konularda başkalarına yardım edebilmek için annemle ben daha çok araştırıp bu konulardaki eksiklerimizi tamamlama yoluna gittik. Şimdi çok rahat herkese yanıt verebilecek durumdayım bu konularda.

Kesiyorum ama dava açtıktan ne kadar sonrasına mahkeme duruşma günü verdi?

Bir buçuk iki ay sonrasına gün verdi.

Mahkemeye çıktığınızda ilk kez, hakim nasıldı?

Nöbetçi mahkemeye denk geldik. Adli tatildi. Ben durumu izah ettim. O hakime bir daha düşmeyeceğimi biliyordum. Adli tatil bitince başka hakim alacaktı davayı. O da hastaneden yazı gelmemesini gerekçe göstererek mahkemeyi erteledi zaten. Bir ay kadar sonrasına tarih verildi. Adını hiç unutamayacağım bir hakime düştüm. Kenan Altıparmak. Benim için çok özel insanlardan. Olaya hiç gelişigüzel bakmadı. İlgilendi ve sevecenlikle, saygıyla baktı. İşimi kolaylaştırdı. Ameliyatımı tamamlamamış olmama rağmen kimliğimi çıkarttı.

İlk mahkemeden sonra hastaneden kağıtlar istendi.

Evet, Gazi'deki işleyiş biraz daha sağlıklı Hacettepe'ye göre. Haftada bir kurul toplanıyor. Hacettepe'de tarihi belli değil sağ-

lık kurulu toplantılarının. Yani ne kadar bekleyeceğini bilemiyorsun. Bazen üç ay, bazen altı ay sürüyor toplanmaları. Neyse Gazi'de önce kurul gördü beni, sonra Gazi'nin her bölümüne aşağı yukarı gönderdiler beni. Asıl karar psikiyatrinin ama endokrin, kadın-doğum ne diyecek hepsinin görüşleri istendi.

Kurul toplandıktan sonraki süreci sen kendin mi götürdün? Hastaneye mahkeme bunu istedi diye mi gittin?

Mahkeme istedi tabi. Önce psikiyatristime gittim. Durumu anlattım. O kurula yetiştirelim dedi. Ben bir kurul talebinde bulunayım senin için dedi. Çünkü onun hastası konumundayım. Mahkemenin istek kağıdı da gelmiş hastaneye aynı zamanda. En erken perşembe kurul vardı. Aslı hoca beni perşembe kuruluna yetiştirmek için hemen yazışmaları yaptı. Ama bu arada başka ufak tefek aksilikler de oldu. Şimdi ufak tefek diyorum ama o zaman her aksilikte müthiş tepem atıyor. Ne yapacağımı bilemez duruma geliyorum bazen. Mahkemem tekrar ertelendi. Çünkü hastanede yetişmeyen yazılar, raporlar oldu. Endokrin kuruluna çıktım bu arada. Psikiyatri bana psikolojik açıdan bu değişim ve operasyonlar zorunludur diye bir rapor yazdı. Aslı hocam ve psikiyatri kurulu bana bunu verdi. Ama endokrinoloji aksilik çıkardı. Psikiyatri kurulunda 4-5 doktor vardı. Selçuk Candansayar da vardı. Çok da iyi davrandı. Bunun çözümlenebilecek bir problem olduğunu çok güzel anlattı bana. Yüreklendirdi beni. Sevecenlikle yaklaştı. Psikiyatri kurulu çok güzel geçti. Yaşadığım sürecin olağan olduğu anlatıldı bana. Ama dediğim gibi bir endokrin kurulu yaşadım ki inanılmaz feci bir şeydi. Özellikle orada bir adam vardı. Adı İlhan Yetkin, onu da unutamıyorum. Aslı hanım önerdiği için bu doktora daha önce gitmiştim. Aslı hanım iyi niyetle, hastaneden bir arkadaşımız olsun ki sana hormon için falan önerilerde bulunsun demişti. Ama bu adam tam tersi, beni oyaladı durdu. Özeline çağırdı beni. Arkadaşımdan, sağdan soldan para buldum gittim. Çok da yüksek bir fiyatı vardı. Bir test yaptı, sonucu bir ay sonra çıkar dedi. Bir ay sonra yine para bulup gittim. Aynı testi bir daha yaptı. Sonucu bir ay sonra dedi.

Hormona başlatmadı, hiçbir öneride bulunmadı. Bir şey anlatmadı, sorularıma yanıt vermedi. Sadece para aldı. Ben artık onun doktor değil de tüccar olduğunu anladım ve bir daha da o adama gitmedim. Bu ameliyattan önceydi. Psikiyatrik sürece başladığım ilk sıralardı. Sonra mahkemenin isteği üzerine gittiğim kurulda bu adam da vardı. Ama beni tanımasına rağmen hiç ağzını açmadı. Yaklaşık bir yıl önce sana yardımcı olurum kurulda diyen adamdan eser yoktu. Endokrin kurulunda doktorun biri bana çok absürt sorular sordu. Mesela; biyolojik olarak kadınım ben biliyorum, ayakta işeyebiliyor musun? dedi. Ben ayakta işeyemeyeceğimi 5-6 yaşımda keşfettim dedim. "O zaman nasıl erkek oluyorsun?"u ima etti bana. Cevabım hoşuna gitmedi. Normalde her çocuk o yaşlarda ayakta işemeyi dener bence. Bu kurul bana bu cevabımdan dolayı "Uygun değildir" raporu verdi. Başka bir açıklama da eklemedi. Adli Tıp Kurumu başkanı da şansımdan çok aydın bir adamdı. Endokrinin bu raporunu hiç ciddiye almadı ve "Ben ona bunu sormadım" dedi. "Psikiyatri zaten kararını vermiş" dedi. Bir yerde bir olumsuzlukla karşılaşıyorsam, bir yerde de bir olumlu durumla karşılaşıyordum. "Ben sadece testlerinin sonucunu sordum onlara, uygun olup olmadığını sormuyorum ki" dedi. Sonra genel kurul, heyet toplandı. O süreçte de Adli Tıp Kurumu başkanı bana ne yapalım, dedi. "Ben de sizden ekstra bir şey istemiyorum. Ne görüyorsanız onu yazın" dedim. Zaten göğüs ameliyatımı olmuştum.

Adli Tıp Kurumu başkanı nasıldı?

Valla çok olumlu, çok kibar ve saygılı yaklaşan, elinden geleni yapmaya hazır olan bir insandı. Mevzuatı açıp okuyayım dedi. İşini kolaylaştıracak ifadeler yazalım dedi. Ben de mahkemeler kelimelere çok dikkat ediyor dedim. Medeni hukuk ne diyorsa ona göre yazarsak daha yararlı olur dedim. Ne diyor medeni hukuk; "Psikiyatrik açıdan zorunludur". Oradaki "Zorunludur" kelimesi çok önemli, "Gerekebilir, engel yoktur" yerine bu daha etkili olur dedim. Ama biyolojik açıdan şu şu yapıdadır diyebilirsiniz, gerçek bu dedim. Gerçekten de öyle yazdı. Psikolojik

açıdan zorunludur ama biyolojik olarak kadın bedenine sahiptir diye. Yumurtalıkları vardır diye yazdı. Ama orada da ufak tefek aksamalar oldu. Hafta kaydı, gün kaydı. Gecikmeler oldu. Bir doktorun imzası eksik oluyor onu bekliyorsunuz. Sonra benim gelip gitmelerimi görünce bir iyilik yapıp yazımı elden verdiler. Aslında asla elden vermiyorlar bu raporları. Benim için büyük avantajdı. Aldım hakime götürdüm duruşmada verdim. O dönemde kola damga vurma vardı. Hakim onu gerek görmedi. Şimdi yeni yasaya göre damga vurma yok. Kişi istemese vurdurmayabilir.

Bu damga vurma meselesini biraz açar mısın?

Kola dirsekle bilek arasında bir yere mavi mühür vuruyorlar. Mahkeme Kaleminde vuruluyor bu damga, 5-6 gün silinmiyor. Örneğin, davan orada görüldüğü için 10. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin damgası vuruluyor. Hastaneye gönderiliyorsun ve raporun düzenleniyor orada. Hastanede de iletişimim gide gele iyi olmuştu. Orada çalışan kız da zarfın her tarafını mühürleyerek elden verdi. Onu da mahkemenin özel kalemine verdim, dosyama eklettim. Hakimim de biraz önce belirttiğim gibi Kenan Altıparmak'tı.

Nasıl geçti mahkeme?

Mahkeme çok olumluydu. Bana şöyle bir baktı ve pat diye kararını verdi. İşte; "Mavi kimlik almasına ve kütüğünün değiştirilmesine, cinsiyet hanesinin değiştirilmesine" diye karar verdi.

Sonrası peki?

Sonrasında kütüğü düzeltme süreci başladı. Bunun için 15 günlük süren var. Bu dava nüfus müdürlüğüne karşı açılmış bir davadır. Her davada olduğu gibi dava edilenin 15 gün içinde karara itiraz etme hakkı vardır. O süreyi bekletirler. Ama benim bekleme sürem yoktu. Bazı şeyler vardı. Üniversite sınavına girecektim ve kaçırmak üzereydim. Çok az bir zaman kalmış ve yetişmesi imkansız 15 gün beklersek. Kimliğimin yenilenmesi ve yeni yasal

kimliğimin tanınması da şart. Bu sırada, Hakim beni koridorda gördü. "Senin işin bitmedi mi neden buradasın daha" dedi. "Benim üniversite sınavına girmem lazım, ama kimliğim zamanında yetişmiyor" dedim. Gel peki, dedi ve beni aldı kaleme götürdü. Kalemdeki herkes ayağa kalktı. "Çocuğun işini bir an önce bitirin" dedi. 10 günlük süreci çabuklaştırmak için, adamlar kendilerine zimmetli kocaman kalem defterini elime verdiler. Onunla valiliğe gittim. "Sen çalışan gibi defteri götür imzalat, hakim istedi de" dediler. Ben durumu açıkladım, şikayet etmedim. Hakim beni gördü, sordu ben de anlattım ve böyle yaptı dedim. Neyse, götürdüm imzalattım. İki günde de kimliğimi aldım. Sınava da başvurdum.

Peki valilikte bir şey sormadılar mı?

Yok onların öyle şeyleri var. Hakim isteyebiliyor. Oraya götürdüm, yazdırdım, imzalattım. Geldim nüfus müdürlüğüne gittim. Orada da adliyenin masası var. Temsilcilik diyorlar. Oraya gittim, kaydımı yaptırdım. Sonra kendi mahallemdeki nüfus müdürlüğüne geldim. Kimliğimi değiştirdim.

İsmini de değiştirdin mi?

İsmimi de değiştirdim evet. Böylelikle sınava sorunsuz girdim. Süreç kolay değil ama tamamen umutsuz bakmamalı, gönül rahatlığıyla ya da eninde sonunda olacak inancıyla, kararıyla başlamalı diyorum. 20 kişiyle karşılaştıysam emin olun 10'u iyi çıktı.

Peki kimliğini aldıktan sonra duyguların nasıldı?

Nötr. Herhalde şey zannediyordum, alacağım böyle havai fişekler falan patlayacak. Çok farklı bir şey olacak. Hiçbir şey olmadı. Ne kadar işime yaradığını zamanla yaşayarak anladım. Resmi yerlerde ya da bir bara girerken bile - yaşımı küçük gösterdiğim için genellikle sorarlardı- çok rahatım artık.

Kariyerin için ne düşünüyorsun? Gelecekle ilgili planların neler? Trans sürecin için de bunu soruyorum. Aslında soru iki kısım. Bundan sonra başka operasyon geçirdin mi mesela?

Yumurtalık ameliyatımı kimliğimi aldıktan bir buçuk yıl kadar sonra oldum. Olalı da bir buçuk yıl oluyor.

Nerede oldun? Kim yaptı?

Hacettepe'de oldum. Selçuk hoca yaptı. Soyadını anımsayamıyorum şimdi.

Bu süreci de biraz anlatır mısın?

Benim bu ameliyatta da birtakım sıkıntılarım oldu. İyi kötü biliyoruz diye, önce Hacettepe'ye başvurmadık. Randevuları çok uzayacak ve orada kadın-doğum bölümünde yatacağım, nasıl olacak diye üzülüyordum. Bu nedenle özel hastanede olsun istedim. Başvurumu yaptım Kadın-Doğuma. Kimliğim de var artık, mahkeme kararım çıkmış dedim. Önce adam olur tabi dedi. Ameliyat günü vermeye kalktı. Annemin tatiline denk gelsin diye iki gün bekleyelim dedik. Adam da dosyaları, belgeleri aldı kurula da sorayım, sonra bunu devlet ödemez dedi. Yazı işleri, sigortadan ödüyoruz yazısı istedi. Sigortaya gittim. Ödeniyor yazısı aldım. Buna rağmen adam yan çizmeye başladı. Kurulu toplayıp bir bakalım olur mu olmaz mı dedi. Kurulun toplantısını bekledik. Kurul psikiyatri raporunun yenilenmesi gerekir diye bir karar çıkardı bize. Şok oldum. Parasıyla ameliyat olacağım. Çok üzüldük. Ben böyle bir şeyi kabullenemeyeceğimi, şikayet edeceğimi söyledim, ama araya o kadar çok şey girdi ki bir türlü savcılığa suç duyurusunda bulunamadım. Çünkü yaptıkları suçtu, ayrımcılıktı, T.C. Mahkemesinin verdiği kararı yok saymaktı. Ayrımcılığa maruz kaldım ama şu da vardı, o dönemde yumurtalıklarımda kistim vardı ve beni tedavi etmeyi reddetmiş oluyorlardı bu kararla. Sigorta bahanesi geçersizleşmişti, yazıyı almıştım sigortadan. Sigorta bile şöyle demiş "Sen yasa karşısında erkeksin ve erkek bedeninde bunun bu-

lunması sağlıksızlıktır alınması gerekir" diye yazı da vermişti. Ben resmi olarak kimliğimi almışım adam benden psikiyatri raporumu yenilememi istiyor, yok böyle bir şey. Oradan ayrıldım. O günün ertesi günü annem Hacettepe'ye gitti. Yine sağlıkla ilgili bir yasa değişmiş ve o tarihte de ilk kez yürürlüğe girecekmiş. Biz telaştan atlamışız bunu. Profesörler hastanede ameliyat yapacaklar ve özel ücret de almayacaklar diye bir madde var. Annem randevu aldı gitti. Daha sonra hocaya bütün kararlarımı, raporlarımı, kimliğimi aldık gittik. Hocaya kağıdımı sundum. "Çocuğum kaldır o kağıtları sen ne istiyorsun" dedi. Hocaya durumu anlattım. Bir hafta sonrasına ameliyat günü verdi. En ufak bir soru bile sormadı ve beş kuruş para bile vermeden çok iyi profesöre ameliyat olmuş oldum. Ameliyatım çok çok iyi geçti. Sonrasında da iyileşme sürecinde de bir sorun yaşamadım hiç.

Ameliyat kaç saat sürdü?

Şimdi orada da başka bir sıkıntı oldu. Kadın-doğum servisinde yatacağım için özel oda isteğimi hocaya söyledim, hemen ayarladı. Hacettepe'de özel oda ayarlamak çok zordur. Şimdi, bu bizim ameliyatlarda kadın-doğum yerine plastik cerrahide yatırıyorlarmış hastaları. Ama kadın-doğumda yatmam daha iyi oldu. Çünkü kadın-doğumun hemşireleri ve doktorları her an seni görebiliyor. Öbür tarafa gitmek biraz üşendiriyor sanırım. Servisteki diğer hastalar gelip bu çocuğun kadın-doğumda işi ne diye sorduklarında, diğer serviste yer bulamadığımız için burada kalıyoruz diyorduk. Meraklı çoktur bilirsin. Annem başımdaydı hep, iki gün kaldım hastanede. Ameliyatım 4 saat kadar sürmüş. Bu ameliyata, rahim ve yumurtalık, overlerin alınması deniyor. Yani üreme organları alındı.

Hastaneden çıktıktan sonra nasıl hissettin kendini?

Başlarda biraz ağrılarım oldu.

Eve geldikten sonra ne kadar bakım gerekti?

Bu göğüs ameliyatı gibi değil, biraz daha zahmetli. Çünkü bir kere vücudun tam ortası, hem alt tarafını hem vücudun üst tarafını etkiliyor ağrılar. Yürümek biraz sıkıntılı, dik durmak sıkıntılı. 6 ay kadar ağır işler yapmak yasak. Ağır kaldırmamak gerekiyor. Ama ben bir hafta da toparlandım. Bana göre bunda kullandığım hormonun etkisi çok fazlaydı. Daha güçlüydüm çünkü. Vücudu güçlendiriyor hormon. Bir de o dönemde çalışıyordum, çalışmanın kazandırdığı güç de var. Beden daha sıkı tabi.

Peki sorumu yineliyorum; trans sürecine dair başka bir operasyon düşünüyor musun?

Evet düşünüyorum. Penis ameliyatım eksik. Şimdiki ameliyatlarda kol ve bacaktan doku alınması ciddi sıkıntılar yaratıyor. Bir kere ben hayatımı penisle sürdürmeyeceğim sadece, kısa kollu giyiyorum, şort giyiyorum, yaraların o şekilde görünme düşüncesi beni çok rahatsız ediyor. Bunun dışında başka komplikasyonlar da var. Benim doku yapımla ilgili, iyileşirken genişliyor yara izlerim, ufacık bir çizik kocaman oluyor. Kolumdaki 10'a 20 santimlik bir açık yara ya da yara izi beni her gün etkileyecek. Bacağımda olması da ileri yaşlarımda beni olumsuz etkileyecek, sıkıntı yaratacak. Ayrıca, enfeksiyonlara çok açık olacak. Penisin tutmama riskini de geçiyorum. En önemlisi benim için o görüntülerin getireceği rahatsızlıklar. Benim düşündüğüm ise; kendi aramızda kısaca mikropenis diyoruz ama vajinanın üst dudağının ya da klitorisin büyütülerek penise dönüştürülmesi. Klitorisin dudaklarının da testis haline getirilmesi şeklinde bir operasyon tekniği var. Ereksiyon da daha güçlü gerçekleşiyor o zaman. Tek dezavantaj penis biraz küçük olabiliyor. Bamya kıvamında. Bamya kıvamında erkekler de var.

Sen bu operasyonu yaptırmayı düşünüyorsun öyleyse.

Evet. Araştırma içindeyim. İzmir'de bir doktor uygulamış bunu. Ona ulaşmaya çalışıyorum. Ömer Özkan'la da görüşmeyi dü-

şünüyordum yıllardır. Bakalım. İzmir'deki doktor Amerika'da mikro cerrahi alanında çok iyi uzmanlarla çalışmış ve bu tekniği uygulamış.

Dindar ya da inançlı biri misin?

İnancım konusunda bunu çok dillendiren biri olmadım hiç. Şuna ya da buna inanırım, şuyum buyum demem. Zamanında bir kız arkadaşımdan bile bu yüzden ayrıldım. Annemle bile evin içinde bunu konuşmayız. Annemin öyle dini inancı yoktur. Ama insani duyguları önemseyen, canlının her türüne saygılı tasavvuf felsefesi beni çeker.

Hayatının en olumlu, seni en mutluluktan uçuran, bunun tam tersi olan anını paylaşabilir misin?

Benim hayatımda çok sıkıntı olmasına rağmen annemle birlikte yaşamaya başlamam, onunla yaşadıklarım acayip uç noktalardır. Acayip mutlu olduğum anlardır. Onunla sanki her şeyi ilk kez yaşıyormuşum gibi heyecan veriyor. Birlikte onunla sokakta dolaşmamız, komiklik yapmamız, onun arabanın arkasına saklanması bile bu yaşımızda çok güzel şeyler. Tabi ama, göğüs ameliyatı olduktan sonra rüzgar vurduğunda tişörtümle korkmadan yürümek harika bir duygu. Hâlâ bu duyguyu yaşıyorum ama onun dışında benim hayattaki en büyük şansım annem.

Bundan on yıl sonrasında yaşantını nerede görüyorsun?

Çok farklı olacağımı sanmıyorum bugünden. Hayat şartlarımda değişmeler var ama yine insanlarla yoğun iletişim içinde, mücadele içinde olacağım. Mümkün olursa iyi bir hukuk bürosunda çalışmak isterim. İnsanlara yardım etme, onların hayatında olumlu bir değişim yaratma ve yaptığım işlerden belki biraz da para kazanmak isterim. Şimdi hiç para kazanamıyorum. Hayatımı da sürdürmek zorundayım bir taraftan. Çalışmıyorum. Sosyal güvencem; sadece üç aylığına sigortalıyım şimdilik.

Nerede yaşamak istersin peki?

Amasra'da yaşamayı çok isterdim. Karadeniz'in en özel yerlerinden bence. Batılı bir taraftan. Karadeniz tutuculuğu yok o insanlarda. Küçük ve çağdaş bir görüntüsü var. Ya da Ege'de daha küçük, sükunetli, yeşil bir ilçede yaşamak isterdim.

Bedeninde şu anda en çok beğendiğin yerin neresi?

Omuzlarımın ve göğüs kafesimin yapısını seviyorum. Burnumun güzel olduğunu söylerler. Ben de beğeniyorum. Ellerimi de seviyorum. Kendimle genellikle anlaşıyorum bu konuda. Biraz boy dışında sorunum yok.

Bedeninde en beğenmediğin ve rahatsız olduğun yer neresi?

Takıntı değil ama biraz boy, biraz da son ameliyatım eksik olduğu için orada bir sıkıntı hissediyorum.

Kendinin farklı olduğunu ilk kez ne zaman keşfettin?

Babaannemin elbise giydirdiği dönem sanırım. Çünkü bir erkek nasıl elbise giyer diye düşünmüştüm. Bu benim için korkunçtu.

Peki ilk açıldığın kişi kimdi? Hatırlıyor musun?

Annemdi. O zaten fark ediyordu da üstüme gelmeyenlerdendi.

Bahsedebilir misin, kaç yaşındaydın, nasıl oldu?

O benim sıkıntılarımı hep gözlemliyordu. Kambur duruşum, etek giymeyişim, okulda tuvalete gitmemem. Onları biliyordu. Yani özellikle bir açılma anı yok. Süreç içinde kendiliğinden gelişti. Bize yakın insanlar da görüyordu, belki anlıyordu ve o sürece sadece şahit oldular. Özellikle kimseyle konuşulmadı. Hâlâ da yanımızdalar ve aynı şekilde devam ediyor. Bir şaşırma yaşamadılar asla. Çok uzun zaman görüşemediğimiz, sonra bir araya geldiğimiz insanlar da zaten biliyorduk dediler.

Şu anda hormona devam ediyor musun?

Evet ediyorum.

Peki LGBT örgütlerle ilişkin nasıl şu anda?

Sadece dışarıdan gözlemlerle sürüyor. Bir derneğe üye değilim.

LGBT örgütlerin varlığını ne zaman öğrendin?

Mahkeme sürecim başlamadan önce ilk adımım aslında Kaos GL'ye gitmekle başlamıştı. Annemin dürtüklemesiyle oldu. Yolda yürürken beni çekip apartmana sokuverdi. Sonra da kendimi Kaos GL'de bulmuştum.

Nasıl oldu ilk görüşme anlatır mısın?

Umut'la karşılaştık. Sonra o bizi biriyle konuşturdu. Onun ismi Toprak'tı. Hatta Umut -benim görüntüm o kadar erkek ki- benim için değil annem için bilgi almaya geldiğimizi düşünmüş. Benim ne için geldiğimi algılayamadı önce. Kadından erkeğe mi, erkekten kadına mı? Ne istiyorum anlayamadı. Sonra bilgi vermeye çalıştı. Annem mail adresini verdi, annemle mailleştiler. Fırat Söyle'nin adını da Umut vermiş anneme zaten. İlk örgütsel yakınlaşmalar böyle oldu. Ama ben ondan önce Kaos GL dergisini biliyordum. Daha ortaokuldayken almıştım. Arşivimde 10 kadar bu dergilerden vardır. Sanırım kitapçılarda dergilerin arasında gördüm ilk kez dergiyi. İki erkeğin yüz yüze bakışlarını görmüş ve çok etkilenmiştim. Baktım ve sonra da aldım. Daha sonra da Pembe Hayat'ı tanıdım.

Peki bu örgütlerle ilgili şimdi ne düşünüyorsun? Neden içinde değilsin? Bu örgütlerin varlığı senin için ne anlam ifade ediyor?

Örgütlülüğe inanıyorum, şart bu. Ama bunu içselleştirmezsek, istediğimiz kadar bir şeyi savunalım, taraf olalım çözüme ulaşamayız diyorum. Önce o doğruları içselleştirerek mücadele etmek ve içinde var olmak gerekir diyorum. Orada bir konum edinmek

için bulunmamalıyız. Dernek kelimesinin anlamı budur bence. Toplanmak, derlenmek, güç olmak. Ben LGBT örgütlerinde bu samimiyeti tam olarak göremiyorum. İçselleştirmiş insanların sokağa indiğini göremiyorum. İnsanlar orada bir konum ediniyor ve onu korumak adına söylemler üretiyor gibi geliyor. Kendini tatminden, mastürbasyondan öteye gitmiyor.

LGBT derneklerin ürettikleri söylemler yeterli mi sence?

Yeterli bulmuyorum. Dediğim gibi, bir kumaşın üzerine renkli bir su dökersin, o yüzeyde kalır. Elinle çırparsan derine işlemeden akar gider. Önemli olan nüfuzu sağlamak. Derinlemesine bunların işlenmesi gerekiyor. LGBT örgütlerinin bunu yaptığını düşünmüyorum.

Biraz somutlaştırabilir miyiz?

Herkese ulaşamazlar tabi ama ulaşmaya çabalayabilirler en azından. Çalışma olarak da içerik olarak da yeterli bulmuyorum örgütleri. Mesela trans erkek olarak gidip bir konuda bilgi almak istediğinde sağlıklı bilgiye ulaşamıyorsun. Birkaç sloganla trans erkeği anlattım, trans kadını anlattım diye bir şey yok. Onlara açmazlarında yol gösterecek, hayatlarında değişim yaratacak bir çalışma yok. Söylem de yok. Sokağa inemiyor maalesef. Dernekte etkin olarak yer alıyorsa birileri, hukuksal süreci, tıbbi süreci vs bilmek zorunda. Dernekte şu bile söyleniyor bazı arkadaşlara; iki hormon ilacını bir arada kullanabilirsin deniyor. Testojel ile Sustanon'u bir arada kullanan arkadaşlar var. Bunun olmaması gerektiğine ilişkin basit bilgiye insanlar dernekten ulaşabilmeli. Benim gördüğüm, dernekler daha fazla trans kadın sorunları ve seks işçiliği sorunları üzerine çalışıyor. Öncelik her zaman seks işçiliğindeymiş gibi algılıyorum. Seks işçilerinin sorunları elbette önemli ama derneğin asıl amacı, kuruluş nedeni es geçilmemeli. Trans kadınların hayatı sırf Hoşdere'de geçmez, Ulus'ta da devam eder, İsmetpaşa'da da devam eder. Burada da bir tabaka oluşmuş. Alt tabaka translar ve üst tabaka translar var. Trans er-

kekler de bunların çok yaşanmasından, baskınlıktan dolayı dernekten çok yararlanamıyor. Derneğe gidiyor, bakıyor ki hep trans kadınlarla ilgili bir örgüt yapısı var. Orada var olamıyor. Benim tanık olduğum konuşmalarda hep bu merkez vardı.

Peki LGBT örgütlerini; L G B T olarak düşünürsen, öncelikli olanlar var mı? Bu gruplar içinde de ayrımcılık olduğunu düşündüren şeyler var mı?

Var. Lezbiyenler daha korunaklı, geyler ve trans kadınlar daha etkinler, baskınlar.

Bunu neye bağlıyorsun peki?

Sanırım hâlâ içlerinden atamadıkları ataerkillikleri, erkeklikleri. Kimse bunu yanlış anlamasın bir dünya tanıdığım trans kadın var. Böyle olmayanlar da çok ama onlar da pek bu yapılanmanın içinde değiller. Erkek kültürünün etkisini ve liderliğin onlara özgü olduğu duygusunu atamıyorlar. Kendilerini önde tutuyorlar.

Türkiye'de trans bireyler için en sorunlu alanlar hangileri sence?

İş en büyük sıkıntı bence. Parayla hayat döndüğü için iş sıkıntısı birincil bence. Sonra toplum içinde olabilme, yani gezme tozma gibi. İnsanların bakışı.. Bir bakış nedeniyle bile insan bir gününü kötü geçirebilir. Cinsel kimlik değiştirme sürecine girmişse, hukuki süreci yaşarken de büyük sıkıntılar var. Ameliyat ve sağlık kısmında da sıkıntılar var. Ama bunlar hukuktaki yanlışlıklardan kaynaklanıyor. Bu işlemlerin belli bir sırası, pratik bir işleyişi olmalı. Ama bizde bir mahkemenin uyguladığını diğeri uygulamıyor, netlik yok. Hakim inisiyatifi elbette söz konusu ama bir de yasalar karşısında kişi lehine karar verme yükümlülüğü olmalıdır bu tür davalarda. Bu kadar yokuşa sürülmemeli... Psikiyatrik sürece inanıyorum ama çok ince elenip sık dokunmalı bence. Biz başlayınca bir an önce bitsin istiyoruz ama gerçekte tam hazır olmayan, duyguları, eğilimleri, yönelimleri net olmayan bir sürü insan var. Benim tanıdıklarım da var. Yani iki gün sonra gelip

"Ben yanılmışım, düzeltebilir miyiz" diyecek insanlar var. Ama bu görüşmeleri de sırf formaliteyi yerine getirmek için çok uzatmaya gerek yok. Mesela Çapa'yı duyuyorum. Çapa, inanılmaz uzun tarihlere atıyor görüşmeleri. Çapa'da bir rant söz konusu bence. İşler onun çevresinde dönüyor. Bu bana çok anlamsız ve tıp etiğine de aykırı geliyor. Hastanenin o kadar tıka basa dolması, Türkiye'nin dört tarafından çocukların sırf orada olabilmek için aylar sonrasına randevu almaları acımasızlık olarak geliyor bana. Bir sürü de masrafı var bunun o bireylere. Randevu almak için bile 9 ay beklemek gerekiyor. Bu bir ömür için uzun süre. Hak kazanımı için çok çok daha uzun.

Bu sorunlar için çözüm önerileri nedir peki? Devlet ne yapmalı, yasal düzlemde mi değişmeler olmalı, toplumsal düzlemde mi değişimler oluşturulmalı?

Yasanın öne sürdüğü istekler var. Ama sistematik ve uygulanabilirliği pratik olan şeyler değil. Mesela üreme yeteneğinden yoksun olmak koşulu gibi saçma bir isteği var yasanın. Koyacaksın şartını şurtunu ama mantıklı olacak. Psikiyatri daha da öne çıkarılmalı. Psikiyatri değişimi gerekli buluyorsa o kişi ameliyatı beklemeden de kimliğini alabilmeli. Bireyin toplumsal olarak rahatlaması, diğer işlemlerini de daha rahat sürdürmesini, hatta işe girip para kazanmasını bile sağlayabilir çünkü bu. Ameliyatlar neden oluyor ki; çok riskli operasyonlar bunlar. Belki masada kalacak. Ameliyat olmadan da kişinin beyanı esas alınarak bedeniyle ilgili, kimliği ile ilgili kararlar verilebilmeli. Ama psikiyatri şart bence.

Bunun dışında, istihdam sorunu dedin, toplumsal hayat ve insanların bakışı dedin, bunları nasıl değiştirebiliriz peki.

Karşındakinin bedeni değil, asıl olan ruhtur bence. Beden araçtır. Heteroseksüel bireylerde de bedensel sıkıntılar olur. Diyelim ki bir kulağı olmasın. Çok mu önemli? Bu bakış açısı kazandırılmalı. Müslüman olduğunu söyleyen bir toplumuz. İslamiyet ne der; -güya-: insan sevgisi en önemli ibadettir. Ama bu toplumun %

80'i maalesef ikiyüzlü. Bir de şunu düşünüyorum, dernekler bu değişim sürecini yaşayan bireylere 2-3 aylık istihdamlar sağlasalar. Çok ütopik gelebilir ama neden olmasın. Maddi durumu çok kötü bireyler var. Zorunlu olarak çok çok riskli olan seks işçiliğine yöneliyorlar. Belli kurumlarla ya da özel kişilerle görüşerek iş alanı açsalar. Çocuk Esirgeme kurumlarında da vardır benzer uygulamalar. Ben belli bir yaşa gelince sana iş bulurum ama sen artık benden ayrılacaksın ki başkaları da yararlansın gibisinden. Buna benzer şeyler yapılsa. Ayakları üzerinde durmayı öğrenen birey de seks işçiliği gibi hayati tehlikesi çok yüksek olan ve toplumda onursuzlukla karıştırılan bir iş yapmak zorunda kalmasa olmaz mı?
Adama bakıyorum, evi var, arabası var, sigortasını da yatırabiliyor ama seks işçiliğine devam ediyor. Bunları saymıyorum elbette. Benim annem de tek maaşla idare ediyor. Evi yok, arabası yok. 600- 700 lirayla geçinmeye çalışıyor kirayı çıkınca. Demek ki böyle de yaşanabiliyor. Yoksa toplumu öyle değiştirmek çok zor. Ama bunu yaparsak toplumun da bir taraftan değişeceğini düşünüyorum. Bu toplumda, sadece, oramızı buramızı açarak kabul göremeyiz. Keşke ben açtığımda öyle de kabul görebilsem, ama içinde yaşadığım toplumu tanıyorum. Onun için politik davranıp var olduğumuzu, bunun da gayet doğal olduğunu onlara bu şekilde göstermemiz gerekiyor.

Peki toplumda en baskıcı bulduğun şey nedir?

Din. Her an dinin nefesini hissediyorum. En olmadık yerde pat diye karşımıza çıkarılıyor bu toplumda.

Trans erkeklerin Türkiye'de en çok sorun yaşadıkları alan nedir?

İş. Çok önemli bir sorun iş. Daha çabuk kamufle olmamıza rağmen yine de iş. Trans kadına göre daha kolay saklanabiliyoruz ama iş yine de sorun. Adam seni işe alıyor belki ama kimliği görünce durum değişiyor. Bir güçlük de bizde göğüsün görünürlüğü. Erkeksin ama göğüs mü var orada ne? Bunu taşımak çok

güç. Göğsü sıkarak, yok göstermeye çalışarak da sağlığımızı riske atmış oluyoruz. Yaralar oluşabiliyor, kanser riski ve kamburluk çok yaygın.

Sen göğsünü sarmış mıydın?

Çok fazla. Bir ara ben kendim bantlarla saklamaya çalıştım ama çok yara oldu. Annem bir korse yaptı. Zamanla onu geliştirdik, üstten geçirmeli, dikişi yandan, ya da dikişsiz modellerini ürettik; özel askılı, yukarıdan da görünmeyecek şekilde falan. Annem normal korseden keserek dikti. Biraz da gözenekli olmalıydı. Çünkü hava alması da gerekiyordu.

O korsenin içinde nasıl hissediyordun peki?

Göğüslerimin görünmesinden iyiydi tabi ama terliyordum, kaşıntı yapıyordu, bir yere gittiğimizde çıkaramıyordum. Cenderede gibi geziyordum.

Trans erkekler tüm bu süreçlerde yeterince bilgilenebiliyorlar mı sence?

Yeterince bilgilendiklerini düşünmüyorum. Ben de tüm süreçleri yaşadım. Bazen bana ulaşıp sorular sorduklarında çok şaşırıyorum. O kadar kötü yanıtlar var ki daha öncesinden kafalarında. Çocuklar olumsuz yönlendirilebiliyorlar. Hep söylediğim hormon kullanımı konusu gibi mesela. İki hormonu aynı anda kullanmak gibi. “Kim söyledi” diye soruyorum, “başka bir abimiz” diyorlar, “doktora sordun mu?” diyorum? Cevap; “Hayır, ulaşamadım.” O abi de kendisi kulaktan dolma öğrenmiş başkalarını yönlendiriyor ve hayati tehlike yaratıyor.

Eksik ve yanlış bilgilenmeyi neye bağlıyorsun?

Kurumsallaşmanın yeterli olmadığını düşünüyorum. LGBT örgütlerinin bu konuda yeterli çalışmadığını söylüyorum her zaman. Bu örgütlerde; çok para kazanan, özel iş güç sahibi kadınları neden göremiyoruz? Neden yaklaşmıyorlar? Örgütler seks

işçiliğinin sözcüsü gibi lanse edildiği için gelmediklerini düşünüyorum. Seks işçiliği yapan kadınlardan başkaları bu örgütlere yaklaşamıyor. Bir arkadaşım, "Gittim örgüte, işim yok, param yok" dedim diyor. "Eee ne yapacaksın seks işçiliği yap o zaman" dediler diyor. Ama ben bunu yapamam ki diyor. Yani olması gereken bu mudur? Bana sunulan hayat, sunulan tek çözüm bu mu olmalıdır diyor. Seks işçiliğinin zorluklarını, risklerini bile bile neden bir kişiyi daha buna yönlendiriyorsun da başka arayışlara girmiyorsun ki. Gönüllü olarak yapanlar olabilir onlara bir şey diyemem, ama hayatın her alanında olduğu gibi LGBT içinde de ayrımcılık yapıldığını söylüyorum bir kez daha. Hatta kast sistemi olduğunu da düşünüyorum. Alt tabaka, üst tabaka... Neden bu örgütlere gittiğimde çok zor durumda -maddi olarak- yaşayan insanlarla ilgilenenleri görmüyorum. Yurt dışı yazışmalarıyla bu işler çözümlenmez, yetmez yani. İçselleştirip sahada çalışacaksın. Yani önce niyetini göstereceksin sonra da yazışacaksın. Net.

Son olarak şunu da öğrenmek isterim, cinsel kimliğinin sana avantaj ya da dezavantaj sağladığı şeyler var mı?

Trans kimliğim yüzünden yaşadığım çok büyük olumsuzluklar olmadı... Tam tersine olumlu pek çok şey yaşadım diyebilirim. Benim açımdan öyle.

Görüşme 3

Ersin: "Bir gün özgür bir dünyada yaşarsak o zaman yaşadım diyeceğim..."

Aras: Kendini tanıtır mısın?

Ersin - 24 yaşındayım. İstanbul'da doğdum. Bir süre İzmir'de yaşadım, sonra İstanbul Üsküdar ve Küçükyalı'da yaşadım. Yaşadığım semtlere alışmaya çalıştım. Küçükyalı en çok alıştığım ve kendimi rahat hissettiğim yer.

Annen ve babanla beraber mi yaşıyorsun? Onların mesleği nedir?

Annemle beraber yaşıyorum. Annem ve babam öğretmen. Babam mesleğini yapmıyor, pazarlamacılık yapıyor. Annem çalışmaya ara vermişti yeni döndü. Lise Edebiyat öğretmeni, şu an müdür yardımcılığı yapıyor. Bir kız kardeşim var. Benden 2 yaş küçük. Üniversiteye gidiyor. Fatih Üniversitesini bitirdim. Büro yönetimi ve sekreterlik bölümünü. Sadece bitirmiş olmak için bitirdim. Burslu okudum. Örgün bir üniversiteye gitmeyi çok fazla istemiyordum. Çünkü çok kapalıydım insanlara karşı. Farklı çevrelere girmek korkutuyordu beni. Hem yapı itibarıyla öyleyim, hem de trans olmam nedeniyle kendimi hep bir kümenin dışında tutmaya çalıştım. Evim olsun, kitaplarım olsun, odam olsun. İki büyük kitaplığım var. Küçük bir kütüphane diyebilirim. Onlarla vakit geçiriyorum.

Cinsiyetin nedir?

Cinsiyet meselesi bana şöyle geliyor; aslında toplumsal mesele olarak baktığımızda kalıplaşmış bir düşünce olduğuna inanıyo-

rum bunun. İlla cinsel organa göre ya da vücuttaki eksiklik veya fazlalıklara göre bir insanın kadın veya erkek olarak simgelenmesi ya da doğduğu andan itibaren onun adına bazı kararların verilip giyiminden konuşmasına, davranışlarına kadar hep o vücudundaki değişikliklere göre muamele görmesi ve o şekilde yaşamaya zorlanması ya da o yaşamın ona öğretilmesi bana saçma geliyor. Ben toplumsal cinsiyete pek fazla inanmıyorum.

Cinsiyet kimliğin için ne diyorsun?

Ben trans erkeğim… Trans erkeğim. Biyolojik olarak kadın bedenine sahibim. Beyin olarak bir erkeğim. Benimki biraz karışıktı. Orta sondayken kendimi tam anlamıyla tanıdım. Adım zaten ben annemin karnındayken dedemin koyduğu bir isim. Çünkü benim erkek olacağımı düşünüyormuş. Daha sonra ben isim olarak açıldığımda, ortaokulu bitirdiğimde... Evet Ersin, benim adım Ersin. Aile bireylerini topladım artık adım Ersin dedim. Daha sonra dedem geldi. Dedeme "bu senin bana koyduğun isim ve artık kullanacağım" dedim. Üstüme yürüdü. Bayağı gürültü patırtı. Babamı evlatlıktan reddetmeye çalıştı. Dedemin parası olduğu için herkesi parmağında oynatabileceğini düşünüyordu. Kimsenin düşüncesi olamazdı ona göre. Yani herkes ona hizmet etmeli, onun gibi düşünmeliydi. O torununu reddediyorsa, babam da beni reddetmeliydi. Yani benim tarafımdan bakıldığı zaman; ben aslında tek başınayım. Masaya yumruğunu vuran bir kız çocuğuydum. Ruhsal anlamda erkek çocuğuydum. Şöyle bir şey var; öğretmen çocuğu olmak bazılarına çok avantajlı gibi gelir. Benim için dezavantajdı. Çünkü halalarımla kalmak zorundaydım. İzmir'de halalarımın yanına bırakıyordu annem beni kendisi çalıştığı için. 9 yaşında falandım. Kardeşim de küçüktü. İki halam var ve bunlar eğitimli insanlar. Ben ikisinden de şiddet gördüm. Neden gördüm. Bir erkek çocuğu gibi olduğum için gördüm.

Trans kimliğin dolayısıyla mı?

Evet. Ben o zaman trans kelimesini bilmiyordum, ne olduğumu bilmiyordum. Neyim ben? Ama şimdi şöyle de değildim; dışarı

çıkıp futbol oynayayım, kızlara bakayım, işte yürüyüşümü değiştireyim gibi bir şey de yoktu. Ben aslında şöyleydim; hem kız gibi, hem erkek gibi. Şimdi bazı kelimeler var ya, feminen, maskülen. Ben feminen bir çocuktum. Kendini tanımlayamayan, tanımlamaya çalışan bir çocuktum. Üniseks kıyafetler giyiyordum. Halamlar buna gıcık oluyordu. Bir kız çocuğu gibi giyinmiyordum. Saçlarım uzun olmadı, o şekle sokulmak istememiştim. Annem yanında kısa saçlı kız çocuğunu görmek istiyordu. Halamların dediklerine ters tepki verince şiddet görüyordum; mesela bir gün kahvaltı hazırladılar, hiç unutmam, demirli bir pencere vardı. Onun kenarında oturuyordum. Annemin gelmesini bekliyordum. Annem gittiği zaman ben bütün gün o koltukta oturup annemin gelmesini bekliyordum. Çağırdı beni halam, gel, kahvaltı yapacağız diye. Ben istemedim. Kollarım zaten incecik, zayıfım. Geldi yanıma, "yiyeceksin" dedi. "Yemeyeceğim" dedim. Kolumdan çekti beni, kolum çıktı. Zorla kahvaltıya oturttuuldum. Anneme, babama söylemedim. Çünkü babamla kardeşler arasında bir düşmanlık olsun istemedim. Annem geldiği zaman benim düştüğümü söylediler. Babaannemlerin evinde mutfakla oturma odası arasında kapı eşiğinde basamak gibi değil de daha alçak bir şey vardı, oradan takılıp düştüğümü söylediler. Sonra bir çıkıkçıya gittik. Onun akabinde sokakta çok fazla durduğum zaman alıp beni döverek küvette zorla yıkadılar.

Kaç yaşındaydın bunlar olduğunda?

9 yaşındaydım. Bayağı küçüktüm.

Hangi şehirdeydiniz?

İzmir'deydim. Göztepe'de. Aynanın karşısında zorla durdurup "sen bir kızsın" dediler, "kızsın, kızsın, kızsın." Yani o zaman kızlık, erkeklik ne? O zaman onlar bana bunu anlatmaya çalışırken çocuk istismarına da uğradım. Ama ne kadar kötü olsam da o insanlarla, hiçbir zaman babama onları kötülemedim. Çünkü babam kardeşlerine çok düşkündü.

Çocuk istismarı dedin ya, şiddetle ilgili olan bir şey değil mi? Cinsel taciz değil.

Şiddet, psikolojik olarak da.

Trans kimliğine dair yaşadığın en eski olay bu 9 yaşında yaşadıkların mı?

En eski olay bu. Ondan sonra Üsküdar'a geldiğimizde. Bakkalın çocuğu tarafından taciz edildim. Tam tecavüze yeltenme değil ama taciz. Pasif olsaydım, bir şeyleri yapmasına izin verseydim, tecavüz de olabilirdi. Ama benim gönül rızamla olmuş gibi gözükecekti çocuk olsam da. Biliyorsun Türkiye'nin halini. Tacize uğradım. Ben yaşadığım hiçbir kötü olayı aileme anlatıp paylaşmadım.

Neden paylaşmadın?

Ben üzüleyim, sıkıntıları çekeyim ama çevremdeki insanlar üzülmesin diyen bir yapım var. Bana yakın olanlar üzülmesin diye.

Cinsiyet kimliğini biraz daha geriye götüreceğim. Çocukluktan bu tarafa doğru gelmeye çalışacağım. Cinsiyet kimliğini ilk ne zaman keşfettin? Kendine açıldığın, kendinle konuştuğun zamanlar, bende bir farklılık var dediğin ya da hatırladığın en eski olay hangisi?

Baktığım zaman "ben diğerlerinden farklıyım" dediğim zaman 8 yaşındaydım. Onun öncesinde aile fotoğraflarına baktığımda yine bir küçüğüm. Küçük bir erkek çocuğu gibiyim. Ama 4-5 yaşına dair bir şey hatırlamıyorum. Çok fazla önemli olayların dışında bir şey hatırlamıyorum. Ben ilkokula giderken o eteği giymeye başladığımda, o zaman onun bana rahatsızlık verdiğini hissediyordum ama bir zaman sonra da alışıyorsun. Okuldayken alışıyorsun, üstüne bakmıyorsun. Bir boy aynası zaten yok. Kendini bir pantolon ve gömleğin içinde gibi hayal etmeye başlıyorsun. Bu biraz psikopatça geliyor. Heteroseksizme göre ama değil yani. Kendini öyle hissediyorsun. Sonra eve geliyorsun, çantanı

bir köşeye bırakıyorsun, yatağa oturuyorsun, o içindeki külotlu çorabı çıkarmaya başladığında sen gerçekten tüm gün boyunca olmadığın biri gibi giyinmişsin. Ama o zamanlar bunu tanımlayamıyordum. Bana ölüm gibi geliyor. Bir işkence yani. Her gün ben bunu yaşıyorum. Ama ismini koyamıyorum. Bende ismi yok. Çünkü bir erkek çocuğunun ne hissettiğini bilemiyorum, bir kız çocuğu tam anlamıyla ne hisseder bilmiyorum. Kendimi inceliyorum. Bir zaman sonra bakmamak istiyorum kendime. Neyim ben gibi bir şey yani.

Sonrasında nasıl kendini tanımlamaya başladın?

Ben şimdi bazı trans erkeklerin fotoğraflarını görüyorum; böyle yakaları, bağırları açık. Çok erkeksi. Ben öyle de değildim. Dışarıya çok yansıtan biri değildim. Yansıtıyordum ama çok fazla değil. Çok sessiz sakin biriydim. Saçım biraz uzasın çılgına dönüyordum. Maltepe'de bir kuaför vardı. Annem ona götürüyordu beni sürekli. Erkek kuaförüne gitmedim ama kadın benim saçımı hep istediğim gibi kesiyordu. Çocuk kendini böyle daha iyi hissediyor der gibisinden. Belki annemin, babamın içinde de bazı sıkıntılar olmuştur, bu nedir diye. Neden kız çocuğu saçını uzatmak istemez ki? Annemin bana aldığı bir iki taç var mesela, hiç takmamışımdır. Hiç toka takmadım. Ama baktığında uzun saçlı erkekler de toka takıyor. Ben onu o gözle görmediğim için ve aklım ermediği için; kısa saçlı etek giyen bir erkek çocuğuydum.

Kendine kaç yaşındayken açıldın?

Orta 2 diyebilirim. Nasıl desem, ismim, kimlikte yazan ismim bana söylenmeye başladığında rahatsız olmaya başlayınca ve annemden benim daha önce dinlediğim bu olay ve o ismin bana çok yakışacağını düşünmem, benim adım o olmamalı dedim. Hissettiğim isimle bana söylenen ismi oturtamıyordum. Bana çok saçma geliyordu. Trajikomik geliyordu. Sonra Ersin'in anlamına baktım. Anlamlar benim için çok önemlidir. İnsanın isminin anlamına göre yaşamasını ve ona yakışır yaşamasını düşündüğüm

için Ersin adını seçtim. Ama onun öncesinde dedemin beni erkek çocuk sanıp annemin rahmindeyken bu ismi koymak istemesi de önemliydi benim için. Aradan yıllar geçtikten sonra kalp ameliyatı oldu dedem. Onun sonrasında kan sulandırıcı ilaçlar içmeyip intihar etti. Üzerine benim transseksüel olmam ve dedemin bunu kabullenemeyip intihar ettiği düşüncesi akrabalarımızca yayıldı. Ben onların içindeymişim de aforoz edilmişim gibi oldu.

Sen kendini bu olayla ilgili suçlu hissettin mi?

Evet hissettim. İnsan ister istemez hissediyor.

Kaç yaşındaydın?

Çok yakın, 3. yıla girdik. 2009 yılının 27 Ağustos'unda dedem yoğun bakıma kaldırıldı. 30 Ağustos'ta kaybettik.

Sen kendine ilk açılmanı anlatıyordun, ben konuyu kestim, devam eder misin?

Ortaokul zamanında tam olarak oturmuştu. İsmimi aileme söyledim. Halamlar falan buna dahil değil onlar uzakta oturuyorlardı. Teyzemlere söyledim. İki teyzem var. Herkese bu şekilde açıldım. Ama ben trans erkeğim demedim.

Nasıl tepki verdiler? Sen sadece ismini değiştirdiğini mi söyledin?

Annem bir şekilde alışıyordu buna. Benim ne olduğumu anlamaya çalışıyordu. Babam sessiz kalıyordu. Çok dokunmadı onlara. Bu çocuk ne yapıyor, ama çocuk da değil yani, göğüsleri çıkmış, ergenlik dönemine girmiş... Onlar çok gürültülü bir tepki vermediler. "Neden bu isim" dediler. Ben de "Dedem bu ismi bana uygun görmüş ben de onu kullanmak istiyorum" dedim. O kimlikte yazan ismi değil, bunu istiyorum, kız kıyafetleri giymek istemiyorum, zaten giymeyen bir insandım ama tam anlamıyla gidip bir erkek reyonundan gidip kıyafet giymek istiyordum. Çünkü ben bu şekilde rahat değildim. Okuldan her geldiğimde, soyunurken

kendimi bir palyaço gibi dolaşmış hissediyordum. Bunlar beni üzdü, yaraladı, ruhumu yaraladı. Onlara uyumadan önce yatakta sürekli ağlayışlarımı anlattım. Sürekli ailenin sana "ne derdin var" diye sorması var. Derdini açıklarsın ama 2 -3 gün sonra tekrar ağladığımı gördüklerinde "ne derdin var" derler. Psikoloğa götürmek istediler. Annem bunun düzelebilecek bir şey olduğunu düşündüğü için gitmek istedi. Babam da yeri geldiğinde annemin otoritesine karşı baskın olamadığı için o da bu şekilde benim düzelebileceğimi düşündü. Belki o zamanlarda kimlik bozukluğu yaşadığımı düşündüler. Benim bir penisim yok, hep büyük kıyafetler giyiyorum, göğüslerimi sarıyorum. Aman belli olmasın. Zaten ortaokuldan mezun olduktan sonra bir alışveriş merkezine gittim kuzenimle, orada erkek reyonuna ilk kez girdim ve kıyafetleri seçtim. Trans erkek biri için bu çok güzel bir şey. Bazılarına bu gereksiz gelebilir. Mesela annemle babam şaşırmıştı. Neden bir kıyafete bu kadar düşkün oldu, bir kıyafet onu nasıl bu kadar mutlu edebiliyor diye. 15 yaşındayken bir psikoloğa gittim. Özel bir psikologdu. Şişli'de bir yere gittim. Çok sevmedim başlarda ama sonra ısınmaya başladım adama. Rahatlatıyordu beni. Ama ben transseksüellikle ilgili çok konuşmak istemiyordum. Görünüşüm trans erkek miydi onu da bilmiyordum. Şu anda da bilmiyorum. O kadar çok kelime arıyorum ki.

15 yaşında bu psikoloğa ailen mi gönderdi?

Ailemin isteği ile gittim.

Doktora seni ne diyerek götürdüler?

Aslında enteresan, ben kilolu bir çocuktum. Bir arkadaşım bana kilolu olduğumu söylüyordu. Sen şişkosun, artık kaldıramıyor muydu beni, psikolojisi mi bozuktu bilmiyorum. Ben de inatçıydım. Hayır demeyi seviyorum. "Hayır, senin düşündüğün gibi değilim. İstersem zayıflayabilirim" demeyi seviyordum. Değişik bir psikoloji içindeydim. Çocukluğuma baktığın zaman yastık kılıflarını kesen bir çocuktum. Gazete kupürlerini kesen bir çocuk-

tum. Bilmiyorum, kendi içimde kimsenin beni anlamayacağını düşünmek, ilerde ne olacak, büyük okullara gitmeye başladığımda ne olacak, lise...

Bu kaygıyı taşıdığında kaç yaşındaydın?

İlkokul zamanlarıma denk geliyor. Ben garip bir çocuktum zaten. Çocukluğuma baktığım zaman hiç masal okumadım. Babam zorla masal okumaya çalışırdı bana. Hansel ve Gratel'i bilmiyorum yani. Onları daha sonra okumaya başladım. Kibritçi Kız mesela. Ben o masallara inanmıyordum. Saçma geliyordu bana. Benim ilgimi çeken daha çok Ana Britannica'lardı. A'dan Z'ye onları okumaya çalışıyordum. Fotoğraflara bakıyordum, biyolojiyle ilgileniyordum, fizik, kimya ile ilgileniyordum. Bunu öğretmen çocuğu olmama bağladılar ama bununla ilgisi yok. Ben farklı alanlara yönelmeyi seven bir çocuktum. O yastık kesme olayları, şöyle bir şey var sana kızım diye sesleniyorlar. Kızım gel, kızım git. Hep kız kelimesi, cinsiyeti niteleyen o kız-erkek kelimesi geçmeliymiş gibi her seslenişte.

Yani bunların sana özellikle dikte edildiğini mi düşünüyordun?

Evet, annem hep benim yanımdaymış gibi. Bana oğlum desin diye de bakmıyorsun, kızım demesin yeter diyorsun. Kız kelimesi rahatsızlık veriyor.

Psikologla ne konuştun? Açıldın mı?

Psikolog transseksüellikten bahsetti. Ben çok fazla zayıfladığım için Osmanoğlu Kliniğinde bir Dahiliye doktorumuz vardı. Ona gittik, benim artık gücüm kalmamıştı. Bu psikolojik bir bozukluktu zaten. Bir arkadaşımın lafıyla zayıflamak. Zaten psikolojim bozuktu. Kilo da rahatsız ediyordu. Ben bunu istemiyordum. İçimdekinin bir şekilde dışarı çıkmasını istiyordum. Nasıl bir kişi düşlüyordum içimde. Zayıf olayım, biyolojik erkek nasıl reşit olmaya başlarsa ben de o aşamalardan geçeyim istiyordum. Bana doktorum transseksüel olabilirsin dediğinde, o testleri, resimleri

bana göstermeden önce ben transseksüelliğin anlamını da bilmiyordum. Araştırmak mı istemiyordum, toplum transseksüelliği farklı olarak, travesti kelimesiyle aynı konuma soktuğu için şöyle düşündüm; "Evet ben erkek kıyafetleri giymekten hoşlanıyorum. Ben bir travestiyim." Çünkü yanlış tanımları okudukça böyle düşünüyordum. Ama sonra sakalım çıksın istiyorum. Sonra bunlardan rahatsız oluyorum. Duşlarım 5 dakika sürüyor. Kendime hiç bakmadan üstüme su döküp çıkıyorum.

Göğüslerinden rahatsız oluyorsun.

Tabi ki.

Psikologla başka ne konuştun?

O daha çok çocukluğuma indi. Neden zayıfladığımı, neden insanların...

Yani transseksüel kimliğin için gitmedin?

Yooo önce onun için gitmedim. Annem zafiyet geçirdiğim için götürdü.

Anladım. Başka bir psikolojik rahatsızlığın olduğunu düşünerek seni psikoloğa götürdü. Peki, cinsel yönelimin nedir? Tanımlıyor musun yönelimini?

Ben eşcinselim. Şimdi böyle takısız birden söyleyince insanlar şaşırıyor. Özetlemek gerekirse, psikologdan önce erkek kıyafetleri almam ve hep erkek kıyafetleri giymem, ondan sonrasında lise dönemimde bir kızla çıkmak istemem, o kızdan hoşlandığımı düşünmem, daha sonra diğer insanlar gibi benim de bir sevgilim olsun düşünceleri. Cinsel yönelime geçmeden önce şunu da söylemek istiyorum. Ben liseye giderken 19 Mayıs bayramında bayrak tutacaktım stadyumda. Ama beyaz etek ve beyaz bluz giymek zorundaydım. Okulda kimse sana Ersin demiyor. Sen kız öğrencisin. Müdüre çok yalvardığımı hatırlıyorum beyaz pantolon giyeyim diye. Çünkü bu şekilde orada duramam o kadar in-

sanın arasında. Bari bu sefer pantolon giyeyim dedim. Zaten lise 3. sınıfta pantolon çıktı. O benim için şanstı.

Peki müdür izin verdi mi?

İstemedi, hayır. Etek giyeceksin dedi. Kız çocuklar nasıl giyiyorsa onlar gibi giyineceksin. Biliyorsun okulları işte belli bir düzen vardır. Çok yalvardım. En sonunda babamı araya soktum. Babam aynı okulda Tarih öğretmeniydi. Benim hep ailem sayesinde aslında işlerim yürüdü, annem şimdi benim çalıştığım yerde öğretmen olduğu için ben orada çalışıyorum mesela. Ya da lisede bir şeyleri diretmeye çalışırken babam girmeseydi araya bayramı etekle kutlayacaktım. O gün müdür kabul etti. Pantolon giymeye başladım. Okul demek benim için etek giymek zorunda kaldığım zaman demek. Dışlandığım, tahtaya insanların benim için ucube, yaratık yazması, lezbiyen diye tahtaya yazması, benimle alay etmesi. Kendini de ifade edemiyorsun ki seni lezbiyen sanıyorlar. Bir kız arkadaşın olsun diye uğraşıyorsun. Ondan sonra o kızın adını çıkarıyorlar. Ona da lezbiyen diyorlar sana da. Belki de trans erkeklerin lezbiyenlere karşı soğuk olması kendilerini bazı kesimin lezbiyen diye tanımlamasından olabilir.

Eğitim hayatın özetle, çok iyi şeyleri çağrıştırmıyor senin için. En sevdiğin ders hangisiydi?

Edebiyattı. Annem edebiyat derslerime hiç girmedi. Çünkü bizim okulda öğretmenlik yapmadı. Babam tarih öğretmeniydi.

Sevmediğin ders hangisiydi?

Biyolojiydi.

Neden?

Vücut, iç organlar değil de, hani biliyorsun, iki cinsiyet vardır. Onun organları gösterilir. Bir tanesi penistir. Sanki çok farklıymış gibi kadın organlarından. Onu o şekilde temsil eder. Kitabın

ilk sayfasında onun olması ve senin ona bakmak zorunda kalman, benim için rahatsız eden bir şeydi.

Cinsiyet rolleri yüzünden biyolojiyi sevmedin...

Tabi. Ben çocukluğumda araştırmayı seviyordum ama büyüdükçe ve kendimi tanımaya başladıkça benim doktorumun transseksüel olabilir neticesinde testler yaptırması, resimler çizdirmesi...

Onu tekrar soracağım. Not almıştım. Bu testleri doktor ne zaman yaptı, anlatır mısın?

15 yaşındaydım.

15 yaşındayken hangi şehirdeydiniz?

İstanbul'daydık. Şişli'de hem kadın-doğum doktorum var, Şişli Osmanoğlu kliniği diye bir yer var, dâhiliye doktorum da orada. Bir nevi aile doktorlarımız gibi. Psikoloğa ben sadece arkadaşımla girdiğim iddia sonucu zayıfladığım için, doktorumun "bu çocuk niye zayıflıyor bunu bir psikoloğa gösterin" demesi sonucu gittim.

Sana testler yapıp senin trans olduğunu söyleyen doktor kısmına gelelim. O ne zamandı?

Aynı dönemdi. Bu bizim girdiğimiz toplu grup terapileri gibi olmuyor. Seans seans gidiyorsun oraya. Not tutuyor. Çocukluğa iniyor. Ama benim çocukluğumun hep o kısımlarını atladım. Ben kimseyle konuşmayı sevmeyen bir insandım. Kimseyle paylaşımda bulunmak istemeyen, içe kapanık biriydim. Her zaman böyleydim, hâlâ da böyleyim. Ben ne zaman insanlara sesimi duyurmaya başladım, 2009 yılında.

Psikoloğun transseksüel olma durumunu annene mi söyledi?

Evet, annem zaten dışarıda bekliyordu. Annem beni hiç bırakmaz.

Ne demiş doktora?

Benim dış görünüşümden bahsetmiş, saçımı sürekli kısa kestirmek isteyişimden, bana toka almak isteyişinden, elbise kısmına girmemiş. Uniseks giyiniyordum zaten. Annemin de hoşuna gidiyordu sanki. Annem de bu durumdan hoşnutmuş gibi geliyor şimdi. Pantolon ve sürekli diz altında şort giyen bir çocuk. Annem saçımdan, davranışlarımdan ve sürekli içe kapanık olmamdan bahsetmiş. Çocukluğumda yaşadığım o kesme biçme olayları, yaşıtlarım gibi olmamam. Sürekli daha büyük işlerle uğraşmaya çalışmam. Acaba demiş bizim mesleki durumumuzdan mı? Ama doktor baktığında anlıyor zaten.

Peki psikolog annene ne cevap vermiş?

Anneme transseksüel olabilir demiş. Annem bunu herkes gibi hastalık olarak düşünmüş. Anlamını tam olarak bilmeyen bir kadın.

O doktorun ismini hatırlıyor musun?

Mesut Bey. Ondan sonra Ankara'ya gitti. Psikologdu.

Peki annen ne tepki vermişti?

Hatırlamıyorum.

Ameliyat olma düşüncen var mı?

Ameliyat olmayı düşünmüyordum. Şu an düşünüyorum.

Hangi ameliyatları olmak istiyorsun?

Aras Güngör diye biriyle tanıştıktan sonra penisten vazgeçtim. Penisin çok fazla da bir... Sen bana cinsel yönelimimi de sormuştun, ben kendimi eşcinsel olarak tanımlıyorum. Çok fazla penise ihtiyacım yok diye düşünüyorum. Ama insan sürekli değişiyor. Göğüs ve sakal konusunda sabit kaldım hep. Göğüs ilk başta kurtulmak istediğim bir şey. Çünkü şu an bile yarım nefes almamı sağlayan sargılarla dolaşıyorum. Penisi daha önce istememin se-

bebi; ayakta işeyebilmek için istiyordum. Bunu babam bana çok soruyordu. Aslında annem ve babam benim ameliyat olmamı da istemiyor. Beni kabul ediyorlar. Zaten o doktor olayından sonra babam araştırdı. Transseksüellik nedir? Bayağı bir eşcinsellik boyutunu da araştırdı. Sanki benim ilerde eşcinsel olacağımı hissetmiş gibi. Annemin transseksüelliğe bakış açısı; ailemin sadece oğlum demem yeterliymiş, ben Ersin'i bu şekilde mutlu ederim gibi davranışlar. Bunun akabinde ameliyat olmamı istemeyişleri. "Biz zaten bu taraftan Ersin'e yardımcı oluyoruz. Ona oğlum diyoruz. Ersin diyoruz ama bir zaman sonra da ameliyat düşüncesini iteklemeye çalışıyoruz. Bak biz sana oğlum diyoruz." diye düşünmeleri var. Ben daha önce penisi erkeklik göstergesi sayıyordum. Ama daha sonra mantıklı düşünmeye başladığımda, yoo bunun bana ilerde işemekten başka sağlayacağı artı yok dedim.

Ameliyat olabileceğin düşüncesini ne zaman öğrendin?

O da çok yeni. 2009 yılında yazı yazmaya başladım. Öncesinde bloğum vardı. Hâlâ da var. Hikaye yazıyorum. Bu arada KAOS GL ile tanıştım.

Lise bitmiş miydi?

Tabi bitmişti. Üniversite vardı. 2009 yılında kendimi ifade etmeye başladım ama kendimi anlatmadım yazılarımda. Trans eşcinsellik başlıklı yazlarımda sadece kendimden biraz bahsettim. Bazı okurlarım merak ediyordu; "Senin de bir hayatın var mı? Bu kadar bizi anlatıyorsun hikayelerinde. Senin de hikayen olmalı" diye. Ben çok fazla kendi hikayelerimi yazmadım. Bana baktığın zaman bir trans erkek çocuğun başına gelebilecek şeyleri yaşadım az da olsa. Şiddeti gördüm, psikolojik baskıyı gördüm, insanların, bazen annem ve babamın beni kandırdığını, aslında benden hiç hoşlanmadıklarını, benim onlar için bir fazlalık olduğumu gördüm trans kimliğim dolayısıyla. Ben bunu her zaman hissettim. Ben şu anda da hissediyorum. "Oğlum" kelimesiyle bitmiyor, evde Ersin diye çağrılmak bir şey ifade etmiyor bir zaman sonra. Annem mesela,

hep bir umutla yaşıyormuş gibi. Babam pek fazla konuşmuyor. Belki anlayışla karşıladı ve konuşmamayı tercih etti.

Ailenin seni içselleştiremediğini mi düşünüyorsun?

Bir gün masada oturuyoruz. Ben hormon kullanıyorum ve öncesindeki süreçleri bilmiyorum. Babam bana "eskiden bir Ersin vardı" dedi. Babamın tarzıdır. Bazı sözleri öyle bir kapalı anlatır ki. Ben de şöyle algıladım; şimdi olduğundan farklı olacağım için bunu söylüyor. Doğru algılamışım. Sesim mesela farklı olacağı için ki ben sesimi çok seviyorum. Görünüşümün biraz değişeceği için, babamın onu istemeyişi, böyle kabul edişi bu nedenle. Ersin değişmedi. Ersin'in hâlâ bir penisi yok, hâlâ göğüsleri var. Sadece onları saklıyor.

Ameliyat olmamış olman onlar için bir avantaj mı?

Evet. Ailemin hâlâ iki kız çocuğu var yani. Onlar öyle algılıyorlar. Ben yalanı sevmem, babam en ufak bir açık yakalasa sana bütün güvenini kaybeder. Çünkü öğretmen psikolojisiyle davranıyor. Öğrencileri üzerinde kurduğu otoriteyi bizim üzerimizde de kurmaya çalıştı. Ben bir gün, bundan 2 ay önce eve bir saat geç gittim diye sokağa atıldım. Bir ay sokakta kaldım. Sokakta kaldım deyince arkadaşlarım kızıyor. Tamam arkadaşlarımın evinde kaldım ama kendi yatağımda değil.

Erkek olsan, ameliyat olsan yani, ailenin sana sosyal hayattaki davranışları değişecek mi? Şu andaki eve girme saatin ile o zamanki değişecek mi?

O zaman eve hiç giremeyeceğim. Çünkü babama başkaldırmış olacağım. Bir saat için babam ona başkaldırdığımı düşünüyorsa, ben ameliyat olduğumda onlara tam anlamıyla başkaldırmış olacağım. Şu Çapa terapisine gitmem bile onlardan gizli gerçekleşen bir şey.

Sürece nasıl başladın? Trans geçiş sürecinde şimdiye kadar neler yaptın? Aşamaları nasıl gerçekleştirdin ve şu an ne durumdasın?

Aslında pek fazla şey yapmadım. Belki de en başındayım. Bir gün karar verdim. Ben bu terapi sürecine başlayacağım dedim. Daha öncesinde kendimi koyun gibi görmemi sağlayan bana sürekli sorular soran bir süreç yaşamıştım. Sonra karar verdim. 2 LGBT arkadaşımla birlikte Çapa'ya gittim. Şahika Yüksel'i aradım önce. Okuldan aradım, çalıştığım yerden. Şahika Yüksel tabii ki telefona çıkmadı. Asistanıyla görüştüm. Randevu almak istediğimi söyledim. O da Şahika Yüksel'in bu terapilerle ilgilenmediğini, Berna adında bir doktorun onunla ilgilendiğini söyledi. Ben de onun asistanından randevu aldım. Hiç unutmuyorum, hangi ay olduğunu bilmiyorum ama 4 ay öncesi ayın 7'sinde çarşamba günü gittim. Çok heyecanlıydım. Psikonevroz bölümüne girdik. İki çok sevdiğim LGBT arkadaşımla.

Trans mıydı onlar da?

Hayır, biri lezbiyen, biri de biseksüel. Girdik, orada kaydımı alacak olan bir amca vardı. Hâlâ beni çok sever. Kimlikteki isim meselesi geldi ve benim dizlerim titremeye başladı. "Acaba bu ismi burada kaç defa duyacağım." Sonra hemen bir arkadaşım gitti bana tuzlu ayran getirdi. Amca da bana, "tamam Ersin tamam" dedikten sonra da kendimi rahat hissetmeye başladım.

Sen telefon ettikten sonra hemen sonrasına mı randevu aldın?

Evet hemen sonrasına. Yani 2 hafta sonrasına aldım. Sürekli arıyordum ama onları. Önce Mirenda adında bir doktor ile görüştüm, aslında bir öğrenci gibiydi. Çok heyecanlıydım. Şahika Yüksel'in odasında görüştük. Ama Şahika Yüksel yok tabi. Oturdum. Çok rahatsızdım. Bir zaman sonra kendimi iyi hissettim. Çok sıkışık soru sormuyorlar ama o verdikleri 500'e yakın soru olan test biraz sıkıntı verdi. Onları cevapladım. Sonra Berna hanımın geleceği söylendi. Sonra onunla görüştük.

Nasıldı onun yaklaşımı?

O daha çok depresyona takmış durumda. Transseksüellikle ilgili pek konuşmuyor.

Direkt açıldın mı? Transseksüelim ve sürecime başlamak istiyorum dedin mi?

Evet. "Ben trans erkeğim" dedim. "Sürecime başlamak istiyorum." Çok fazla acaba transseksüel misin gibi kafalarında çok soru işareti yapmadan her şey tıkır tıkır işledi.

Nereye gönderdi seni?

O gün evime gittim. Beni deftere kaydettiklerini ve çağıracaklarını söylediler. Orada zaten kimlik ismini kullanmıyorlar. Hatta Mirenda şey dedi, bir kağıda kimlik ismimi yazacaktım "sen kötü olma" dedi. Kendi yazdı ismimi. Biraz karışık olacak ama ben gerçek ismimin kullandığım isim olduğunu düşünüyorum -ki öyle zaten-. Kimlikteki ismin gerekli olduğu için oraya yazıldığına inanıyorum. Bizi çağıran olmayınca, 6 ay bekledim. Ama ben çok aradım.

Peki sen aradığında ne cevap veriyorlardı?

Asistan çıkıyordu. Vedat abi çıkıyordu ve tek tek çağırıyorlar, grup çok kalabalık şu anda ama tek tek sıraya göre çağırıyorlar diyordu. Sıram kaç dedim. 21 dedi. Ben 4 ay beklemişim. Bu sıra ne zaman gelir bana? Üstüne gitmediğin zaman 2 yıl bekleyen insanlar var. Ben artık tehdit etme noktasına gelmiştim. "Vedat abi Şahika Yüksel'in telefonunu ver, onunla konuşacağım" gibi.

21. sıradaydın, peki grup terapisine mi çağırıyorlar arayıp?

Aramadılar ama beni. Ben aradım onları. Şahika Yüksel'e mail attım. Dokunaklı bir mail. Ama ona da ulaşamadım.

Ne diye mail attın? Paylaşabilir misin?

Şahika Hanım dedim. "Biz 3 arkadaşız, sırayı bekliyoruz. Üçümüz peş peşeyiz ve hâlâ bize fırsat gelmedi. Ayrıca benim bir arkadaşımı siz daha ilk aradığı günden kendinizle görüşmeye aldınız, ondan sonra hemen bekletmeden grup terapisine soktunuz. Bu ayrımcılık mıdır?" dedim. Biraz sert, biraz yumuşak, biraz çıkarcı bir maildi. Ben çıkarcı olmayı sevmem ama. Daha sonra Şahika Hanım'dan geldiğine inandığım bir mail aldım. Berna Hanım sadece bununla ilgileniyor, defterdeki isim sıralamamız, başka psikolojik sorunları olanlar da var ve o şekilde çağırıyor. Yakın zamanda çağırılacaksınız, diyordu. Yani o defterdeki isim listesindekiler tam olarak çağırılacak anlamına gelmiyor. Oradan eleme yapıyor Berna. Berna aslında tezi için bizimle söyleşi yapıyor.

Sonra ilk iletişim kurduğunda nasıl oldu?

Vedat abiyi telefonla aradım ve "ben geleceğim" dedim. "Beklemeyeceğim. Dağıtacağım Çapa'yı" dedim. "Böyle olmayacak. Daha çok bekleyemeyeceğim" dedim. "Ben sorayım, yarın beni ara" dedi o da. Ertesi gün aradım, sen Haziran ayının 7'sinde gel dediler. Hemen ertesi gün yani. "Gerçekten mi" dedim. Çığlık atıyorum iş yerinin lavabosunda. Sanki göğüs ameliyatı olacağım. Ama bizim için büyük bir şeydi.

Gittiğinde Berna ile görüştün mü?

Ben gitmeden önce, bir de arkadaşım var. O da trans erkek. Onun için de görüştüm. O da gelecek bak dedim. O da geldi. Şahika Hanım vardı gittiğimizde. Oradaki trans erkeklere baktım. Ben onlar gibi değilim dedim.

Kaç kişi vardı?

20 kişi vardı. Kalabalıktı. Şahika Hanım geldi. Konuşmaya başladı. İçeriğini söylemem mümkün değil. Çünkü yasak. Daha sonra bize sıra geldi. Biz gözlemcileriz. Sorular sorulmadı bize.

Kimlik adımızı ve diğer adımızı sordu. Ortamı nasıl bulduğumuzu sordu. Biz de güzel bulduğumuzu söyledik. O gün öyle geçti. 2. terapi başladı. Aynı konuşmalar, rutin yani.

Ortamda kendini rahatsız hissettiğin ya da ayrımcılığa uğradığını düşündüğün bir durum oldu mu? Sağlık görevlileri ve tüm çalışanlar üzerinden?

Biz oraya kayıt için ilk gittiğimizde kayıttaki amca gayet anlayışlıydı ama veznede ödeme yaparken orada bir kadın sürekli kimlikteki adı söyledi bana. Ciddi anlamda tansiyonum düştü. Dizlerim titredi. Ben oraya gitmeden önce, orada terapiye devam eden bir trans erkek arkadaşıma "orada kimlikteki adla mı bize sesleniyorlar" demiştim. O da "hayır adımızla sesleniyorlar" demişti. Çok mutlu olmuştum. Çok küçük şeylerden mutlu oluyorum.

Sen bu grup terapileri için para ödemesi mi yapıyorsun? Sigortalı mısın?

Sigortam geçiyor. O zaman sigortam başlamamıştı. Bir kere para ödedim. Küçük bir miktar ama. Ben istersen son terapide karşılaştığım bir sıkıntıyı söyleyeyim. Trans eşcinsellik konusu açıldı. Ramazan ayına denk geldiği için biraz dinsel konulara girilmişti. Dinin translara bakış açısına değinilmişti. Bazı transseksüeller homofobik ve transfobik de yani. Eşcinselliği hemen oraya kattılar. Ben trans eşcinselim dediğim zaman neredeyse sapık demedikleri kaldı...

Sen son terapide mi açıldın?

Aslında Mirenda biliyordu. Berna da biliyordu ama herkesin içinde ilkti. Aslında benim yazılarımı okuyanlar bilir. Kaos'ta benim trans eşcinsellikle ilgili yazılarım var. Oradaki insanlar çok fazla Kaos GL'yi ve Pembe Hayat'ı bilmiyor. Daha çok onlar bir kızla beraber olmayı ve penis boyutunu düşünüyorlar. Trans eşcinselliği ne kadar da anlatsam anlamıyorlar. O zaman niye ameliyat olmak istiyorsun diyorlar.

Peki grup terapisinde sadece trans erkekler mi var yoksa moderasyonu kim yapıyor.

Trans kadınlar da var. En büyük psikolog orada Şahika Yüksel.

Orada oluyor ve müdahale ediyor mu?

Mesela bizim gözlemci olduğumuz terapide bir çocuk, "ben eşcinselliği sapıklık olarak görüyorum" demişti. O müdahale etmişti. Böyle söyleyemezsin demişti. Trans eşcinsellik deyince eşcinsellerin kadınsı olduğunu düşündükleri için bana neden ameliyat istediğimi sordular. Bunu soran iki trans erkekti. Ben de cinsiyet kimliği ile cinsel yönelimin çok farklı olduğunu söyledim. Bunların açıklamasını yaptım. Orada bunları anlatırken bir nevi aktivistlik yapmış oluyorsun. Kendi derdini unutuyorsun. Ama yine anlamıyorlar. Trans geyim diyorum. Bu kadar basit. Bunun çilesini sıkıntısını çekmiş insanım. Ben 17 yaşımda eşcinsel olduğumu anladım. O ilk aşkım zannettiğim kıza hiçbir şey hissetmediğimi anladım. Ben erkeklerden hoşlandığımı anladım. Cinsiyet kimliğimi yaş olarak söylemek gerekirse 12- 13 yaşlarında anladım. Lisedeyken de bir şeylere daha çok tepki vermeye başladım.

Üniversiteye devam ettin mi?

Sürekli gittim ve çok başarılıydım. O sıkıntılarla nasıl başarılı kaldıysam orada.

Üniversitede açık mıydın? Onlar seni lezbiyen olarak biliyorlarmış ama...

Trans erkek olduğum her şeyimden belliydi ama görünüşümdeki feminenlik mi desem, sesimdeki incelik mi desem, insanlar sese göre bağdaştırdıkları için bir şeyleri, trans erkeğe fazla yakıştırmıyorlardı beni. Erkek görünümlü bir lezbiyen olduğumu düşünüyorlardı. Aktif bir lezbiyendim.

Şu anda hukuki olarak bir şey başlattın mı? İsim davası gibi.

İsim davasını başlatabilirim aslında. Ben öğrendim Ersin uniseks bir isimmiş. Ersin diye kadınlar da varmış. Ama beni rahatsız etmedi. Ben adımı seviyorum. Ben kendi adıma aşık biriyim. Bir anlamı da aşık demek zaten.

Şu anda herhangi bir hukuki işlemde bulunmadın?

Yok bulunmadım. Bulunmayacağım. Çünkü göğüs ameliyatı için para biriktiriyorum. Penis ameliyatı düşünmüyorum. Kimlik olayına gelince mavi kimlik... Ya aslında ben şeffaf kimlik istiyorum. İlla ki bir cinsiyeti temsil eden rengin altına sığınmak istemiyorum. Belki o da olur. Bu hükümetten beklenmeyen bir şey ama.

Göğüs ameliyatı için ne kadar para biriktirmen gerekiyor ve nerede olmayı düşünüyorsun?

Boğaziçi Tıp Merkezi'ne mail attım. Günay hanım diye bir doktor beni aradı ve yarım saat sonra döndü bana. Ben de ona anlattım. Hangi doktorla görüşmek istersiniz dedi. Ben de isimleri söylerseniz sevinirim, en iyisiyle görüşmek istiyorum dedim. O da buradaki her cerrahımız iyidir dedi. Necdet Uçar beyle görüştüm. Hatta onu da araştırdım. Çok kibar bir insandı. "Önce muayene edeyim" dedi. Ben de "nasıl muayene edeceksiniz" dedim. "Önce o önündeki fazlalıkları muayene etmem lazım" gibi çok hoş bir cümle kullandı. "Olur" dedim. Ölçüye göre fiyat verdiğini söyledi. "Randevu almak istiyorum" dedim. "Bana gelmeden bir gün önce randevu veriyoruz" dedi. "Tamam o zaman" dedim. "Param olduktan sonra gideyim." Öncesinde 2 doktorla daha görüştüm, onlar bana muayene etmeden 5 bin lira fiyat söylediler. Adı birinin Oytun beydi.

Sen nasıl düşünüyorsun? Bunun için ne engelin var?

Aile engelim var. Sokağa atılırsam kalacak yerimin olmaması var. Maddi engelim var. Annemden ayrı kalmaya alışkın olmayışım var. Aslında bu bir aylık süreçte şunu da anladım; zaman her şeyin ilacı

bir şekilde unutmaya da başlıyorsun. O bağlılık bir şekilde kopmaya başlıyor. Koca bir ailenin olduğunu görüyorsun. Sana destek olmaya çalışan insanlar olduğunu görüyorsun. Çok ağladığım zamanlar oldu ama annemi çok özlediğimi söyleyemem. Annemle bir ay sonra görüşmeye gittiğimde, oturup bir çay içtiğimizde anladım, sanki yabancı gibiydik. Annemin sağlığını düşünüyorum. Babam beni evden kovduğu gece rahatsızlanmış. Tansiyon hastası benim annem. Ben hep insanları düşünerek yaşadım.

5 yıl sonraki ideallerin neler?

5 yıl sonrasını düşünemiyorum.

Neden? Kısa vadeli planlar mı yapıyorsun?

Hayır ben yarın ne olacağımı bilmiyorum. Aslında her şeyi kafamda oturttum. Ben göğüs ameliyatı olduktan sonraki duygunun nasıl bir şey olduğunu bilmiyorum. Garip ama göğüs ameliyatı olan trans erkekleri kıskanıyorum. Ben hâlâ zorluk yaşarken onları hem kıskanıp hem de onlar adına mutlu oluyorum.

Göğüs ameliyatı olduktan sonra ilk ne yapmak istersin?

Denize girmek istiyorum.

Denize gittin mi daha önce?

12 yıl önce. Bir de duş aldıktan sonra havluyu bel altımdan bağlamak hayalim. Bazen transfobik insanların eline de geçebilir bu kitap, bu hayaller onlar için çok basit şeyler.

Aslında bu kitabın bir amacı da bu. Bazı insanlara çok basit, saçma gelen şeyler bazı insanların idealleri. Bence çok da önemli değil o nedenle. Onlar bununla dalga geçebilirler, olsun. Ameliyat olduktan sonra sosyal hayatının nasıl değişeceğini düşünüyorsun?

Bir trans erkek arkadaşımdan şunu duymuştum, "ben göğüs ameliyatı oldum ama sıklıkla gittiğim yerlerde hâlâ bana hanımefen-

di diyorlar" demişti. O zaman bir göğüsün olmamasının da çok fazla bir avantajı olmadığını düşünmeye başlamıştım. Ama baktığında şimdikinden daha rahat olacak. Gömleğimin önünü açıp dolaşabileceğim. Erkek gibi hissetmek için değil. Mutlu olacağım. İş yerinde sesim ince olduğu için telefonlarda "hanımefendi" kelimesini çok fazla işitiyorum. Ben sesimi çok seviyorum. Odama girenler olduğunda bir nevi beni erkek gibi görecekler. Daha rahat giyineceğim. Kıyafet seçmek zorunda kalmayacağım. Yazları seveceğim. Çocukluğumda kurduğum, hayalimde yaşattığım o rüyamda gördüğüm erkek olacağım. O aynaya yansıyacak. Mutlu olabileceğim.

Hormon kullandın mı şimdiye kadar?

Hayır.

Hormon kullanma konusunda ne düşünüyorsun?

Korkuyorum.

Neden korkuyorsun?

Yüzümün alacağı şekilden. Beni o kadar çok şey yaptılar ki, tanıştığım insanlar yüzün çok güzel ama değişecek dediler. Aynada bir yıl sonra ne göreceğimi bilmiyorum.

İstiyor musun kullanmak?

İstiyorum, ama korkma şu anlamda değil; istememe değil, endişe duyuyorum. Sır gibi bir şey. Kullanınca ne olacağım. Ben ne olacağım düşüncesi, endişesi var.

Bedenine dair en çok rahatsız olduğun şey nedir?

Göğüslerim, kollarım. Çok ince olduklarını düşünüyorum. Burnumu çok seviyorum. Burnum büyüyecek ama. Yüzümü çok seviyorum. Yakışıklı bir çocuk olacağımı düşünüyorum.

Bedeninde en çok beğendiklerin bunlar?

Parmaklarım da var.

Dini inançların nasıldır?

Ben deistim. Birçok kesim genelde bunu tanrıya inanmamak olarak değerlendiriyor. Ama bu aslında dinlere inanamamaktır. Bir dini hayatına sokmamak, o dinin seni yönetmesine izin vermemek anlamına geliyor.

Dini inancın hep böyle miydi?

Hep böyleydim. Bir aile bir çocuğu nasıl şekillendirirse o çocuk ona göre büyür. Benim annemle babamda bir inanış yok. Dindar değiller. Ben öyle bir çevrede büyüdüm. Bize nasıl öğretiliyorsa, bizim için emirmiş gibi algıladığımız şeylerle büyüdüm. Daha sonra Müslümanların peygamberinin hayatını okumaya başladım. Çok iyi bir insan olduğunu gördüm. Ben çocukluktan bu yana kendi kendime şekil vermeye çalıştım. Senin bir söyleşin vardı; "ben iyi bir insan olmak istiyorum, iyi bir insan olmak için çalışıyorum" diye. Ben de iyi bir insan olmak için çalıştım. Kutsal kitapları okudum ama.

Siyasi bir görüşün var mı?

CHP kökenli bir ailede büyüdüm. Vefat eden dayım komünistti. Duvarlara yazı yazan insanlardandı. Ben bir komünistim. Özgürlüğün çağrıştırdığı her şeyim. Ölümden yana olmayan, savaştan yana olmayan, dünyaya barışın gelebileceğine inanan biriyim.

Son seçimlerde oy kullandın mı? Kime verdin?

Kılıçdaroğlu'na verdim.

Önümüzdeki seçimlerde hangi partiye oy vermeyi düşünüyorsun? Var mı kafanda biri?

BDP.

Türkiye'deki son 10 yılı nasıl değerlendiriyorsun? AKP iktidarını hem kendi açından, hem Türkiye'nin genel durumu açısından, insan hakları ve LGBT hakları açısından nasıl görüyorsun?

AKP iktidarının olduğu bir ülkenin çok fazla ayakta kalabileceğini sanmıyorum. Bu sadece bizim ötekileştirildiğimiz bir hususla ilgili değil. Bu tüm etnik grupları kapsayan bir şey. Ben AKP iktidarda olduğu sürece karışıklığın daha hızlı süreceğine inanıyorum. Çok politika konuşmayı sevmem ama son zamanlarda bu bebek ölümleri,- hep vardı ama- hızlanan bebek ölümlerini aynı şekilde dönmesi ve abartarak insanlara göstermeleri bir şekilde bundan kazanç elde etmeleri. Medyanın, savaşlara göz yumanların, hükümetin başındakilerin artık her kimse parmağı olan herkesin bana verdiği tek şey rahatsızlık. Artık son dönemlerde yaşanan birçok ölümlerden midem bulanmaya başladı. En son patladım ve yaşananlarla ilgili içinde bulunduğum sosyal paylaşım ağlarında onları hiçbir şekilde haber yapmadım. LGBT'ye baktığımız zaman bir nevi heteroseksizmi de bir terör olarak görüyorum. Hetero insanların hepsini bunun içine katmıyorum. Çünkü hetero insanların da bizim yanımızda olduğunu gördüm o yürüyüşte. Onur yürüyüşünde ve daha öncesinde de. Ben heteroseksizmi seri katil olarak görüyorum LGBT için. Bir şeyler yapmaya çalıştım. Tam olarak mikrofon karşısında konuşmadım ama ben bir yazarım ve birçok hikaye yazdım. Bunu söylemeyi de çok sevmiyorum. Yazar olduğuma inanmıyorum. Ben sadece yazan biriyim. Hikayelerimin çoğunda nefret cinayetlerini konu aldım. Bunda heteroseksizmin ne kadar büyük parmağı olduğunu gösterdim. Biz normal şekilde de öldürülmüyoruz. Biri geçer ve birini kafasından vurur. Biz birçok yerimizden vuruluyoruz. Biz kesiliyoruz. Biz parçalanıyoruz. Nasıl ki böceğin üstüne basıp öldürür ve onu incelemeye başlarsın. Aynı şekilde heteroseksizm tarafından inceleniyoruz. Tek tek yok edilmeye çalışılıyoruz. Ne kadar çok olduğumuzu görmeyen insanlar tarafından öldürülüyoruz. Güzel şeyler yapıyoruz. Mesela senin şu an yaptığın gibi. Benim yazımla bir şeyler yaptığım gibi. Ben bazı okuyucularımdan öyle mailler alıyorum ki, "önceden ben transfobiktim, trans-

fobim senin hikayelerin sayesinde geçti, daha önce insan olmadığımı anladım" gibi.

Herhangi bir derneğe üye misin?

Üye değilim ama bir dernekten üye değil de başkan olmam konusunda teklif almıştım. Trans kadın bir arkadaşımın aracılığıyla olmuştu bu. Fakat prosedürler içinde cinsiyet taahhüdü geçtiği için ve benim birkaç kere onu işaretlemem gerektiği ve o şekilde (resmi evraklarda o kimlikle) geçmeyi istemediğim için kabul etmedim. Aktivistlik konusunda benim hayatımda hızlı bir adım olabilirdi bu. Ben yazının arkasına sığınmaya devam ediyorum.

Şu anda herhangi bir derneğe resmi olarak üyeliğin yok ama Kaos GL'de yazıyorsun?

Evet. Pembe Hayat'ta da yazım yayınlanmıştı.

Aktivist olarak tüm derneklerin çalışmalarını takip ediyorsun. Sosyal medyayı çok kullanan birisin. 3 yıldır bu işin içindesin.

Evet. Açık Radyo'da programa da katıldım. Hayallerimi sormuştun ya gelecekle ilgili; bunların hepsi vardı içinde.

Aktivizmi nasıl değerlendiriyorsun? LGBT örgütleri açısından...

Herkes elinden geleni yapıyor. Sabaha kadar çalışıyorlar. 95 yılından önce böyle bir şey yoktu. Son zamanlarda Diyarbakır'da kurulmaya çalışılan derneğin destekçisiyim. Çok sevdiğim, saydığım abilerim var. Onların verdiği mücadele, doğuda eşcinseller daha bir öteki gibi çünkü. Kürt ve Alevi olanlar için çok zor. Töre denen bir şey var ve eşcinseller üzerinde uygulanan bir şiddet söz konusu yoğun olarak, R.A.'nın öldürülmesi gibi. Bir töre cinayeti olarak adlandırılan Ahmet Yıldız'ın öldürülmesi gibi. Ben, dediğim gibi LGBT derneklerinin ellerinden gelenin fazlasını yaptıklarını düşünüyorum. Bizden sonra gelecek neslin daha rahat edeceklerini düşünüyorum. Daha anlaşılır ve görünür olacaklar. Şimdi çalışan arkadaşlarının sayesinde olacak bu. Bir gün insansal haklarımı-

zı tam anlamıyla elde edebilirsek daha güzel bir dünya kalacak onlara. Biz savaşçıymışız, barışçıymışız gibi geliyor bana. Önde yürüyenleriz biz.

Türkiye'de sence şu anda yasal olarak kazanılması en önemli olan haklar neler? En acil sorunları ne LGBT'lerin?

Acil sorunlar hastane, hapishane. Evlilik hakkı benim için çok önemli. Sevgilimle aynı evde olayım, rahatça sevişeyim gibi nedenlerle değil, iki eşin birbirinin haklarından yararlanabilmesi gibi bir rahatlık sağladığı için. Hukuki haklarının eşitlenmesi için. Senin bir yazında çok hoşuma gitmişti, tutuklu olan insanın ben neyiyim. Bir akraba ya da eş olarak onun hayatı içinde hangi statüye giriyorum. Sağlık sigortası ya da mirasın bölünmesi gibi. İş, çalışma alanlarında, kamusal alanlarda, sırf eşcinsel olduğu anlaşıldı diye işinden olan insanlar var. Birçok örnek var. Devlet dairelerinde kıyafet zorunluluğu gibi. Öğretmenlik yapabileceksin mesela çok rahat şekilde. Translık ucube giysisi gibi kalmayacak üstünde.

Trans erkekler için en sorunlu alanlar neler acaba?

Eğitimle ilgili pek çok değişiklikler yapmak isterim. Kıyafet zorunluluğu gibi. O külotlu çorabı çıkarırken yaşadığım sıkıntıları unutamam. Hastane süreçleri, özellikle başlangıçta. O kimliğin bize yaşattığı sıkıntılar. İş bulduğumuzda tutunamamamız. Kendimizi gizlemek zorunda oluşumuz. İş yerinde kapalı bir trans erkek arkadaşımız var. Türbanlı. Terapiye türbanını çıkarıp geliyor. Trans erkek olduğunu anlarlarsa işinden olacak ve parasız kalacak. Evin içinde ve dışında uğradığımız aynı zulümler var. Burası yaşam alanı olmaktan çıkıp mücadele alanı oluyor.

Transseksüel olduğundan dolayı ayrımcılık politikalarının olmadığı bir dünya olsaydı, nasıl bir hayatın olurdu? Aslında neler yapmak istiyorsun da trans kimliğin engel oluyor?

Ben bir çocuk sahibi olmayı düşünüyorum. Bir çocuğu kendim doğurmayı düşünüyorum. Bunu kadınlık olarak değil, doğurgan-

lık olarak görüyorum. Bunu avantaj olarak görüyorum. Evlatlık edinmek de istiyorum. Rahatlıkla bana bu ülkede çocuk verilmesini istiyorum. Ben çocuklarla dolu bir evde yaşamak isterdim. Olmayacağını düşündüğüm zaman da tek başıma, sessiz sakin bir köy evinde kitap okuyarak, yazı yazarak, sevdiklerimin fotoğraflarının bulunduğu bir pencere kenarında hayal ediyorum kendimi. Sevdiğim adamla mutlu ve rahat yaşamak isterdim. Sevdiğim adamın elini rahatlıkla tutabileceğim bir hayat isterdim. Masa altlarında gizlice tutulan eller istemezdim.

Beden politikalarıyla ilgili ne düşünüyorsun? Sence trans erkekler nasıl düşünüyorlar? Yeterince örgütlenebiliyorlar mı? Konuşuyorlar mı birbirleriyle?

Valla Ulaş üstüne alınmasın. Ben ona daha önce de söylemiştim. Voltrans bulunduğu yerde duruyor. Her hafta bir toplantı yapıyorlar, şiir atölyesi yapıyorlar ama çok fazla ilerleyemiyoruz. Bunu Ulaş'a söylesem, "Sen ne yaptın Ersin?" der. Ben 732 lira maaş alabilmek için hayvan gibi çalıştım, bir toplantıya yetişmek için Kadıköy'e koştur koştur yaptım.

Sence neden trans erkekler örgütlenemiyorlar?

Bir araya gelemiyor ve çok fazla kesime seslenemiyorlar. Kapı ardında ağlayan trans erkeklerin ne olduğunu bilmeden yaşayan, ne olduğunu bilmeden evlenmiş, çocuk sahibi olmuş çarşaflı trans erkeklerin -ki var terapiye gelen- onların kulağına gitmiyor sesimiz. Çok fazla bağıramıyoruz. Biz kendi yörüngemiz etrafında dönüp duruyoruz. Mail grubumuzda toplasan 6 kişi var. Zaten Voltrans'ı 10 kişi kurmuş. Ulaş yeni katıldı, İlksen'i zaten biliyorum.

Türkiye'nin diğer yerlerindeki trans erkekleri düşünürsen duydukların kadarıyla trans erkeklerin erkeklik algıları nasıl?

Bir arkadaşım bana Ulaş nasıl trans olacak demişti mesela. Şu, bu nasıl trans erkek? Mesela göğüsleri görünüyor. Ben trans eşcinselim, sen nasıl trans erkeksin? Kendime yöneltilmiş bir soru

da bu. Erkeklik beyinde olan bir şey. Babam bana böyle bir şey söylemişti. O beyinde olan bir şey demişti. Babam kendi çıkarı için gerçi bu cümleyi kuruyor. Bir trans erkek çok erkeksi olayım diye yaşamaz. Bazıları göğüslerini sarmadan dolaşır, bazıları uzun saçlı dolaşır. Bazıları sesini kalınlaştırma gereği duymaz. Ben kıvırmak istersem kıvırtırım. Ayol demek istersem derim. Ben kendimi değiştiremem. "Lan" gibi absürt kelimeleri kullanmam. Her zaman kullanmam. Kendimce ters bulduklarımı söylüyorum. Ama bunları yapan trans erkekler vardır. Bunları yapmayanlar da vardır. Etek giyen, kadın kıyafetiyle dolaşan trans erkekler vardır. Penis düşünmeyip sadece göğüs aldıranlar vardır. Hormon kullanmayı sevmeyenler vardır. Bunların aksini düşünenler vardır. O kadar farklıyız ki.

Peki sence trans erkeklerin acil sorunlarını çözümlemek için ne yapılması gerekiyor. Bilgilenmeleri mi eksik?

Trans erkeklik olarak bilgilenmeleri değil, kendilerini tanımlama sürecindeyken, ne olduklarını bilmedikleri o süreci yaşarken, o iki arada kalmışlığı yaşarken, acaba ben şizofren miyim ikilemini yaşarken bilmeleri gereken çok şey var.

Nasıl öğrenebilirler?

E- Ben bu Voltrans için çok fazla bir şey yapamıyorum. Web sitesine ağırlık verirdim. Sosyal paylaşım alanlarına yayabilirdim. İnterneti çok avantajlı şekilde kullanabilirdim. Ben Kaos GL'nin 95 yılında ilk açıldığı zamanlarına baktığımda elle dağıtıyorlarmış mektupları falan. Şimdi internette çok şey yapabiliriz. Ben hikaye yazmaya başladım ama illa ki "alanım hikayeyle sınırlı" dememe gerek yok. Mesela sana da söylemiştim Fanzininde benim hikayemi yayımlayabilirsin. Ben ayrı ayrı yerlere yetişemem, ayrı ayrı hikayeler yazamam. Ben yazar olmak istiyorum ama onun sonrasında böyle bir iş çıktı karşıma. "Bana ameliyat için para verin" desem ailemden kimse bana para vermez. Ve çalışmak zorundayım.

Ekonomik nedenler aktivizm yapmana engel oluyor mu?

Oluyor biraz. Ama toplantılar açısından engel oluyor. Eğer toplantı aktivistlik ise, toplantıya katılamam aktivistliğe engelse engel oluyor. Yoksa ben bir yazı yazıyorum bir ay içinde 5000 kişi okuyor. Ben Voltrans'ın sitesine de ulaşabilirim. O gün Ulaş bana şifre yok, sana şifre verelim, sen ayarla dedi. Çünkü onların oluşturduğu şifreyi alıp açgözlü gibi kendime göre tasarlayamam.

LGBT hareketi için düşünürsen, trans kadınlar için düşünürsen, trans erkekler hareketin neresinde?

Trans erkekler bu hareketin neresinde? Ben sizleri tanımadan önce tek başınayım diye düşünüyordum. "Benden bir başkası daha yok." Bir gün eski erkek arkadaşım, bana ameliyat olmuş yabancı trans erkeklerin olduğunu söyledi, sonra yalnız değilim dedim. Ama öyle bir ikilem ki, ben hem eşcinselim, hem trans erkeğim. İki tane baskı var üstümde. İki farklı kimliğim var. İlk beraberliğimde, sevgilim demeyeyim de cinselliği merak ettiğim için yaşadığım bir beraberlikti. Adam bana önden saldırmaya çalıştı. O kadar görünür değiliz ki. Ben trans erkeğim ya. Bir organım varsa benim kadın olduğum anlamına gelmiyor.

Bilmediği için mi bu şekilde davrandı?

Hayır. Zevk almak için. Yani dediğim gibi hareket içinde önceden değilmiş gibiydi. Voltrans'ı tanıdıktan sonra bizim de LGBT içinde olduğumuzu gördüm. Ama seni tanıdıktan sonra Kaos GL'nin trans erkekler için de bir şeyler yaptığını gördüm. Yapıyormuş benim haberim yokmuş. Bir Aras Güngör'ü tanımam gerekiyormuş. Ben daha çok yönelimime yoğunlaşmışım. Şu anda o gruba bile baktığımda birçok insan var. Bir trans erkek geldi gruba çarşaflı. Tokalaşmadı bizimle. Çünkü o öyle alışmış. Toplum, inançları onu öyle alıştırmış.

Peki diğer LGB aktivistleri nasıl? Trans erkekleri yeterince tanıyorlar mı sence?

Hayır. Lezbiyenlikle karıştırılıyor. Mesela sevgilinle nasıl sevişiyorsun diye hetero trans erkeğe sorduklarında “lezbiyenle seviştiğim gibi” diyor. En çok onu merak ediyorlar. En çok cinsel alandaki şeyler merak ediliyor. Onun arkasındaki bir şeyi merak etmiyor insanlar. Aslında var ya gey, lezbiyen, biseksüel dediğinde hetero dediğinde arada olmuyorsun, o zaman eş olmuş oluyorsun, bir kadınla bir erkek olmuş oluyorsun ama bu üçü olduğu zaman illa bir cinsellik oluyor. Cinselliğine göre seni tanımladıklarını düşünüyorlar. “Ben geyim” diyorum. “Ama gey kadınsılık değil mi diyor.” Öyle algılıyor. Bunu söyleyen bir trans kadındı. Leke sürülmüş gibi oluyor onların translığına. Trans erkekleri de o şekilde karıştırıyorlar.

Translar içinde de trans erkeklerin çok fazla tanınmadığını düşünüyor musun?

Evet düşünüyorum. “Sen niye ameliyat olacaksın ki. Sen zaten gey olduğunu söylüyorsun” diyenler var. O ikisi aynı değil ki. Ben göğüslerimi açıp da dolaşmıyorum. Açıp dolaşan da var rüzgarda. Çok güzel mesela. Kendine özgüveni var. Evde de öyle dolaşıyor. Çıkarıp dolaşıyor. Ama ben LGBT’nin bir kısmında kendinden olanları ötekileştirdiğini düşünüyorum.

Çok yordum seni. Son olarak şeyi soracağım; görüşme hakkında ne düşünüyorsun? Var mı bir eleştirin? Benim bundan sonraki görüşmelerde yapmamı önerebileceğin bir yorumun var mı?

Öncelikle şunu söylemek istiyorum; terapi çok önemli bir şey olmasaydı, sabahtan akşama kadar burada oturup sorulara cevap verebilirdim. Benim çok sevdiğim ve saygı duyduğum bir adamsın. İşini çok iyi yapan bir adamsın. Özellikle aktivistliği bir iş olarak görmeyen bir adamsın. O gün videoda söylediğin gibi iyi bir adamsın sen. Bu söyleşiden keyif aldığımı söylemek istiyorum. Bazı ailemle ilgili noktalarda ağlayacaktım ama sorular de-

ğiştikçe dönüş oldu. Dediğim gibi biyografi kıvamında olmamalı diğer kitap gibi. Belki de bu kitap ilk kez benim bir hikayem olduğunu gösterecek birilerine. Yalan söylemeye zorlanmak bizim en büyük sıkıntımız. Aile içinde, toplumda ve dürüstlüğün senden beklenmesi o durumda insanın canını en çok acıtan şey. Tekrar dünyaya gelsem, trans erkek olmak istemezdim. En azından ikisinden biri olmamalıydım. Şu anda yaşadığım süreçte kendimi hayatta yaşamış gibi hissetmiyorum. Ama senin dediğin gibi, bir gün özgür bir dünyada yaşarsak o zaman yaşadım diyeceğim. Öldüğümde kimlik ismimin o mezar taşında yer almasını istemiyorum. O yüzden onca intihar girişimim olmasına rağmen sırf bunun için ölmedim. Bu güzel bir söyleşiydi benim için.

Görüşme 4

Uzay: "Herkes her şeyin farkındaydı belki de onların sormaya cesaretleri yoktu ya da benim söyleyeceklerimi duymaya cesaretleri yoktu."

Aras: Yaşamını doğumundan bu güne kadar özetleyip, kendini tanıtabilir misin?

Uzay - 1983 Sinop doğumluyum. Sinop'un merkez köyünde büyüdüm. Ailenin ikinci çocuğuyum. Bir ablam var. Kendimi bildim bileli, 5 yaşından beri böyleyim. İlkokula başladığımda öğretmenler bendeki değişikliği fark ettiler, aileme "Bu çocukta bir değişiklik var" dediler.
Annem, babam ilkokul mezunu, annem ev hanımıydı, babam 10 yıl muhtarlık yaptı. Muhtarlığı bıraktıktan sonra, bağ bahçe işi, rençberlik yapmaya başladı. Bir ablam var benden 18 ay büyük, evli, 2 kızı var.

Kendini cinsel azınlık grubu olarak görüyor musun?

Biyolojik olmasa da ruhen ben bir erkeğim. Bir tek penisim yok. Çocukken kendimi hep erkek sanıyordum, hiç kız çocuğu olarak görmedim. Saçlarım kısa, pantolon giyiyorum sürekli, eteği hiç giymemişim, reddetmişim, bunları çok hatırlamıyorum, annem anlatırdı. Babam tıraş oluyor diye 4-5 yaşlarında tıraş olmaya başladım. Defalarca yakaladılar beni.

Ne dediler?

Sen tıraş olmazsın dediler. Niye olamam diye sormadım, onlar da söylemediler.
İlkokul birinci sınıfa başladığımda, önlük işi çıktı ortaya. Alışverişe gittik, önlük alınacak, ben kısa önlük seçiyorum, erkek önlüğü alıyorum, annemler öbürünü alacağız diyor. "Ben bunu giymek istemiyorum" dedim, "Sen kızsın, kızlar bunları giyer" dediler. O güne kadar hiç böyle bir şey yoktu, bir tek adımı yadırgıyordum. "Adım niye kız adı?" diye ve o önlüğü giymek zorunda kalınca bütün dünya başıma yıkıldı. Şu an dile getirmek imkansız o duyguları. Ama kısaca şunu söyleyebilirim; hayatımın kara günlerinden biriydi. Okula gitmek istemedim. Önlüğü giyiyordum, altına pantolon giyiyordum, önlüğün eteklerini de pantolonun içine sokuyordum. 4-5 yaşlarındaydım babam muhtar olduğu için sürekli polisler, jandarmalar bizim oraya gelir giderlerdi. Bir gün polisin biri geldi. Benim üzerimde bir tane süveter var altımda buz mavisi bir kot pantolon, saçlarım gene kısa tabi, yanlarına oturdum. Bana, "Sen sünnet oldun mu?" dedi, kıpkırmızı oldum, o suratımı hiç unutamam, herkes gülmeye başladı. Eve gittim ağlamaya başladım. İlk isyanım, cinsiyetime ilk isyanım orada başladı. Benim niye pipim yok diye...

İlkokulu nerede okumuştun?

İlkokul Sinop'un köyünde okudum. Arkadaşlarımla aram çok iyiydi. Birinci sınıfta ilkokul öğretmenime, aşık olmuştum. Saygılıydım, sevgi dolu bir insanım zaten.

Ortaokul döneminden biraz bahsetmek ister misin?

Okulun ilk günü gene etek var. Yengem dikti eteğimi, kıyameti koparıyorum. Kravatı çok severdim. Ama bizim kurdelelerimiz vardı, her gün parçalardım onları. Sonra etek giydim, altımda da hiç unutmuyorum yeşil eşofmanım var. Beden eğitimi dersi için onu giyerdim. Köyle şehir arası biraz mesafe var. Köyden

giderken eşofmanla gidiyordum, okula girip tuvalete gidip eteği giyiyordum, okuldan çıktığım an eteği çıkarıp gene aynı şekilde eşofmanla gidiyordum. Baktım, okulda rahat değilim; koşamıyorum, oynayamıyorum, eteği taşıyamıyorum, hiçbir şekilde etek giyemiyorum, hopluyorum, zıplıyorum açılıyor, başıma geçiyor. İğrenç bir durum. Öğretmenler kızardı tabii kimse niye giydiğimi bilmiyor. Amcamın oğlu var zihinsel engelli, aynı yaştayız, aynı okula gidiyorduk. Çocuklar şöyle bir baktılar bize, ondan sonra "ayy" dediler, "İnşallah bunlar bizim sınıfta olmaz." O da çok iğrenç bir duyguydu. Bizi en öne oturttu öğretmen, arkamızdaki sıraya kimse oturmak istemedi. Hem köy çocuğu hem de altta eşofman var. Köyden gelmiş, dağdan inmiş gibi gözüküyoruz. Ama bilmiyorlar ki benim niye giydiğimi!

Derslerin nasıldı?

En sevdiğim ders Türkçe'ydi. Öğretmenini çok seviyordum. Köyden geldiğimiz için öğrenciler ilk başta bizi dışladıkları için öğretmenler, sahip çıkmaya çalıştı.

Okulda en çok zorluk yaşadığın durum neydi?

Sadece kıyafet! Onun haricinde hiçbir zorluk yaşamadım.

Lise döneminden biraz bahsedebilir misin?

Etek giymek istemediğim için, nasıl yapabilirim, ne yapabilirim, nasıl çözüm üretebilirim diye düşünüyordum. Bir arkadaşın ayağı kırılmıştı, alçıda olduğu için okula sivil gelmek zorunda kaldı. Okulun büyük merdivenleri var, gittim oradan aşağı atladım, ayak bileğimi kırdım, bilerek.

Üniversiteye gitmeyi düşündün mü, sınava girdin mi?

Sınava girdim kazandım ama ailem göndermedi.

Neden göndermediler?

Babam cahil bir insandı. İlkokulu bitirsin yeter diyordu, annemin zoruyla "Ortaokulu bari okutalım" dedi, sonra da maddiyatı bahane ettiler, "Okutacak durumumuz yok" dediler.

Ne okumak istiyordun?

Spor akademisi, psikoloji, sosyoloji, kara kuvvetleri ya da hava kuvvetleri. Askeri bölümlere ya da polis kolejine gitmek, bu tür bölümleri seçmek istiyordum. Lise bittikten sonra kapattılar beni eve. Öğretmenlerim üniversiteye gitmem için ailemi ikna etmeye geldiler, babamı ikna edemediler. Annem, "Bu daha yemek yapmasını, oturmasını, kalkmasını bilmiyor. Erkek gibi, önce bir kız olduğunu hissetsin, eve girsin, yemek yapsın, çay yapsın" dedi. Dört yıl kadar evde kaldım.

Çocukken hangi mesleği seçmek istiyordun?

Asker ya da polis. Aksiyonu seviyorum. Kamuflaj çok hoşuma giderdi, çamurlarla oynardık, telsizler, silahlar yapardık.

Bu durumu nasıl içselleştiriyordun?

Her gece yatarken dua ederdim, tek hayalim vardı, o da erkek olmak. Sabah kalktığımda bir mucize olsun her şey değişsin, hayatımın değişmesine gerek yok, ben değişeyim yeter isterdim. Her gece yatarken dua edip her sabah kalktığımda kendimi yokluyordum ve bu bayağı uzun sürdü. Beş yaşındaydım baktım dünya öyle bir yer değil, inancımı yitirmeye başladım. Baktım dua ile olacak şey değil ne yapabilirim ne edebilirim diye düşünmeye başladım.

Ailen bu durumu nasıl karşılıyordu?

İki sene öncesine kadar kimseye hiçbir şey söylemedim. Hayatıma giren kadınlar haricinde, kimseye bir şey söylemedim ama hareketlerimi de kısıtlamadım, gizlemedim. Her şeyim açıktı, her

şeyim ortadaydı, yaşam tarzımı, konuşmamı, giyinmemi, yaptıklarımı, yapacaklarımı, söylediklerimi, hiçbir şeyimi gizlemedim. Herkes her şeyin farkındaydı belki de onların sormaya cesaretleri yoktu ya da benim söyleyeceklerimi duymaya cesaretleri yoktu. Ben hep zamanın gelmesini bekledim, ben her şeye hazır olduktan sonra "Durum bu" diyebileceğim günü bekledim. Hep mutsuz bir çocuk olduğumu söylerdi ailem, oysa mutsuzluğumun tek bir nedeni vardı.

İki sene önce ne oldu?

Bir gün ablamla tartışıyoruz, "Seni bir türlü mutlu edemedik, memnun edemedik, bu ne bezginlik, ne bu yorgunluk" dedi! "Duymaya cesaretin var mı neden böyle olduğumu?" dedim ve açıldım ablama. "Ben kendimi erkek gibi hissediyorum doğduğum günden beri" dedim. "Saçmalama" diye cevap verdi. Bunun mücadelesini verdim değişebilir miyim diye, duygularım değişebilir mi diye, ne yapabilirim diye. Bu durumum hoş bir şey değil ne kadar erkek hissetsem de kabullenmek çok zordu, bir de köy yerindesin, küçük bir çevredesin, önünde hiç örnek yok. Bülent Ersoy var ama onun da ne olduğunu bilmiyorsun, neyin ne anlama geldiğini bilmiyorsun. Ablam ağladı, "Doktora gideceğiz" dedi, ama ben istemedim.
18 yaşıma kadar adet görmedim, annem endişelendi, kadın doğum doktoruna götürdü Sinop'ta, direkt Samsun Tıp Fakültesi'ne sevk etti doktor. Samsun Tıp Fakültesi'ndeki kadın doğum doktoru beni hiç muayene etmeden sadece tipime baktı ve genetik anabilim dalına sevk etti. Sadece ufak tefek sorular sordu. Orada benden doku örnekleri, kan örnekleri aldılar. Doktor, "Seni niye sevk ettiler buraya" dedi, "Regl olmadım" dedim. "Olmak da istemiyorum, ben kendimi erkek gibi hissediyorum" dedim. "Sana başka bir isimle seslenmemi ister misin" diye sordu ve cinsel kimlik bozukluğundan bahsetti.

Dini inancın var mı?

Müslümanım, inançlıyım, hep inançlıydım. Ama dediğim gibi bu ettiğim dualar kabul olmadıkça bir ara inancımı yitirmeye başlamıştım, "Acaba yok mu" diye sorgulamaya başlamıştım. Sonra "Eğer mucize olmuyorsa çözüm yolu var" dedim.

Şu an kiminle yaşıyorsun?

Şu an, sevgilim ve iki oğlumuzla birlikte yaşıyoruz. Biri ilkokula gidiyor diğeri lise. Beş yıl önce tanıştık, hastanede çalışıyordum tıbbi sekreter olarak. Bizim serviste işe başladı, hemşireydi. Evliydi, eşi ile problemleri vardı. Bir süre sonra eşinden ayrılmaya karar verdi, evini ayırdı. Annesinin yanına yerleşti. Boşanma davası açtı. İlk ben ona açıldım. Yani ilk itiraf ettiğim kişi oydu. Sürekli kavga ediyorlardı. Ben defalarca sevgilimin evinin önünde yattığımı bilirim arabanın içinde. Bir şey olursa, evi terk ederse, beni orada görsün diye.

Peki konuşuyor muydunuz birbirinizle trans kimliğinle ilgili?

Erkek olmak istediğimi söyledim, "Ameliyat olma düşüncen var mı, bunun için bir şeyler yaptın mı?" diye sordu, "Zamanını bekliyorum" dedim. Ondan sonra birlikte araştırmaya başladık. Yoğunlaşmaya başladık. Sonra senin mail adresini buldum.

Nasıl araştırdın internetten?

"Cinsiyet değişikliği ameliyatları", "Kadından erkeğe değişiklik" gibi cümlelerle aradım, ama net bir şey, daha doğrusu hiçbir şey bulamadım. Beni tatmin edecek bilgiler yoktu internette. O dönemde sana mail attım. Trans olduğumu ameliyat olmak istediğimi, ne yapacağımı bilmediğimi bir de sevgilimle zor durumda olduğumuzu anlattım. Senden yanıt geldi ve o an "Tamam" dedim, "Ankara'ya gideceğim."
O arada çalışıyordum. Hacettepe'den randevu almam gerektiğini senin aracılığınla öğrendim, mahkeme sürecini öğrendim.

Trans geçiş sürecinden bahseder misin?

29 yaşında başladım, Hacettepe Psikiyatri bölümüne gittim. Doktor Yasemin Hanıma. Kendimi anlattım. Kendimi bildim bileli erkek hissettiğimi ve her şeyi kabullenip, karar verip isteyerek bütün başımdan geçecek süreçleri öğrendiğimi, mahkemeye başvurmam gerektiğini anlattım, cinsiyet değişikliği için randevu istediğimi söyledim, 15 gün içinde randevu verdiler. Doktor "Neler yaşayacağını, neler olacağını biliyor musun" dedi. "Hepsini öğrendim, isteyerek kabullenerek, bilerek geldim" dedim. "Her şeye de hazırım" dedim. Direkt beni ilk randevuda endokrinolojiye, kadın doğuma yönlendirdi. Aynı günde üç tane doktor gezdim. Endokrinolojiye gittiğimde doktor, "Polikliniklerde muayene olacaksın, tahlillerin yapılacak, bana geleceksin" dedi. Kan testi, idrar testi yaptırdım. Hipertiroidi geçirdiğim için tahlilleri iki hafta bekledim.

Çok ilginç, ben hiçbir yerde soyunmadım. Yani hiç kimse soyunmamı istemedi. Diğer arkadaşlarla görüştüğümde herkesi ilk anda ya da ikinci randevuda tamamen soyuyorlarmış, öyle söylediler. Sert, lanet doktorlardan biri Miyase Hanımdır. Ama ona varıncaya kadar hiçbir doktordan hiçbir ters tepki almadım. Hepsi çok olumlu geçti. Mesela doktorlar direkt "Sana nasıl hitap etmemizi istersin" dedi. İlk randevudan sonra Yasemin Hanım; "Hiçbir şekilde kimseyle muhatap olmana gerek yok, randevu almana gerek yok, direkt beni bulabilirsin" dedi. Telefon numarasını verdi, telefon numaramı aldı. Dedim ya bu herhalde bizim gibi translar için çok önemli bir şey. Doktor yaklaşımı çok önemli, onlar sert olduğu zaman, "Niye böyleyim" diye kendini yargılayıp kendinden nefret etmene neden oluyor.

Heyete gireceğim gün kadın doğuma muayene oldum ve aynı gün ultrasonumu çektirdim ve sonuçları telefonla heyete bildirdim. Genital bölgeyle göbek hizasına cihazla bakılıyor. Sonra heyete gittim, 10 gün sonra endokrinolojiye randevu aldım. Oraya gittim muayene oldum. "Bizim açımızdan bir sorun yok, konseyde değerlendirileceksin" dediler. Benim sürecim çok hızlı ilerledi. Başladım, iki ay sonra heyete girdim.

Sonrasında Ankara'ya geldiğimde seninle birlikte gittik dava açtık, cinsiyet değişikliği davası. 3 ay sonrasına gün verdi.

Hacettepe'ye başladığın tarihi hatırlıyor musun?

Evet. 14.11.2011'de başvurdum. 11.03.2012'de de ilk hormon iğnemi oldum.

İlk hormonunu doktor tavsiyesi ile mi aldın?

Evet. Miyase Hanımla görüşülüp Şafak Hanım yazdı. Sustanon, 250 mg. 28 günde bir.

Dava sürecinden biraz bahsetmek ister misin?

Mahkemeye gittim. Hakim, "Nerede yaşıyorsun" dedi. "Ordu'da" dedim. "İkametin Sinop gözüküyor" dedi. "Yok, Ordu'ya aldım" dedim. "Burada ne işin var, niye burada dava açtın o zaman" dedi. "Tedavim burada olduğu ve açık kimliğimi Ordu'da belirtmediğim için burada açtım" dedim. Takipsizlik kararı verdi. Dava düştü, beklemedeyim. Kimlik benim için 3-4 seneye kadar önemli değil. Bu süreç bitsin ki en son iş kimlik olsun diye düşünüyordum.

Anladım. Hastanede genel olarak doktorların sana yaklaşımı nasıldı? Bu konuda doktorları yetkin buluyor musun, bilgililer mi ya da seni tam bilgilendirdiler mi? Senin ilişkilerin nasıldı?

Her doktorun bu konu hakkında çok fazla bilgisi yok. Mesela benim doktorum benimle birlikte öğreniyor. Ama beni hasta olarak kabul ettikten sonra sürekli araştırma halinde. Benim için ne yapılabilir, nasıl bir süreç işler. Hep araştırma halinde ve araştırdıklarını, edindiği bilgileri bana da aktarıyor.

Kurul hangi güne tarih verdi?

Uzun zamandır heyet toplanmıyormuş. Ne zaman toplanacağı da belli değildi. Sonra doktorum Yasemin Hanım aradı, "Heyet var,

senin burada olmanı istiyorum, seni heyete sokacağım" dedi. Hazır olduğumu düşünmüş ki heyete soktu.

Heyete gittin, kaç kişi vardı peki seninle beraber kurula girecek, hatırlıyor musun?

Hatırlamıyorum ya! Gene herhalde 8-9 kişi vardı. Üç trans kadın, beş, altı da trans erkek vardı. Ve orada altı yıl önce tamamen ameliyat olmuş bir trans erkekle karşılaştım.
Doktorum beni Uzay olarak çağırdı, adımla çağırdı. 10'a yakın doktor vardı, belki de daha fazlaydı. Yani hiç onlarla ilgilenmedim. Kendimi tanıttım. Bana çok fazla şey sormadılar. Buna hazır olup olmadığımı sordular. Hazırım dedim. Ne iş yaptığımı, ne zamandır böyle olduğumu sordular. Çocukluğumdan beri böyle olduğumu söyledim. Resimlerim vardı yanımda, resimler çok önemli diye sen yanımda götürmemi hatırlatmıştın bana. Bütün doktorlar tek tek baktı ve "Tamamen sen buna hazırsın ama önce hormon tedavisine ihtiyacın var" dediler. "Yoksa sana direkt ameliyat iznini verebilirdik ama hormon tedavisi alman gerekiyor önce" dediler. Onun için hormona başladım. Serdar Hoca, "Bu ameliyatın paralı olduğunu biliyor musun?" dedi. "Biliyorum, haberim var" dedim. "Ama sigortanın karşıladığını da biliyorum" dedim. "Ama sigortanın karşılamadığı yerde, benim maddi gücüm yerinde" dedim. "Ben hayatımı kuracak parayı kazandım, onun için bu zamana kadar bekledim zaten" dedim.

Peki bu hastane sürecinde plastik cerrahi ile hiç görüştün mü?

Görüşmedim.

Peki heyetten çıktıktan sonraki süreci biraz anlatır mısın? Sana bir süre verdiler mi, "bir sene hormon kullanacaksın" gibi cümleler kurdular mı?

Yok, yok. Bu heyetten çıktıktan sonra doktorum dışarı geldi, "İlk başta ameliyat izni çıkmayacak ama tedaviye başlayacaksın, son-

ra ben seni arayacağım" dedi. Ertesi gün doktorum aradı, "Kurul hormon tedavisi almanı öngördü, endokrine gitmen gerekiyor, Miyase Hanımla görüşmen gerekiyor" dedi. "Ondan sonra ne zaman geleyim" dedim. "Hiç önemli değil randevunu al gel" dedi ve ben kafamda belirlediğim bir gün atladım geldim hiç randevu almadan. Şansım yaver gitti. Şafak Hanımla görüştüm gene. Direkt bana ilaçlarımı yazdılar. Ondan sonra "Heyet raporu çıkması gerekiyor, Miyase Hanımı beklemen gerekir" dediler. Zaten ayın 10'unda mahkeme günüm vardı, onun için "Mahkeme günü gelsem olur mu" dedim. "Olur" dediler. İkisini aynı ana getirdim. Miyase Hanımın yanına gittim "heyet raporu çıkaracakmışsınız günü geldiğinde" dedim "Heyet raporu çıkarmamıza gerek yok, size bir tanı koyamıyoruz, sen düzenli bir şekilde hormonlarını kullan ve üç ay sonra kontrolüne gel, zaten sana 6 ay sonra ameliyat izni çıkar" dedi.

Peki hormon kullanımı mevzusunu biraz deşelim. Hormon sende nasıl bir değişikliğe sebep oldu?

Vücudum gelişti. Kemiklenmeye, kaslanmaya başladım. Aynı zamanda spor yapıyorum. Boyum uzamaya başladı, ayaklarım büyüdü, saçlarım gürleşti, sakallarım çıkmaya başladı, göğüste kıllanmalar başladı. Şafak Hanımla görüştüğümde bende her şeyin çok hızlı ilerlediğini, normalde bu kadar hızlı ilerleyen hasta görmediğini, şanslı olduğumu söyledi.

Peki hormonun ilk ayında mı bu değişiklikler oldu yoksa zamanla mı oldu?

Evet ilk ayında her şey değişmeye başladı zaten, çok hızlı ilerledi. 15 günde sesim çatlamaya başladı. Ben sakallarımı fark ettiğimde bayağı uzamıştı. Tıraş olmam gerekiyordu, o kadar yani.

Peki adet görüyor muydun hormon kullanmaya başladığında?

3 ayda, 5 ayda bir. Çok düzensizdi zaten. Çok sancılı, çok berbat bir şeydi. Her dönemde hastanelik duruma geliyordum.

Bu adet dönemindeki düzensizlik başka bir rahatsızlığınla mı ilgili?

Çok doktora gittim geldim, bilenler psikolojik olduğunu söylediler. Bilmeyenler hep araştırdı. Ama bilen doktorlarım "Tamamen beyin istemediği için isyan ediyor, vücut isyan ediyor" dediler. Aynen öyle.

Şu anda zaten adet görmüyorsun. Peki nasıl hissediyorsun?

Çok mutluyum. Yani hani erkekliğin ilk adımı sünnettir ya, sünnet olmuş gibiyim. Artık kendimle gurur duymaya başlıyorum, yani kendimi sevmeye başladım.

Peki bedeninle ilgili planların neler, ne yapmak istiyorsun?

Penisimin olmasına çok da ihtiyacım yok. Göğüslerim olmasın yeter.

Peki bunun için bir araştırmaya girdin mi, göğüs ameliyatı nerede yapılıyor biliyor musun?

Bir sürü seçenek var ama tabi maddiyata dayanıyor. Yeni yasaya göre; göğüs ameliyatı, yumurtalık ameliyatı, vajinal ameliyat üçünü aynı anda yapıyorlarmış. Önce tabi doktorlarla görüşmem gerekiyor. Hacettepe'de olabiliyorum, kafama yatarsa orada olacağım. Eğer yatmazsa diğer seçenekleri de tabi maddiyat elverdiği sürece devam etmeyi düşünüyorum.

Trans geçiş sürecindeki hastane süreci, hukuki süreç ile ilgili bir rahatsızlığın var mı? Sence de önce doktora gitmek, sonra mahkemeye gitmek gerekiyor mu?

Ya aslında ben ne olsun isterdim biliyor musun? Hastanede de psikolojik olarak bunu kanıtlayabilen insanların direkt hastane raporlarıyla, mahkeme sürecine, ona, buna gerek duymadan kimliklerini alabilmesini istiyorum. Ama tabi bu çok büyük bir hayal.

Transseksüel olduğunu kanıtlama konusunda doktorların kriterlerini doğru buluyor musun?

Ben çok fazla zorlanmadım. Ama çok çok zorlanan arkadaşlarımı biliyorum, onun için tamamen doktorların anlayışına bağlı diye düşünüyorum. Yani ben dediğim gibi çok şükür Allah'ıma doktor konusunda sıkıntı yaşamadığım için objektif olamıyorum.

Erkek/kadın tuvaletlerini kullanma konusunda sıkıntıların var mı?

Kadınlar tuvaleti kullanıyorum dışarıda, bu beni rahatsız etmiyor da görenleri rahatsız ediyor. Mesela en son dün akşam başıma gelen bir olayı anlatayım. Otobüsteyim, Ordu'dan bindim. Fatsa'da yanıma türbanlı bir bayan oturdu. Bayağı bir rahatsızlandı. Ondan sonra tabi uyudum ben. Mola yerinde ayakta bekliyor, oturmuyor. Ondan sonra baktım muavinle görüşüyor. Rahatsız olmuş tipimden. Sonra "Ben sizi erkek sandım" dedi. "Peki hiç iletişim kurmaya çalıştın mı" dedim, "Hani erkek olup olmadığıma dair bir kanıya nereden vardın?" dedim. "Ne biliyim göz ucuyla baktım" dedi. Sonra özür diledi. Sonra ben uyudum.

Trans kimliğinden dolayı seni neler zorluyor?

Pembe kimlik göstermek rahatsız ediyor beni. Kimlik göstermek zorluyor. Kız mı erkek mi diye düşündüklerini biliyorum beni tanımayan insanların. Mesela muhatap olmak zorunda kaldığımda ne diye hitap edeceklerini şaşırdıklarını, paniklediklerini hissediyorum. Kimisi erkek diyor; "Buyurun beyefendi" diyor geri çevirmiyorum, "Buyurun hanımefendi" diyene de tepki göstermiyorum. Şu an için benim hissettiğim önemli, kimin ne dediği umurumda değil. Sadece kişiliğime hakaret ya da saldırı olmasın yeter.

Hiç ayrımcılıkla karşılaştın mı?

Bu zamana kadar hiç olmadı. Hiç ayrımcılık yaşamadım. Gerçekten tanıyan herkes tarafından çok sevilen biriyim.

Şu anda çalışıyor musun, iş durumun ne?

Çalışmıyorum... Haa tek bir ayrımcılık yaşadım. Geçenlerde bir iş görüşmesine çağrıldım bir çağrı merkezine. CV'im çok iyiydi. Zaten onun için aramışlar. Eski iş yerimi falan aramışlar, referans almışlar. Onun için aramışlardı, tabi tipimi görünce vazgeçtiler. Niye böyle giyinmeyi tercih ettiğimi sordular. Normal gündelik kıyafetlerimi giymiştim. Bir gömlek, bir kot giydim gittim. Böyle rahat olduğumu söyledim. Tamam dediler. Biz sizi değerlendirip arayacağız dediler. Aramadılar, mail attılar "Size uygun departmanda iş yok" diye.

Seni neden reddettiklerini düşünüyorsun?

Sadece dış görünüşüm; işte sesim, giyinmemden yani. Cinsel kimliğim dolayısıyla reddettiler...

Eğitim durumun nedir?

Üniversite mezunuyum. Liseden sonra 2008 yılında, bilgisayar bölümünü okumaya karar verdim, uzaktan eğitimle okudum. Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nin Bilgi yönetimi, bilgi bilişim ve teknolojileri bölümünden üçüncülükle mezun oldum.

Ne zamandır işsizsin?

5 Ocak'tan beri. Ben istifa ettim, hayallerimi gerçekleştirmek için, cinsiyet değişikliği için memleketimi terk ettim. Hâlâ çalışmam için arıyorlar.

Bu iş yerin neredeydi? Yani en son çalıştığın iş neredeydi?

Sinop Atatürk Devlet Hastanesi

İşten ayrıldıktan sonra mı Ordu'ya taşındın?

Evet. İşten ayrılmadan önce, rapor aldım. Ordu'ya taşındım. Sinop'ta erkek ruhuna sahip olduğumu anlayan psikiyatri doktoru çıktı bir tane. Depresyona girdiğimde gittim. Çünkü gerçekten

ilaca ihtiyacım olduğunu hissediyordum, krizlere giriyordum. İlaç kullanmaya ihtiyacım olduğunu düşündüm. Ama sonradan da baktım ihtiyacım yokmuş, bıraktım.

Ne tavsiye etti doktor?

Kız arkadaşım yüzünden girmiştim depresyona, doktor anladı. "Eğer elma yemek sana rahatsızlık veriyorsa, çok sevsen de elmadan vazgeçeceksin." dedi. "Ve" dedi, tam kapıdan çıkıyordum geri çağırdı beni "Sana bir şey söylemek istiyorum" dedi. "Ama, beni yanlış anlama" dedi. "Yo, buyurun" dedim. "Sen tamamen erkek ruhuna sahipsin" dedi. "Ben seni çok iyi anlıyorum" dedi. Bu doktor hastanenin deli dediği, şizofren dediği bir insan. O kadar iyi psikologlar olduğu halde beni kimse çözemedi ondan başka.

Şu an geçimini nasıl sağlıyorsun?

Sevgilim çalışıyor, onun sayesinde geçiniyoruz. Ailemin hiçbir şekilde maddi, manevi desteği yok. Bir de şöyle bir şey var, çocuklarımız küçük. Küçüğü daha ikinci sınıfa geçti, evde yalnız kalamıyor. Manevi açıdan benim evde kalmam şart, sevgilim de devlet memuru olduğu için işi bırakamıyor. Kısır döngü içindeyiz, tam bir kısır döngü ama iş bulsam çalışırım.

Hangi işlerde çalışabilirsin? Daha önce hangi işlerde çalıştın?

Meslek olarak şoförlük yapıyorum. Tıbbi sekreterlik belgem var. Bilgisayar operatörlüğü, bilgisayar teknisyenliği, teknikerliği belgem var, zaten okul diplomam da onun üzerine. Muhasebe yapabiliyorum. Muhasebe belgem var, onun haricinde de hiçbir işi yadırgamam. Hamallık da yaparım, taş da taşırım tuvalet de temizlerim yani ekmeğimi taştan çıkartırım.

Liseden mezun olduktan sonra evde dört yıl kapatıldığını söyledin. Bu süreci biraz anlatır mısın?

Bir yıl çarşıya hiç inemedim. Hızlı bir çevrede bir nevi serserilik yapıyordum. Onun için dizginlemek istediler beni. Yemek yap-

mayı öğrensin, onu öğrensin, bunu öğrensin dediler. Bu süreçte nakışa gönderdiler, nakış yapmak zorunda kaldım. Ama sonra nakış hocası terbiyesiz dediği için yediremedim kendime.

Ailenin senden beklentisi neydi o dönemde?

Onların beklediği bir şey yoktu, her kız çocuğu gibi evlenmemi bekliyorlardı belki de, bilmiyorum.

"Senin evlenmen gerekiyor" gibi bir konuşma hiç oldu mu?

Ya aslında ailem beni hiçbir şey için zorlamadı ama benim bir tek düşündüğüm, tek istediğim şey olduğu için umutsuzluk, hayattan bezginlik, yaşamama isteği vardı ve onun için hep asabiydim. Hep sinirliydim onlara karşı, hep hırçındım. Belki de hırsımı onlardan alıyordum. Aile ilişkilerimiz iyiydi aslında, onlar beni severdi ben de onları severdim. Hâlâ da seviyorum.

Diğer trans erkeklerle nasıl bir bilgi alış verişin oldu? Nasıl tanıştın?

İlk temasım, internet üzerinden. İstanbul'dan bir kişiyle tanıştım. Kendi kimliğimin transseksüel olduğunu öğrendim. Gerisi de beni ilgilendirmiyor zaten. Bilgi istedim, "Çok şey istemiyorum senden, bana balık verme, sadece balık nasıl tutulur onu öğret yeter bana" dedim. Mail adresimi yazdım. O da döndü sağ olsun ve görüştük "Böyle böyle bir süreç yaşayacaksın, böyle böyle olacak, önce psikiyatri bölümüne gideceksin, görüşeceksin, onlar seni gerekli yerlere sevk edecek" dedi.

Ameliyatlar hakkında ne düşünüyorsun, ameliyat tekniklerinin neler olduğunu, vücudunda kalacak izleri biliyor musun?

Hiç problem değil, biliyorum. Direkt 1-2 santim ile açık ameliyatta oluyor. Liposakşın yöntemi ile yağ aldırma yöntemi gibi bir yöntemle de olabildiğini de öğrendim. Göğüs ameliyatı olmak istiyorum.

Peki ameliyat olmuş birinin vücudunu gördün mü?

Ya sadece merak ediyordum. Seni gördüm. Berk'in fotoğraflarını gördüm. Genital bölge ile ilgili Deniz Eren adres yolladı, onları inceledim. Zor hiçbir şey yok bence.

LGBT örgütlenmesi hakkında ne düşünüyorsun?

Pembe Hayat'a sen varken gidiyordum. Artık pek gitme ihtiyacı duymuyorum ve sen işten çıktıktan sonra herkesi facebook'umdan sildim.

Başka bir derneğe gittin mi?

Gitmedim. LAMBDA'ya yazdım. Mail attım, hiçbir şekilde geri dönmediler.

Anladım. Peki diğer LGBT örgütlerinin varlığından haberin var mı?

Var

Sence trans erkeklerin örgütlenmesi gerekiyor mu?

Evet, kesinlikle. Ben Pembe Hayat'a ilk geldiğimde bir korkum yoktu ama gene de genel bakış, dışarıdan görünen, internet üzerinden araştırınca şüphe, endişe duyduğum, -hani onları tanıyıncaya kadar- durumlar vardı.

Neden endişe ediyordun?

İnternet üzerinde yapılan tek propaganda seks işçiliği çünkü.

Trans erkeklerin örgütlenmesi ile ilgili nasıl bir beklentin var? Nasıl olmalı, nelere ihtiyaç var?

Trans süreci ile ilgili, ameliyat geçiş süreci ile ilgili nereden başlayacaklarını bilmelerine ihtiyaçları var. Ayrıca herkes her şekilde her şeyi kabullenmiyor, mesela bir trans erkek bir travestiyi kabullenmiyor, onlara kendileri de ötekiler ama daha bir öteki

gözü ile bakıyorlar. Kendilerini erkek sanıyorlar. Ama önce insan olmaları gerekiyor, adam olmaları gerekiyor, erkek değil.

Peki bu örgütlenmenin yararlı olacağını düşünüyor musun?

Yok. Ama nasıl diyeyim, şu an biz sinek konumundayız devlet ve toplum açısından, bir şey yapamasak da midelerini bulandırabiliriz.

Askere gitmek ister miydin?

İsterdim. Yani ben milliyetçi bir insanım. Ne kadar sosyalist biri olsam da milliyetçiyim. Vatanımı, milletimi savunmak isterdim. Gerçekten benim hak ve özgürlüklerime engel olan insanlarla savaşmak isterdim. Yani benim askerlik anlayışım bu.

Beş yıl sonra hangi hayallerin gerçekleşir, nasıl bir hayatın olur, düşündün mü hiç?

Evleneceğim. Kendime bir memleket seçip oraya yerleşip evleneceğim. İşim olacak. Bir aile babası olacağım.

Bedeninde beğenmediğin yer var mı?

İki tane var. Genital bölge. Hani orası görsel olmadığı için o kadar beni rahatsız etmiyor, sevgilimi de rahatsız etmediği sürece benim için problem yok, bir de göğüsler.

Sence toplumda trans erkekler trans kadınlardan daha mı kolay kabulleniliyorlar?

Daha kolay kabullenilmiyorlar. Görsellikleri olduğu için zaten cinsel kimliklerini açıklamıyorlar. Bir de kimliği değiştirme sürecini tamamladıktan sonra hiçbir problem kalmıyor onlar açısından.

Trans erkeklerin en çok zorluk yaşadıkları alanlar hangileri sence?

Kimlik göstermek, hastane, sağlık, araç başında araç kullanırken ehliyet göstermek zorunda kalıyorsun, resmi daireler, postane işlemleri, bankalar... Toplumda bakış açısının değişmesi gerekiyor. Toplumda değişmesi en zor olan şey zihniyet. Eğer bir sihirli değneğim olsaydı dünyayı yıkar, baştan yapar içine sadece ışık ve sevgi atardım. İnsanlar baktığını görsün, gördüğünü sevsin diye.

LGBT bireylere karşı işlenen nefret cinayetleri seni nasıl etkiliyor?

Korkuyorum aynı şeyle karşılaşır mıyım diye ama doğru kelimeyi bulamıyorum çok üzülüyorum. Kimse ölmeyi hak etmiyor, kim olursa olsun.

Peki bu cinayetlerin bitmesi için sence ne yapılması gerekiyor?

Devletin sahip çıkması gerekiyor.

Bu kitaptan beklentilerin neler?

Herkesin, bizim ne çektiğimizi, ne yaşadığımızı birinci ağızdan okumalarını istiyorum. Çünkü anlayabilirler ama bilemezler.

Eklemek istediğin başka bir şey var mı?

Aileler için kabullenilmesi gerçekten zor bir durum transeksüellik, sonuçta herkesin başına gelmiyor. Aileler çocuklarına destek vermeseler de sevdiklerini hissettirsinler sadece. Çünkü o kadar yaşamın kıyısındayız ki, mum ışığında yaşayabilme ihtimallerini arıyoruz. Bize mum ışığı değil güneş gerekiyor.

Görüşme 5

Mete: "Benim en çok duymak istediğim şey; "ne olursan ol yanındayım" sözüydü. Aile desteğiydi. Sırtımın sıvazlanmasıydı. Bu insanı gerçekten güçlü kılıyor...

Aras: Kendini tanıtabilir misin?

Mete - 1992'de Ankara'da doğdum. 20 yaşındayım. Şu anda MS hastası olan babama bakıyorum evde. Emekli astsubay. Açık öğretim okuyorum üniversitede. Bir kız kardeşim var. Altıncı sınıfa geçti. Annem, Kaymakamlıkta memur. Annem de babam da lise mezunu. Babam asker olduğu için görevi nedeniyle sürekli dolaşmışız. Aslında Diyarbakır'da doğmuşum ama kimlikte Ankara yazıyor, hemen buraya gelmişiz. Epey yer gezmişiz; Kıbrıs, Çorlu gibi. En son geldiğimiz yer Ankara. Babam hastalanınca malulen emekli oldu. Bu yüzden de Ankara'da yaşamaya devam ettik.

İlkokulu Ankara' da okudum. Çok net hatırlamıyorum ama saçım kısaydı okula başlarken. Ondan önce çok uzundu saçım. Zorluk olmasın, annem çalışıyor diye kestirmiştik. Arkadaşlarımın çoğu erkekti.

İlkokulda başarılıydım. Derslerim iyiydi. Ortaokulda da başarılıydım. Lisede biraz sıkıntı yaşadım. Meslek lisesi olunca, Çocuk Gelişimi bölümü okudum. Pek isteyerek girmedim. Annem çok istemişti, öğretmen olmak istiyormuş olamamış, o yüzden benim de o bölümü okumamı çok istemişti. Ben de istemeyerek girdim, grafik veya fotoğrafçılık istiyordum. Biraz annemin zoruyla olmuş oldu. O yüzden de pek derslere asılmadım. Kopya çeke çeke geçtim sınıflarımı.

Cinsiyet kimliğini, cinsel yönelimini nasıl tanımlıyorsun?

Erkek olarak tanımlıyorum. Kuzenlerim bahsediyor; küçükken pipim olsun dermişim sürekli. İşte ilkokulda da hep erkek arkadaşlarım vardı. Top oynardık. Ortaokulda da aynı şekilde. Ama liseye gelince bütün çevrem kızdı. Kız Meslek Lisesi olunca. Altıncı sınıfa giderken keşfettim sanırım cinsel kimliğimi. İngilizce öğretmenim vardı ve ona karşı özel duygular besliyordum. Mesela; o derse girince adımı ezberlediğinde çok heyecanlanmıştım. İlk benim adımı ezbere söylemişti. İşte onu görünce hep yanına gidip konuşma isteği oluyordu. Bu böyle üç sene devam etti, Mezun olana kadar. Ondan önce de büfede bir bayan vardı, gidip sürekli bir şeyler alırdım ondan. 6-7 yaşlarındaydım, belki daha küçük.

Peki o yıllarda kendinle kendi içinde nasıl konuşuyordun?

Ben erkeğim diyordum. Birisi “kızım” diye seslenince rahatsız oluyordum. Mahalleye ilk taşındığımızda herkes bir tane oğulları var diyormuş annemlere. Kapının önünde top oynardım hep. Sonraları annem, “kızım” dedikçe mahalle kız olduğumu düşündü. Annem kıyafet konusunda çok baskı yapıyordu. Onun dediğinin dışına çıkınca seni şuraya götürmem, buraya götürmem gibi baskılar uygulamaya çalışırdı. Babam pek karışmadı. Ben genelde pantolon giymek istiyordum. Annem etek konusunda çok ısrarcıydı, illa giydiriyordu. Etek giyerdim ama çantama pantolon koymak şartıyla. Bir yere giderken annem etek giydirdiğinde illa pantolon alıyordum yanıma ve oraya gider gitmez değiştiriyordum. Babam pek karışmazdı. Sadece lise 2 ya da 3’teyken “sen neden hiç etek giymiyorsun” diye sormuştu. Ben de ona “şimdiki nesil hiç giymiyor” demiştim. Başka bir şey konuşmadık. Hayatımın çoğunu zaten babamla geçirdim. 96 yılında emekli oldu babam, yani ben 5-6 yaşındayken Ankara’ya yeni gelmiştik. O zamanlar beni okula getirip götürürdü. Öğlenleri gezdirirdi. Orduevine giderdik, şapka takardım, pantolon giyerdim istediğim gibi. Babam hiç karışmazdı. Babamla berbere gittik bir kere, er-

kek berberine, çok hoşuma gitmişti. Bir defasında, babamla hastaneye gitmiştik. Askeri hastaneydi. Yanımda asker vardı, adımı sormuştu. Ben de erkek ismi söylemiştim o zaman. Dua etmiştim babam çıktığında adımı söylemesin diye.

Kardeşinle ilişkin nasıl?

Kardeşimle aramız çok iyi. "Dışarı çıktığımızda bana abla deme" derdim. Abi derdi. O sanki beni kabullenmiş, hep öyle görmüş gibiydi.

Okulda, öğretmenlerinle, arkadaşlarınla ilişkilerin nasıldı?

Sosyal bir çocuktum. Nerdeyse bütün okulu tanırdım. Biraz yaramazdım. Beş şubeli bir okuldu. Öğretmenlerim gelip sorardı. "Bir durum var mı? Regl oluyor musun? Niye bacağını ayırıp erkek gibi yürüyorsun?" Bu soruları çok yanıtladım. "Allah böyle yaratmış" diyordum. Sınıf öğretmenim ailemle görüşmüş; "Sürekli erkeklerle oynuyor" demiş. Ortaokula geçtiğim zaman da, "Yavaş yavaş kız arkadaşlarıyla gezmeye başlıyor" demiş.

Ailen bu görüşmeden sonra sana bir şey söyledi mi?

Yok bir şey söylemediler. Ben de takmadım. Umursamadım. Bir arkadaşım vardı, onunla evlerimiz yakındı ve ailelerimiz birbiriyle tanışırdı. Onunla sürekli ders çalışmak için bir araya gelirdik. O vücuttaki gelişmeleri anlatırken ben çekiniyordum. Anlatmıyordum. Ben ona göre daha geç yaşadım her şeyi. O, bir şeyler anlatırken ben korkuyordum bende de olacak diye.

Sende de olacağından korktuğun şeyler kadınlığa dair fiziksel gelişmeler miydi?

Evet. Mesela, göğüslerin büyümesi, adet dönemi gibi. En çok rahatsız eden şeylerden biri de isimdi. Böyle seslenildiğinde herkes dönüp bakıyordu bana. Hâlâ da öyle. Göğüslerim çıkmaya İlk başladığında ciddi zorluklar yaşadım.

Ortaokul döneminde nasıldı?

Matematiği çok seviyordum. Öğretmenini de çok seviyordum. Sonra anlaşamadık onunla. Ben bir dönem çok hiperaktiftim. Kurs vardı 6 ve 7. sınıflarda. Kursta ciddi anlamda oturamıyordum yerimde. Öğretmenim beni bahçeye çıkarıyordu, "sen bir koş gel" diyordu. Bu da çözüm olmadı. Kurstan önce basketbola, voleybola gitsin ondan sonra gelsin demişti. Nedenini bilmiyorum. Ama içim içime sığmıyordu.

Beden eğitimi dersleriyle aran nasıldı?

Çok severdim. Hep tuvalette giyinirdim. Sınıfta hiç giyinmedim. Kızlarla giyinmek beni rahatsız ediyordu. Kızlar "Niye burada giyinmiyorsun" diyorlardı. "Ben her yerimi herkese gösteremem" diyordum.

Çocukken ne olmak istiyordun?

Bir ara silahlara çok düşkündüm. Hatta akrabalar, babası gibi asker veya polis olsun derlerdi. Ama ben hiç asker ya da polis olmak gibi bir şey düşünmedim. Hep eşofman giyiyorlar diye, rahat oluyorlar diye Beden Eğitimi öğretmeni olmayı çok isterdim.

İnançlı biri misin?

Müslümanım ama aşırısına karşıyım. Bunları araştırmaya başladığımda; günahla karşılaşmak beni korkutuyordu. Allah'ın verdiğini değiştirmek günahmış, öbür dünyada yanarsın falan işte, bunlardan korkuyordum ama şu an öyle bir düşüncem yok. Bunu veren de Allah sonuçta. Ben olması gerekeni yaptığıma inanıyorum.

Boş zamanlarında ne yaparsın? Günlük hayatından biraz bahseder misin?

Günlük hayatım standart, yaptıklarım hep aynı. Haftanın beş günü kendimi çalışıyor olarak görüyorum. Babamın yanında olmak zorundayım, 2 senedir bu şekilde yaşıyorum, alıştım. Başlarda çok

zordu. "Yaşıtlarım geziyor dışarıda ben neden evde oturuyorum" diyordum. Ama şimdi öyle değil. Boş zamanlarımı bilgisayarda geçiriyorum.

İlk olarak ne zaman ameliyat olabileceğini öğrendin? Ne zaman araştırmaya başladın?

Ben tam olarak zamanını hatırlamıyorum ama internetten "cinsiyet değiştirme" diye girdiğimde karşılaştım bunlarla. Thomas diye biri vardı, hamile bir erkek, onu gördüm. Böyle bir şeyin olduğunu yavaş yavaş fark ettim. Bu süreçte psikiyatriye başlanması gerektiğini, iki yıl süreceğini öğrendim. 18 yaşımı doldurmam gerektiğini internetten öğrendim. 18 yaşımı doldurur doldurmaz da başladım sürece. Bu araştırmaları yaparken lisedeydim. Bir özel hastaneye gittim ilk başta. Psikiyatri randevusu aldım. Doktorla konuştum, anlattım. Doktor üniversite hastanesine gitmem gerektiğini söyledi. Aynı gün vakit kaybetmeden Ankara Üniversitesi'ne gittim. Orada sürekli doktorum değişti. Bayağı sinirlendim, zaman kaybettim bu sebepten.

Ankara Üniversitesi'ne gittiğinde süreç nasıl işledi?

Psikiyatri bölümüne gittim, doktorla konuştum, annemi çağırdı hemen. Annemle görüşürken fotoğraflarımı istedi. Terapiler çok yavaş ilerledi. Ben hep düşündüm, neden bu kadar yavaş diye. En son gittiğim doktor da "bir süre takip edilmemişsin" dediğinde çok üzüldüm. Çünkü 2012 Aralık ayında iki yılım doluyor. Ama orada belgelerim eksik görünüyor.
Doktor annemi çağırdığında, annem olumlu konuştu, "sen hep benim kızımsın, yanındayım" der, orada da yalan söylemedi, hissettiğini söyledi. Annemle bir sıkıntım olmadı.

Doktorla iletişiminiz nasıldı?

Benim öfkeli olmam hakkında konuştu doktor annemle uzun zaman.

Sinirli biri misin?
Evet öyleyim.

Sen hastaneye zaten trans süreci üzerinden gittin. Ailenin de haberi vardı.

Evet, yani annemin haberi vardı sadece.

Aileye açılma sürecin nasıl oldu?

"Ben kendimi farklı hissediyorum" dedim. Lise zamanlarıydı. Direkt "cinsiyet değiştireceğim" demedim, kalbine inmesini istemedim. Ben böyle mutlu değilim, bu şekilde yaşamak zor oluyor, ya öyle olsun ya böyle olsun dedim. Aslında biraz "*düzelme*" umudu annemde bu yüzden olmuştur. Ben net konuşmadığım için. Ağladı annem sadece. Hiç kızmadı, bağırmadı, ters tepki de göstermedi. "Ne olursan ol arkandayım" dedi. Babamla çok geç konuştum. Ameliyatımı olacağım zaman konuştum. Babam hiçbir şey demedi. Zaten az çok görüyordu. Şaşırdığını da düşünmüyorum. "Ben psikiyatriye gideceğim" dedim. "Böyle davranmamın sebebi kendimi erkek gibi hissetmem" dedim. Annem hep ağlıyordu. Boşuna ağlama diye kızıyordum ben de. Gidilmesi gerekiyorsa git dedi, ama annem hep bir umutla baktı. "Sana kadınlık hormonu verebilirler, normale döner" gibi. "Anne, bu durumun onunla alakası yok" dedim, ikna etmeye çalıştım. Doktorlar annemle görüşme yaparken beni odaya almadılar. Bence annemin bu süreci daha kolay geçirmesinde doktorların konuştuklarının da faydası olmuştur.

Ameliyat sürecinde kardeşinle iletişimin nasıldı?

Annem anlattı biraz, ben de sonradan konuştum. "Göğüslerimi aldıracağız" dedim, "erkeğinki gibi mi olacak" diye sordu. "Evet" dedim. Çok aydınlatıcı olmayan bir şekilde konuştum belki ama o tatmin oldu.

Ankara Üniversitesi'nde sonraki aşamada ne oldu?

Ben sürekli doktor değiştirdiğim için, çok ilerleyemedik. Her doktora her şeyi en baştan anlatıyordum. Hatta bir doktora, "bunu baştan anlatmak sıkıyor beni" dedim. Sonunda sabit bir doktora geçtim. Doktorum bir senedir Melike Hanım. Onunla da hep gündelik şeylerden konuştuk. Onun da ilk hastası benmişim. Bu benim dezavantajım belki. Öfke, babam, ailem gibi şeyler konuştuk. Ben ameliyat olacağımı söyledim, bir şey demedi. "Ben biraz daha beklemeni isterdim" dedi. "Ama ben olmak istiyorum" dedim. En büyük rahatlık o olduğu için ilk göğüs ameliyatı olmaya karar verdim.
Karar sürecinde ve hangi doktor olması gerektiği konusunda bir trans erkek arkadaşımdan yardım aldım.

Göğüs ameliyatı olmaya karar verince bir şeyler öğrenmek için sanırım diğer trans erkeklerle ilişki kurmaya karar verdin. Bu kısmı biraz açabilir misin?

Başka arkadaşlardan doktorları öğrendim. Ameliyat olmuş birkaç kişiyle görüştüm. Ameliyatları nasıl olmuş baktım. Çok düşünmedim. Ama doğru karar verdiğimi anladım. Bir buçuk ay önce Mustafa Şengezer'de ameliyat oldum.

Bu doktorla ilk görüşmen nasıl oldu? Kiminle gittin?

Annem, ben ve arkadaşımla gittim. İlk başta çok heyecanlıydım. Hayatımda ilk defa birinin karşısında çıplak duracaktım. Mesela annem "sırtına kese atayım" derdi, "yok" derdim ben. Giderken yolda onun sıkıntısını yaşadım biraz. Ama doktorun yaklaşımı çok iyiydi. Rahatladım. Onun yanında rahatsız olmadım. Doktor ameliyat tekniklerini anlattı. Az çok biliyordum zaten. Karar vermeden önce görüştüğüm kişilerden öğrenmiştim. Gittiğim gün hemen ameliyat tarihi aldık. Ben kararlıydım, o doktorda olacağım dedikten sonra muayeneye girdim zaten. Hemen hemen 15 gün sonrasında ameliyat oldum. Zaman nasıl geçecek diye düşü-

nüyordum. Bir an önce olmak için bir gün öncesinde heyecandan uyuyamadım.

Hangi teknikle yaptı?

Keserek içerdeki dokuyu aldı. Ameliyattan önce bunların hepsini anlatmıştı bana. Fotoğraf görmedim. Daha önce canlı olarak görmüştüm ameliyat olan arkadaşları. Yine o ameliyatı olan arkadaşımla gittim. Refakatçi olarak da o kaldı yanımda. Allah razı olsun. Babamın durumundan dolayı annem evde olmak zorundaydı. Aileden de kimseye söylemedik. Ameliyat olacağımı biliyorlardı da ben refakatçi olarak istemedim. Annem iş yerindeydi. Ameliyata girmeden önce yanıma geldi. En çok üzüldüğüm şey, ameliyat önlüğümü giydiğimde annem ağladı. Ona çok üzüldüm. Ben mutluydum çünkü. Çok mutluydum. Ameliyata girerken doktor, "şarap içtin mi" diye sordu. Ben de "içtim" dedi. "İşte seninle yine şarap içeceğiz" dedi. Zaten gerisini anımsamıyorum. Uyandığımda kötüydüm tabi. Topuklarım ve göğsüm ağrıyordu. Kolay atlattım yine de zorlanmadım. Belki verdiği mutluluk bu acıyı kolay atlatmama neden oldu. Bir gece yattım orada. Sonra ertesi gün sabah çıktım, kız arkadaşımın evine gittim. Orada kaldım. Hemen hemen o baktı bana. Direnler çıktı. Tekrar hastaneye gittim. Birkaç gün muayeneye gittim geldim. O kadar.

Ameliyattan çıktıktan, sargılar açıldıktan sonra aynaya ilk ne zaman baktın ve kendini nasıl hissettin?

Başta bakmaya korktum. Acaba baksam mı dedim. Hoca kız arkadaşımı çağırdı, "Baksın mı" dedi. Ben bir şey demeden kız arkadaşım geldi zaten. O baktı; "Aaa ne kadar güzel olmuş" dedi. O öyle deyince içim rahatladı. "Ben de bir bakayım" dedim. İlk gün olduğu için çok kötü bekliyordum, beklediğimden daha iyiydi.

Beklentini karşıladı mı peki?

Karşıladı. Kesinlikle. Daha da iyi olacağını düşünüyorum.

Ameliyattan sonra neler değişti hayatında?

Mesela, beyaz gömlek giymeyi çok istiyordum. Sadece beyaz bir gömlek. Hiç giyemedim. Hep üstüme bir şeyler giyerek giyebilmişimdir. Beyaz gömlek giydim, dar kesim ve üstüne de bir şey giymedim. Bunu yapmak çok hoşuma gitti. Tek sıkıntım; korse taktığımda, sınava girerken telefonumu oraya saklardım. Şimdi sınava girerken telefonumu nereye koyacağımı düşünüyorum. Başka hiçbir negatifliği yok.
En çok da insanın banyodan çıkınca havluyu sadece beline sarması çok güzel bir duygu.

Korse kullandığın dönemlerde ne gibi rahatsızlıklar yaşadın?

Korseyi aslında çok uzun zaman kullanmadım ama önceleri doğrudan sutyen takmadım, biraz daha değişik yöntemler kullandım. Mesela, iki yarım askılı şeyler vardı onu kullandım. Ameliyattan bir ay kadar önce korse kullanmaya başladım. Zararı olur diye kullanmak istemedim. Ama yaz geliyordu ve artık kullanayım dedim. Normal kullanılan korselerin altını kesip üst tarafını geçirip giyiyordum. Banyodan çıkınca falan giyinmek zor oluyordu. Onunla uğraşmak. Ameliyattan sonra birkaç gün yeniden takmak zorunda kaldım. Onda bile çok sıkıldım artık çıksa şu diye.

Ameliyat sonrası kıyafet almaya gittin mi?

Çok zevkliydi. Önceden bakardım, bu çok belli eder, bu etmez derdim. Orta beden alırdım. Şimdi doğruca gidip küçük beden alıyorum, giyiyorum, oluyor. Öncesinde erkek reyonunda kıyafet denerken zorluk çekiyordum. Kabinden çıkmak istemiyordum belli olur diye. Şimdi kurtuldum.

Hormon kullandın mı?

Başlarda yarım yarım jel kullandım. Bundan bir ay önce de Nebido'ya geçtim. İlk kez Mayıs ayında başladım. Yeni yani. Üç ay oldu.

Doktor kontrolünde mi?

Endokrine gidemedim. Randevu aldım ama çok sorun oldu gidemedim. Kimi bu hastanede ilgilenemeyiz dedi. Rapor lazım dedi. Kimi başka şeyler söyledi. Psikiyatristim git dedi ama beni bir yere yönlendirmedi. En son İbn-i Sina Hastanesi'ni düşünüyorum. Ama sabah 6'da sıra doluyor, annem çalıştığı için babamla kalıyorum ve evden çıkmam sorun oluyor.

Peki hormonu kime sorarak başladın?

Birilerine sorarak öğrendim. Kullananlarla konuştum.

Peki nasıl karar verdin kullanmaya?

Daha önce kendisi kullanan arkadaşın tavsiyelerine uydum doğrusu.

Hukuki sürece başladın mı? Dava açtın mı?

Daha açmadım. Çünkü doktorum daha beklememi istiyor. Bana kalsa ben hemen istiyorum ama. "Yumurtalık ameliyatı olmadan dava açma, ben böyle yaptım, hata yaptım" diyor kimisi. Ama bilemiyorum. Ne yapacağım, ne yapmayacağım. Bu konuda tam bilgim yok. Daha doğrusu kararsızım. Biraz zamana bırakıyorum.

Mahkeme açman gerektiğini ameliyattan önce biliyor muydun?

Biliyordum.

Sürece dair bilgin var mıydı?

Evet, vardı.

Trans kimliğine dair nasıl bir planın var?

Yumurtalık ameliyatını olup, doğurganlık engelinden kurtulup öyle dava açmayı düşünüyorum. Son ameliyatı kimliği aldıktan sonra olmak istiyorum. Apar topar olunacak bir ameliyat değil

çünkü. Yaşım da çok geç değil zaten. Üç- dört sene bekleyip iyice araştırıp özel hastanede olmayı düşünüyorum. Bu arada hormona devam edeceğim. Penis ameliyatı olmayı aslında istiyorum. Ama korkuyorum doğal olarak.

Senin için öncelikli olan nedir?

Öncelikli olan kimlik kısmını çözmek. Zor oluyor bu şekilde. Girip bir işe çalışamıyorsun. Sınavlara girerken çok ciddi sıkıntılar yaşıyorsun. "Tedavi sürecindeyim" deyince değişik bakıyorlar.

Peki böyle bir durum yaşadın mı?

Çok ciddi bir şey yaşamadım. Daha iki kez sınava girdim. Erkek tarafından arandım. İçerde de çok sıkıntı yaşamadım. Sadece kimlik kontrolünde bana bakıyorlar biraz.

Pembe kimlik taşımak kamusal alanda nasıl etkiliyor seni?

Bara gittiğim zaman küçük gösterdiğim için yaş soruluyor, kimlik gösteriyorum. Bir gün şöyle bir şey yaşadım, polis durdurdu, sürücü belgemi ve kimliği gösterdiğim polis ismimi okudu içinden, bıraktıktan sonra arkamdan arkadaşına "kızmış" dediğini duydum. Bu beni çok rahatsız etti.

Trans kimliğin günlük hayatında nelere engel oluyor?

Örgün eğitimde olmayı, üniversitede bulunmayı isterdim. Sınava girdim ama tercih yapmadım mesela. Gitmek istemedim üniversiteye. Yeni bir ortamı bu şekilde kaldıramam diye düşündüm. Ailemin de babamın durumundan dolayı işine geldi. İki taraf için de en uygunu açık öğretim oldu. Başka bir şehre gidip Beden Eğitimi bölümü okumayı isterdim. En büyük sıkıntım bu oldu.

"Trans kimliğim olmasaydı şu an şu işi yapardım, şurada olurdum" dediğin bir durum var mı?

Beden eğitimini kazanırdım. Şu an üçüncü sınıf olurdum bence.

Ne zamandır sevgilin var? Nasıl tanıştınız?

Bir yıl oluyor, bugün yıldönümümüz. Liseden arkadaşız. O zamanlar o beni bilmiyordu onunla bunu konuşmamıştım. Değişik bir şeyler olduğunu biliyorlar ama tam adlandıramıyorlar. Okul bittikten sonra bize gelmişti, ne yapıyorsun, ne ediyorsun gibi. O zaman samimi olunca anlattım durumu, ben bu süreci yaşayacağım diye. Tam olarak söyleyemedim aslında, "Çift cinsiyetliyim ben" dedim. Öyle deyince daha kolay kabul ediyorlar sanki. Allah vergisi gibi. Ama şu an gerçeği biliyor.

İlk tepkisi ne oldu?

"Zaten bir farklılık olduğu belliydi" dedi.

Süreçlerde onun yaklaşımı nasıl? Yardımcı oluyor mu? Onun da yaşadığı birtakım zorluklar oluyor mu?

Onun da yaşadığı zorluklar var ama bana her konuda yardımcı oluyor. Hatta kesinlikle son ameliyatı olmamamı istemiyor. Zor ve riskli olduğunu bildiği için. Birkaç fotoğraf baktık onunla. Zaman ne gösterir onu bilmiyorum.

Neden bu ismi seçtin?

Üniseks olduğu için seçtim. Önceden üniseks bir isim yapıp sürücü belgesini bu şekilde alırım diye düşündüm. Kız arkadaşım Mete adını çok seviyordu. O istedi.

Yaşamımın dönüm noktası dediğin bir olay var mı?

Dönüm noktasına psikiyatriye gittiğim gün olarak bakıyordum. Hayatım değişecek diye bakıyordum ama asıl bunu ameliyatı olduğumda hissettim. Mesela rüzgar geldiğinde ters yürüyebilmeyi bile düşünüyordum çoğu zaman. Tişört üstüme yapıştığı için yürüyemiyordum. Ama şimdi öyle bir sıkıntım yok.

Daha önce ilişkin olmuş muydu? Duygusal ilişkilerin nasıldı genel olarak?

Daha önce iki tane ilişkim olmuştu. Uzun oluyor ilişkilerim. Ben bitiremiyorum ilişkilerimi. Daha doğrusu kaçınılmaz şekilde aldatılıyorum ben. İlk aldatıldığımda uzun zaman kendime gelemedim. 9 ay süren bir ilişkiydi. Psikiyatriye gitmeyi istemedim. Okulun kapandığı gün bırakmıştı beni. İyiydim aslında, bence sıkıntı yoktu ama. Ben anlayışlı biriyim. Sert, kaba biri değilim. Ama yeri geldiğine romantiğimdir. İkinci ilişkimde de böyle tatsızlıklar oldu.

Neden aldatılmam kaçınılmaz dedin?

Şöyle bir şey var. Ben sonuçta okula pembe kimlikle devam ettiğim için sevgilimle ilişkiyi herkese söylemiyorduk. Hatta kimseye söylemiyorduk. Tabi avantajları da vardı. Mesela bayanlar tuvaletine giriyordum. Kimseye söylemediği için bunu rahatlık olarak gördü kız arkadaşım. Okulda kantinde çalışan biriyle de berabermiş. Bunu çok sonradan öğrendim. Niye aldatıldığımı açıkçası hâlâ bilmiyorum.

Çocukken rol model aldığın, seni çok etkileyen insanlar var mıydı?

Dayım vardı. Çok beğenirdim onu. Hareketleri, araba kullanışı. Hâlâ da çok severim. Çok yakışıklı biridir. Kibar, oturması, konuşması düzgün, kültürlü. Babamın takım elbisesini giyerdim mesela, göz kalemi ile bıyık yapardım çocukken.

Peki çizgi film kahramanlarından, sinema karakterlerinden etkilendiğin tipler var mıydı?

Öyle bir kahramanım yoktu. Dövüşü falan sevmezdim. Kavga ettiğim de çok olmadı. sadece bir kere birinin dişini kırmıştım. Sınıf başkanıydım o zaman, “yerine otur” dedim. Oturmadı. Ben de biraz agresiftim. Çocukluktan gelen bir şey işte. Çocuğu ittim. Düştü ve dişini kırdı. Nasıl becerdi bilemedim. Ablası geldi yakama yapıştı. Kabadayı biri olmadım hiç.

Futbola çok meraklıydım. O zamanlar sırf gönlüm olsun diye beni yedek kaleci yapmışlardı. Kaleci sakatlansa da oyundan çıksa diye çok beklemiştim.
Maçları izlerdim, Çıkıp top oynardım hep. Komşular "futbolcu ol, kulübe git" diyordu. Kimlik engel oldu işte. Mahalle maçlarında beni erkek gibi gördüklerini düşünüyorum. Hatta bir kere sınıfta bir tartışma olmuştu, erkekler arasında, "ben çıkayım" demiştim. "Sen yabancı değilsin, dur" demişlerdi. Benim çok hoşuma gitmişti bu.

Sosyal kabul anlamında...

Evet evet, erkekler biraz daha rahattı bu anlamda. Daha olumlu bakıyorlardı sanki. Olumsuz bir olay yaşamadım erkeklerle.

En sevdiğin film hangisi?

Harry Potter serisini çok seviyorum.

Genel olarak toplumda nasıl bir trans algısı var?

Trans erkeğe bakış açısı trans kadına göre daha olumlu. Ama tabi ciddi anlamda yüzüme vurulan olumsuzluklar yaşamadım çevremde. Ama bıyık altından söylenenler muhakkak ki olmuştur. Meraklılar, fazla meraklılar.

Neyi merak ediyorlar mesela?

O olayın nasıl olacağını. Yani son ameliyatın, penisin nasıl olacağını. Kimisi diyormuş; ölmüş birisininkini nakledeceklermiş. Cahil olunca insan böyle saçma sapan şeyler çıkıyor. Bunlar beni rahatsız ediyor.

Bunun dışında eşcinsellere, lezbiyenlere, geylere, trans kadınlara nasıl davranılıyor sence?

Hoş davranılmıyor. Mesela benim babam da bu konuda çok bilgili değil. Bülent Ersoy'a laf ediyor saçma sapan. Birkaç kez bu konu-

da tartışmıştık onunla. "Sen neler yaşadığını biliyor musun onun" dedim. Açıkçası yakın çevremde bir şey yaşamadım. Çünkü benim çevremde yok. Olumlu davranılmadığının farkındayım ama.

Medyaya da çıkıyor zaman zaman, nefret cinayetleri mesela. Bunları nasıl değerlendiriyorsun? Seni nasıl etkiliyor? Takip ediyor musun gündemi?

Çok üzülüyorum. Edebildiğim kadar izliyorum. Çok takip edemiyorum açıkçası. Aslında boş vaktim de var ama. Bu yapılanlar gaddarlık bence. Bilmiyorum başka ne denir.

Sen ne hissediyorsun bir nefret cinayeti haberi karşısında?

Çok üzülüyorum. Kendime dair bir korku yaşamadım ama bu tarz şeylerin bu devirde bu kadar yaşanması, cahilliğin bu boyutu beni üzüyor.

Sence neden bir geye laf atılıyor?

Anlayamadıkları için. Kendileri böyle bir şey yaşamadıkları için bence.

Bedeninde en çok beğendiğin yer neresi?

Yüzümü beğeniyorum. İnşallah yakışıklı olacağım. Çoğu yerimi beğeniyorum aslında. Önceden göğüslerim ve cinsel organım rahatsız ediyordu. Şimdi sadece cinsel organımdan biraz rahatsızım. Boyumu takıyorum. Vücut biraz daha elimizde, çalışarak, spor yaparak değişir. Ama boy ne yaparsan yap biraz zor ya. Biraz da kız arkadaşım benden hafif uzun. Kızıyorum ona. Düz taban giy diyorum.

Ne olur ki senden daha uzun olsa?

Bir şey de olmaz aslında. Sanki işte ona yakışmaya çalışıyorum biraz da. Ben biraz daha uzun olmak isterdim ondan. İçgüdüsel bir şey sanırım.

Şimdiye kadar hiç LGBT Derneğine gittin mi?

Bir tek Pembe Hayat'a gittim. Geçen yıl.

Nasıl bir beklentiyle gittin?

Benim gibi insanları tanımaktı benim en büyük beklentim. Seninle tanıştım. Az çok bildiklerim vardı ama daha çok benim gibi insanlarla tanışmaktı amacım. Sonradan da tekrar gitmek istedim ama vaktim olmadı. Gündüzleri çıkamadığım için.

İlk gittiğinde nasıldın? Heyecanlandın mı?

Çok heyecanlandım. Kendim gibi birini görmek çok sevindirdi beni. Hoşuma gitti. Çıktığımda da çok mutluydum.

LGBT örgütlenmesi hakkında genel olarak ne düşünüyorsun?

Kesinlikle gerekli. Benim yapımdan belki çok fazla araştırma huyum yok. Birilerinin sadece kendileri için değil, çevresindeki insanlara destek olmak için çabalaması mükemmel bir şey. İyi ki varlar.

Peki örgütler bir işe yarıyor mu sence?

Evet bence yarıyor. Aile bilinçlendirmesi falan oluyor sanırım. İyi olabilir. İnsanların daha kolay ilerlemesine yardımcı olduğunu düşünüyorum. Gey, lezbiyen ve transların gizli saklı kalmaması gerektiğini anlatıyor. Rahat yaşamaları konusuna yardımcı olduğunu düşünüyorum.

Derneklerin ürettikleri politikaların, yaptığı çalışmaların uzun sürede bir faydası olacağını düşünüyor musun?

Çalışmaları çok takip edemesem de bence başarılı dernekler. Ama asıl sıkıntı toplumun o geri kafalılığını düzeltmekte. Allah büyük ya.

Değişim yaratacağını düşünüyor musun?

Evet düşünüyorum, hemen değil ama belki bir 10 sene sonra olabilir.

Peki, LGBT bireyleri için en acil değişmesi gereken toplumsal ya da yasal neler var sence?

Bence, devlet bu kimlik konusu falan daha toleranslı olmalı. Toplumda çok zor çünkü bu.

Önerin nedir peki?

Çevrenin bakış açısı farklı olsa daha kolay olur tabi. Bu süreçlerin uzun olması çok büyük sıkıntı en başta. Her şeyin ortada olması sıkıntı benim için. Hastaneye gittiğimde ismimin tepede yazması, ismimin sesli çağırılması rahatsız ediyor.

Başka nelerin değişmesi gerekiyor peki? Hangi kurumlar değişmeli? Transların mahkeme, ameliyat süreçleri vs. nasıl değişmeli? Mesela neyin farklı olmasını isterdin? Sağlık çalışanlarının yaklaşımı konusunda bir sıkıntı var mı?

Herkes bu duruma olumlu yaklaşmıyor. Ben endokrine gittiğimde aşağılayıcı bakışlar gördüm. Doktor bunu açıkça yaptı. Kafa işte. Yeterince bilinçli değiller.

Geleceğe dair konuşacak olursak, hayatını nasıl şekillendirmek istiyorsun? Beş ya da on yıl sonrası için neler düşünüyorsun?

Beş yıl sonra belki daha kısa sürede kimliğimi almayı düşünüyorum. Annem emekli olacak. Bir işe başlamak istiyorum. Ne olursa artık. Belki beden eğitimi bölümü okurum. İşim olur. Kısmet olursa evlenirim. İşe gider gelirim.

Çocuk sahibi olmayı istiyor musun?

Baba olmak istiyorum. Birinin, küçük bir şeyin bana baba demesini istiyorum. İyi bir baba olacağımı da düşünüyorum.

Trans kimliğini çocuğuna anlatır mısın?

Anlatacağımı düşünmüyorum. Gerek olur mu anlatmaya tam bilemiyorum ama anlatacağımı düşünmüyorum. Bakış açısı değişir, ruh sağlığı bozulur belki. Kafasında sorular kalır. O nedenle düşünmüyorum.

Toplumun kadına yaklaşımını nasıl değerlendiriyorsun?

Kadınlara cinsel obje olarak bakılıyor. Bu beni çok rahatsız ediyor. Trans erkek olduğum için değil, normal şekilde dünyaya gelsem de rahatsız ederdi beni. Kesinlikle çok gaddarca yaklaşıyorlar. Ben çok rahattım, hâlâ da rahatım, geceleri istediğim saatte dışarı çıkıyorum. Ben "dışarı çıkıyorum" dediğim zaman, "geç kalma, dikkatli ol" derler, o kadar. Bence kadınlar kendini koruyabilir. Doğa gereği erkekler daha güçlüdür ama bir kere şiddet bana göre bir şey değil. Konuşarak halledilmeyecek bir şey yoktur.

Çevrende açılma konusunda seni çok olumsuz karşılayan oldu mu?

Bir kere barda böyle bir olay olmuştu. Onun dışında yolculuk yaparken bayanla bayanın denk gelmesi zorunluluğu olduğu için, yanıma genç biri oturmuştu. Dönüp de bana bir şey soracak mı diye tedirgin olmuştum. Ama dönüp de bana bir şey sormadı.

Son on yılda Türkiye'deki bu iktidar döneminde, toplumda genel bir muhafazakârlaşma oldu. Sen gündelik hayata baktığında bu iktidarın toplum üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu düşünüyorsun?

Açıkçası çok bir şey bilmiyorum öncesine dair. Ama şu var, başbakan bana çok sahtekar geliyor. Din ile milletin kafasını karıştırıyor. Müslüman bir ülke olarak bunu kullanıyor. Göz boyuyor, kandırıyor din diye diye.

Türkiye'nin ekonomik, politik gidişini nasıl buluyorsun?

Kötü görüyorum. Daha kötü bir yere gidiyoruz. Ben olumluya giden pek bir şey görmüyorum. Ama beni en çok etkileyen şu

sınavlar. Sıkıntı arttı sınavlarda. Ben hayattan çok kopmuş gibi yaşadığım için. Nasıl desem TV haberi izlemek bile benim için zor oluyor çoğunlukla. Diyeceksin, evdesin bütün gün, ne yapıyorsun, ne ediyorsun, ama öyle işte.

Peki sevmiyor musun bu konularla ilgilenmeyi?

Aslında ilgilenmem gerekiyor. Okuduğum bölüm de Uluslararası İlişkiler. Şöyle bir şey var. Kendimi hiçbir şeye veremiyorum. Anneme de diyorum bunu. Bu dünyada kimse beni düşünmüyor. Ben de kimseyi düşünmüyorum açıkçası. Benim kafamdaki tek derdim trans kimliğim. Ne kadar çalışırsan çalış, torpildi, şuydu, buydu zaten önün kapanıyor senin.

Trans kimliğinle ilgili her şey bitti diyelim. Sonraki beklentilerin neler?

Belki yaşım gereği çok takip edemedim bir şeyi. Ama din konusunu bu kadar abarttığı için, herkes kör olduğu için sevmiyorum siyaseti falan.

Askerlik yapmak istiyor musun?

Açık konuşmak gerekirse istemiyorum. Babam asker benim, açıkçası normal şekilde devam etseydi de hayatım, üniversite okurdum ve gitmemeye çalışırdım askere. Ama yapıp yapmamak çok sorun değil. Aslında yaparım da, Şöyle bir şey var babamla bir süre hastanede kaldım yakın zamanda. Öyle çok özledim ki evimi. Annemi, kız arkadaşımı. Benim için bu askerlikti. Üç-dört gün kaldım orda ama benim için çok zordu. Askere gitsem çok zorlanırdım gibime geliyor yani. Benimki biraz rahatını düşünmek işte.

Diğer trans erkeklerle ilişkin nasıl?

Çok fazla görüştüğüm yok. Görüşemiyorum zaman sorunumdan dolayı. Ama ilişkim iyi. Hani hoşuma gidiyor çevremde aynı şeyleri yaşayan insanların olması. Onların yanında kendim gibi hissediyorum, rahat oluyorum.

Trans erkeklerin genel olarak en acil çözüm bekleyen sorunları neler?

Kimlik, ameliyatların zor olması. Beni mutsuz edenler bunlar.

Kendini ayrımcılığa uğramış hissediyor musun? Ya da trans olmanın dezavantaj olduğunu düşünüyor musun?

Düşünüyorum. Hayatım boyunca hormon kullanmak mesela. Sağlık açısından büyük dezavantaj. Daha erken ölecekmişim gibi hissediyorum. Kimlik her şeyi çözecek gibi geliyor. Ondan sonra sorunum kalmayacak diye düşünüyorum.

Mavi kimlik aldıktan sonra toplumdaki diğer bireylerle eşitleneceğini düşünüyor musun?

Tam olarak eşitlenmeyeceğiz tabi ki. Benim çok şikayet ettiğim şey çevre. Beni dövmüyor, asmıyor, kesmiyorlar ama o bakışlar yok mu? Yerin dibine giriyorum. Hiç kimseye bir şey yapmadım. Katil değilim, bir şey değilim.

Kitapta yer almasını istediğin başka bir şey var mı?

Benim en çok duymak istediğim şey; "ne olursan ol yanındayım" sözüydü. Aile desteğiydi. Sırtımın sıvazlanmasıydı. Bu insanı gerçekten güçlü kılıyor. Ailem yanımda olmasaydı ne yapardım, ne ederdim bilmiyorum. Bu dönemde aileye daha çok ihtiyaç duyuluyor. Çok önemli aile. Trans olarak yaşamak çok zor. Dua ettiğim de olmuştu "sabah kalksam da her şey değişse" diye. Ama bunun imkansız olduğunu da biliyordum. Bazen soruyorum; neden diye, neden? Neden ben? Herkes bir şekilde sınanıyor diyorum sonra. Hatta sonra "neden beni daha çok sınıyorsun?" diyorum, babam yönünden de öyle. Bir de böyle. Ama karşı gelemiyorsun, bir şey diyemiyorsun. Hayat her şeye rağmen güzel…

Görüşme 6

Tarık: "Trans erkeklerde belli başlı göz önünde insanlar var. O insanlar olunca, diğer insanlar arkalarda kalıyor. Ben istiyorum ki bütün trans erkekler önde olsun..."

Aras: Kısaca kendini tanıtır mısın? Adın ne, kaç yaşındasın, nerede yaşıyorsun?

Tarık - 26 yaşındayım. İstanbul'da ailemle yaşıyorum. Evin küçük çocuğuyum. 35 yaşında bir ablam ve bir yeğenim var.

Ailenden bahseder misin?

Annem ev hanımı, babam bankadan emekli. Şu sıralar da film sektöründe. Arada bazı reklamlarda ya da filmlerde oynuyor. Ablam işsiz. Tekrar üniversite okuyor. ÖSYM sınavlarına giriyor bir şey olabilmek için. Birlikte yaşıyoruz.

Sen çalışıyor musun?

Hayır çalışmıyorum. Bazen kimlik, bazen de isim sorun oluyor. Bazı insanlar kimliği gördüğünde farklı tepkiler verebiliyorlar bazıları da kimliğin rengini görmeden isme tepki verebiliyor. Bu yüzden isim davası açıp önce oraya istediğim ismi yazdırıp sonra işe girmeye çalışacağım.

Açılma sürecinden bahsedebilir misin?

İlk anneme açılmayı düşünmüştüm, 14-15 yaşlarımdaydım. Göğüslerimden ameliyat olmayı söylemeyi düşündüm. Zaten hep söylüyordum, "Anne ben bu göğüslerimi aldıracağım....." diye. Annem de "Sen kız çocuğusun, kız çocuğu için önemlidir bu göğüsler, ne kadar büyük olursa o kadar iyidir " derdi. O zaman ben kız değilim de diyemiyordum. Ailemle sorunlar yaşadıktan sonra bir intihar vakası yaşadım. Ve beni Çapa Tıp Fakültesi psikiyatri servisine gönderdiler.

Kaç yaşındaydın?

2006'da girdim Çapa'ya. Çapa Tıp Fakültesi Hastanesi Sosyal Psikiyatri Bölümü'nde haftada bir danışmanlık gördüm. O zaman da doktoruma açılamamıştım. Hiçbir şey bilmiyordum "Bedenimde bunlar var ama ben erkek gibi hissediyorum. Orada vajinanın olması benim için bir şey ifade etmiyor" diyordum.

Doktor ne dedi peki?

"Sen transseksüelliği biliyor musun?" dedi, hiç duymamıştım "O zaman sana bir görev veriyorum, interneti açıyorsun, yazıp bakıyorsun, araştırıyorsun, videolara vs. " dedi. İnternete transseksüellik yazınca pornolar çıktı. Bir an şok yaşadım, "Nasıl yani" oldum. Bir şey anlamadım. Ertesi hafta doktora "İnternete baktım, transseksüellikle ilgili bir dolu videolar var ama ben hâlâ anlamadım nasıl bir durum bu?" dedim. O zaman Çapa'da Mine Çalışkan vardı " Aşağıda 40- 50 kişiden oluşan bir grup var, tamamıyla transseksüellere ait bir grup. 20 kadın, 40 erkekten oluşuyor, gir bir bak" dedi. Videoları gördüm, ertesi gün grup terapisine soktular. Kafam karman çorman oldu. "Grup terapisine girmek istemiyorum" dedim. Bu sefer, kendim gibi olanları reddettiğimi düşündüler, bu yüzden anti depresan verdiler. İlaçlarla dengem bayağı bozuldu. Aslında o antidepresan ilaçları bayağı işime geliyordu. Çünkü o ilaçları çok içtiğimde regl olmuyor-

dum. 1 yıl kullandım bu ilaçları. 1 yıldan sonra çok fazla kilo almaya başladım. 80 kilodan 130 kiloya çıktım. Doktora "Ben o insanları reddetmiyorum ama ben transseksüelliğin ne olduğunu bilmiyorum. Bana ısrarla internetteki videoları izlettiriyorsunuz" dedim. Doktorum tekrar grup terapisine girmemi söyledi.

İnternette başka bir veriye ulaşamadın mı?

Başka hiçbir şeye ulaşamadım. Sadece onlar. 2007 – 2008 yılı. Terapiye İlk girdiğimde babam yanımdaydı. Bayağı sorun yaşamıştım babamla. Babam trans erkekleri görüp "Bir sürü adamın içinde ne işin var senin" dedi. Alt katta da trans kadınlar vardı. Onları gördükten sonra iyice sinirlendi "Bu dönmelerle mi gireceksin grup terapisine?" dedi. Beni gruptan çıkarmıştı. Tekirdağ'da bir evimiz var ailem beni oraya götürdü 2 ay kapıyı üstüme kilitleyip gidiyorlardı. İlksen'le konuşuyordum. (A: başka bir trans erkek aktivist) Bazen ağlıyordum. "Abi ne olur gel, kurtar beni. Biriniz gelin, ailemle konuşun, bir trans erkek görsün, trans erkek nasıl oluyor, bir anlatın" diyordum.
Epey bir zaman sonra ben annemi kazanabilir miyim diye düşünmeye başladım. Annemi her karşıma aldığımda, "Öf git başımdan, defol git, senin sıkıntıların bende migren yaratıyor, seni dinleyemem" gibi tepkiler veriyordu. Gazete parçalarından bulduğum şeyleri gözünün önüne koyuyordum. Gerçi çoğunlukla bunları, çöp kutusunda buluyordum. Kitapları vs. En sonunda benim de sabrım taştı. Bir gün kapıyı kilitledim annemin üstüne, otur şuraya dinlemek zorundasın beni dedim. Anneme anlattım. "Ben bedenimi değiştirmek istiyorum, göğüs ameliyatı olmak istiyorum. Göğsümü aldırmayı düşünüyorum. Yumurtalıklarımı aldırmayı istiyorum" dedim, ameliyatlardan söz ettim. Düşündü, sonra Pınar Anne'nin kızına yazdığı kitabı okudum ona. Anneme her okuduğumda ben ağlıyordum. Sonra LİSTAG Aile Grubundan bahsettim. LİSTAG aile grubunu kabul etti bir an için. "Tamam, tanışabilirim" dedi. Sonra gelmedi.

Kaç kişi vardı grup terapisinde?

Babam 10 trans kadın gördü, 10'u da perukluydu. Sonra iki ay Çapa Hastanesine göndermedi, "Gitmeyeceksin o dönmelerin arasına" dedi. Artık umudumu kesmiştim. Sonra babamda U dönüşü oldu. "Niye gruba gitmiyorsun, hadi git " demeye başladı.

Ne oldu o iki ay içinde?

Hiç bilmiyorum, açılmamıştım da. Kız olacağım sanıyordu. Bir sürü ayet okudu bana "Senin gibi insanlar, sen de dahil hepiniz lanetlisiniz, kavimlerde kadın kadına yapmak, erkek erkeğe yapmak lanetlenmiştir. Hepiniz lanetlisiniz" gibi bir dolu şey söyledi o gece. Lanetleneceksem de benim kararım dedim. Babam bu kez "Senin yüzünden cehenneme gidemem. Erkek olursan ben cehennemlik olacağım" demeye başladı. Çok da üstüne gitmedim. Çapa sürecim devam ediyordu.

Şu an nasıl ailenle ilişkin?

Şu an için annem kimlik ismimi söylüyor bir an yüzüme bakıyor, "Özür dilerim" diyor. En azından kız ibaresini kaldırdı, oğlum da demiyor ama çocuğum diyor veya yavrum diyor. Cinsiyet belirtmiyor.
Babamla konuşmuyorum. Göz göze geldiğimizde bile söyleniyor. Televizyonda Bülent Ersoy'u görünce bile çok farklı şeyler söyleyebiliyor.

Hastane süreci nasıl devam etti?

Bir yıl grup terapisinde hiç konuşmayan daha çok dinleyen bir insandım. Çünkü bir dolu şey oluyordu. Mesela; Çapa'da asla seks işçilerini barındırmazlar. Bir seks işçisi kadınsan gruptan atılma sebebidir bu. 19 yaşında bir arkadaşım vardı. Arada bir derneğe falan da geliyor, Avcılar'da seks işçiliği de yapıyor. Seks işçiliği yapmaya başladıktan sonra Şahika Yüksel onu gruptan atmıştı. Aslında seks işçiliği yapanlar var ama tamamen kapalılar. Paylaşmıyorlar. Sitelerde de görünmüyorlar.

Gruptan atma sebebi olarak ne gösteriliyor?

Çapa'ya göre seks işçisi sadece kadın kıyafetleri giymekten hoşlanan adam olarak geçiyor, bu anlama geliyor onlar için. Seks işçilerini de "travesti" olarak konumladığı için gruba dâhil etmiyorlar. Ben 7 ay gittikten sonra, ilk anneme söylemiştim. "Anne" dedim "Ben Çapa'ya psikonevroza gidiyorum. Psikonevroz transseksüellerin olduğu bir bölüm." Annem "Aaa süper, yani kadın yapacaklar seni" dedi. "Hayır, anne o gruba gidiyorsun, senin geçişine yardımcı oluyorlar" dedim. Annem bayağı ağladı. "Olmaz öyle şey Çapa'ya git ama doktorlarına söyle bir şekilde seni düzeltsinler. Bu halinden vazgeç. Tamam, bak lezbiyen olabilirsin ama transseksüel olma. Ben bu yükü kaldıramam ayrıca, babana söylemek zorundayım" dedi. O gece babama söyledi. Babam önüme Kur'an-ı Kerim'i getirdi.

Peki bu konuşmadan sonra hastanedeki süreç nasıl devam etti?

Annem biraz yumuşadı. "Çapa'ya gitmelisin" demeye başladı, ameliyat olma fikrini de (göğüs ameliyatını) kabul etti. Hatta yakın zamanda "Nerede ameliyat olmak istiyorsun, hastane araştırıyor musun?" dedi. Bayağı bir şaşırdım.

Rapor alma sürecinden bahseder misin?

Benim hormon kullanma sürecim uzun sürdü. Normalde insanlar 1 yılda Çapa'dan mezun oluyor ama ben 4 yılda mezun oldum, sağ olsun devlet hastaneleri.

Cerrahpaşa, Bakırköy Hastanesi ya da Çapa Tıp Fakültesinin endokrinoloji bölümünden kağıdını istiyorlar. Tıp fakültesinden istiyorlar. Onlardan gün almak da çok zor, 1 yıl sonrasına gün veriyorlar, yaza geliyor mesela, gidiyorsun, doktorlar olmuyor. "7 ay sonra gel" diyorlar. Benim böyle 1,5 yılım gitti Çapa'dan gün almak için.

Endokrin tahlillerimi yaptırdıktan sonra Çapa'da kan değerlerimde bir şey çıktı, ne olduğunu söylemediler. Endokrinlerde trans-

seksüel olduğunu söylediğinde üstünü ve altını göstermeni istiyorlar. Ben alt tarafımı kabul etmedim. Talep ediyorlar ama gösterip göstermemek sana bağlı.
"Genetiğe gitmeni istiyorum" dedi doktor. Genetikle ne alakam var diye sordum, "Kan bulgularında bir şey bir şey çıktı, bu yüzden genetiğe gideceksin, interseks olabilirsin" dedi. Genetikte abuk sabuk şeyler yaptırdılar; boy, parmaklar, omurga kemiklerim, gözlerim gibi bir dolu şeye baktılar. Hatta çoğunu da yapamadım. O genetikte gün alıp tekrardan şey yapmak bile... Dediğim gibi 4 yılda mezun oldum ben. Bütün insanlar ameliyatlarını oldu ben hâlâ Çapa'da kaldım. İyice psikolojim bozuldu.
"Endokrinden bana kağıt verin ben hormon kullanmak istiyorum" dedim. Israrla genetiğe gitmemi söylediler. Sonra torba yasasında bir değişiklik oldu. Çapa dedi ki özel hastanede de yaptırabilirsin. 3,5 yıl SSK ile süründüm. Özel hastanede bir günde tahlil yaptırdım. Sonra kağıtlarımı aldım hastaneye gittim. İlaç reçetesi yazdı bana, hormon kullanmaya başladım.
Bir gün Şahika Yüksel çekti beni. "Raporuna interseks yazacağım" dedi. Ben yine hastanelerde sürünmemek için bana transseksüel raporu yazın, dedim. Öyle bir rapor yazdı. Rapor tamamıyla çok saçma.

Nasıl yani?

Bence raporda "Bu insan transseksüeldir" yazması yeterli. Çapa Tıp Fakültesi'nin 4 profesörünün onayladığı bir kağıt. Ama Çapa'da öyle bir rapor yazıyorlar ki, giriş tarihinizden itibaren hazırlanmaya başlanmış, bir buçuk sayfa rapor. İlk geldiğinde şöyleydi, sesi enfesti, mimikleri süperdi... Böyle şeyler yazıyorlar. Ve herkeste aynı şey yazıyor. Kurulda herkese farklı sorular soruyorlar. Mesela "Penis ameliyatı olmayı düşünmüyorum" dediğinde, "Neden düşünmüyorsun, erkek değil misin?" diyorlar ve rapor vermiyorlar böyle bir şey söylediğinde.

Lezbiyen, gey, biseksüel olduğunu söyleyen bir trans ile hiç karşılaştın mı hastanede?

Önceki yıllarda hiç yoktu. Ama bu yıl bir kişi var açık olan, eşcinsel trans erkek.

Hastane sürecinin ekonomik kısmı nasıl?

Bundan 2 yıl önce o raporu alabilmek için 700 lira ödeniyordu. Bu parayı ödemek zorunlu.
Grup terapisine girenlerden her ay 25 lira para toplamak zorundaydık.
Diyarbakır'dan, Zonguldak'tan, Denizli'den gelen arkadaşlarımız vardı, otobüs parasını verip, grup terapisi için para veremeyen. Ben de veremiyordum bazen.
Grup başkanlığı yaptırmışlardı bana, herkesten 25 lira topluyordum. Para veremeyen arkadaşları idare etmeye çalışıyordum. Şahika Hanım'a söylüyordum. Listede isim soy isim olduğu için görüyor zaten kimin verip kimin vermediğini. Bütün paralar toplandıktan sonra Şahika Yüksel'e gidiyor.

Bu ödeme ne için yapılıyor, karşılığında herhangi bir makbuz falan alınıyor mu?

Makbuz falan yok. Bu profesörün ve doktorların "mesaisi" adı altında toplanıyor. Doktorlar mesai yaptıkları için 1,5 saat, herkesten 25 lira alıyorlar. 2 yıl önce böyleydi.
Şu anda eğer sigortalıysan, girebiliyorsun, yani sigortadan alıyorlar parayı, kağıt getiriyorsun bu şekilde giriyorsun gruba ama sigortan yoksa 25 lira ödüyorsun.

Yine aynı şekilde terapi grubundan bir kişi mi topluyor?

Evet, grup içinden bir kişi topluyor bu parayı, mezun olan da bir başkasına devrediyor.

Tepki gösteren oldu mu bu konuda?

Oluyor, hatta ben topladığım için beni polise şikayet etmekle tehdit etmişlerdi. "Şahika Yüksel seni sınıf başkanı yaptı, bu paraları topluyorsunuz, sonra cebinize indiriyorsunuz, sen de para alıyorsun biliyorum" gibisinden çok tepkiler gördüm. Ama sadece topluyordum hepsini sonunda Şahika Yüksel'e devrediyordum. 60 kişiden aslında iyi gelir ediyor 25 – 25 TL.
Çapa bir kağıt veriyor size, sokakta bir polis çevirdiğinde o kağıdı gösterdiğinizde hiçbir sorun yaşamıyorsunuz. "Bu kişi şu tarihten beri, psikonevroz sürecindedir, transseksüeldir" yazıyor, altında da profesörlerin imzası var. Gerçekten polise gösterdiğinde "Tamam geç" diyorlar. Okullarda da kullananlar var bu kağıdı.

Sen haklı buluyor muydun bu eleştiriyi peki? Nasıl bakıyorsun?

Aslında haklıydı. "Burada 60 kişiyiz. Hepimiz imza toplasak veya dilekçe yazsak, bir şey yapsak" demiştim. Gerçekten fakir insanlar var grupta. Hormon alamayan insanlar var. 60 kişi imza verse ve herkes "Biz Şahika Yüksel'i şikayet edersek hayatımız kayar, raporumu alamazsam mahkemeye dava açamam" diyenler oldu. Hepsinin korkusu buydu.

Para ödemeyen ya da ödeyemeyenlere ne oluyor?

Aslında parayı verdiğin zaman raporun net oluyor. Mutlaka alma olanağın oluyor raporu.
Raporunu satın alıyorsun yani. Mesela para vermedin üç ay doktor hanım bunu tabloda gözlemliyor. "Parasını vermeyenler bir dahaki terapiye gelmesin "diyor ya da dışarı çıkartıyor. Bu yüzden insanlar borç almak zorunda kalıyor.

Rapor sürecinden sonra isim davası açtın mı?

Çapa'ya ilk gittiğimde hep, "Rapor aldığım zaman her şey bitecek" diye düşünürdüm. Rapor almak da bir şey ifade etmiyor. Çünkü paran varsa varsın, yoksa o raporun bir anlamı yok.
Bu ay isim davası açacağım.

Ameliyatlar konusunda ne düşünüyorsun?

Göğüs ameliyatı ve yumurtalık ameliyatı olmayı düşünüyorum. Penis ameliyatı konusunda çekincelerim var. Ya, yarın bir gün kolum falan... Şunu biliyorum; ameliyat olduğumda klitorisim olmayacak. Haz aldığım noktayı kestirmeyeceğime eminim. Klitorisin üstüne yapsınlar penisi, ama klitorisimi kesmesinler. Trans erkek bir arkadaşım var, sadece göğüs ameliyatı olduktan sonra mavi kimlik alabildi. Şişli Adliyesi'nde dava açtı, ameliyatından sonra mavi kimlik aldı.

Trans erkeklerin sorun alanları nedir? Hangi alanlarda sorun yaşıyorlar?

Okul en büyük sorun. Ben de yaşadım, ama ben şanslıydım.

Pantolon çıktıktan sonra mı okudun?

Ortaokulda bizde pantolon yoktu, şort etek vardı. Erkekler şort giyerdi, kızlar da şort etek. Ben hiçbirini giymedim. Hep eşofmanla giderdim okula. Babam müdürle konuşmuştu, kimliğimle alakalı değildi. Boyumun çok uzun olmasıyla alakalıydı. Babam "Ben bu çocuğuma külotlu çorap bulamıyorum, 1.93 boy, 5 numara külotlu çorap yok" dedi. "Bu yüzden okula eşofmanla gitmesini istiyorum" dedi. Ortaokula hep eşofmanla gittim. Lisede basketbol oynuyordum. Spor sınıfında okuduğum için yine eşofman ya da şortla gidiyordum. Hatta bazen kravat da takıyordum renkli renkli, hoşuma da gidiyordu. Lisede pek açık değildim. Ama bizim sınıfta voleybolcu bir kız vardı, lezbiyendi ve açıktı. Öğretmenlere bile söyleyebiliyordu. "Ben lezbiyenim, kadınlardan hoşlanıyorum" diyordu. Çok hoşuma gidiyordu, bunu söylüyor olması.

Okulda sorun yaşadın mı?

Sınıfımda bir kızdan hoşlanıyordum ve kıza açılmıştım. "Ben erkeğim, bu bedende olabilirim ama aslında erkeğim" dedim. Beni şikayet etmişti "Bunu anlamıyorum, ne olduğu belirsiz, ne demeye çalışıyor anlamıyorum" demişti.

Okul müdürü "Sen ne diye sapıklık yapıyorsun, ne demek ben erkeğim, sen kadınsın" gibi konuştu. Bir gün okula geç kaldığım için bu konuyu yüzüme vurmuştu. Tamamıyla refleks şeklinde bir hareketim oldu. Sopasını tutup ona vurdum. Okulda bayağı alkış koptu. Ben de pardon falan oldum. Aslında yapmak istememiştim. Sonra "Gel bakayım odama" dedi, babamı çağırdı. Aynı gün tasdiknamemi yazdılar. O günden sonra okul hayatım bitti. Dava açmak istedim, aslında haklı bir tarafı olduğunu da düşünüyordum, çünkü vurmuştum ona. Ama kendimi savunmak için vurduğumu düşünmüştüm. Dava da açmadım. Lise bitti benim için, "Okumayacağım" dedim, 5 yıl ara verdim.

Dışarıdan bitirmeyi düşünüyor musun?

Dışarıdan açık öğretime devam etmek istedim, ilk dönem sorun yaşadım. Kimlik kontrolleri zaten çok sıkıntılı bir durum. "Hocam şurada kimlik" demiştim, "Anlamadım, sen ikiz kardeşinin yerine giriyorsun sınava" dedi. "Yok, hocam o benim" dedim. "Ne alaka lan, bu pembe kimlik, tipine bak, kimliğine bak" dedi. Bir bozardım, bir morardım, sınıftaki herkes yüzüme bakıyor, hoca fırçalıyor beni. Bir an "Ben trans erkeğim o yüzden kimliğim pembe" dedim. "Çık dışarı kimliğin mavi olunca gel" dedi. O kadar çok dokundu ki o bana. Orada ağlamaya başladım, lanet olsun dedim. Zaten liseden kovulmuşum, 5 yıl sonra okumaya karar vermişim ve açık öğretimin ilk sınavında bir sorun yaşıyorum. Aşağıda babam bekliyordu. Ağlarken gördü beni. Söyleyemedim ona o an. "Sorun yaşadım, öğretmenle tartıştım" dedim. "Kimliğimden dolayı atıldım" diyemedim. Çok moralim bozuldu. Ertesi yıl da dedim ki "Ben hiçbir zaman lise okuyamayacağım belli ki…"

Günlük hayatta sıkıntıların neler?

Annemle dışarı çıktığımda çok büyük sorunlar olabiliyordu. Ben erkekler tuvaletine girdiğimde annem beni zorla yaka paça kızlar tuvaletine sokmaya çalışıyordu. Oradakiler de *"Abla bu ne ya, bu oğlan çocuğunun ne işi var kadınların içinde, çık dışarı oğlum sen, çık" diyorlardı.* Annem ısrarla kadınlar tuvaletine sokardı beni.

Babam beni küçüklüğümde kendi berberine götürürdü. Sonra annem, *"Saçlarını uzatacak bu"* demeye başladı.
Bir de böyle kuaför evresi yaşadım. Annem kuaföre sokardı mecburiyetten. Bir bakışlar falan böyle. Giderdim saçlarımı kestirmeye, narin narin saçlarımı kesecek mesela. Ben "Abla makine, yok mu?" diye sorardım, o da "Nasıl? Kadın makine vurdurmaz ki kafasına" diyordu bana. "Ben zaten kadın olduğumu söylemiyorum ki" diyordum. Annem de beni çimdiklerdi orada, annemin meşhur çimdikleri...

Hiç kimlik kontrolü, çevirme gibi bir şey yaşadın mı?

Bir gün İstanbul Üniversitesi'ne giderken çevirmeye rastladım. O an öğrenci kimliğim vardı. O kimlikte cinsiyet ibaresi yoktu. GBT'ye baktı, "Geç" dedi ama onun stresi çok büyüktü, kalp atışlarım falan. Anlayacak mı, bir şey diyecek mi, götürecek mi?
Bir kere de kız arkadaş konusunda yaşadım. "Sen 86'lı olduğuna emin misin?" demişti. "Kimliğini göster" dedi. "Kimliğim yok, ben kimlik taşımıyorum." "Sen nasıl bir adamsın, kimlik taşımıyorsun" dedi. Sonra dedim ki kendi kendime; ben sevgililerime de illa ki açılacağım, baştan söyleyeceğim, sonra onun da stresi çok büyük oluyor çünkü.

Sevgilin var mı?

Evet var. Tanıştığımızda açılmadım. Aslında biraz da korktum. Yanında arkadaşları vardı. Şöyle bir şey geçti; iki yakın arkadaşı var, sohbet ederken: "X vardı ya iki kardeşlerdi, bir tanesi kadın olmuş, daha geçen yıl adamdı" dedi.
Hiç tanımadığım insanlar, Allah'ım ya dedim, muhabbete bak. Bir şeyler söylemek istiyorum onu da yapamıyorum.
"Sohbetiniz beni hiç açmadı" dedim. Sonra, "Sen askere gittin mi kardeş?" dedi. "Yok, gitmedim" dedim. "Niye, gey misin? Askere gitmeyenler geylerdir sadece" dedi. Geçiştirdim. Sonra kız arkadaşım geldi, "Sen bu konulardan çok sıkılıyorsun farkındayım" dedi. Sıkıntıdan artık parmaklarımla oynuyorum. Onların muhabbeti de hep küfür, ulan ibne, ulan top ...

Sonra kız arkadaşımı çektim kenara. İlk başta denemek için birkaç soru sordum "Bu arkadaşlarının sohbet ettikleri konu senin için ne ifade ediyor? Naber top, naber ibne demek hoş bir şey mi sence?" dedim. "Onların konuşma tarzı öyle" dedi. "Az önceki sohbet senin için ne anlam ifade ediyor?" dedim. "Ben sokakta görüyorum öyle insanlar ve hiç yargılamıyorum" dedi.

Translar hakkında ne biliyordu?

Çok fazla açılımını bilmiyor. "Olabilir" dedi. "Ben de trans erkeğim" dedim. Afalladı, "Ciddi misin?" dedi. "Trans erkek ne demek bilmiyorum" dedi. Bir hacı geçiyordu önümüzden. "Bak" dedim, "Bunda bayağı bir sakal var" dedim. "Sana göre erkek bu, bu insan trans erkek de olabilir" dedim. "Nasıl yani" dedi. "Bak, insan penisi olduğu için erkek değildir sadece" dedim. "Vajina, penis gibi de olabilir" dedim. "Penis ismi vajina da olabilir, bir şey ifade etmez" dedim. "Bazı insanlar erkektir ama vajinalı doğarlar. Bazı kadınlar kadındır ama penisli doğar. Bazıları vardır ikisi de olur veya hiçbiri olmaz" dedim. Bunu söyledikten sonra bayağı bir dikkatini çekti. "Yani, şu an söyleyeyim, bende penis olması benim erkek olduğumu göstermez" dedim. "Bana göre vajina, penis ibaresi çok farklı bir boyutta, olmayabilir de" dedim. "Senin vajinan da olmayabilir, ben yine seni severim, farklı şekilde de mutlu olabilirim" dedim. "Arkadaşlarınla sohbet ederken çok bozuldum, onlara laf sokmamak için zor dayandım" dedim. Telefondaki trans arkadaşlarımın fotoğraflarını gösterdim. "Umurumda değil bedeninde ne olduğu" dedi. İki aydır birlikteyiz.

LGBT aktivizmi ile ne zaman karşılaştın, neler yaptın?

2009'da İlksen LAMBDA'ya götürmüştü beni.

İlksen'le nasıl tanıştın?

İlksen'le biz Çapa'da tanıştık. Çapa'dayken İlksen'in anlatım tarzı, konuşmaları bana çok daha yakındı. Hep "Derneklere götüreyim seni, tanış, daha sosyal olursun" derdi. Çapa'daki ilk doktor bana

LAMBDA'yı söylemişti. Beni LAMBDA'ya götürdü. Hep bir arayış içindeyim, ilk gittiğimde. Çok fazla insanla konuşuyorum ama etrafımda niye transseksüel yok, sadece eşcinseller var diyordum. Kitaplar alıyorum, kondomlar falan dağıtıyorlar, anlamıyorum böyle. Oradaki insanlara da soramıyorum neden burada transseksüel yok, niye hiç göremiyorum da diyemiyorum, ilk deneyim. Takıldım orada biraz, arada kitaplar okudum, arada sohbet ettim. Toplantılar oluyordu. Onlara katılıyordum. Bir zaman sonra, koca İstanbul'da, bir dernek olamaz, sadece LAMBDA olamaz. Tamam, bu var ama neden bir tane transseksüel birey göremiyorum orada? Neden onlarla konuşamıyorum? Vardır, ama küçüktür falan, ama olmalıdır diyorum. Beni trans kadınlarla tanıştır diyorum ısrarla İlksen'e.

Sen daha çok trans erkek ve trans kadınları mı arıyordun?

Evet. İstanbul LGBT var Taksim'de dediler. Bayağı sevindim. 2009 sonunda geldim. İlk geldiğimde, Ebru, Şevval, Seyhan ve Demet vardı. Dördüyle tanıştım, bana bir huzur geldi. Bir mutluluk vardı burada. Ebru "Burası pazartesi günleri boş oluyor, nöbette kimse yok" dedi. O Pazartesi günü gelmeye başladım.

Trans erkeklerin örgütlenmesini nasıl görüyorsun?

Ben 2009-2010'da Voltrans'ın içindeydim, sonra uzaklaştım. Voltrans biraz şey gibi; belirli kişiler var, belirli kişiler üzerinden politika yapılıyor. Diğerleri arka tarafta kalıyor. Neredensin diye, sorduklarında Voltrans demek yerine İstanbul LGBT demek daha çok hoşuma gidiyor.

Örgütlenme sorunları neler?

Blog sayfası var, ama yüz yüze görüştüğünde çok farklı oluyor. Mesela Voltrans'taki insanlar oldukça açık insanlar, erkekliğin penisten ibaret olmadığını düşünen insanlar. İnsan blog sayfasını görüyor "Aa trans erkekler de var" diyor ama toplantılara gelince, sorgulamaya başlıyor, "Siz ne biçim erkeksiniz" diyor. Böyle çıkanlar da oluyor, sorgulayanlar da.

Peki derneklerden kopma nedenin ne?

Bir ara toplantılar Kadıköy'de yapılmaya başlamıştı. Facebook'da paylaşırlarsa öğreniyordum. Toplantının nerede yapıldığıyla ilgili bir sorun yaşadık, toplantı yeri birkaç defa değişti. Orada suç benim üstüme kaldı. Bu olay çok moralimi bozdu, sitem de etmedim. Bende de kopukluk oldu.

Şu an etkinlikler ne durumda? Voltrans'ın gündeminden haberdar mısın?

Voltrans'ın gündeminden facebook aracılığıyla haberdar oluyorum. Facebook sayfasında ne varsa o kadar haberim var. Bir de şu var; ben transgender konusunu çok bilmiyorum. Bilgili değilim o konuda. Voltrans'ta transgender da var ama Voltrans'taki trans erkekler transgenderlara, fobik de davranabiliyorlar. Bir arkadaşım bu yüzden ayrıldı Voltrans'tan.

Son olarak, kitaba eklenmesini istediğin bir şey var mı diye sormak istiyorum? Trans erkeklerin sorunları ve çözüm önerileri gibi.

Trans erkeklerde belli başlı göz önünde insanlar var. O insanlar olunca, diğer insanlar arkalarda kalıyor. Ben istiyorum ki bütün trans erkekler önde olsun. İnsanlar öne çıkmak isteyebiliyor ama öndeki insanlardan dolayı da arkadan öne geçilemiyor.

Bunu nasıl çözmek lazım?

Ben daha çok dinleyiciyimdir. Çok fazla konuşmam ama bir yanımda da o dinleme sürecini öğrenmek amaçlı kullanıyorum. Şevval röportaj yaparken dinlerim. Bir trans kadını anlattığında, Ülker Sokağı'nı anlattığında dinlerim. Dinlemeyi; birikim oluşturmak için kullanıyorum. Ben bilmediğim bir konuda konuşamam. Her gün herkesten farklı bir şey öğrenebiliyorsun.

Görüşme 7

Kamil: "Ben tek olduğumu düşünürdüm hep, 'Dünyada böyle bir şey olamaz, ben sapık ruhlu biriyim' derdim ve ağlardım..."

Aras: Yaşamını doğumundan bugüne anlatır mısın? Nerede, ne zaman doğdun? Hangi şehirlerde yaşadın?

Kamil - Ben 1988 Erzurum /merkez doğumluyum. 3 kardeşiz, 2 kız kardeşim var. Biri evli diğeri daha küçük. Ben ailemin ilk çocuğu ve tek erkek evlatlarıyım. Babam özel sektörden emekli çok babacan biridir. Annem hemşire, halen görev yapmakta. Çocukluğumdan bu yana hep Erzurum'daydık. Erzurum'da doğdum büyüdüm yani. Sadece üniversite eğitimim için Ağrı'ya gittim. Ağrı'da beden eğitimi ve spor öğretmenliği okudum.

Şu anda ne yapıyorsun?

Geçen yıl mezun oldum, şimdi bir spor stüdyosunda eğitmenlik yapıyorum.

Eğitim hayatında kimliğine dair paylaşmak istediğin, olumlu ve olumsuz olaylardan bahseder misin?

Biz hep olumsuzluklar içindeyiz zaten, eğitim kısmı başlı başına bir sorun. İlkokul kendini tanıma dönemi çok zor geçti benim için. Erkek arkadaşlarıma bakıp imrenirdim, pantolonlarına, oyunlarına, saçlarına... Mesela ilk kez ilkokulda aşık oldum bir kıza, garip duyguydu, adını koyamadığım, içten içe korktuğum ama bir o kadar da beni heyecanlandıran.

Ortaokul da hep aynı geçti. Kıyafetlerim beni rahatsız ediyordu. Sürekli kaçardım okuldan ama yine de derslerim iyiydi. Fırsat buldukça futbol oynardım mahalledeki büyük abilerle. Sevmediğim ders yoktu, beden eğitimi derslerini sabırsızlıkla beklerdim futbol için.

Okul hayatında kıyafet, isim ya da tuvalet kullanma gibi trans kimliğinle ilgili anlatmak istediklerin nelerdir?

Tuvalet en çektiğim sıkıntıydı, gitmezdim, kullanmazdım. Lisede artık bunalmıştım, son sınıfta okulu zor bitirdim. En çok sıkıntım üniversitede başladı. Hocalarım, arkadaşlarım anlayışlıydı fakat yollarda ve resmi dairelerde kimliğim artık benim için büyük bir sıkıntıydı. Çünkü değişimim başlamıştı, artık sakallarım çıkıyor, sesim kalınlaşıyordu. Bunları anlatmak kolay, fakat yaşamak çok zordu.

Sosyal ilişkilerinden bahseder misin?

Sosyal ilişkilerim iyidir fakat yine de kalabalık ortamları çok sevmem ve nedense hep kaçarım.

Trans kimliğinin ne zaman farkına vardın?

Ben kendimi hatırladığım günden bu yana böyleyim, sanırım o da 5 ya da 6 yaş civarı. Açıkçası ilk fark edişimde korku içindeydim, içimi tuhaf hisler bürümüştü ve hep ağlardım çocukken "Neden" diye.

Kendini nasıl ifade ediyordun, kimlere ne zaman açıldın?

Ben tek olduğumu düşünürdüm hep, "Dünyada böyle bir şey olamaz, ben sapık ruhlu biriyim" derdim ve ağlardım. Aileme 15 yaşlarında açıldım. Artık dayanamıyordum, korkularım gitmişti ve erkekliğimi yaşamak istiyordum. Bir çaresi olmalıydı, sonuca ulaşmalıydım, sevdiğim kızlara rahatça açılabilmeliydim.

Ameliyat süreçlerine dair ne zaman ve ne şekilde araştırma yapmaya başladın, trans sürecini araştırırken ne gibi zorluklarla karşılaştın? Hangi ameliyatları oldun, nerede?

Ailem çok sorun etmedi bu durumumu ve hatta hoşlarına gitmeye başlamıştı. Hele benim değişim sürecimde hep yanımdaydılar. Ben çok zorlanmadım, ilk olarak psikiyatri bölümüne götürdüler. Doktor bizi İstanbul'a yönlendirdi ve orada grup tedavilerine başladım. Daha sonra hormon kullandım ve ameliyatlar... 2 ameliyat geçirdim, göğüs aldırma Ankara'da oldu, daha sonra rahim ve yumurtalık ameliyatı ise İstanbul'da oldu. İki ameliyatımı da özel hastanede oldum.

Nasıl, ne zaman ve kimden bilgi alarak hormon kullandın? Şu an geçiş sürecinde hangi aşamadasın?

Hormonu kullanmaya çalışıyorum, yavaş yavaş tabi, fazlası zarar, dozunda olmalı. İstanbul'da grup tedavilerine devam ederken 8. ayımda hormon kullanmaya başladım. Endokrin kontrolünden geçtikten sonra tabii ki. Şu an mahkeme aşamasındayım ve tek ameliyatım kaldı o da penis ameliyatı, bakalım artık... Ben en çok mahkeme aşamasında zorlandım. Bir de ömrüm yollarda geçti neredeyse.

Yasal süreçler ile ilgili kimlik, isim değişikliği gibi konularda bilgin var mı? Nasıl bilgi ediniyorsun?

Yasal süreç çok uzun sürüyor. Aslında pek bilgim yok, ben de uğraşıyorum.

Trans geçiş sürecindeki hukuki mevzuat sence nasıl? Tüm süreçte hastaneler adli makamlar, kurumlarda neler yanlış, neler değişmeli. Sence bu sürecin kolaylaştırılması için neler yapılmalı?

Hukuki mevzuat şöyle; transseksüel yapıda olup olmadığın, üreme durumun ve ameliyat geçirmenin zorunlu olup olmadığına dair heyet raporu isteniyor. Bu konuda haklı olunduğunu düşünü-

yorum, bunlar gerekli. Sadece biraz zamanı kısıtlasalar daha iyi olacak, hastane çok uğraştırıyor.

Ayrımcılığa uğradığını düşünüyor musun? Ayrımcılığa uğradığında neler yapabilirsin, nereye başvurabilirsin?

Ayrımcılığa uğradığımı hem de çok düşünüyorum. Toplumda ikinci plana atılmak beni üzüyor.

Kendini diğer insanlarla eşit haklara sahip olarak görüyor musun?

Tabii ki kendimi diğer insanlarla eşit görüyorum, herkes eşit haklara sahip. Sonuçta demokratik bir ülkede yaşıyoruz. Tabii bazıları bizi kendi akıllarınca ikinci planda görüyorlar. Üzücü.

Mutlu musun, gelecek planların neler?

Ben şu an çok mutluyum. Evlenmeyi düşünüyorum, nişanlıyım. İnşallah haksızlığa uğradığım KPSS'de (Kamu Personeli Seçme Sınavı) bu kez haksızlık yapılmazsa atanıp öğretmenlik mesleğimi yapmak istiyorum.

Kitabı okuyacak trans erkeklere bu süreçte edindiğin deneyimler ışığında neler önerirsin?

Öncelikle bu kitabı kesinlikle okusunlar, çünkü bu süreç öyle basit bir süreç değil. Onlara önerilerim şöyle, sabırlı ve kararlı olmaları gerekiyor ve bu sürece ne kadar erken başlanırsa ameliyatlar da yasal süreç de o kadar erken bitiyor. Onlara başarılar diliyorum. Her şey zamanla bitiyor. Sabır.

Sık Sorulan Sorular

Ege Üniversitesi'nde terapilere başlayacağım, davayı ne zaman açmam gerekiyor?

Davayı istersen önce açabilirsin, istersen sürecin bir kısmını tamamladıktan sonra. Genelde davayı, sürece başladıktan sonra açmayı öneriyorum ben. Hâkimlerin genel tutumları maalesef oldukça önyargılı. Trans geçiş sürecine henüz başlamamış olan kişiler dava açtığında genelde ilk mahkemede sonuç alınamıyor, bu nedenle daha sonra dava açmayı öneriyorum. Böylelikle hem iki defa masraf yapmaktan kaçınmış olunuyor hem de ilk davanın reddedilmesi psikolojik olarak olumsuz bir etki yapıyor. Dava sürecinde avukat tutmana bence gerek yok, dava dilekçeni yazarken birçok insandan yardım alabilirsin, avukat masrafına gerek yok.

Terapi sırasında hormon alımı 6 ay sonra başlıyormuş, bu doğru mu?

Terapi sürecinde hormon kullanımına ne zaman başlanacağı konusunda kesinlikle bir zaman ölçütü yok. Yani doktorun uygun görmezse bir yıl gözlemleme hakkı var. Ancak doktorun ne zaman hormona başlamanı söylese de ilk 3 ay içinde hormon kullanımı dışardan gözlemlenecek değişiklikler yaratmayacak. Bu yüzden örneğin yaz tatilinden 3 ay önce, mart ayında hormon kullanmaya başladığın takdirde iş hayatındaki insanlar tatile kadar büyük bir değişiklik görmeyecekler.

Penis yapımı için koldan mı yoksa bacaktan mı parça aldırmalıyım, hangisi daha sağlıklı?

Penis yapımı için her ikisi de kullanılan bir yöntem, son 6 aydır daha çok koldan ameliyat olan insanlarla tanışıyorum. Tabi ben Ankara'da yaşıyorum, senin yaşadığın yerde hangi doktor hangi yöntemi daha çok kullanıyor bilmiyorum. Her iki operasyonu da geçiren kişilerin deneyimlerinde de bir çok olumlu/olumsuz taraf var. O yüzden bilemiyorum hangisi daha iyi. Senin beklentin nedir? Ameliyat süreçlerinin en önemli kısmı "operasyon" değil. Belki de operasyon en kolay bölümü, önemli olan gerçekten ne istediğini bilmen, kendi bedenini tanıman, tüm yöntemler hakkında doktorundan olumlu/olumsuz tüm bilgilendirmeyi edinmen.

Göğüs ve penis operasyonlarında en başarılı doktorların isimleri nedir?

Ameliyatlar konusunda beklentiler nedir bunu bilmiyorum, o yüzden "iyi doktor" senin için nedir onu da bilmiyorum, bu yüzden doktor önermekten kaçınıyorum. Tüm süreç boyunca ne istediğini gerçekten bilmelisin.

Hormon olarak ne kullanmalıyım? Hormonda birkaç çeşit var mı? Doz ne oranlarda kullanıyorsun, ayda bir mi vuruyorsun?

Genelde şu an kullanılan 3-4 çeşit hormon ilacı var, doktorlar bu ilaçları yazıyorlar ancak bir kısmı piyasada bulunmadığı için muadili olan yani onun yerine kullanılan ilaçları yazıyorlar. Hormon kullanmadan önce mutlaka ve mutlaka karaciğer testi yaptırmak gerekiyor, bu kısım önemli çünkü başka bir şey varsa hormon kullanımının olumsuz etkileyeceği ya da tetikleyeceği bir rahatsızlığın varsa, buna göre hareket etmiş olursun. İkinci olarak hormon kullanımında önemli konulardan biri hormonların etkileri ve sonuçlarının kişiden kişiye değişiyor olması standart bir sonuç beklentisi genelde hayal kırıklığı olur, örneğin ilk iki ayda sakalı çıkmaya başlayan biri olduğu gibi, ilk 6 ay sadece sesi kalınlaşıp diğer etkileri gösterip hiç saçı sakalı çıkmayabiliyor. 2 ay ile 3 ay

sonra adet kanamasını duruyor dediğim gibi bu konuda da kişi ile ilgili değişiklikler olabilir. Örneğin 45. gün bir gün kadar kanama olabiliyor ama 3. ayda tamamen kesildiğini söyleyebilirim. Hormon kullanırken bir anlamda erken bir menopoz yaşadığını düşün. Bedenin bunu dışardan gelen bir ilaçla hızlandırıyor bu yüzden bir takım sıkıntıların olabilir, vücudunun hormona uyum sağlaması vs. bunlar önemli konular. Tüm süreç boyunca senin vücudunu sürekli dinlemen, anlaman gerekiyor, kendinle ilgilenmen gerekiyor hormonun kendi bünyendeki etkisini en iyi sen anlayabilirsin.
Bu bahsettiğim 3-4 hormonun kullanımı şöyle; ilaç şeklinde alınabilir, jel şeklinde sürülerek ve diğer ikisi iğne vurdurarak alınıyor. Genelde çevremdekiler iğne vurdurmayı tercih ediyor. Jel kullanımında hijyen vs. sorunu oluyor, bir de uzun süre bu jeli sürüp bekleme kısmı biraz sorunlu, hap konusunda da hem miktar olarak çok fazla almak gerekiyor günde 4 tane örneğin karaciğeri fazlasıyla yoran bir şey o yüzden benim de çok önerdiğim bir yöntem değil.
Hormon iğneleri 21 günlük periyotlarla alınıyor, bir diğeri 3-4 ayda bir alınıyor. Bu iki hormon birbirinin yerine ikame olarak kullanılıyor genelde ikisi arasındaki fark şu; ilki reçetesiz ve ucuza satılıyor, sporcuların da kullandığı bir takviye hormon, genelde ilk 6 ay bu hormon kullanılıyor, diğeri ise 3-4 ayda bir kullanılan pahalı bir ilaç. Son olarak hormon kullanırken en önemlisi kişinin kendini tanıması, bedenini tanıması ve kendi tedavi yöntemini kendi sosyal, psikolojik, ekonomik koşulları dâhilinde yürütmesi. Sürecin tamamı zor geçen, direnç isteyen bir süreç.

93 doğumluyum. İlk önce göğüslerimi aldırmakla başladım. Belki hata yaptım bilmiyorum ama küçültme işlemi oldu bu tamamen almadılar. Devlet hastanesi olduğu için kabul etmediler. Yaklaşık 1 sene oluyor. Şu an fazlasıyla ameliyat izi var. Ama rahatım. Biraz olsun rahatladım.. Yaklaşık 3 ay önce yeni ismimi elime aldım. Uniseks isim istediler. Benim istediğim hormon aldıktan sonra kendi vücuduma kavuşmak, kimliğimin mavi olması, her

şeye en başından başlamak. Aileme açılalı 7 yıl kadar oldu. Annem ve kardeşim beni kabul ediyorlar. Ama annem hormon kullanmamı istemiyor. Zarar göreceğimden pişman olacağımdan korkuyor. Ama ben şiddetle hormon kullanmak istiyorum. Hatta zorunda olduğumu düşünüyorum. Bu şekilde hiçbir şey yolunda gitmiyor... Bana yardım edersen sevinirim.

Selam, anladığım kadarıyla süreç senin için bayağı dolambaçlı olmuş. Yine de sana önce sıradan prosedürün nasıl olduğunu anlatayım sonrasında senin durumunla ilgili birkaç önerim olacak. Genelde bana danışmanlık için bir şeyler soranlara sürecin nasıl ilerlediğine dair bilgileri olup olmadığını soruyorum, bu konuda bilgili olmak çok önemli, senin seçeneklerin arasında olsun veya olmasın tüm sağlık hukuk süreçlerini bilmen gerekiyor.

Prosedür şu şekilde işliyor: 18 yaşını doldurduktan sonra ikamet ettiğin yerdeki mahkemeye "cinsiyet değiştirmek" için başvuruyorsun. Mahkeme senden bilirkişi raporu istiyor, yani transseksüel olup olmadığına dair ikinci bir görüş istiyor, bu görüşün de bir üniversite hastanesinden gelecek kurul kararıyla olması gerekiyor. Yani mahkeme hastaneye sevk ediyor ve bu raporun sonucunu beklemek üzere hastaneye sevk edilmiş oluyorsun. Mahkeme için ilgili yasa aşağıdaki gibi:

Türk Medeni Kanunu 40.maddeye göre; "Cinsiyetini değiştirmek isteyen kimse, şahsen başvuruda bulunarak mahkemece cinsiyet değişikliğine izin verilmesini isteyebilir. Ancak, iznin verilebilmesi için, istem sahibinin on sekiz yaşını doldurmuş bulunması ve evli olmaması; ayrıca transseksüel yapıda olup, cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunluluğunu ve üreme yeteneğinden sürekli biçimde yoksun bulunduğunu bir eğitim ve araştırma hastanesinden alınacak resmi sağlık kurulu raporuyla belgelemesi şarttır. Verilen izne bağlı olarak amaç ve tıbbi yöntemlere uygun bir cinsiyet değiştirme ameliyatı gerçekleştirildiğinin resmi sağlık kurulu raporuyla doğrulanması halin-

de, mahkemece nüfus sicilinde gerekli düzeltmenin yapılmasına karar verilir."
Burada önemli olan bir şey var, davayı nerede açtığın, yani nerede yaşadığın. Uygulamada şöyle bir sorun var, örneğin Ankara'da mahkeme Hacettepe Hastanesi'ne yönlendiriyor, Hacettepe'de bu konuyu gayet iyi bilen doktorlar var, translarla uzun yıllardır çalışıyorlar. Hacettepe bu şekilde mahkeme kararı ile gelen bir hastanın dosyasını kişisel olarak yürütüyor. Ancak İstanbul Çapa'da mahkemeden sonra tüm translar grup terapilerine katılıyor. Özetle hastane sürecinde standart bir uygulama yok. Bu durum birçok zorluğu beraberinde getiriyor. Devam edersek tıbbı süreçlerde çok önemli birkaç şey var, birincisi psikiyatri süreci, her nerede olursan ol mutlaka bir psikiyatristle görüşeceksin ve kendini doğru bir şekilde ifade etmen çok önemli. Elbette karşındaki doktor da çok önemli, bu konuda bilgili değilse eğer senin onu bilgilendirmen gerekiyor.

Kadın doğum servisine gideceksin, burada hem şu anki sağlık durumun hem ameliyat için geçireceğin süreç ile ilgili muayenelerden geçeceksin. Bir diğeri plastik cerrahi, burada da doktorlar ameliyat teknikleri ve bunun gibi konularda seni bilgilendirecek. Bunun dışında endokrinoloji servisine gideceksin, bu hormon kullanımı ile ilgili hazır olup olmadığın konusunda psikiyatriye görüş verecek olan servis.

Şimdi genel olarak bu tedaviyi aldıktan sonra heyet toplanıyor, bu heyetten mahkeme için bir rapor çıkıyor, bu rapor trans kimlikte olduğuna dair bir nevi mahkemenin istediği "bilirkişi" raporu ve sonrasında operasyonları geçiyorsun. Bu operasyonlar sırasında henüz kimlik rengi değişmediği için sağlık sigortasından yararlanabiliyorsun. Hastanede geçirilen süre dediğim gibi bir çok şeye bağlı; nerede olduğun, yaşın, doktorların yaklaşımı, ameliyata engel başka bir rahatsızlığın olup olmaması gibi. Senin durumuna gelecek olursak, geçirdiğin operasyonu hangi tanı ile geçirdin? Yani daha önce trans kimliğinle ilgili geçirmiş olduğun

bir sağlık süreci var mı? İkinci olarak şu an sürece başlayacaksan ne yapmak istiyorsun? Söylediğin gibi tüm ameliyatlarını olmak ve kimliğini değiştirmek istiyorsan sana önerim öncelikle oturup sakin bir şekilde hayatını nasıl kurgulayacağınla ilgili bir kez daha gözden geçirmen. Bunu sakın trans mısın gerçekten ya da ameliyat olmak istiyor musun gibi algılama. Neyi, ne kadar, ne zaman, hangi koşullarda yapacağın tamamen sana kalmış. Bunlara doğru bir şekilde karar vermek için olabildiğince çok insandan fikir alman iyi olur, herkes süreci kendi aile koşullarına, ekonomik koşullarına göre kendisi belirlemeli.

Aklıma gelen birkaç öneri de şöyle: ameliyat hayatının önemli bir parçası gibi gözükse de sonrasında da seni bekleyen bir çok şey var, sadece buna yoğunlaştığımız için genelde sonrasını pek düşünemiyoruz. Birçok trans arkadaşımla bu sorunu yaşadık. Ameliyat olayım ve ne olursa olsun diye düşünüyoruz, bu kesinlikle yanlış. Çok yanıltıcı. Bu senin hayatın ve her şeyi feda etmek zorunda değilsin, senin bedeninde olacak bir değişiklik için en iyisini en doğrusunu seçme hakkına sahipsin.

Acele edecek hiçbir şey yok, olabildiğince doktorları araştır, diğer transların deneyimlerini dinle ki bir sürü farklı şeyle karşılaşacaksın, son olarak ailene açık olman çok iyi senin için, onlara da zaman ver, onlar için de zor bir durum. Daha çok sen yönlendirmeye, anlatmaya, öğretmeye çalış.

Trans Erkek Rehberi

Trans geçiş süreci her birey için yaş, eğitim, sağlık gibi koşullara bağlı olarak kişisel yürütülen bir süreçtir. Her bireyin kişisel farklılıkları trans geçiş sürecini etkilemektedir. Bu nedenle sıkça sorulan "Bugün sürece başlasam mavi kimliğimi ne zaman alabilirim?" sorusunu net bir cevabı yoktur. Süreç temel olarak hukuk ve sağlık olmak üzere iki ana eksende yürütülmektedir. Uygulamadaki farklılıklar mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin üniversite hastanelerinin olduğu şehirlerde hekimlerin ve sağlık personelinin donanımı, teknik yeterlilikleri farklı farklı olmaktadır. Trans geçiş sürecini başlatmak için yasada belirtilen şekliyle 18 yaşını doldurma şartı aranmaktadır. İlgili yasa şöyledir: *Türk Medeni Kanunu MADDE 40.- Cinsiyetini değiştirmek isteyen kimse, şahsen başvuruda bulunarak mahkemece cinsiyet değişikliğine izin verilmesini isteyebilir. Ancak, iznin verilebilmesi için, istem sahibinin on sekiz yaşını doldurmuş bulunması ve evli olmaması; ayrıca transseksüel yapıda olup, cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunluluğunu ve üreme yeteneğinden sürekli biçimde yoksun bulunduğunu bir eğitim ve araştırma hastanesinden alınacak resmî sağlık kurulu raporuyla belgelemesi şarttır. Verilen izne bağlı olarak amaç ve tıbbî yöntemlere uygun bir cinsiyet değiştirme ameliyatı gerçekleştirildiğinin resmî sağlık kurulu raporuyla doğrulanması hâlinde, mahkemece nüfus sicilinde gerekli düzeltmenin yapılmasına karar verilir.*

18 yaşını doldurmuş kişiler cinsiyet değişikliği talebiyle mahkemeye başvuruda bulunabilir. Mahkeme kişinin transseksüel yapıda olup olmadığını belirlemek için üniversite hastanesinden heyet raporu istemektedir. Bu nedenle hukuk ve sağlık süreçleri eş zamanlı olarak yürütülmektedir. Mahkemenin sevk ettiği üniver-

site hastanesinden öncelikle kişinin genel sağlık taraması yapılır. Bunun ardından psikiyatri, endokrinoloji, kadın doğum ve plastik cerrahi servislerinin ortak gözlemleri sonucu heyet raporu düzenlenmektedir. Ancak uygulamada özellikle metropoller ve kırsal alandaki farklılıklar bir takım sorunlara neden olmaktadır. Örneğin Erzurum'da dava açan bir kişi sağlık kurumunun olmaması nedeniyle Ankara'ya yönlendirilebilmektedir. Sürecin yaklaşık 1 yıl olduğu düşünülürse çeşitli ekonomik ve sosyal sorunlar ortaya çıkacaktır. Deneyimlerimiz farklı şehirlerdeki kişilerin sağlık hizmeti almak için zorunlu göçe maruz kaldığını göstermiştir. Bir başka sorun ise hekimlerin tıp eğitimi sırasında transseksüellik hakkında yeterli eğitim almamaları ve bu nedenle kişiyi yönlendirmek ve sürecini yönetmek konusunda beklenen rehberlik hizmetini sağlayamamalarıdır. Trans geçiş süreci devlet güvencesindedir. Sağlık sigortası ile ameliyatlar ücretsiz olarak yapılmaktadır.

Tıbbi Süreç

1-Psikiyatri

Psikiyatri servisi başvuruda bulunan kişinin transseksüel yapıda olup olmadığını anlamak için çeşitli ölçütler kullanmaktadır. Psikiyatri el kitabı olan dsm4 kriter alınır. Yukarıda bahsettiğimiz gibi hekimin trans algısı süreçte oldukça önemlidir. Dünyadaki ve Türkiye'deki trans hareket transseksüelliğin hastalıklar listesinden çıkartılması ve dsm4'ün güncellenmesini talep etmektedir. Konuyla ilgili ayrıntılı bilgi için stp2012 sayfasını inceleyebilirsiniz. Burada kişinin cinsiyet ifadesi dikkate alınmalıdır. Ana akım psikiyatrinin bir iktidar alanı olarak trans bireylerin geçiş sürecinde çeşitli ayrımcılık pratikleri ürettiği bilinen bir gerçektir. Bize göre psikiyatrik süreç kişinin cinsiyet kimliğine dair karar verici olmak yerine kişinin bu süreçte okul, aile, iş hayatı, sosyal çevresi ve bedeniyle kuracağı ilişkide yaşayacağı çatışmaları çözecek bir işleve sahip olmalıdır. Kişiler ana akım psikiyatrinin ölçülerine göre trans olduklarını "kanıtlamaya"

zorlanmamalıdır. Örneğin ana akım psikiyatri trans bireylerin cinsel yönelimlerini dikkate almamakta ve tüm trans bireyleri heteroseksüel kabul etmektedir. Transseksüellere yönelik psikiyatrik gözlemin bu haliyle zorunlu olduğunu savunan hekimlere eşcinselliğin de 40 yıl önce hastalık listesinde olduğunu ve halen çevremizde eşcinselliği hastalık olarak gören hekimlerin olduğu hatırlatılmadır. Her şey gibi tıp da bir iktidar alanı olup egemenin söylemlerini üretebilmektedir.

2-Endokrinoloji

Trans geçiş sürecinin önemli aşamalarından biri de hormon kullanımıdır. Endokrinoloji servisinde çeşitli testler uygulanarak kişinin hormon kullanımı için bir takvim belirlenir. Hormon kullanımı doktor gözetiminde yürütülmelidir. Hormon kişinin beden yapısını etkilediği kadar ruhsal yapısını da etkilemektedir. Trans bireylerin kendi ifadesiyle hormon kullanımı erken bir menopoz sürecine benzetilebilir. Hormon ilaçları piyasada ucuz ve ulaşılabilir ilaçlardır bu nedenle özellikle ergenlik dönemini tamamlamamış kişilerde kontrolsüz kullanımı ciddi sağlık sorunlarına yol açabilir. Karaciğerin tahrip olması başta olmak üzere bilinçsiz hormon kullanımı yaşam kalitesini düşürüp kişinin sosyal ve psikolojik dengesine zarar verebilir, çeşitli sağlık sorunlarının önünü açabilir. Bu nedenle doktor gözetiminde kullanılması gerekliliği vardır. Aktarılan deneyimlerde bir an önce istenilen görüntüye kavuşmak için bilinçsiz şekilde hormon kullanımı geri dönüşü olmayan sağlık sorunlarına yol açmıştır. Hormon kullanımının genel olarak trans erkeklerde erkek fenotipi kıllanma, sesin kalınlaşması, vücudun kaslanması, adet kanamasının kesilmesi gibi etkileri vardır. Hormon kullanımı kişiseldir. Örneğin hormon kullanan iki kişiden birinde üçüncü ayda sakallar çıkmaya başlıyorken diğer kişide bu süreç altı ayı bulabilir. Genel olarak ikinci aydan sonra adet kanamaları kesilir. Hormon kullanımı beslenmeyi de içine alan tüm gündelik pratikleri kapsayan bütüncül bir süreçtir.

3-Jinekoloji

Trans erkekler genellikle kadın doğum servislerine gitmek konusunda oldukça çekingen davranmaktadır. Ortak deneyimler vajinal muayene konusunda çekinceli davrandıklarını göstermektedir. Jinekoloji servisi ameliyat öncesi kişinin muayene ve gözlemlerini yürütmektedir. Yasal mevzuatta trans bireylerin üreme yeteneğinden yoksun olma koşulu aranmaktadır. Ancak bu kriter başlı başına kişinin trans varoluşunu zorunlu kısırlaştırmaya indirgemektedir. Üreme yeteneğinden yoksun olma koşulu insan haklarına aykırıdır.

4-Plastik Cerrahi

Trans erkeklerin ameliyatları üç aşamadan oluşur; göğüslerin alınması (mastektomi), rahim, yumurtalık alınması ve penis oluşturulması. Göğüs ameliyatı birkaç farklı teknikle yapılmaktadır. Cerrahi operasyonla meme dokusunun alınması ve meme çevresinin kesilerek küçültülmesi ile yapılır. Bu teknikle her iki memede ters T şeklinde ameliyat izleri kalacaktır. Başka bir yöntem liposakşın ile meme dokusunun alınmasıdır. Daha az iz kalması nedeni ile son yıllarda sıkça tercih edilen bir yöntemdir. Göğüs ameliyatı trans erkeklerin görünürlük açısından gerçekleşmesini istedikleri en önemli ameliyattır. Göğüs ameliyatı toplumsal görünürlük açısından geçiş sürecinin önemli bir adımını oluşturur. Genel olarak öncelikle bu ameliyatın yapılması trans erkeklere sosyal uyumları açısından bir hareket alanı kazandırır. Yaklaşık iki-üç saat süren bir ameliyattır. Ameliyat sonrası yaklaşık bir hafta kişisel bakım açısından desteğe ihtiyaç duyulur. Ameliyat sonrası iyileşme süresi 3-6 ay arası değişmektedir. Yumurtalıkların alınması ve penis oluşturulması; bu ameliyatlar kişinin beden yapısı sağlık durumu, kullanılacak teknik açısından çok çeşitlidir. Genellikle kol veya bacak bölgesinden alınan dokularla penis oluşturulur. Yaklaşık sekiz-on saat süren bir ameliyattır. Ameliyat sonrası yaklaşık bir ay tuvalet ve kişisel bakım açısından desteğe ihtiyaç duyulur.

Hastanenin ilgili bölümlerinde yürütülen bu süreç sonunda heyet toplanır, tüm servislerdeki sonuçlar hekimler tarafından değerlendirilir ve mahkemeye tavsiye niteliğinde bir heyet raporu sunulur. Bu rapor sonucu mahkemeye bildirilir ve alınacak mahkeme kararı ile kişi ameliyat süreçlerini tamamlar. Mahkeme kişinin "erkek" olması yönünde karar verdikten sonra kişisel belgeleri nüfus dairesi ve ilgili kurumlara gönderir.

Nüfus kaydında yapılacak değişiklikten sonra kişi hukuki olarak mavi kimlik taşıyan bir erkektir. Dolayısıyla miras, aile hukuku, iş hukuku ve askerlik gibi konularda bir erkek olarak muamele görecektir. Örneğin emeklilik yaşı "yeni cinsiyetine" göre belirlenecektir. Mavi kimlik alan kişi nüfus kaydı değişikliği nedeniyle askerlik hizmeti için askerlik şubesine çağrılacaktır. Trans erkekler askere çağrılmakta ancak askerlik yapmamaktadırlar. Bu süreçte eşcinsel erkeklerinkine benzer bir şekilde rapor almaktadırlar. Nihai olarak trans erkekler askere gitmeseler de rapor alma sürecinde çeşitli şekillerde ayrımcılığa uğramaktadırlar. Örneğin transseksüel olduğu için askerlik şubesine ilk gidişinde rapor alan insanlar olduğu gibi birkaç defa muayeneye giden çeşitli psikiyatrik denetimlere tabi tutulan trans erkekler de vardır.

LGBT Hareketin Ötekileri: Transerkekler

Barış Sulu

"Çocukken bir erkeği seveceksem kadın olmam gerekiyor zannederdim, artık bir insanı seveceksem kendim olmam gerektiğini biliyorum!"

***

Sizlere yazımın başlangıcını şurda şurda doğdum, ilkokula şurada gittim, annem ev hanımı babam memurdu diye yapmak istemiyorum. Kişisel hikayeme o çok sorguladığım "şey"den başlayacağım. Dönüm noktalarımı ve bunun üzerinden kişisel erkeklik algımı sizi sıkmadan anlatacağım.

Bir pipim olduğunu anladığımda yeni sünnet olmuştum. Hikaye de böyle başladı zaten. Sargılanmış yerimi pamuk balyalarının arasında mahalle arkadaşlarıma gösterdiğimde, daha doğrusu onlar sünnet ertesi pipimin halini merak ettiklerinde 7 yaşındaydım.

Bunun yanında, evcilik oynarken anne rolünü üstleniyor, sabahları evdekiler uyurken salonun ortasına çarşaflardan çadırlar inşa ediyor, o çadırların içinde Ahmet Kaya, Ferhat Tunç ve Selda Bağcan dinliyor, perdelerden gelinlik yapıyor, alt komşunun halı tezgahında ilmek atıyor, bahçedeki incir ağacının tepesine çıkıp saatlerce oturuyor, okulda sıranın altında parmağımı emmemek için türlü mücadeleler veriyor, annemin işlettiği, pazar yerinin yanı başındaki kırtasiye dükkanımızda lazımlığı kullanıyor, pamuk balyalarının üstünde oynamaktan zevk alıyor, derenin kenarında bolca olan

kenkerlerin köklerini yemek için can atıyor, Kara Şimşek saatinde oyunu bırakıp koşarak eve yetişiyor ve terkedilmiş zeytinyağı fabrikasının gizli köşelerini keşfediyordum.
Sünnet olduktan sonraki ilk işim elbette mahalle arkadaşlarıma sargılı pipimi göstermek değildi, onu önemsemeden bahçedeki salıncağa binmekti. O an bende bir tuhaflık olduğunu sezmeliydim.
12 yaşıma geldiğimde sınıfta büyüyünce ne olacağımızı soran öğretmene benim gibi "astronot olmak istiyorum" yanıtını veren çocukla tanıştım.

Bu yanıt bizi çok yakınlaştırdı. Sınıfta aynı sırayı paylaşmaktı ilk eylemimiz. Ardından evlerimize gidip gelmeye, birlikte okul dışında da zaman geçirmeye başladık. İkimiz de beden eğitimi derslerinde soyunma odasından en son çıkıyor sonra erkeklerle futbol değil de kızlarla yakan top oynuyor ve onlarla zaman geçiriyorduk.

Ortaokul ikinci sınıfta her teneffüs üst sınıftan bir çocuğu takip ediyorduk, o neredeyse biz de oradaydık, onu izlememizi sonunda farketmiş olmalıydı ki bir gün okul çıkışı arkadaşlarıyla beraber dikildi karşımıza, "beni neden takip ediyorsunuz, ibne misiniz lan" diyerek malum yerime dizini geçirdi. Cinsel organımın olduğunu bana tekrar hatırlatmıştı yediğim o diz. Erkek-kadın kavramlarını bu olaydan sonra daha net sorgulamaya başladım.

Sonra ikimiz de tiyatrocu olmak istedik, belediyenin tiyatro topluluğuna girdik, Her kasaba tiyatrosu gibi biz de "Ah Şu Gençler"i sahneledik... Sonrasında tiyatro sınavlarına bile girdik, (ben İzmir'de girdim, o İstanbul'da) ama kazanamadık...

16 yaşımıza geldiğimizde o arkadaşımla İstanbul'a bir akrabasının sünnetine gitmiştik. Taksim Gezi Parkı'nı nedense ziyaret etmiştik. Ününü bilmediğimiz parkta peşimize takılan orta yaşlı bir erkekten "yarın aynı yerde buluşuruz" diyerek kurtulabilmiştik. Hatta o dönemde seks işçileri için çalışan Kadın Kapısı'nın

"Gacı" isimli dergisi elimize geçmişti. Ben İstanbul'dan döndüğümde Gacı dergisine abone olmuştum ve seks işçilerinin sorunlarını anlatan, seks işçileri için faydalı bilgiler veren, müşteriden nasıl korunacağını resimlerle anlatan dergi iki yıl boyunca düzenli olarak kapalı zarfta adresime postalanmıştı. Kaos GL dergisiyle tanışmam bu olayın sonrasındaydı, bir derginin kapağında iki erkeğin öpüştüğü fotoğrafı gördüğümde büyük heyecana kapılmıştım ve hemen satın almıştım.
Ama bizde bir "tuhaf"lık olduğunu 17 yaşımıza kadar konuşmadık. O arkadaşımın yaşadığı bir deneyim eşcinselliğimizi konuşmamızın önünde engel olmuştu. Arkadaşımın din-günah algıları üzerinden konuşmamızı istemeden erteledik. İleride açıldıktan sonra kimliğimi bu kadar bastırdığı için özür diledi.

İlhan Arsel'in "Şeriat ve Kadın" kitabını da o dönemde okumuştum. Ardından Kuran-ı Kerim'in Türkçe mealini. Tek tek not almıştım Kuran'ın kadınlarla ilgili kısımlarını ve anneme koşmuştum; "Anne, Kuran-ı Kerim erkeklere hitaben yazılmış, sana hitaben yazılmamış ki, sen neden inanıyorsun bu dine, seni muhatap almıyor, erkeklere kadınlarınıza şunu şunu yapın, böyle davranın deyip duruyor" demiştim, annemin yanıtını da hiç unutmam; "Tövbe, tövbe, oğlum böyle soruları nereden bulursun?"

İlk feminist sorgulamam hatırladığım kadarıyla böyleydi.

Çocukluğumda bu sorulara yanıt bulmaya çalışırken bir taraftan da aktivist kimliğimin tohumlarını atıyordum. Devletin nükleer santral kuracağını öğrendiğimde verdiğim tepki de ilk aktivist davranışımdı. O dönemde yayınlanan tüm günlük gazetelere birer zarf yollamıştım, zarfta nükleerin ne kadar tehlikeli olduğunu örnekleriyle anlatan birer dosya bulunuyordu. Sıkılmadan, üşenmeden tüm o zarfları tek tek hazırlayıp postaladım. Hatırladığım ilk bireysel farkındalık yaratacak eylemimi gerçekleştirdiğimde 17 yaşındaydım.

17 yaşıma kadar dini, erkekliği, kadınlığı, farklı olmayı, evliliği, toplumu sorguladım.
Eşcinsel olarak kendime açılmam da bu döneme denk gelir. Kendime "Eşcinselim" dediğimde Milas'ta üniversite 1. Sınıfta okuyordum. Kendime açılmamın hemen ardından Ankara'ya okumaya giden çocukluk arkadaşıma durumu anlatan bir mektup yazdım. O da bana ilk mektupta erkek arkadaşından bahsetti. Sanki yıllardır herşeyi konuşup halletmişiz gibi konuyu normalleştirmiş ve bu şekilde cinsel kimliğimizin ismini koyuvermiştik. Ancak bana yazdığı 9 Haziran 1997 tarihli mektupta; "Lütfen sonradan pişman olacağın şeylerin üzerine ısrarla gitme. Ruhuna ve bedenine saygıyla davran" cümlesi o yaşlarda eşcinselliği nasıl algıladığımızı özetliyor. Aradan geçen birkaç aylık süreçte gönderilmiş başka mektuplarda şu cümleler de var: "İlk ilişkimi de yaşadım dostum. Çıplaklığımdan ve bedenimden utanmıyorum." Ve gey barın keşfedilmesi de bu seneye denk geliyor: "Sonunda Graffitti'ye gittim. Senin de tahmin ettiğin gibi iğrenç bir yerdi." Eşcinsellik cinsellikle maalesef kafalarda da ayrılamadığından "gey barlar 'et pazarı'dır" algısı da o yaşlardan itibaren oluşuyor. Gey barlara gittiğinizde de bunun dışında bir şey göremediğiniz için düşünceleriniz perçinleniyor. Eşcinselliği sadece cinsellik olarak yaşamak isteyen ya da sadece bundan ibaret sanan heterolar olduğu kadar eşcinseller de mevcut olduğu sürece gey barlar et pazarından öteye geçemeyecek. Bu gece birisiyle seks yapmalıyım, o yönümü bir gecelik doyurmalıyım, eşcinselliğimi dört duvar arasında gizli gizli yaşamalıyım fikrinden öncelikle eşcinsellerin kurtulması gerekiyor.

Milas'taki arkadaşlarımdan en samimi olduğum kişiye (açıldığım ilk heteroseksüel erkek ayrıca) bunu söylediğimde babamın siyah uzun pardösüsü üzerine toplumsal mesajlar içeren rozetler takıyordum. Arkadaşım "Merak etme Barış ileride düzelirsin mutlaka" diye teselli etmişti beni. Kendisiyle yıllar sonra internet sayesinde karşılaştığımızda bir LGBT derneğinin başkanıydım ve ona "Düzelmedim, hatta eşcinselliğim daha da ilerledi, dernek

başkanı oldum" diye ironik bir mesaj yazdım, sonrasında benimle bir daha iletişim kurmadı.

Ankara'da Kaos GL'nin haftalık toplantılarına katılmaya başlayan arkadaşım Ankara ortamını ballandıra ballandıra anlatıyordu. Ankara harikaydı, eşcinseller için cennetti, seks dışında aşk da vardı... Cinsel kimliğimin ve çıkıntı olmamın verdiği hazla ve arkadaşımın verdiği gazla okulu bıraktım ve cinsel kimliğimi özgürce yaşayabileceğim Ankara'ya gitmek için sınavlara tekrar girdim.

Sınavlara tekrar girme sürecimde babamın da öğretmenlik yaptığı dershaneye kayıt oldum ve sınıfta benim gibi çıkıntı olan Belgün ablayla tanıştım. Şöyle ki, Belgün abla küçük yaşta evlendirilmiş, kendi işini yapan bir kadın olmak isterken kendini kocasının kollarında buluvermiş, iki de çocuk doğurmuş ama artık ailesinin, kocasının ve çocuklarının istediğini değil kendi istediklerini yapmanın zamanının geldiğine karar vermiş idealist bir kadındı. Lisedeyken hentbol takımında olduğunu ve profesyonel hentbolcu olabilecekken toplumsal cinsiyet algısı yüzünden ailesi tarafından istemeden, gönülsüz bir şekilde evlendirildiğini anlatırdı. O Nazilli'ye bir saatlik mesafede olan her gün okula Nazilli'den gidip gelebilmek için -Sınırlarını genişletmesine ancak bu kadar izin vermişti başındaki erkekler- Denizli Pamukkale Üniversitesi Türkçe Öğretmenliğini yazdı ve kazandı, bildiğim kadarıyla da okulu bitirdi. Ben Hacettepe Üniversitesi Sınıf Öğretmenliğini kazandım ve Ankara'ya taşındım.

Bir eşcinselin başka bir eşcinseli bulduğunda dünyada sadece kendisi olmadığını anlayıp derin bir oh çektiği zamanlardı. Ankara o kadar hızlıydı ki, Ankara'da o kadar çok eşcinsel vardı ki ilk gecemde biriyle seks yapmıştım. Seks yapmak çok doğal, seks yapabilecek birilerini bulabilmek çok kolaydı. Sonradan anladım ki bu küçük gey ortamında birbiriyle yatmayan kimse kalmamıştı! Ankara'ya geldiğimin üçüncü günü Kaos GL toplantısına katıldım. Orada da çıkıntılığımı yaptım ve konu seks işçiliğinden açıldığında ben de söz aldım. "Orospuluk dünyanın en

zor, en onurlu işi" cümlesini kurmam ile madilenmem bir oldu. Kaos GL'den biri bana yanıt vermişti; "Dünyadaki tüm işler zor ve onurlu, özellikle orospuluk zor diye öne çıkartmaya hiç gerek yok." O zamanlar Kaos GL'nin bir mekanı olmadığı için kafelerde toplantılar alınıyordu ve 70-80 kişi katılıyordu toplantılara, ilk kez o kadar kalabalık bir eşcinsel grubunun içine giren ben, o kadar kişinin içinde sosyalleşmeye çalışırken "sen daha yeni geldin sus çok konuşma" olarak algılamıştım bu yanıtı. Şimdilerde düşünüyorum da benim gibi inatçı olmayan birisi bin bir zorlukla ve mücadeleyle geldiği toplantıyı bu yanıtın ardından terk eder. Sanırım birçok kişi de buna benzer yanıtlar nedeniyle katıldıkları ilk toplantıdan sonra LGBT hareketle ilişkilerini kesti ve artık LGBT hareket içinde değiller.

Madilik kültürünü tattıktan sonra inatla toplantılara gidip gelmeye ve madilik kültürünü öğrenmeye başladım.

Bir taraftan da cinselliğimi rahatça yaşadığımı düşünüyor ve algılarım değişiyordu. Ankara'ya gelmeden önce bir erkeği seveceksem mutlaka kadın olmam gerektiğini zannediyordum. Bir erkeği yalnızca bir kadın sevebilir ya da tam tersi, ben de erkeklerden hoşlandığıma göre ileride kadın olacaktım! İlişkilerimde de bunu performe ediyordum. Ulaşabildiğim bilgiler ne yazık ki bana bunu anlatıyordu. Hatta daha da ileri gideyim penisimi seks sırasında kullanabileceğimi 22 yaşında öğrendim. Bedenimde bir yerlerimden rahatsız değildim, neden sürekli rahatsız olmam gerektiği bilgisi pompalanıyordu? Erkeksi geyler feminen geyleri dışlıyorlardı, kendi algılarına göre "kadınsı" olandan uzaklaşıyorlar, onları ötekileştiriyorlardı, "erkek adamın erkek sevgilisi olur" gibi cinsiyetçi ifadeler havada uçuşuyordu. Lezbiyenler ayrı sorunları olduğunu söyleyerek ayrı sosyalleşiyorlardı, haremlik selamlık tarzı o dönemde de ne yazık ki vardı, biseksüeller lanetliydi, bifobi tavan yapmıştı, çünkü biseksüellerin herkesle yatma potansiyelleri vardı(!), transseksüel kelimesi cinsiyet değiştirmiş olarak kullanılıyor ve bu sadece "biyolojik erkekken penisini kestirip vajina

ameliyatı olmuş" kişiler içindi. Bazı geyler kendini trans kadın zannediyorlardı, bazı trans erkekler lezbiyen, bazı trans kadınlar da gey! Kavramlar o kadar çoktu ki gittikçe de çoğalıyordu, karmaşıklaşıyordu, insanın kendisini adlandırması bu kadar zor olmamalıydı ya da şöyle sorayım insanın kendini sürekli adlandırması gerçekten gerekiyor muydu? Gey olduktan sonra travesti, sonrasında da transseksüel olunduğu zannediliyordu. Şimdilerde bazı trans arkadaşlarımın geçmişini anlatmak için "ben geyken" diye başlayan cümleleri kurmaları da bu algıdan hâlâ sıyrılamamış olmakla ilgili. Eşcinselliği konuşmaya başladığımızda çevremizdeki eşcinsellerden başka bir dilde konuştuğumuzu fark etmemiz uzun zaman aldı. Penis üzerine kurulu dünyada eşcinsel aleminden bunun dışında tavır bekleniyor olması ütopik olmasa gerekti, çünkü eşcinsel ortamda ağızlarda sakız olmuş anahtar kelimeler vardı, en basiti "burada hiyerarşi yok" "toplumsal cinsiyet rollerini sorguluyoruz". Şimdilerde dönüp bu olanlara bakıyorum da kadınlık ve erkekliği sorgularken kadın ve erkek olmayı tekrar tekrar üretebilen, toplumsal cinsiyet rollerini sorgularken toplumsal cinsiyet rollerini bu kadar iyi taklit eden, iktidarı sorgularken iktidarı her yerinde yeşerten, militarizmi sorgularken militarist yapıyı pohpohlayan, patronsuz ve pezevenksiz bir dünya isterken patronlar ve pezevenkler yaratan başka bir topluluk yoktur. Bir yerlerde bir sorun vardı ve ben bunu çözecektim!

Ankara ortamında hızla eşcinsellikle ilgili söz üretmeye, mücadele etmeye, alanlara çıkıp pankartlar, gökkuşağı bayrakları taşımaya başlamıştım. Toplumsal cinsiyeti, cinsiyeti, cinsel yönelimleri uslu bir öğrenci edasıyla öğrenmeye başlamıştım. Biz isimlendirdikçe kendimizi, kendimize isim vermemiz gerektiğini sandıkça, kimliklerimizi bulmaya çalıştıkça, toplumu taklit ettikçe bir başkasıyla aramızdaki uçurumlar da o denli derinleşiyor, sınırlar daha da kalın çizgilerle çiziliyor biz de birbirimizi gitgide ötekileştiriyorduk. Daha fazla nasıl erkek, nasıl kadın, nasıl gey, nasıl lezbiyen olunur, eşcinsel erkek nasıl olmalı, eşcinsel kadın nasıl olmalı biz de artık birbirimize öğretiyorduk.

Sınıf Öğretmenliğinin bana göre olmadığını anladığımda okula kayıt yaptıralı 2 yıl olmuştu. Ben memur olamazdım, çocuklar eşcinselleri çok çabuk anlarlardı, eşcinsel olduğum anlaşılırsa zaten öğretmenlikten de atılırdım. Okulu bırakırsam da iş bulup çalışmam gerekiyordu, tesadüfe bakın ki ilk eşcinsel kafe Kaos Kültür Merkezi 2000 yılında Ankara'da açıldı. Artık eşcinseller rahatça çay kahve içebilecekleri gibi "taşkınlık"ları sonucu başka başka kafelerden atılmayacaktı, kendi kafelerinden atılma şerefine de nail olabileceklerdi. İyi tarafından da bakmak lazım, sevgili eşcinsel erkekler gey barlarda, karanlıkta el yordamıyla bulabildikleri seks partnerlerini gündüz gözüyle görüp seçebileceklerdi artık. Neyse bu küçük ayrıntıyı hızlıca geçeyim. Eşcinsellikle ilgili ilk paramı bu kafede kazandım, o kafede çalışan 3 eşcinsel erkekten biriydim, diğeri de astronot olmak isteyen arkadaşımdı, hiç kadın çalışmıyordu. Eşcinsel erkeklerin içinde sosyalleşiyor olmam beni yanlışlara, tekrarlara ve iktidar oyunlarına sürükledi. Kaos GL karşısına toplantılarda madilenip Kaos GL'ye küsmüşler olarak GayAnkara isimli bir grupla çıkmaya çalıştık, birkaç toplantı aldık, grubun ismini belirledik ve birkaç aya dağıldık, bir gölde aynı maya iki kere tutmaz diyelim tam olsun. 2002 yılında Kaos GL'den ve tüm eşcinsellerden boşanmıştım. Bu süreçte ev arkadaşımın sosyal hizmetler sınıfından tanıştırdığı arkadaşı Kaos GL'ye gidip gelmeye ve cinsel kimliğini rahatça yaşamaya başlamıştı. İleride kendisiyle tekrar karşılaşacaktık... Yeterince eşcinsel erkek zaten vardı hareketin içinde, bir kişi eksilse bir şey olmazdı. Biraz uzaklaşmalıydım...

Tam da bu dönemde astronot olmak isteyen arkadaşımla sevgili olarak bulduk kendimizi. Çocukluktan beri bastırılan cinselliğimizi Ankara'da çok hızlı yaşayıp etrafta sevgili olabilecek kimseyi bulamayınca birbirimize yüzümüzü dönmüştük...

Parasız kalmamam gerekiyordu. Bir arkadaşımın tavsiyesiyle Bilkent Üniversitesi'ne çıplak model olmak için başvurdum. Hemen de kabul edildim. Haftada 2 gün 14 kişinin önünde 4'er

saat soyunarak para kazanmaya başladım. İki dönem süren bu iş sayesinde "neden ben o tuale resim çizen kişi olmuyorum" sorusunun yanıtını buldum ve çocukluğumdan beri içimde kalan tiyatroya mutfaktan girmeye karar verdim, sevgilimden uzaklaşacak Antalya'ya gidecektim, Dekor Tasarımı okumaya, resim de çizebilecektim, sahneye de çıkabilecektim! Sevgilimden birkaç sene uzak kalacaktım ama bunu yapmam gerekiyordu.

Ani kararla gittiğim Antalya'da Serik diye bir ilçeye düşen bir tek ben değildim. Serik'in beldesi Belek'te dünyanın en lüks otelleri, golf kulüpleri vardı ama Serik'te bir tane bile otel yoktu. Bu nedenle ev bulana kadar öğretmen evine yerleştim, birçok öğrenci de yeni açılan üniversite sayesinde yurt kimliği bürünmüş ve tarihinde ilk kez bu kadar para kazanabilmiş, kalabalık yüzünden kapasitesinin üstüne çıkmak zorunda kalmış, odalarında 6'şar yatak bulunan ve odaları kızlar ve erkekler diye ayrılmış öğretmen evindeydi. Burada Güher'le tanışmasaydım o günlerde hemen Serik'i terk eder ve 3. üniversitemi de böylece bitiremezdim. Öğretmenevinde o kadar öğrenci arasından sadece bir kişi beni çekti. Güher de benim gibi önceden üniversite görmüş, babası öğretmen, sorgulayan, keyifli, muhabbet edilebilen, ışığı, enerjisi olan birisiydi, konuşunca anladık ki o gece Serik'i terk etme planları yapan tek kişi ben değildim. Böyle başlayan muhabbetimiz, iki yıl sürecek ev arkadaşlığına, sanat yönetmeni asistanı olduğumuz dizi filmlerde iş arkadaşlığına ve ne güzel ki hâlâ devam eden dostluğa dönüştü.

Yanımıza bir kız arkadaş daha bularak birlikte ev tuttuk. Kızlı erkekli, evli olmadan, sevgili olmadan ev tutan ilk kişilerdik o ilçede ve bu bir devrimdi Serik için. Serik'i bilenler ne dediğimi gayet iyi anlayacaklardır. Okuldaki herkes tarafından çok sevilmeye başladık, öğretmenlerle nasıl geçinileceğini artık öğrenmiştim elbette. Hatta ben seçimle okul temsilcisi bile oldum! İlk sene benden başka açık eşcinsel yoktu okulda, ikinci sene yeni gelen öğrenciler arasında iki kişiyi geyradarlarım sayesinde gö-

züme kestirmiştim, çok geçmeden arkadaş olduk ve elbette ikisi de eşcinsel olduğunu çok zaman geçmeden bana anlattılar ama yine ortalarda lezbiyenler yoktu!

İnekler gibi ders çalışmadan, Antalya'nın nimetlerinden yararlana yararlana okulu bitirdik. 2 sene boyunca çok gezdik, çok yedik, çok izledik, çok yüzdük, çok güneşlendik, çok yolculuk yaptık, çok konuştuk, çok sorguladık, çok öğrendik, yaşamdan çok keyif aldık, dekor yaptık, sahne tasarladık, kostüm diktik, takı ürettik, heykeller yoğurduk, çıplak model çizemesek de resim çizdik…

Ben bölümümü birincilikle bitirdim ve bu sayede dikey geçiş sınavıyla Eskişehir Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümünü kazandım… Ver elini Eskişehir! Ankara'ya, Sağlık Bakanlığı'nın verdiği fonla projecilik hayatına adım atan Kaos GL'de tekrar profesyonel olarak çalışmaya başlayan sevgilime de çok yakındı Eskişehir, her hafta sonu trenle sevgilimin yanına gidebilirdim.

Eskişehir'i kazanmıştım ama dil problemi yüzünden ilk sene İngilizce hazırlık okuyacaktım, bir sene boyunca İngilizce iyi olabilirdi, sınıftaki yaşı en büyük kişi ben olmasaydım daha da iyi olabilirdi…
Eskilerden tanıdığım bir kız arkadaşımın yanına yerleştim, bahçeli, iki göz gecekondusuna kabul etmişti beni. Okula biraz uzaktı, biraz soğuktu, kışın çeşmeler donuyordu, sobayı yakmak çok zaman alıyordu ama olsundu… Ev gibi hazırlık sınıfı da çok soğuktu. Sınıftakilerle aramdaki yaş farkı önemli bir etkendi. Çok geçmeden sınıfta benim gibi bir çıkıntıyı yine bulmuştum. Benim gibi o da sınıfın en arka tarafında köşeyi tutuyordu. Yaş ortalaması hayli düşük olan sınıfta her şeye itiraz eden ikimiz vardık. Bu bizi yakınlaştırdı ve arkadaş ortamımızı da ona göre şekillendirdi. O günlerde MorEl'in tohumlarının atıldığını ikimiz de nereden bilebilirdik ki?

Bir gün yemekhanede birlikte otururken "Barış her hafta trenle Ankara'ya gidiyorsun kız arkadaşın mı var" diye sormuştu. Ben de "Hayır kız arkadaşım yok, erkek arkadaşım var, ben eşcinselim" demiştim. Konu orada kapanmıştı, çünkü toplum için tokat gibi gelebilen bu yanıtı beklemiyordu. Cinsel kimliğini normalleştirmedikçe insan bunu sürekli açıklama gereği duyar, cinsel kimliğini normalleştiren insanlar ben eşcinselim, ben biseksüelim, ben heteroseksüelim deme gereği duymazlar. Benim de kendimi normalleştirebildiğim dönemlerdi ve o tokat gibi yanıt da bununla ilgiliydi. Tokat gibi algılanmasına gerek yoktu çünkü ortada anormal bir durum yoktu, ben bir erkektim ve sevgilim de bir erkekti, bu kadar! Sonraki hafta "Barış seninle bir şey konuşmam lazım, beni bir tek sen anlarsın" cümlesini duydum ondan. Sonraki buluşmamızda cinsel kimliğini, lezbiyen olduğunu açıkladı bana! Eskişehir'de bulunduğum dönemde beraber örgütlenme tohumlarını atabilmiştik. Ben hazırlık sınıfının geçme notu 70'i 4 puanla kaçırınca okulu bırakıp sanat yönetmeni bir arkadaşımın yanında dizi filmlerde çalışmak için İstanbul'a gittim. Eskişehir'de kalanlar da çevrelerini daha da genişletip MorEl'i kurdu.

İstanbul'da cinsel kimliğimi düşünmeden çalışabileceğim bir ortamın içinde buldum kendimi, sinema sektöründe eşcinsellik gayet içselleştirilmiş bir konuydu, herkes çok rahattı ama bunu diğer eşcinseller bilmiyordu. Sette iki eşcinsel daha vardı benden başka, gizli yaşıyorlardı ve benim bu kadar rahat ve açık olmamdan hoşlanmıyorlardı. Bilinçli bir şekilde aktivistlikmiş, haklarmış hiç umurlarında değildi, toplumun onları görmek istediği gibi ikiyüzlü, iki hayatlı, iki kişilikli bir şekilde yaşamayı tercih etmişlerdi, işte dışarıda hetero taklidi yap, dört duvar arasında gayet de mutlu ol taktiği. Öyle mutlu olduklarını iddia ediyorlardı, ne diyebilirdim bu tavırlar bana göre değildi, ben utanılacak bir şey yapmıyordum ki, neden bunu saklamak, gizlemek için ekstra çaba harcayaydım o zaman? Aktivistliği alnına "ben eşcinselim" diye yazarak dolaşmak zanneden eşcinseller diyorum

bu arkadaşlara ben. Buradaki paradoks işte bu, birileri eşcinsel olduklarını gizledikçe birileri de her yerde her cümlesine "ben eşcinselim" diye başlamak zorunda kalabiliyor, eşcinseller biraz rahatlasalar, kendilerini ucube olarak görmeseler, bedenlerinin kullanım hakkının kendilerine ait olduğunu bilseler bunlara da gerek kalmayacak.

İstanbul'da cinsel kimliğimi bundan fazla düşünebilecek zamanım olmamıştı, dizi setlerinde çalışanlar bilirler günlük 3-4 saat uykuyla sürekli çalışmak zorundasındır, çünkü dizinin yetişmesi gerekmektedir, dünya dursa da çekim duramaz.

Çalışma koşullarının ağırlığından dolayı işi bırakıp 2006 yılında Ankara'ya sevgilimin yanına döndüm. Benim gittiğim 4 yıldan beri Ankara'da çok şey değişmişti, en büyüğü de sevgilimin başka bir sevgili bulmasıydı. Birkaç ay sonrasında Kaos GL'deki HIV/AIDS projesini tamamlayamadıklarını bildiren eski ev arkadaşımın sınıf arkadaşı ile görüştük ve yarı zamanlı iş teklif etti, kendisi ben bıraktığımdan beri Kaos'tan ayrılmamış ve hatta artık insanları işe alan kişi olmuştu... Ankara'daki tek gey barın önünde kondom dağıtacak, HIV/AIDS ile ilgili bilgi verecektim ve para kazanacaktım bu kadar, bana cazip geldi, yeni sevgili bulan eski sevgilime elbette cazip gelmedi, bana tavsiyelerde bulundu; onun özel hayatını yaşamasına izin vermeyecek miydim, Ankara'da kalarak, Kaos GL'de çalışarak geleceğimi tehlikeye atıyordum, dekor tasarımı çok güzel bir işti, Kaos GL'ye kesinlikle girmemeliydim ve bunları dinlemeyerek Kaos GL'de çalışmaya başladım. (Daha sonraları öğrendim ki bir trans arkadaşın yerine ben işe girmiştim, o kişi işi becerememiş, eline yüzüne bulaştırmış, ofisteki kurallara ve geylerin kaprislerine uyamamış, giyimine özen göstermemişti ve Kaos GL'nin desteğiyle trans kadınların kurduğu Pembe Hayat'a sürülmüştü.) Bu süreçte ev arıyordum, eski sevgilimin yeni sevgilisiyle aynı evde yaşamak zordu ve yalnız yaşayan bir trans kadın arkadaşın yanına eve çıktım. Kendisi bir transseksüeldi, aktivistti, yıllardır Kaos GL için-

de söz üretmeye çalışıyor, trans kadınlar da vardır diyordu, Kaos GL'dekiler de translarla ilgili geçmişlerinde hep madilendiklerinden onu vitrinde tutup "bakın bizim trans aktivistimiz de var" diyorlardı. Onun da içinde bulunduğu birkaç trans kadın Pembe Hayat'ı ben Ankara'ya dönmeden birkaç ay önce kurmuşlardı. Kaos GL ile trans kadınların arasının limoni olmasından dolayı ve trans kadınların sorunlarının farklı olmasını gerekçe göstererek, Eryaman'daki olayların da şiddetini arttırmasıyla örgütlenme kararı almışlardı. Kaos GL'dekiler de trans kadınlar bizimle uğraşacaklarına, eşcinsel erkeklere laf edeceklerine gidip kendi kendilerine oynasınlar diye bu süreci desteklemiş, trans kadınların ilk toplantılarını ofislerinde yapmalarına izin vermişlerdi.

Bir trans kadınla yaşamaya başladıktan sonra eşcinsel hareketin ötekileri trans kadınların da olduğunu öğrendim, yukarıda saydığım bütün cümleler anlamlı bir hal aldı, translarla ilgili algılarım gelişti, gündemim değişti. Bana da öğretilen "Eşcinsel hareket" ismi "LGBT hareket"e evrildi…

Pembe Hayat'ın toplantılarına katılmaya, trans kadınlar ve seks işçiliği ile ilgili donanım sahibi olmaya başladım. Ev arkadaşımın da verdiği gazla Pembe Hayat gündemimde en üst sıralarda yer almaya başladı.

Pembe Hayat sürecimde HIV+ bireylerin örgütlendiği Pozitif Yaşam derneğiyle tanıştım. 13 hafta artarda İstanbul'a gidip gelerek HIV+ bireylerin sorunlarına ortak olmaya onlarla birebir temas etmeye, hikayelerini dinlemeye çabaladım. Benim için en aydınlatıcı dönemlerden birisidir o haftalar, HIV pozitif olduğunu öğrendikten sonra hayata pozitif bakabilen onlarca insan bana o dönemde çok umut vermiştir.

Yeni yeni kararlar alıyordum, bunlardan en önemlisi eşcinsellerle ilgili yeterince söz üreten insan vardı, ben o nedenle trans kadınlar, seks işçileri, HIV+ bireyler ile ilgili söz üretecektim.

Pembe Hayat'ın yönetimine girmem de bunun bir getirisiydi. Yine kendimi iktidar oyunları içinde bulacak ve yaklaşık 1 sene dernek başkanlığı görevini yerine getirecektim. "Merak etme Barış kağıt üstünde, prosedür işler işte, bir anlamı yok başkanlığın" derken tüm arkadaşlarım sonradan anlayacaktım ki aslında gerçekten bir "baş" arıyorlardı, birilerinin yol göstermesini, onlar adına söz üretmesini, resmi belgelere imza atarken gazetelere röportaj vermesini, birinin başkanları olmasını canı gönülden istiyorlardı. Birilerinin isminin başındaki başkan unvanı bu yüzden hiç silinemiyor, senin başkan unvanını silmen o yüzden tek başına yetmiyor, önce sana başkan diyenlerin sana başkan dememeleri gerekiyor, sen ne kadar ben başkan değilim dersen de işe yaramıyor... Zamanında Bahar Ankara, Güz İstanbul gibi şehirlerarası toplantılarda konuşma yapıyorsak örgütün adına konuşma yapardık, atıyorum Lambdaistanbul'dan bilmemkim değil de Lambdaistanbul yazardı masanın üzerindeki isimlikte, isimler öne çıkmazdı yani. Ama artık herkes isimlerin iş yaptığını öğrenmiş unvanlar almaya başlamıştı; Kaos GL Genel Sekreteri bilmemkim, Pembe Hayat Yönetim Kurulu Başkanı bilmemkim gibi gibi kullanılmaya başlanmış dernekleşmeyle iş iyice resmi bir hava almıştı, anarşizmden, antimlitarizmden, hiyerarşi karşıtlığından dem vuranlar devlete ayak uydurulmaya yavaştan başlamıştı...

Eşcinseller ve translar arasında bir köprü kurma gibi iyi niyetli yaklaşımım ileride içinden çıkılamaz bir hal alacaktı. Pembe Hayat'takiler için Kaos GL'de çalışan, Kaos GL'dekiler için Pembe Hayat'ın yönetiminde olan kişi olup duracaktım.

LGBT harekette transların da olduğunu söyleyen "LGBT hareketin T cetveli" yazısı bu dönemde yazıldı. Tüm LGBT örgütleri birleştirecek, nefret cinayetlerine anında yanıt vermesi planlanan LGBT Gökkuşağı Ağı'nın toplantıları bu dönemde yapıldı hatta o ağ bu dönemde, birkaç toplantı sonrasında kavgalar ve gürültülerle parçalandı.

LGBT hareketin en büyük sorunu LGBT hareket içindeki kişilerin gündeminde o dönemde ne varsa LGBT Hareketin gündeminin de o olmasıdır. Trans kadınlar ve eşcinsel erkekler arasındaki sorun da iktidar sorunuydu, LGBT hareketin bu kadar çalkantılı olmasının nedeni de birkaç kişinin gündeminin LGBT hareket zannedilmesiydi. Lezbiyenlerin ve trans erkeklerin sesleri hiç çıkmıyordu, bir taraftan da ses çıkartmalarına olanak verilmiyordu. Dünyadaki sorunların kaynağı olan vajina ve penis burada da devreye giriyordu. Açıkça sorunlar hiyerarşisi vardı, en büyük sorun seks işçiliği ve nefret cinayetleriydi, bunlar yeterince büyük sorunlarken geri kalan sorunları dillendirmek mümkün müydü?

Gelelim trans erkeklere…

Trans erkekleri gündemime alışımın tohumları 2009 yılının Mayıs ayında atıldı. 2006 yılından beri Kaos GL'nin eşcinselliğin hastalık tanısından çıktığı 17 Mayıs haftasında düzenlediği Homofobi Karşıtı Buluşma'nın olduğu dönemde ofiste tek başımayken kapı çaldı. Trans erkeklerin ve sorunlarının da var olduğunu inatla ve ısrarla gözüme sokan Aras ile ilk karşılaşmamız böyledir. Kapıda Homofobi Karşıtı Buluşma'nın nerede yapıldığını soran ve tarifimle etkinlik merkezini bulamayan ve tekrar kapıya gelen çocuğa "bekle ben de oraya gidiyorum, beraber yürüyelim o zaman" demiştim.
O yürüyüş yeni yeni birçok aydınlanmanın başlangıcıydı…

***

LGBT harekette uzun zamandır var olanlardan çoğu, sorunu olup da ses çıkartan bireyleri istiyor, bir taraftan sesleri çok çıkınca da kendi sesleri daha az duyulacak kaygısıyla susmalarını istiyor. Trans erkeklerin de sorunlarının var olduğunu bu hareket konunun öznesinin konuşmasına izin verdiğinde farkına vardı. Parmakla sayılacak kadar az trans erkeğin derneklerin içine "sızabilmesi"yle trans erkeklerin de sorunları gündemleşebildi.

Bugüne kadar cinsiyet geçiş ameliyatları, hormon kullanımı, isim davaları, kimlik değiştirme süreçleri ile ilgili kendi penceresinden görebildiği kadarının farkında olan dernek çalışanı aktivistler trans erkeklerin örgütlenmesiyle ufuklarını bir nebze de olsun genişletebildi. 2009 yılında İstanbul'da kurulan Voltrans Trans Erkek İnisiyatifi LGBT aktivistlerin bakış açılarını değiştirebildiği için de çok önemlidir.

Aras'ın Pembe Hayat'ta çalışmaya başlamasıyla trans kadınların yoğunluğu bir anda tam tersine evirildi. Trans erkeklerin de artık dernekle bağlantıya geçtiklerinde sorularını geri çevirmeden yanıtlayabilecek bir aktivist vardı.

O dönemde trans erkeklerin gizliliğini de bir başka sorun olarak fark ettim. Trans erkekler bir bilgiye ulaşıp onunla yetindikten sonra dernekle bir daha bağlantı kurmuyorlardı. Derneğe gelen trans erkekler Aras'tan başkasıyla temas etmiyorlardı. Dernekte Aras'tan başka birinin olduğunu gördüklerinde içeri girmiyorlardı. Dernekteyken kapı çaldığında, başka birileri geldiğinde görünmemek için balkona saklanıyorlardı. Yine burada da aynı sorun ortaya çıkıyordu; tüm bunlar tamamen "biyolojik kadınlık deneyimi" ile ilgiliydi. Derneklerle bağlantı kurup inatla dernekle ilişkilerini sürdüren trans erkekler de o iktidarın içinde kendine yer bulmakta zorlanıyor ve seslerinin kısılmasına engel olamıyorlardı. Çalışma hayatında, eğitim sisteminin içinde, hastane süreçlerinde, hukuki süreçlerde, askerlik konusunda trans erkekler neler yapıyor, ne gibi zorluklarla karşılaşıyor, ne gibi sorunlar yaşıyor kimsenin yanıtını bildiği sorular değildi, hâlâ da gündemleşebilmiş değil.

Elinizde tuttuğunuz bu kitap da işte bu soruların neden sorulamadığının yanıtını verebilmek için hazırlandı. Biliyorum ki bu kitap trans erkeklerle ilgili bir ışık olacak ve kafanızda soru işaretleri bıraktıracak. Sorgulamak güzeldir, yanıtları bulabilmek daha güzeldir…

İyi sorgulamalar...

***

Cinsiyetleri sorgulamamın sonunda tüm kimliklerimden kurtulup rahatlamam gerektiği noktasına geldim. İsmim dışında tüm kimliklerimi reddetmem bana -başkalarını huzursuz etse de- "huzur" verdi. Beni "Barış" olduğum için seven Aras ile de bu dönemde yakınlaştık. Ne erkektim, ne kadın, ne eşcinseldim, ne heteroseksüel, ne transseksüeldim, ne kuir, ne Türktüm, ne Kürt, ne Müslümandım, ne Hristiyan. Cinsiyetsiz, cinsel yönelimsiz, cinsiyet kimliksiz, etnik ve dini kimliksiz biriydim. Barıştım! Aras da Barış'ı seviyordu!

KAVRAMLAR

TRANSGENDER

Aşağıda bahsedilen terimler genel olarak farklı trans kimliklerden bahsediyor. Dünyada ve Türkiye'de bireylerin kendilerini tanımlama biçimlerinden bazılarıdır. Fakat unutulmamalıdır ki dünyada ne kadar insan varsa o kadar cinsiyet kimliği ve toplumsal cinsiyet ifadeleri vardır.
Herkes kendisini aşağıda bahsedilen terimlerle tanımlamayabilir, başka şekillerde de ifade edebilir ya da bu terimleri alışık olduğumuz şekilde kullanmayabilirler. İnsanlar kendilerini iyi hissettikleri şekilde tanımlamak özgürlüğüne her zaman sahiptirler.

*KAVRAMSAL ÇERÇEVE**

Transgender, basmakalıp kültürel toplumsal cinsiyet rollerinden çeşitlenmiş çeşitli eğilimlerden bireyleri, davranışları ve grupları içeren genel bir terimdir. Transgender kişinin "cinsiyet kimliğinin" (kendini kadınla, erkekle özdeşleştirmek, ikisiyle de özdeşleştirmek, hiçbiriyle özdeşleştirmemek) "doğduğu anda atanan" (başkaları tarafından fiziksel/genetik özelliklerine bakılarak kadın, erkek veya interseks olarak tanımlanmak) cinsiyetiyle eşleşmemesi durumudur. Transgender her hangi bir cinsel yönelimi işaret etmez fakat transgender kişiler heteroseksüel, eşcinsel, biseksüel, panseksüel, polyseksüel veya aseksüel yönelimli olabildikleri gibi bazıları da bu cinsel yönelim etiketlerinin kendilerine yetmediğini veya uymadığını düşünebilir. Kesin bir transgender tanımı yoktur ama aşağıdakileri kapsar:

* "Kavramsal çerçeve sunan bu bölüm 2011'de İllet tarafından çıkarılan '*Transgender Güzeldir*' fanzininden alınmıştır."

• "Kimliği tartışmasız bir şekilde geleneksel kadın veya erkek rollerine uymayan, ama bu ikisini karıştıran veya bu ikisi arasında gidip gelen kişilerdir."
• "Genellikle genital organlarına bakılarak doğumunda atanan cinsiyetinin yanlış veya kendisinin eksik bir tanımı olduğunu hisseden, düşünen insandır."
• "Doğumda atanan cinsiyeti (ve tahmini toplumsal cinsiyeti) kimliksiz veya ifadesiz olandır."
Transgender birey genelde belli bir toplumsal cinsiyetle özdeşleşen özelliklere sahip olabilir, geleneksel toplumsal cinsiyet sürecinde başka yerde olabilir veya "genderqueer" gibi bu sürecin dışında ya da karışımında var olabilir.

TRANSGENDER TERİMİNİN EVRİMİ

Transgender ilk başlarda A.B.D ve Kuzey Avrupa'da, cinsiyet geçişi ameliyatlarını olmadan karşı cinsiyete geçmek isteyen kişileri tanımlayan 1970'lerde popüler olmuş (ama 1960'larda bahsedilmiş) bir terimdir. 1980'lerde terim doğumda atanmış cinsiyetiyle cinsiyet kimliği uyuşmayan herkesi bir araya getiren şemsiye kelime olarak kullanılmaya başlandı.
1990'larda terim belli bir noktada toplumsal cinsiyet normlarına uymayanların dayanışmasını kapsayan politik bir boyut aldı ve bu normların geçerliliğini sorgulamak için kullanılmaya başlandı. Ayrıca eşit haklar ve ayrımcılık karşıtı yasalar ile medyada, akademi dünyasında ve hukukta kullanılma alanını genişletti.
Türkiye'de transgender teriminin kullanımı çok yeni olsa da yukarıda sayılan anlamlarıyla özellikle LGBTI, feminist ve diğer anti otoriter çevrelerde kullanıma girmiştir.

Tıbbi bir terim olarak Transseksüel

Transgender kelimesinden farklı olarak transseksüel kelimesi tıbbi ve psikoloji topluluğu tarafından bulunmuştur.
İlk olarak Harry Benjamin tarafından 1966'da yazdığı "*The Transsexual Phenomenon*" adlı kitapta bahsedilmiştir.
1970'lerde Amerikan Psikiyatri Derneği çıkardığı tüm dünyada

psikiyatr servislerinde kullanılan "akıl hastalıklarının tanısal ve istatistiksel el kitabı"nda (DSM) ve Dünya Sağlık Örgütü'nün çıkardığı Uluslararası Hastalık Sınıflandırması'nda (ICD) "cinsel kimlik bozukluğu" adıyla akıl hastalığı olarak tanımlanmıştır. 1979'da transseksüellik üzerine çalışan çeşitli uzmanların bir araya gelerek kurduğu Harry Benjamin Uluslararası Cinsel Kimlik Uyumsuzluğu Derneği "Bakım Standartları" adlı raporunu yayınladı. Psikoterapi (bire bir ve/veya grup terapisi), gerçek yaşam deneyimi ve ameliyattan oluşan üç aşamalı cinsiyet geçişi süreci öneriyordu. Tüm dünyada kabul edildi.

Türkiye'de transseksüellerin varlığı ilk olarak hukuksal olarak 1988'de Türk Medeni Kanunu'nun 29. Maddesine eklenen bir fıkra ile devlet tarafından kabul edildi. Bu fıkrada cinsiyet geçişi ameliyatı geçiren transseksüellerin sağlık kurulu raporuyla mahkemeye başvurmaları halinde, mahkeme kararıyla nüfus sicillerinde değişiklik yapılması ve kadın ya da erkek kimliği almaları mümkün oldu.

2002 yılında ise aynı kanunun 40. Maddesinde yeni ve farklı bir düzenleme yapıldı. Bu maddeye göre cinsiyet geçişine iznin verilebilmesi için, istem sahibinin 18 yaşını doldurmuş bulunması ve evli olmaması; ayrıca transseksüel yapıda olup, cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunluluğunu ve üreme yeteneğinden sürekli biçimde yoksun bulunduğunu uzmanlardan oluşan bir resmi sağlık kurulu raporuyla belgelemesi gerekiyor.

Trans Kimlikler Hastalık Değildir Kampanyası

Trans Kimlikler Hastalık Değildir Kampanyası (*Stop Trans Pathologization-2012*) trans kimliklerin (transseksüel ve transgender) hastalık tanımından çıkarılması gerekliliğini savunan bir kampanyadır ve temel amacı, sözde cinsiyet kimlik bozukluklarının teşhis kılavuzlarından çıkarılması (Amerikan Psikiyatri Birliği'nin 2013'te yenilenecek DSM'si ve Dünya Sağlık Örgütü'nün 2014'te yenilenecek ICD'si) ve trans bireylerin sağlık haklarının güvence altına alınmasıdır.

Manifestodan

"Psikiyatrileştirme terimini, transseksüelliğin zihinsel bir bozukluk olarak adlandırılması ve tedavi edilmesi şeklinde kullanıyoruz. Psikiyatrileştirme, tıbbipsikiyatrik kurumlarının cinsiyet kimlikleri üzerinde kontrole/tahakküme sahip olmalarını sağlıyor. Bu kurumların resmi pratikleri; devlet, din, ekonomik ve sosyal çıkarlardan güç alarak erkek/kadın ikililiğini yeniden üretiyor. Bu dayatmayı "doğru" ve doğal olarak adlandırıyorlar. Bu ikililik, sadece iki bedenin (kadın ve erkek) mümkün olduğunu varsayıyor ve bu iki bedene de belirli davranış biçimleri yüklüyor; kadınlık ve erkeklik. Aynı zamanda da geleneksel olarak heteroseksüelliği trans bireylerin sahip olabileceği tek yönelim olarak belirlemiş bulunuyor."

"Türkiye'de, Psikiyatri Merkezleri'nde en az iki yıl süren psikiyatrik gözlemden geçmek, kısırlaştırılmak ve cinsel organ değişikliği zorunludur. Ayrıca Türkiye Devleti'nde resmi belgelerindeki ismini düzeltmek isteyen ya da hormon alarak ve/veya ameliyatla bedeninde değişiklik isteyen herkes psikiyatri gözetiminden geçmeye zorunludur. Bunun diğer sonuçları ise, cinsiyet kimliklerimizin haftalık terapilerle kontrol edilmesi, medeni haklarımızın elimizden alınması ve başka birçok hakkımızı ihlal eden aşağılayıcı prosedürler uygulanmasıdır."

Kampanyanın Talepleri

1. "Cinsiyet Kimliği Bozukluğu" tanımının uluslararası teşhis kılavuzlarından çıkarılması (DSM-V ve ICD-11'in gelecek uyarlamaları)
2. Cinsiyet düzeltme sürecinin sağlık sistemi tarafından sigortalanması
3. Interseks bireyler üzerindeki ikili cinsiyet sistemine normalleştirme terapilerinin durdurulması
4. Hormon terapisi ve cerrahi desteğe zorunlu psikiyatrik takip olmaksızın ücretsiz ulaşım

5. Transfobi karşıtı mücadele: Eğitim, trans bireylerin istihdamı ve sosyal hayata dahil edilmesi, ayrıca sosyal ve kurumsal transfobinin her çeşidinin ifşa ve rapor edilmesi.

Transgender kimlikler

Kişiler kendilerini transgender olarak tanımlarken transgender iç içe geçmiş birçok kategori içerir. Crossdresser, travesti, androjen, genderqueer, drag king, drag queen ve sıklıkla transseksüeli kapsar. Transgender'ın güncel tanımı eleştirilse bile transseksüel kişileri de kapsar. İnterseks kişiler kesin bir şekilde kadın ve/veya erkek tanımlarına genital organları veya diğer fiziksel cinsiyet özellikleri yüzünden uymaz ama her interseks kişi kendini transgender olarak tanımlamayabilir, bazıları doğumda onlara atanmış cinsiyetlerinden memnundur. Cinsiyet ve toplumsal cinsiyetin sert tanımlarına muhalefet ettikleri için transgender ve interseks sorunları sıklıkla iç içedir. Trans erkek terimi kadından erkeğe transseksüelleri ve trans kadın ise erkekten kadına transseksüel insanları işaret ettiği gibi bazı transgender kişiler de bu tanımı kullanmaktadırlar. Cisgender terimi kendini transgender olarak tanımlamayan kişiler için kullanılır. Bunun Türkçe karşılığı yoktur ama "trans olmayan", "na-trans" gibi önerilerimiz vardır. Trans kişiye eğer varsa, -nüfus cüzdanındakinden farklı hangi isimle çağrılmayı veya - bedeninde bir değişiklik yapıp yapmadığına bakmadan- nasıl hitap edilmesi gerektiğini sormak iyi olabilir.

Transseksüel

Transseksüel kişiler doğumda onlara atanan cinsiyetten farklı olarak karşı cinsiyetin bir üyesi olarak kabul edilmek, yaşamak isterler. Birçok trans kişi cinsiyet geçişine girme arzusu taşır. Cinsiyet geçişini bitirmiş kişi kendini artık transgender veya transseksüel olarak değil kadın veya erkek olarak tanımlamak isteyebilir. Kendilerini transseksüel kadın veya transseksüel erkek

olarak tanımlamaya devam edenler cinsiyet geçişinden önce yaşadıklarını görünmez kılmak istemedikleri, diğer trans kişilerle güçlü bağlarını korumak ve toplumda bir farkındalık yaratmak için bu şekilde kendilerini tanımlamaya devam etmiş olabilirler. Transgender ve transseksüel kişiler cinsiyet geçişi öncesinde ve sonrasında başkalarına açık olmayabilirler. Birçok transseksüel kişi bedenlerini dönüştürmek ister. Bu fiziksel değişimler sıklıkla ama her zaman olmasa da cinsiyet hormonu kullanımı ve cinsiyet geçişi ameliyatlarını da içeren (halk arasında cinsiyet değiştirme olarak anılan) cinsiyet geçişi sürecidir. Bazı trans kişiler ameliyat olup olmamalarına göre nesneleştirildikleri ve beyan ettikleri cinsiyet kimliklerinin dikkate alınmadığı için bu terimleri ret etseler de, "ameliyatsız", "ameliyatlı" kelimeleri transseksüel kişilerin cinsiyet geçişi ameliyatlarını olup olmadığına işaret eder.

Crossdresser (CD)

Üzerinde anlaşılmış bir tanım olmasa da birçok kaynakta şu şekilde tarif edilir: içsel cinsiyet kimliği ile doğduğunda atanan cinsiyeti aynı olan, fakat karşı cinsiyete ait olduğu için karşı cinsiyetin kıyafetlerini giymeyi arzu eden kişidir. Crossdresser kişiler kendilerini karşı cinsiyetle özdeşleştirmiyor olabilirler, karşı cinsiyetin davranışlarını ve normlarını ile de almayabilir ya da genellikle bedenlerinde bir değişiklik yapmak istemeyebilirler. Crosdresser kişiler farklı cinsel yönelimlerden olabilirler.

Travesti

Avrupa ve ABD'de crossdresser ile aynı anlamdadır. Fakat Türkiye'de bazen transseksüel kadın bazen de ameliyat olmamış transseksüel kadın anlamlarında kullanılıyor. Travesti kavramı ana akım medyanın yanlı haberleriyle toplumda seks işçiliği yapan trans kadınları bir tür canavar veya tekinsiz ucube olarak kullanılıyor. Nefret söylemi içeren bu kasıtlı yanlış bilgilendirmeyi her fırsatta deşifre ediyor ve karşı çıkıyoruz.

DRAG KINGLER ve DRAG QUEENLER

Drag, kişinin giysi ve makyaj uygulayarak özel durumlar için ya da bir etkinlikte performans ya da eğlence amaçlı konsomasyon, sahne sanatçılığı gibi durumlarda uyguladığı bir kavramdır. Drag kendine giysi ve makyaj uygulamakla kalmaz; tepeden tırnağa sunum ve davranışlar ekleyen bir performans içerir. Drag, teatral, komedi unsurları içeren, grotesk ya da dişil tanımlanmış bir drag için ikinci dalga feminizmin kadın temsilinin bir karikatürü dahi olabilir. Dragler adeta kendi tarzı içerisinde diğer toplumsal cinsiyete geçmeyi deneyen toplumsal cinsiyet illüzyonistleridirler. Drag sanatçıları toplumsal cinsiyete dair konular keşfederler ve LGBT kültüründe köklü bir geçmişleri vardır. Genellikle *drag queen* kavramı dişil drag yapan erkekleri, *drag king* kavramı da eril drag yapan kadınları, *faux queen* kavramı da dişil drag yapan kadınları ifade eder. Ancak tüm toplumsal cinsiyetlerden ya da cinsiyet kimliklerinden farklı motivasyonlarla performans yapan drag sanatçıları vardır.

Genderqueer

Genderqueer yakın zamanlarda ikilik üstüne kurulu içerikteki toplumsal cinsiyet deneyimlerine uymayan ve toplumsal cinsiyet kimlikleri ve cinsel yönelimlerin bir tür kombinasyonuna gönderme yapan'ın ifadelendirilmesinde kullanılan bir kavramdır. Bir örnek şöyle olabilir: bir kişinin toplumsal cinsiyet prezantasyonu bazen erkek bazen de kadın olarak idrak edilirken, toplumsal cinsiyet kimliği kadın, toplumsal cinsiyet ifadesi butch ve cinsel yönelimi lezbiyen olabilir. Toplumsal cinsiyet sterotipleri ile bağdaşmamayı ya da karışımlarını ima eder ve toplumsal cinsiyet ile cinselliği birbiriyle birleştirirken mevcut yapılara ve kimliklere meydan okur. İkili cinsiyet / toplumsal cinsiyet sisteminde genderqueer olmak maalesef çoğunlukla anlaşılmaz ve nahoş bulunur.

Karşı toplumsal cinsiyette yaşayanlar

Doğumda atanmış cinsiyetinden çok sürekli ya da çoğunlukla karşı toplumsal cinsiyette yaşayan kişilerdir. Eğer doğumda atanmış toplumsal cinsiyet kimlikleriyle olmak ya da tanımlanmak istiyorlarsa "crossdresser" (karşıt giyim) kavramı kullanılabilir. Her zaman ya da çoğunlukla yaşadıkları toplumsal cinsiyet ile olmak ya da tanımlanmak istiyorlarsa o zaman "transseksüel" tanımı kullanılabilir. Bu bağlamda "Transgender" kavramı bazı deneyimlerde cinsiyet düzeltme ameliyatı olmadan karşı toplumsal cinsiyeti yaşayan kişiler için kullanılmaktadır.

Androjen

Bir androjen toplumun tipik toplumsal cinsiyet rollerine açıkça uymayan kişidir. Cinsel yönelimin hiçbir spesifik türü anlamına gelmez. Androjenler toplumsal cinsiyetin ötesinde, arasında, birbirine doğru akan, büsbütün cinsiyetsiz, bunların hiçbiri ya da tümü, eril, dişil ve diğer karakteristiklerin bir çeşitliliğini teşhir edebilir. Androjen kimlikler şunları içerebilir: pangender, ambigender, non-gendered, agender, Gender fluid ya da intergender. Androjen fiziksel ya da psikolojik olabilir ve doğumdaki cinsiyete bağlı değildir. Bazen kendisini androjen olarak tanımlamayanların fiziksel görüntülerini androjen görünmeye uyarladıkları olur. Bu sözde androjenlik ve daha hafif formları modada sıkça kullanılır (erkek pantolonları giyen kadınlar ya da çift küpe takan erkekler mesela). Bu davranışlar transgender olarak görülmez. Androjen kavramı ayrıca bazen interseks bir bireyi için medikal bir ifade olarak da kullanılır.

Hukuki Gerçeklik - Sonsöz

Avukat Ahmet Toköz

Hürriyet Gazetesi'nde çıkan bir haberde 'Bugüne kadar kadın olarak yaşayan Myanmarlı yirmi bir yaşındaki Thin Sandar'ın bir gecede göğüslerinin küçülüp penisinin çıkarak erkeğe dönüştüğü' anlatılıyordu. 'Trans Geçiş Süreci' keşke bütün trans erkekler için bu kadar kolay olsa. Trans bireylerin 'Trans Geçiş Süreci'nde yaşadıklarını bu kitapta okuduktan sonra gökkuşağı altından geçen kadınların erkek, erkeklerin kadın olacağı efsanesinde anlatılan öykünün peşinden koşmanın daha kolay olacağı inancanı da taşımaya başlayabilirsiniz.

Trans bireyler 'Trans Geçiş Süreci'nde sadece tıbbi bir mücadele içine girmiyorlar. Bu süreç aynı zamanda devlet otoritesi ve çoğu zaman devlet otoritesinin desteklediği 'Nefret Söylemi' ve toplumsal dışlanmayla da mücadele etmek zorunda kalıyorlar. Öyle ki; gazetenin Myanmarlı Thin'in öyküsünü yansıtma biçimi muhtemelen 'Hermafrodit' olarak değerlendirilen Thin'in tıbbi geçmişi dikkate alınmadan bu olayın bir gece dolunayda meydana geldiği anlatılarak insanlara şimdiye kadar duydukları tüm korkutucu öyküler çağrıştırarak gazete, Thin'e de 'Ucube' muamelesi yapmaktan geri kalmıyor.

Türkiye'de 'Trans Geçiş Süreci' tamamen devletin 'Kamu Düzeni'ni koruma hedefiyle otoritesini hissettirdiği ve kaybetmek istemediği alanlardan biridir. Trans bireylerin, cinsiyet değişikliği için, izin alabilmeleri ve nüfus kayıtlarını düzelttirebilmeleri devlet adına 'Kolluk' hizmeti gören yargıçlar, cumhuriyet savcıları, nüfus temsilcileri ve tıp hekimlerinin gözetimi altındadır.

Türk Medeni Kanunu 39. maddesi ''Mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamaz.' emrini içermektedir. Aynı kanunun 40. maddesi 'Cinsiyet Değişikliğinde' başlığıyla 'Cinsiyetini değiştirmek isteyen kimse, şahsen başvuruda bulunarak mahkemece cinsiyet değişikliğine izin verilmesini isteyebilir. Ancak, iznin verilebilmesi için, istem sahibinin on sekiz yaşını doldurmuş bulunması ve evli olmaması; ayrıca transseksüel yapıda olup cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunluluğunu ve üreme yeteneğinden sürekli biçimde yoksun bulunduğunu bir eğitim ve araştırma hastanesinden alınacak resmi sağlık kurulu raporuyla belgelemesi şarttır. Verilen izne bağlı olarak amaç ve tıbbi yöntemlere uygun bir cinsiyet değiştirme ameliyatı gerçekleştirildiğinin resmi sağlık kurulu raporuyla doğrulanması halinde, mahkemece nüfus sicilinde gerekli düzenlemenin yapılmasına karar verilir.' hükmüyle 'Trans Geçiş Süreci'nin çoğu zaman gökkuşağı peşinde koşmakla aynı anlama gelebileceği kanısını uyandırmaya yetmektedir.

Kanunun kapısındayken iznin verilebilmesi için kanunun resmi kurul raporunu şart koşması ve 'Resmi' kelimesine vurgu yapması sürecin tamamlanabilmesi için devlet çalışanı olan tıp hekimlerini sürecin takipçisi olarak belirlediğini göstermektedir.

Cinsiyet değiştirme sürecinin 'Ruh Sağlığı' açısından zorunlu olup olmadığı kararı da tıp hekimlerinin inisiyatifine bırakılmıştır. Oysa ki; bu kitapta okuduğumuz röportajlarda da açıkça görülmektedir ki tıp hekimleri ve hastane yönetimleri kamudan kaynaklanan erklerini kullanırken trans geçiş sürecindeki bireylerin isteklerini ve beklentilerini unutmuş görünmektedirler.

'Trans Geçiş Süreci' sağlık kuruluşlarında psikiyatrist ve cerrahların tekelinde olduğu gerçeği karşısında kendilerini ruh sağlığını sağaltmaya adadıklarını iddia eden hekimler tarafından transseksüelliğin trans bireyler açısından sağaltılacak bir ruh sağlığı rahatsızlığı olmadığını kabullenmek oldukça güçtür. 'Trans Geçiş Süreci'nde tespit

dışında yapılan her çalışma bireylerin 'Kişilik Haklarına Saldırı' ve 'Özel Yaşamın Gizliliği İlkesi'nin ihlali anlamına gelmektedir.

Cinsiyet değişikliği izni için mahkemelere ardından da hastanelerin psikiyatri bölümlerine başvuran trans bireyler, bireysel görüşmeye tabi tutulmakla birlikte grup görüşmelerine, aile görüşmelerine ve bir çok sosyal psikoloji deneyine maruz bırakılmaktadır. Kamu erkinden kaynaklanan bu güç karşısında uygun rapor alamama korkularından dolayı da bireyler, üzerlerinden yürütülen çalışmaların nesnesi olmaktan kendilerini kurtaramamaktadırlar. Cinsiyet kimliği nedeniyle zaten toplumsal yaşamın dışına bilinçli bir şekilde çıkarılan bireyler, ayrıca bir 'Kimlik Hakkı' sahibi olabilmek için dört beş yıl süren hastane süreçlerinde ruh sağlıklarını gerçekten kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadırlar.

Bir kimliğe ve tanınmaya sahip olmak bir haktır. Bu hak evrensel hukukun gereğidir. Türkiye'de bir kimlik belgesine sahip olmak her zaman 'Trans Geçiş Süreci'nde olan veya 'Cinsiyet İfadesi' nedeniyle kendini 'Cinsiyet' tanımlamalarının dışında tutan bireyler açısından bu kitapta okuduğunuz birçok röportajda da görebileceğiniz gibi birey için kendini zincirleme hak ihlallerinin ortasında bulmak demektir.

Ahmet Hamdi Tanpınar'a göre insanın ismiyle belki de kaderi çizilir. Yusuf Atılgan'a göreyse insanın kendisiyle en az ilgili yanı ismidir. Hangi düşünceye katılırsak katılalım Ferdinand De Saussure'ün dilin 'saymaca' olduğu düşüncesinden hareketle doğumdan sonra irademiz dışında bize yapıştırılmış isimlerimizi değiştirme hakkımız vardır.

İsimlerin bir cinsiyeti yoktur. Dolayısıyla toplumsal olarak yüklenen anlamlarının mahkemelere yapılacak isim değişikliği talebi için bir önemi de olmamalıdır. Türk Medeni Kanunu isim değişikliği için haklı bir nedeni şart koşmuştur. Ancak haklı nedenler konusunda sınırlayıcı olmamıştır. Yargıtay içtihatları çoğu kararın-

da haklı nedenin dile getirilmesini yeterli bulmuş ispatlanmasını zorunlu görmemiştir.

Türkiye'de kimlik belgesinin cinsiyet temelli 'Pembe' veya 'Mavi' olarak düzenlenmesi cinsiyet kimliği veya cinsiyet ifadesi nedeniyle bireylerin bu kitapta da okuduğunuz birçok röportajda da göreceğiniz gibi büyük sorunlara yol açmaktadır. Oysa ki; bir çok Avrupa ülkesinde kimlik belgeleri cinsiyete göre renk almamaktadır. Ayrıca gerçekten insanlar arasında 'Eşitlik' desteklenecekse kimlik belgeleri 'Cinsiyet' bilgisi içermemelidir.

'Ayrımcılık' bir insan hakları ihlalidir. Devletlerin bizzat kendi eliyle ayrımcılık yapmaması başkaları eliyle ayrımcılık yaptırmaması veya ayrımcılık sonucuna ulaşacak bir toplumsal ortamın oluşmasını engelleyici faaliyette bulunması gerekir. Aksi her davranış devleti insan hakları ihlalinin faili yapacaktır.

Türkiye insan hakları temelli tüm uluslararası sözleşmeleri imzalamış ve taraf olmuştur. Ayrıca ayrımcılıkla mücadele için gerek uluslararası topluma gerekse ülkesindeki vatandaşlarına bu sözleşmelerde taahhütte bulunmuştur. Oysa ki; T.C. Anayasası'nın 10. maddesi dışında bireyler arasındaki eşitliği temin edecek ve ayrımcılığı önleyecek ve yaptırım gücüne sahip herhangi bir kanuna veya düzenlemeye sahip değildir. Daha kötüsü Anayasa'nın 10. maddesi dahil Türkiye'de cinsiyet kimliği, cinsel yönelim veya cinsiyet ifadesi kavramları hiçbir düzenlemede yer almamaktadır.

Türkiye'de trans bireyler çoğu zaman devlet otoritesi tarafından dışlandıkları ve yok sayıldıkları için toplumsal hayatın da dışına atılmaktadırlar. Trans bireyler devletin ve devlet dışı aktörlerin fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddetinin mağduru olmaktadırlar. Trans bireyler de toplumun birer bireyi olmakla beraber 'Polarize' edilme çabaları yüzünden trans bireyler, sağlık hizmetlerinden yararlanamamamakta, eğitim olanaklarını kullanamamamakta, çalışma koşullarını oluşturamamaktadırlar.

Devlet otoritesi çoğu zaman aile kurumunu da kullanarak dini araçlarla desteklenmiş bir şekilde 'Trans Geçiş Süreci'ndeki bireyleri 'Türdeşleştirme' çabasına girmekte başarısızlığı muhtemel bu denemeden sonra 'Ötekileştirme' ile görmezden gelme yöntemini seçmektedir.

Her bireyin birbirinden farklı ama eşit olduğunun kabul edildiği bir toplumsal düzenin sağlanması hiç çaba yerine biraz çabayla hiç de hayal değil.

Öteki Erkekler, ikili cinsiyet sisteminin kadınlık ve erkeklik hatlarını çizen, toplumsal cinsiyet duvarlarında oyuklar açan yedi trans erkeğin deneyimleri ile geçiş sürecinde olanların yararlanabileceği bir rehber ve konu üzerine başlıca kavramların açıklamalarından oluşmaktadır. Türkiye'nin farklı bölgelerinden, farklı etnik, ekonomik ve sosyal alanlarından gelen trans erkeklerin aile, eğitim, sağlık, hormon kullanımı, trans geçiş ameliyatları, hukuki süreçleri ve gündelik hayatlarına dair deneyimlerini içeren *Öteki Erkekler*'de daha önce dinleyemediğiniz hikayeler anlatılıyor.

"Kadın" kimliği dolayısıyla ayrımcılığa uğrayan trans erkekler, "trans" kimlikleri dolayısıyla da ikinci kez şiddete ve nefrete maruz kalmaktadırlar. Bu çalışmayla trans erkeklerin kendi hikayelerini bir başkasından dinleme ihtiyaçlarını gidererek, yalnız oldukları sanrısını bir nebze olsun azaltacağını ve 'diğerlerinin' de onları daha fazla anlayacağını umuyoruz.

ISBN: 978-975-570-633-7

15 TL

www.selyayincilik.com